

BNP PARIBAS FORTIS NV

JAARVERSLAG 2019

BNP PARIBAS

FORTIS

De bank
voor een wereld
in verandering

INLEIDING

BNP Paribas Fortis is een naamloze vennootschap (NV), opgericht en bestaande onder Belgisch recht, met maatschappelijke zetel in Warandeberg 3, 1000 Brussel en geregistreerd onder nummer BE BTW 0403.199.702 (hierna de 'Bank' of 'BNP Paribas Fortis' genaamd).

Het jaarverslag 2019 van BNP Paribas Fortis omvat zowel de geauditeerde geconsolideerde als niet-geconsolideerde jaarrekeningen, voorafgegaan door het verslag van de Raad van Bestuur, het bericht van de Raad van Bestuur en een verklaring van deugdelijk bestuur, inclusief de samenstelling van de Raad van Bestuur. De geauditeerde geconsolideerde jaarrekening 2019 van BNP Paribas Fortis, met de vergelijkende cijfers over 2018, en opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals die zijn aanvaard binnen de Europese Unie, worden gevolgd door de geauditeerde niet-geconsolideerde jaarrekening 2019 van BNP Paribas Fortis, opgesteld in overeenstemming met het Belgisch koninklijk besluit van 23 september 1992 op de jaarrekeningen van kredietinstellingen.

Het jaarverslag 2019 van BNP Paribas Fortis is verkrijgbaar in het nederlands, het frans en het engels. De engelse versie is de originele en de andere versies zijn officieuze vertalingen. We hebben alles wat redelijkerwijs mogelijk is gedaan om verschillen tussen de taalversies te vermijden, maar als er toch verschillen zijn, dan heeft de engelse versie voorrang.

Er wordt van uitgegaan dat de informatie in toelichting 8.j 'Consolidatiekring', met aanvulling van de informatie in het verslag van de Raad van Bestuur en in de verklaring van deugdelijk bestuur, overeenstemt met de vereiste informatie als vermeld in artikel 168, §3 van de Belgische wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen.

Alle bedragen in de tabellen van de geconsolideerde jaarrekeningen staan in miljoenen euro, tenzij anders aangegeven. Alle bedragen in de tabellen van de niet-geconsolideerde jaarrekeningen staan in duizenden euro, tenzij anders aangegeven. Omdat de cijfers afgerond zijn, kunnen er geringe verschillen optreden met al eerder gepubliceerde cijfers. Er zijn bepaalde herclassificaties gedaan met betrekking tot de jaarrekeningen van het voorgaande jaar zodat ze vergelijkbaar zijn met dit jaarverslag.

In de geconsolideerde jaarrekening verwijst BNP Paribas Fortis naar de geconsolideerde situatie van BNP Paribas Fortis NV, tenzij anders aangegeven. In de niet-geconsolideerde jaarrekening verwijst BNP Paribas Fortis naar de niet-geconsolideerde situatie van BNP Paribas Fortis NV, tenzij anders aangegeven.

Alle informatie in het jaarverslag 2019 van BNP Paribas Fortis heeft betrekking op de statutaire geconsolideerde en niet-geconsolideerde jaarrekening en bevat niet de contributie van BNP Paribas Fortis aan de geconsolideerde resultaten van de Groep BNP Paribas, die te vinden zijn op de BNP Paribas website: www.bnpparibas.com.

Het jaarverslag 2019 van BNP Paribas Fortis is beschikbaar op de website: www.bnpparibasfortis.com.

INHOUDSTAFEL

Inleiding	3
BNP PARIBAS FORTIS GECONSOLIDEERD JAARVERSLAG 2019	9
Verslag van de Raad van Bestuur	10
▪ Inleiding door de Voorzitter en de CEO	10
▪ De economische context	13
▪ Core Business	14
▪ Maatschappelijk verantwoord ondernemen	20
▪ Veranderingen in de consolidatiekring	24
▪ Kredietrating van BNP Paribas Fortis per 29/02/2020	24
▪ Toekomstgerichte uitspraken	25
▪ Toelichting bij de evolutie van de resultatenrekening	25
▪ Toelichting bij de evolutie van de balans	27
▪ Liquiditeit en solvabiliteit	29
▪ Voornaamste risico's en onzekerheden	30
Bericht van de Raad van Bestuur	31
Verklaring inzake Corporate Governance	32
BNP PARIBAS FORTIS GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2019	45
▪ Resultatenrekening op 31 december 2019	46
▪ Overzicht van het nettoresultaat en wijzigingen van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	47
▪ Balans op 31 december 2019	48
▪ Kasstroomoverzicht op 31 december 2019	49
▪ Overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen tussen 1 januari 2018 en 31 december 2019	50
TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2019	51
1 Samenvatting van de belangrijkste grondlagen voor financiële verslaggeving toegepast door BNP Paribas Fortis	52
1.a Toepasbare grondlagen voor financiële verslaggeving	52
1.b Segmentrapportering	53
1.c Consolidatie	54
1.d Omrekening van transacties in vreemde valuta	58
1.e Rentemarge, commissies en opbrengsten van overige activiteiten	59
1.f Financiële activa en financiële verplichtingen	60
1.g Materiële en immateriële vaste activa	70
1.h Leaseovereenkomsten	71
1.i Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	73
1.j Personeelsvoordelen	73
1.k Op aandelen gebaseerde beloningen	74
1.l Voorzieningen gerapporteerd onder verplichtingen	75
1.m Actuele en uitgestelde belastingen	76
1.n Kasstroomoverzicht	76
1.o Gebruik van schattingen in de voorbereiding van het jaarverslag	77

2	Impact van de eerste toepassing van IFRS 16	78
3	Toelichting op de resultatenrekening op 31 december 2019	80
	3.a Netto-rentebaten	80
	3.b Commissiebaten en -lasten	81
	3.c Nettowinsten op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	81
	3.d Nettowinsten op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen en op financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	83
	3.e Nettobaten uit overige activiteiten	83
	3.f Overige algemene bedrijfskosten	84
	3.g Risicokost	84
	3.h Vennootschapsbelasting	91
4	Segmentinformatie	92
	4.a Operationele segmenten	92
	4.b Informatie per operationeel segment	93
	4.c Land-per-landrapportering	94
5	Toelichting op de balans op 31 december 2019	95
	5.a Financiële activa, financiële verplichtingen en derivaten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	95
	5.b Financiële afdekkingsderivaten	97
	5.c Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	101
	5.d Bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten	101
	5.e Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	112
	5.f Dubieuze kredieten (Stadium 3)	114
	5.g Schulden tegen geamortiseerde kostprijs aan kredietinstellingen en klanten	115
	5.h Schuldbewijzen en achtergestelde schulden	115
	5.i Actuele en uitgestelde belastingen	116
	5.j Overlopende rekeningen en overige activa/verplichtingen	118
	5.k Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast	118
	5.l Materiële en immateriële vaste activa en vastgoedbeleggingen	122
	5.m Goodwill	123
	5.n Voorzieningen voor risico's en kosten	125
	5.o Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen	126
	5.p Overdrachten van financiële activa	128
	5.q Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	130
6	Verstreckte en ontvangen verbintenissen	132
	6.a Verstreckte en ontvangen kredietverbintenissen	132
	6.b Door ondertekening verstreckte garantieverbintenissen	132
	6.c Effectenverbintenissen	133
	6.d Overige garantieverbintenissen	133
7	Personeelskosten en personeelsvoordelen	134
	7.a Personeelskosten en personeelsvoordelen	134
	7.b Voordelen na uitdiensttreding	134
	7.c Andere langetermijnvergoedingen	140
	7.d Ontslagvergoedingen	140

8	Bijkomende informatie	141
8.a	Voorwaardelijke verplichtingen: juridische geschillen en arbitrage	141
8.b	Bedrijfscombinaties en andere veranderingen in de consolidatiekring	142
8.c	Minderheidsbelangen	144
8.d	Significante beperkingen in dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen en joints ventures	146
8.e	Gestructureerde entiteiten	146
8.f	Bezoldigingen en voordelen aan de bedrijfsleiders van BNP Paribas Fortis	149
8.g	Andere verbonden partijen	153
8.h	Financiële instrumenten per looptijd	154
8.i	Reële waarde van financiële instrumenten tegen geamortiseerde kostprijs	156
8.j	Consolidatiekring	158
8.k	Vergoedingen betaald aan de statutaire bedrijfsrevisoren	164
8.l	Gebeurtenissen na de verslagperiode	164

RISICIBEHEER EN KAPITAALVEREISTEN **165**

1	Risicobeheerorganisatie	167
2	Risicometing en -categorieën	169
3	Kapitaalvereisten	171
4	Krediet- en tegenpartijkredietrisico	174
5	Marktrisico	179
6	Soeverein schuldenrisico	182
7	Operationeel risico	183
8	Compliance- en reputatierisico	184
9	Liquiditeitsrisico	185

VERSLAG VAN DE ERKENDE COMMISSARIS	187
BNP PARIBAS FORTIS JAARVERSLAG 2019 (NIET-GECONSOLIDEERD)	197
Verslag van de Raad van Bestuur	198
▪ Toelichting bij de evolutie van de balans	198
▪ Toelichting bij de evolutie van de resultatenrekening	199
Voorstel tot bestemming van het resultaat van het boekjaar	201
Informatie over transacties met verbonden partijen	202
BNP PARIBAS FORTIS JAARREKENING 2019 (NIET-GECONSOLIDEERD)	203
OVERIGE INFORMATIE	209

BNP PARIBAS FORTIS GECONSOLIDEERD JAARVERSLAG 2019

VERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR

Inleiding door de Voorzitter en de CEO

Met een nettowinst van EUR 2,2 miljard op een geconsolideerde basis zette BNP Paribas Fortis een goed resultaat neer in 2019. We konden de aanhoudende neerwaartse druk van de lage rentetarieven in België compenseren met grotere volumes, hogere commissie-inkomsten en inkomstengroei bij BGL BNP Paribas, Arval, Personal Finance en Leasing Solutions. Retail Banking in België bleef de plannen en projecten van onze particuliere en bedrijfsklanten met onverminderde energie financieren, waardoor de kredietenportefeuille met 4,4% toenam tot EUR 110,8 miljard. De totale deposito's in België stegen met 5,1%, tot EUR 131,1 miljard per eind 2019.

De risicokosten van de bank stegen wel in de loop van het jaar, maar bleven toch op een nog altijd laag niveau van 22 basispunten. We slaagden erin onze sterke liquiditeits- en solvabiliteitsratio's te handhaven. Op operationeel vlak lukte het ons de kostenstijging tot 2% te beperken door onder meer efficiëntiebevorderende maatregelen te nemen. Een daarvan was de verdere rationalisering van ons kantorennet in België.

Onze huidige investeringen voor de toekomst zijn gebaseerd op vijf strategische pijlers, die we in 2019 bepaalden. In onze interacties met al onze klanten zullen we onze inspanningen om hen te bedienen en te begeleiden daarnaar richten. De pijlers zullen bovendien fungeren als een katalysator van positieve groei terwijl duurzaamheid en digitalisering het nieuwe normaal worden.

1. Root sustainability in our DNA

We oefenen een positieve impact uit op de samenleving en verkleinen onze ecologische voetafdruk verder.

Met de introductie van het duurzaamheidslabel van Febelfin, de federatie van de Belgische financiële sector, werd een nieuwe stap gezet naar een aanbod van beleggingsoplossingen die voor 100% duurzaam zijn. Einde 2019 bood de bank haar klanten een keuze uit 83 fondsen met het Febelfin-label en had ze een beheerd vermogen van EUR 19,37 miljard in de Sustainable-categorie. Met een marktaandeel van 35% in België verstevigde BNP Paribas Fortis zijn leiderspositie als duurzame bank.

Om zijn positieve impact te vergroten, werkt BNP Paribas Fortis niet alleen als een traditionele bank die haar klanten financiële diensten verleent, maar ook als een verstreker van pertinente bedrijfsadviesdiensten. Ons Sustainable Business Competence Centre (voorheen Green Desk), bijvoorbeeld, biedt bedrijven al sinds 2009 expertise en ondersteuning voor de ontwikkeling en financiering van infrastructuren voor duurzame-energieproductie of van aanpassingen aan hun bestaande installaties om ze efficiënter te maken. Bovendien kunnen de bedrijfsklanten daarover ook onze speciale workshops – de Sustainable Business Ateliers – volgen.

2. Maximise digitalisation and efficiency

We doen heel wat moeite om een technologisch vooruitstrevende, digitale en efficiënte financiële dienstverlener te zijn.

Centraal daarin staat de digitalisering van de diensten aan en de interacties met onze klanten. Dat brengt verbeteringen mee qua snelheid, gebruiksvriendelijkheid, functionaliteit en mogelijkheden om diensten van andere bedrijven te integreren. Maximale efficiëntie zorgt ervoor dat we in een positie blijven om te investeren, groei in specifieke domeinen na te streven en nieuwe inkomstenbronnen aan te boren.

Van onze digitale oplossingen bleek Easy Banking App het populairste touchpoint voor de klanten te zijn, naast Easy Banking Web. In een jaar tijd nam het aantal appsessies met 25% toe, tot 419 miljoen sessies.

De populariteit van de app betekent een duidelijke stimulans voor de directe verkopen van onze producten en diensten, die nu goed zijn voor 46% van de totale verkoop aan onze klanten in alle categorieën. We behaalden hetzelfde niveau van directe verkopen aan bedrijfsklanten en ondernemers voor drie kernproducten: instant credit, bankgaranties en straight loans.

3. Make life easier

We vergemakkelijken het leven van onze klanten dagelijks door hun de ruimste keuze aan bankproducten te bieden en door te streven naar maximale gebruiksvriendelijkheid.

Met een marktaandeel van 27% is BNP Paribas Fortis marktleider voor betalingen in België. We bieden ook een zeer uitgebreid gamma van betaalmogelijkheden, waaronder Apple Pay, Google Pay, Garmin Pay, Fitbit Pay, Bancontact en Payconiq, aan. In dat opzicht vervullen we een van onze centrale taken als bank door 'de klanten wegwijs te maken' in de nieuwe digitale methoden en hen bij te staan bij hun digitale ontwikkeling.

Ook onze bedrijfsklanten maken we het bankieren gemakkelijker. Denk maar aan onze diensten als ICE³ (Instant Credit Experience for Enterprises & Entrepreneurs) en Easy2Cash, een nieuwe oplossing voor ondernemers en kmo's die drie traditionele factoringtaken combineert: financiering van uitstaande vorderingen, dekking van kredietrisico's en een volledige service voor beheer en inning van facturen. Het hele proces, van inschrijving tot financiering van uitstaande vorderingen, verloopt voor 100% digitaal.

De lancering van PaxFamilia, ons flexibel, compleet en beveiligd platform voor vermogensbeheer, toont duidelijk aan hoe de digitalisering onze klanten over de hele linie efficiëntie en comfort biedt. Dat onlineplatform geeft onze klanten een gecentraliseerd, gedetailleerd en gestructureerd overzicht van hun vermogen.

Intussen investeren we ook in strategische partnerships, om onze klanten het leven gemakkelijker te maken. Een voorbeeld daarvan is het partnership met Touring en AG, dat we onlangs aangingen. Dat heeft tot doel de ontwikkeling van vernieuwende mobiliteitsoplossingen mogelijk te maken en te promoten. Een ander voorbeeld is onze investering in Optimile.

4. Enable people to grow

Om onze klanten hun projecten te helpen uitvoeren, investeren we voortdurend in de ontwikkeling en het welzijn van onze medewerkers. We maken van sociale solidariteit en inclusie een topprioriteit.

De bank voorzag in 2019 in bijna 60 000 mandagen opleiding en besteedde zowat 3,4% van de totale personeelskosten voor diverse opleidingsprogramma's. Meer dan de helft van alle medewerkers maakt nu gebruik van de telewerkmogelijkheden om een beter evenwicht tussen werk en privéleven te bereiken en minder tijd aan pendelen te verliezen. De recentste collectieve arbeidsovereenkomst die met de personeelsvertegenwoordigers werd ondertekend, was een van de belangrijkste wapenfeiten van 2019. Met die cao verbindt BNP Paribas Fortis zich ertoe zijn medewerkers werkzekerheid te bieden.

Intussen werken we ook mee aan 1MillionHours2Help, een nieuw ambitieus programma dat de medewerkers van BNP Paribas wil verenigen rond dit doel: tegen eind 2020 samen in totaal wereldwijd een miljoen uur vrijwilligerswerk leveren. Dat komt overeen met het equivalent van iets meer dan een halve dag betaald vrijwilligerswerk per medewerker per jaar.

5. Accelerate selective growth

We streven selectieve groei in producten en niches na om te voldoen aan de reële behoeften van onze klanten.

Om onze rol op bankverzekeringsgebied te versterken, creëerden we in juni 2019 in onze organisatie specifieke expertiselijnen voor verzekeringen, om de verschillende businesses optimaal bij te staan zodat we kunnen voldoen aan alle behoeften van de klanten op verzekeringsgebied.

Ook fullservice-autoleasing beschouwen we als een domein waar we het verschil kunnen maken voor onze klanten. Arval België zit op een groeitraject : het aantal geleasede voertuigen nam in 2019 met 15% toe, tot 75 000 voertuigen.

De ambitie van onze private-equitytak bestaat erin bedrijven van kapitaal te voorzien en hun groei te ondersteunen. We leveren een financiële bijdrage in de vorm van kapitaal of mezzaninefinanciering en trachten nauw samen te werken met de bedrijven op lange termijn, waarbij we hen helpen hun strategieën en businessplannen uit te voeren. Een van de noemenswaardige investeringen in 2019 was de verwerving van een minderheidsbelang in JAC, een fabrikant van broodsnijmachines, wereldwijde marktleider, waarmee we onze portefeuille uitbreidden.

We laten ons leiden door onze vijf strategische pijlers om de bank te transformeren via een ambitieus, dynamisch programma, dat gebaseerd is op de beste producten, de versnelde digitalisering van onze diensten, ons leiderschap in duurzame financiën, ons sterk maatschappelijk engagement en onze zeer bekwame medewerkers. Samen zetten we ons in voor een betere samenleving, als vertrouwde financiële partner van onze klanten in elke fase van hun leven.

Graag willen we al onze medewerkers bedanken voor de goede resultaten die ze hielpen te bereiken en ook onze klanten, voor het vertrouwen dat ze ons blijven schenken.

Max Jadot
Chief Executive Officer

Herman Daems
Voorzitter van de Raad van Bestuur

De economische context

Te midden van de handelsspanningen tussen de Verenigde Staten en China en de verwikkelingen rond de brexit kende 2019 wereldwijd een verslapping van de economische bedrijvigheid en een verslechtering van de voornaamste vertrouwensindicatoren. Zo nam de groei af van ruim 3,6% in 2018 naar minder dan 3% in 2019. De inflatie bleef overal heel gematigd, met de verrassende paradox dat zelfs in landen met volledige werkgelegenheid de lonen bijna niet zijn gestegen.

Dat was vooral het geval in de Verenigde Staten en in Duitsland, waar nochtans het tegenovergestelde werd verwacht. Toch zijn de Verenigde Staten erin geslaagd een beter groeitempo dan Europa aan te houden, met name omdat het monetaire beleid vanaf juli een koerswijziging onderging. In totaal werd de beleidsrente door de Federal Reserve in enkele maanden tijd drie keer met 25 basispunten verlaagd. Daardoor kreeg de Amerikaanse economie, die zwaar getroffen was door de turbulentie van de handelsoorlog, een zuurstofinjectie. Vooral de industrie lijkt het meest te zijn getroffen, met een industriële productie die 2019 afsloot in negatief terrein ((0,9)% in december). Tegelijkertijd werd het erg onrustig op de geldmarkt, waar de leningen van dag tot dag soms spectaculaire rentesprongen (soms wel van meer dan 10%) vertoonden, met name op het moment dat de Amerikaanse belastingbetalers hun belastingen betaalden. Door die spanningen was de centrale bank ervan overtuigd dat ze ongetwijfeld te ver was gegaan in de normalisering van haar balansomvang sinds eind 2015. In een paar dagen tijd besloot ze dus om massaal liquiditeiten in het financiële systeem te injecteren. De Amerikaanse centrale bank sloot 2019 dan ook af met een balans die uitkwam op ongeveer USD 118 miljard boven haar niveau aan het begin van het jaar.

In Europa troffen het Chinees-Amerikaanse handelsconflict en de brexit vooral de grootste economie van de eurozone, die in het tweede halfjaar aan de rand van de recessie stond. Duitsland is voor zijn groei sterk afhankelijk van zijn buitenlandse handelspartners, want de export maakt er maar liefst 46% van het bbp uit, tegenover amper 12% in de VS, of zelfs in China. Het land kreeg ook de ecologische storm van 2019 met volle kracht over zich heen. Dat verplichtte Duitsland ertoe zijn autosector, één van de pijlers van zijn industrie, compleet te hervormen. De Duitse groei neemt af van 1,5% in 2018 tot 0,6% in 2019. Behalve Italië, kunnen alle andere landen van de eurozone dan ook bogen op een hogere groei dan Duitsland in 2019. In het derde kwartaal van dat jaar stond het land zelfs op de rand van de recessie.

Toch heeft de groeivertraging, door de omvang ervan, een positieve weerslag op de Duitse economie, aangezien Duitsland eindelijk heeft besloten zijn gigantische financiële reserves aan te spreken voor investeringen in zijn verouderde infrastructuur en voor de organisatie van zijn milieutransitie. Wat de CO₂-uitstoot betreft, blijft het een van de zwakste leerlingen van de klas; het was dus hoog tijd om daar iets aan te doen. Dankzij hun begrotingsorthodoxie konden de Duitsers de voorbije jaren een mooie oorlogskas van meer dan EUR 160 miljard aanleggen. Een deel daarvan zullen ze voortaan aanwenden om hun land te moderniseren en zo waarschijnlijk te beletten dat de recessie toeslaat in de grootste economie van Europa in 2020, tot opluchting van de buurlanden.

België heeft vaak minder uitgesproken economische cycli dan zijn buurlanden, dankzij de automatische stabilisatoren, zoals het werkloosheidsstelsel of de automatische loonindexering. Daardoor hield de groei in België een groeitempo van bijna 1,4% aan in 2019. Daarmee doet ons land het ronduit beter dan Duitsland, maar minder goed dan de zuiderse landen, zoals Spanje en Portugal. Die twee landen bleven heel het jaar profiteren van de positieve impact van de drastische herstructureringsmaatregelen die ze verplicht waren te nemen kort na de financiële crisis van 2011. Eens te meer zien we dat (vaak onpopulaire) structurele maatregelen doorgaans tijd nodig hebben om hun effect te bewijzen, maar dikwijls toch een goed middel zijn om het groeicijfer te doen toenemen op lange termijn.

België is een land dat traditiegetrouw meer inflatoir is dan zijn buurlanden, omdat de regering vaak haar toevlucht neemt tot indirecte belastingverhogingen als ze de begroting moet rondkrijgen. Die trend werd in 2019 bevestigd, aangezien de inflatie opliep tot 1,5%, terwijl ze in de eurozone gemiddeld 1,2% bedroeg. Toch vertraagde de inflatie het afgelopen jaar in België, net als overal, onder invloed van de verslapping van de economische bedrijvigheid: in 2018 steeg het prijspeil immers nog met 2,3%, waarmee het ver boven het niveau van 2019 uitstak.

De Belgische banksector bleef zijn rol spelen in de financiering van de economie. Dat blijkt uit de toenemende kredietverleningen. De uitstaande kredieten aan particulieren bereikten een recordniveau van meer dan EUR 197 miljard, waarmee de dynamiek van de voorbije jaren aanhield. De kredietverlening aan de bedrijven had meer tijd nodig om zich te herstellen na de crisis, maar de uitstaande bedragen nemen al twee jaar opnieuw toe en beliepen EUR 125 miljard in 2019. Toch lijkt bij de kredieten aan de bedrijven de dynamiek mettertijd wat te zijn verzwakt: het groeicijfer, dat begin 2018 met de 15% flirtte, is namelijk geleidelijk naar 2,5% gezakt. De kredieten aan particulieren blijven er dan weer op een zeer dynamische en zeer constante manier op vooruitgaan, met een jaarlijks groeitempo van rond de 5%. Die groeikracht en die regelmatige vooruitgang zijn vooral te danken aan de kredieten die bestemd zijn voor vastgoed.

Vastgoed is immers aantrekkelijk gebleven in 2019, met nieuwe prijsstijgingen voor de woningsector. Gemiddeld zijn de vastgoedprijzen met ongeveer 3,5% gestegen over de drie eerste kwartalen. De markt blijft het goed doen en als we de prijsevolutie vergelijken met de inkomensgroei van de particulieren, kunnen we alleen concluderen dat onze vastgoedmarkt, ook in 2019 weer, veel stabielier was dan die van onze buurlanden. Dat verklaart ongetwijfeld de intacte aantrekkingskracht van beleggingsvastgoed in de ogen van de Belgen, die meer dan ooit een baksteen in de maag hebben. Het is binnen die context dat je de ongerustheid van de Nationale Bank van België moet zien: die besliste immers om de criteria te verstrengen voor de kredietverlening aan particulieren die, buiten hun eigen woning, in vastgoed willen investeren.

De Belgen zagen hun inkomen erop vooruitgaan in 2019 doordat de lonen licht stegen, maar ook dankzij de taxshift. Maar de vertraging van de wereldconjunctuur en de donkere wolken die de handelsspanningen en de brexit meebrengen, zetten hen ertoe aan steeds meer geld op hun spaarrekening te deponeren. Op het einde van het jaar liepen de uitstaande bedragen op de spaarrekeningen op tot meer dan EUR 470 miljard. Dat komt overeen met vrijwel een derde van het totale financiële vermogen (exclusief onroerend vermogen) van de Belgen. Dat gedrag blijft opvallend, want de rente op de spaarboekjes daalt al enkele jaren en bedraagt momenteel nog slechts 0,11%, gevoelig onder het inflatiepercentage.

De economische context van 2019 kan onmogelijk geschetst worden zonder de opmerkelijke prestaties van de internationale aandelenmarkten te benadrukken. Het is waar dat de monetaire context veel goede vooruitzichten is blijven bieden, met overal een overvloed aan liquiditeiten en bodemrentevoeten. Die liquiditeiten moeten ergens naartoe en er kan alleen maar vastgesteld worden dat veel beleggers, door de sterke daling van de rentevoeten, de aandelenmarkten boven de obligatiemarkten verkozen. Heel wat ondernemingen kozen er ook in 2019 voor hun eigen aandelen te blijven terugkopen. Die strategie, die ze vele jaren geleden al invoerden, is tot nu toe de moeite waard gebleken.

Core Business

BNP Paribas Fortis

BNP Paribas Fortis bestrijkt zowel de Retail Banking als Corporate & Institutional Banking-activiteiten van de Groep BNP Paribas in België. Op 31 december 2019 werkten er in België in totaal 11 689 VTE bij de Bank..

Retail Belgium

De BNP Paribas Fortis Retail Banking-activiteiten omvatten bankdiensten aan een reeks klanttypes, waaronder particuliere klanten, zelfstandigen en beoefenaars van een vrij beroep, kleine en middelgrote bedrijven, lokale bedrijven, bedrijfsklanten en non-profitorganisaties. Retail Belgium verleent zijn diensten via twee netwerken die in 2019 opereerden volgens een gesegmenteerde bedrijfsbenadering: Retail & Private Banking Belgium en Corporate Banking Belgium.

Retail & Private Banking Belgium

BNP Paribas Fortis is de marktleider in Retail & Private Banking (RPB) in België, met 3,5 miljoen klanten en een sterke positie in alle bankproducten. RPB bedient de klanten via haar geïntegreerde netwerken met centraal in de strategie het concept van de hybride bank die de klanten de keuze geeft tussen het kantorennetwerk en de digitale kanalen:

- het netwerk bestaat uit 590 kantoren (waarvan 267 zelfstandige kantoren) en 18 ondernemersbankcentra. Dit wordt aangevuld door 270 agentschappen onder het merk Fintro en 658 verkooppunten in het kader van een 50-50 joint venture met bpost bank. De 590 kantoren zijn georganiseerd in 41 groepen verspreid over 9 regio's;
- het digitale platform van RPB omvat een vloot van 2 734 ATM's, diensten voor onlinebankieren, Easy Banking, en Mobile Banking (samen 2,1 miljoen actieve gebruikers);
- het Easy Banking Centre van de Bank behandelt meer dan 40 000 telefonische oproepen per week.

Het aanbod wordt aangevuld door de digitale bank Hello bank! dat meer dan 506 000 klanten telt.

Het langetermijnpartnerschap met AG Insurance versterkt de distributiekracht van het retailnetwerk en bouwt verder op de jarenlange ervaring op het gebied van bankverzekering.

Met 32 Private Banking Centres en één Private Banking Centre by James (waar advies op afstand wordt gegeven via digitale kanalen) is BNP Paribas Fortis een grote speler op de Belgische private banking-markt. Klanten met belegbare activa ter waarde van minimaal EUR 250 000 komen in aanmerking voor private banking-diensten. De afdeling Wealth Management richt zich op klanten met meer dan EUR 5 miljoen aan potentiële activa. Deze klanten krijgen een specifiek servicemodel aangeboden en worden voornamelijk bediend vanuit twee Wealth Management Centres.

In een wereld waarin alles steeds sneller verandert, zette Retail & Private Banking in 2019 zijn transformatie voort naar een hybride dienstverleningsmodel, dat georganiseerd is rond de beste digitale oplossingen en begeleiding van deskundigen.

Per eind 2019 realiseerde Retail & Private Banking ruim 43% van zijn verkoop via directe kanalen. Dat strookt met de aanhoudende evolutie van het klantgedrag, jaar na jaar. In overeenstemming daarmee werd het aantal kantoren aangepast en de functies van de medewerkers in de kantoren en in het Easy Banking Centre op elkaar afgestemd om de samenwerking te vergemakkelijken tussen de verschillende deskundigen die ten dienste van de klant staan. Op digitaal vlak werd een project opgestart om enkele fundamentele onderdelen van de mobiele applicatie Easy Banking App (EBA) anders te bouwen.

In 2019 overtrof het aantal klanten dat de app (EBA) gebruikt (1,55 miljoen actieve gebruikers) voor het eerst het aantal klanten dat gebruikmaakt van de website Easy Banking Web. In dat verband moet de grondige herziening van de mobiele app BNP Paribas Fortis in staat stellen om zijn klanten een optimale ervaring te bieden, maar ook de ontwikkeling van nieuwe functionaliteiten vergemakkelijken in de toekomst. Tegelijkertijd werden eveneens de digitale interactiemogelijkheden via de website Easy Banking Web verbeterd. Dankzij de aanvullende ontwikkelingen van die twee digitale kanalen kan de Bank haar 2,1 miljoen reeds digitaal actieve klanten optimaal beveiligde tools aanbieden die hun het dagelijks leven vergemakkelijken.

Retail & Private Banking wilde zich opnieuw bevestigen in zijn rol als bankverzekeraar. Daarom herzag het zijn organisatie in juni 2019 en zette het een specifieke, transversale expertiselijn in verzekeringen op die tot doel heeft te voldoen aan alle behoeften van de klanten. Niet alleen in het domein van de bescherming van personen en goederen, maar ook wat financiële verzekeringen betreft. Daartoe ging BNP Paribas Fortis, naast zijn partnership met AG Insurance waarin het een belang van 25% heeft, eveneens een partnership aan met Touring. Dat trilaterale partnership zou de Bank in staat moeten stellen om in 2020 nieuwe oplossingen aan te reiken.

Wat expertise betreft, bleef de Bank ook investeren in de opleiding van haar medewerkers op verschillende gebieden: meer dan 5 870 medewerkers van Retail & Private Banking verbeterden hun digitale kennis en attitude via de opleidingstrajecten 'Tomorrowbank' en 'Proud Digital Banker'. 865 medewerkers volgden dan weer de cursussen van de Academie van De Ondernemersbank. In totaal genoten de medewerkers van Retail & Private Banking 30 000 dagen opleiding in 2019.

De digitale inclusie van onze klanten vergemakkelijken...

Het hele jaar door nam Retail & Private Banking het ene initiatief na het andere om klanten te begeleiden bij hun gebruik van de digitale oplossingen. Het deed dat met 1 800 lokale digitale workshops voor particuliere klanten en voor klanten van Private Banking en van Wealth Management, maar ook met directe communicatiecampagnes via brieven, e-mails en het gebruik van social media. Vooral de 'Easy Banking App Summer'-campagne tijdens de zomer (met bijna 730 000 gecontacteerde klanten) en de permanente campagne die de schijnwerper richtte op de functionaliteiten van de mobiele applicatie vielen daarbij op. Een van die functionaliteiten was de in februari 2019 gelanceerde 'aggregatie van rekeningen', die de EBA transformeert in een multibancaire applicatie. Daarmee kan de klant in alle veiligheid het saldo en het overzicht van de verrichtingen op al zijn rekeningen bij BNP Paribas Fortis én bij andere financiële instellingen realtime raadplegen. Die innovatie werd mogelijk gemaakt dankzij een partnership met de Zweedse fintech Tink in het kader van de nieuwe PSD2-reglementering van de Europese Unie.

Met de 'Easy Housing'-oplossing, waarmee een woonkredietdossier sneller kan worden afgerond, zette de Bank ook nog sterker in op het gebruik van digitale oplossingen om de administratieve verwerking van klantdossiers te vergemakkelijken. Dat alles illustreert duidelijk de complementariteit van de begeleiding van onze experts met het gebruiksgemak van de digitalisering.

Ook de bedrijfsklanten konden rekenen op specifieke begeleiding bij de digitalisering van hun activiteiten, in het bijzonder via een partnership met Google. In mei werden in het kader van de digitale maand negen events georganiseerd, waarbij klanten de gelegenheid kregen hun digitale maturiteit te beoordelen en de mogelijkheden van e-commerce te ontdekken.

In 2019 verschenen er ook nieuwe digitale tools voor de klanten van Private Banking & Wealth Management. Met de lancering van 'Pax Familia' beschikken ze voortaan over een digitaal platform waarmee ze alle aspecten van hun vermogen kunnen beheren. Zo kunnen ze onder meer met simulatietools anticiperen op de gevolgen van de keuzes die ze maken en helpt een planningtool hen om hun successie voor te bereiden. In een geïntegreerde digitale safe kunnen ze bovendien op een veilige manier alle belangrijke documenten bewaren, zoals notariële akten, (ver)koopakten, schenkingsdocumenten, enzovoort.

'Serenity' biedt hen een adviescontract voor beleggingen op basis van een digitaal beleggingsplatform. Dat stelt hen in staat om bij de samenstelling van hun portefeuille zelf de grote lijnen ervan te bepalen doordat ze kunnen kiezen uit verschillende activa-classes die hun worden voorgesteld. De nadruk ligt daarbij op maatschappelijk verantwoorde beleggingen.

... en de globale klantenbegeleiding versterken

De klanten van Priority Banking konden in 2018 al rekenen op een globale benadering van hun bank- en verzekeringsbehoeften met de introductie van het 'Priority Banking Exclusive'-aanbod. Nu zijn de klanten van De Ondernemersbank aan de beurt, via 'Advice Pro'. Dat aanbod – een primeur op de markt – laat ondernemersklanten profiteren van een globale, proactieve begeleiding en een compleet pakket van aangepaste oplossingen en diensten tegen een transparant vast tarief per kwartaal. Naargelang hun behoeften kunnen ze kiezen voor een vaste Adviseur Ondernemersbank in het kantoor, of in het Easy Banking Centre als ze zich liever niet verplaatsen. Die benadering moet hen in staat stellen zich te concentreren op de ontwikkeling van hun activiteit, terwijl ze toch een beroep kunnen doen op de hulp van experts en partners op het gebied van financieringen, mobiliteit, verzekeringen, pensioenen.

Bij de ondernemersklanten ging er ook bijzondere aandacht naar de starters via een specifiek aanbod dat bestond uit een 'Starter Pack' en begeleiding op maat door een Startersadviseur tijdens het eerste levensjaar van het nieuwe bedrijf.

Een compleet gamma van betalingsoplossingen

Betalingsoplossingen blijven iets waar onze klanten fundamenteel behoefte aan hebben. Daarom breidde BNP Paribas Fortis zijn gamma oplossingen op dat gebied verder uit. Na de lancering van Apple Pay in 2018 bleef de Bank inzetten op de ontwikkeling van haar innoverende betalingsoplossingen door partnerships aan te gaan met smartwatchproducenten Fitbit en Garmin.

BNP Paribas Fortis breidde eveneens de klassieker betaalmiddelen verder uit: zo stelde het de klanten van Private Banking & Wealth Management de Mastercard World Platinum en Mastercard World Elite voor. Dat zijn kredietkaarten die nog meer beantwoorden aan de evoluerende behoeften van de klanten doordat er tal van voordelen aan gekoppeld zijn, zoals reisannuleringsverzekeringen, verzekeringen bij online aankopen, toegang tot luchthavenlounges enzovoort.

Kortom, zowel de handelaars als de klanten kunnen bij de Bank terecht voor een compleet gamma van betalingsoplossingen.

De toegang tot bankdiensten vergemakkelijken

Terwijl Retail & Private Banking al zijn distributiekkanalen – fysieke kanalen, kanalen op afstand en digitale kanalen – bleef optimaliseren, lanceerde het in september 2019 een belangrijke communicatiecampagne naar alle klanten over de manier waarop zij met de Bank in relatie kunnen treden. In een wereld die steeds sneller verandert, had die campagne tot doel de klanten gerust te stellen over de toegankelijkheid van de Bank en over de verschillende diensten die ze zowel in de kantoren verleent, als op afstand, via het Easy Banking Centre of via haar digitale oplossingen Easy Banking App en Easy Banking Web.

Naar een duurzamere bank

Zijn klanten voorzien van hefboomen om duurzame keuzes te maken voor zowel hun professionele als hun privéprojecten is iets wat BNP Paribas Fortis ter harte neemt.

Met de introductie van het Febelfin-duurzaamheidslabel werd op beleggingsgebied in november 2019 een nieuwe stap gezet naar een aanbod van beleggingen die voor 100% duurzaam zijn. BNP Paribas Fortis biedt zijn klanten 83 fondsen die dat label dragen en versterkt zo, met een marktaandeel van 35% en EUR 19,37 miljard aan beheerd vermogen, zijn leidinggevende positie als duurzame bank.

Bij de woonkredieten en de autoleningen kenden de groene leningen heel wat succes, mede dankzij de actieve promotie ervoor en de aantrekkelijke rentevoeten.

Verder verleent De Ondernemersbank specifieke begeleiding aan ondernemers die eropuit zijn hun activiteiten duurzamer te maken. Ze doet dat via een gespecialiseerde cel die profiteert van de knowhow van het Sustainable Business Competence Centre van Corporate Banking.

Dubbele erkenning voor de expertise van de bank

In 2019, voor het derde jaar op rij reikte The Banker (een publicatie van de Financial Times Group) de prestigieuze 'Bank of the Year – 2019'-prijs uit aan BNP Paribas Fortis, dat ook al de 'Best Private Bank in Belgium 2019'-prijs in de wacht sleepte. Een dubbele erkenning dus, die de wil van de Bank benadrukt om zichzelf voortdurend opnieuw uit te vinden, zodat ze haar klanten de beste expertise kan bieden.

Corporate Banking

Dankzij zijn goed ontwikkelde, gediversifieerde en geïntegreerde business- en servicemodel kan Corporate Banking een brede waaier van klanten bedienen, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen, Belgische en Europese bedrijven, financiële instellingen, institutionele beleggers, overheidsinstellingen en lokale besturen. Het is met zijn omvangrijke klantenbestand van grote en middelgrote ondernemingen marktleider in die twee categorieën en is bovendien een sterke challenger in de overheidssector.

Met zijn ruime aanbod van zowel traditionele, als gespecialiseerde maatwerkoplossingen en diensten blijft Corporate Banking voldoen aan de specifieke behoeften van zijn klanten, zowel in België als in het buitenland, op het vlak van financiering, transactiebankieren, investeringsbankieren en verzekeringen. Het doet daarbij ook een beroep op het internationale netwerk van de groep BNP Paribas, dat meer dan 70 landen beslaat.

Corporate Banking bleef in 2019 grote inspanningen leveren om de voorkeursbank van bedrijven in België te zijn, door hun via innovatieve digitale tools vlot toegang te geven tot unieke bancaire oplossingen.

Intussen bracht het zijn stappenplan naar de digitale transformatie en efficiëntere processen verder ten uitvoer. Het verbeterde zijn servicemodel door zijn op klanten en data toegespitste digitale kanalen uit te breiden en enkele nieuwe initiatieven te nemen, met focus op digitale kredieten en op het proces voor de onboarding van klanten.

Na de oprichting van het Sustainable Business Competence Centre (SBCC) in 2018 ging Corporate Banking zijn klanten nog meer begeleiden bij hun transitie naar een duurzamere economie. De initiatieven op dat vlak focusten op vier hoofdthema's: decarbonisatie, menselijk kapitaal, circulaire economie en slimme steden. In de loop van 2019 ontwikkelde Corporate Banking een reeks oplossingen die moeten bijdragen tot een CO₂-arme economie, investeringen in onderwijs en gezondheid, en tot de ontwikkeling van slimme infrastructuren in Belgische steden.

Arval

Arval is een dochteronderneming van BNP Paribas Fortis die gespecialiseerd is in autoleasing en mobiliteit. Arval reikt bedrijfsklanten – van grote internationale bedrijven tot kleine en middelgrote ondernemingen – en hun medewerkers, maar ook particuliere klanten, maatoplossingen aan voor een optimale mobiliteit. De leasemaatschappij verstrekt diensten die inherent zijn aan leasing van voertuigen, zoals financiering, verzekering, onderhoud en bandenwissel, maar ook aanvullende mobiliteitsdiensten, zoals autodelen, fietsdelen, carpoolen enzovoort, en digitale tools voor wagenparkbeheerders en autobestuurders. Die tools verlenen hun bijstand in het dagelijks gebruik van hun voertuig. Het bedrijf lanceerde ook een 'SMaRT'-benadering (Sustainable Mobility and Responsibility Targets) om zijn klanten een strategie te helpen implementeren voor de transitie naar het gebruik van CO₂-armere energie.

Eind 2019 werkten er bij Arval zowat 7 000 medewerkers in de 29 landen waar het bedrijf vestigingen heeft, met 1 298 404 geleasede voertuigen. Arval heeft een leidende positie in Europa en ging enkele strategische partnerships aan via de Element-Arval Global Alliance, de wereldwijde marktleider in de sector, met zowat drie miljoen geleasede voertuigen in 50 landen.

Als toegewijde promotor van innovatie in de mobiliteitssector sloot Arval zich ook aan bij de MaaS (Mobility-as-a-Service) Alliance. De MaaS Alliance is een publiek-private samenwerking die tot doel heeft de funderingen te leggen voor een gemeenschappelijke benadering van mobiliteit als dienst, namelijk verschillende vormen van transportdiensten integreren in één mobiliteitsdienst, die op aanvraag toegankelijk is.

BGL BNP Paribas SA

Retail & Corporate Banking (Banque de Détail et des Entreprises) van BGL BNP Paribas verstrekt – via de activiteiten Retail Banking, Corporate Banking en Private Banking Luxembourg – een uitgebreid gamma financiële producten en diensten, met onder meer zichtrekeningen, spaar- en verzekeringsproducten en specifieke diensten voor professionele klanten en bedrijven, zoals leasing.

Het metier beschikt over een commercieel net met 41 kantoren, een expertisecentrum voor beleggingen en een voor hypothecaire leningen; verschillende Private Banking Centres over heel het land voor zeer vermogende ingezetenen ('high net worth individuals') van het Groothertogdom, vijf Business Centres uitsluitend voor professionele klanten, en een Business Centre voor vrije beroepen. Retail & Corporate Banking heeft ook een van de uitgebreidste geldautomaatnetwerken van het land.

BNP Paribas Lease Group Luxembourg SA, een 100%-dochter van BGL BNP Paribas die onder de merknaam BNP Paribas Leasing Solutions werkt, is de lokale marktleider in financiële leasing. Het reikt bedrijfsklanten aantrekkelijke oplossingen aan voor de financiering van hun installaties en uitrusting.

Als Europese marktleider in activafinanciering, die actief is in de meeste landen van Europa, ondersteunt **BNP Paribas Leasing Solutions** de groei van zijn klanten en industriële partners met huur- en financieringsoplossingen voor hun bedrijfsuitrusting. Als belangrijke speler in de gebruikseconomie verschaft BNP Paribas Leasing Solutions bedrijven de flexibiliteit die ze nodig hebben om concurrentieel te blijven en op een duurzame manier te groeien.

Arval verleent zijn diensten op het vlak van operationele autoleasing aan particulieren en bedrijfsklanten en is gespecialiseerd in oplossingen om hun bedrijfswagenpark te beheren en te optimaliseren.

BNP Paribas Wealth Management levert maatoplossingen voor activa- en vermogensbeheer, met onder meer gespecialiseerde high-end diensten, zoals beleggingsadvies, discretionair vermogensbeheer, vermogensorganisatie en successieplanning, financiering en dagelijks bankieren, maar ook advies in vermogensdiversifiëring.

BNP Paribas Asset Management biedt institutionele klanten en tussenpersonen wereldwijd een volledige waaier aan financieel-beheersdiensten.

Als belangrijke speler in de Luxemburgse levensverzekeringenbranche combineert **Cardif Lux Vie** met succes lokale knowhow en internationale expertise om in te spelen op de specifieke behoeften van zijn particuliere, zijn zeer vermogende en zijn professionele klanten. Het bedrijf, dat nauw betrokken is bij zijn klanten, partners en medewerkers, reikt oplossingen en diensten van hoogstaande kwaliteit aan die bijdragen tot duurzame en verantwoorde groei.

BNP Paribas Real Estate benut de expertise van zes vastgoedmeesters – Property Management, Valuation, Consulting, Transactions, Property Development en Investment Management – om zijn klanten maatoplossingen te verstrekken.

Corporate & Institutional Banking

Corporate and Institutional Banking Luxembourg (CIB) beschikt over een gamma producten en diensten voor bedrijven en institutionele klanten.

CIB Luxembourg omvat drie activiteiten:

- Financing Solutions geniet in Luxemburg erkenning als een uitgelezen partner voor de financiering van materiële activa;
- Prime Solutions & Financing is gespecialiseerd in oplossingen voor investeringen met onderpand voor institutionele klanten;
- Correspondent Banking biedt bankoplossingen aan voor institutionele klanten.

Naast die activiteiten ondersteunt Financial Institutions Coverage de metiers in hun klantrelaties en promoot het de producten en diensten van de BNP Paribas-groep.

BNP Paribas Securities Services stelde zichzelf ten doel om voor toonaangevende financiële instellingen in een snel veranderende wereld de eerste asset servicing provider bij uitstek op lange termijn te zijn. Als specialist in multi-asset servicing in Clearing & Custody, Corporate Trust, International Fund Services en Market & Financing Services zorgt BNP Paribas Securities Services in Luxemburg voor eenvoud in een complexe wereld.

Türk Ekonomi Bankası A.Ş. (TEB)

BNP Paribas Fortis is in Turkije actief via TEB waarin het een belang van 48,7% heeft via TEB Holding en BNP Paribas Fortis Yatırımlar Holding A.Ş.

Per 30 september 2019 bekleedde TEB, qua marktaandeel voor deposito's en leningen, de 10de plaats in de ranking van depositobanken in Turkije. TEB biedt er het volledige gamma van retailproducten en -diensten van de groep BNP Paribas aan.

Met zijn gediversifieerde productaanbod, kwalitatieve dienstverlening en bankierervaring trekt TEB Retail and Private Banking geleidelijk meer klanten aan via zijn kantorennet en onlinekanalen. TEB streeft ernaar de hoofdbank van al zijn klanten te worden. Daartoe hanteert de bank een digitale-transformatiestrategie die de klantervaring en de servicekanalen moet verbeteren. De klantervaring staat centraal in al haar activiteiten: de bank maakt gebruik van methodologieën die focussen op mensgericht ontwerp en klanttrajecten. Bovendien houdt ze rekening met de ideeën van haar klanten via speciale programma's ('advocacy programmes') waarin ze hun ervaringen kunnen delen.

Het CEPTETEB Digital Banking Platform, dat in maart 2015 werd gelanceerd, biedt de klanten zowel financiële als niet-financiële diensten aan. Het bedient nu 925 000 klanten en beheert in totaal TL 7 miljard aan deposito's. Bovendien bedienen de CEPTETEB-onlineplatforms tegen eind 2019 1,6 miljoen online actieve klanten. CEPTETEB legde zich in 2019 verder toe op de ontwikkeling van het digitale kanaal: het breidde zijn klantenbestand nog uit en introduceerde nieuwe functies op de CEPTETEB Mobile Application en het TEB FX-platform. CEPTETEB integreert de modernste technologie en innovaties. Zo lanceerde het ook een nieuwe chatbot, TELEPATİ genaamd, en Fon Danışmanım ('My Fund Advisor'), een geautomatiseerde, algoritmegestuurde tool die fondsenportefeuilles kan samenstellen.

TEB biedt eveneens exclusieve producten en diensten op maat aan kmo's, landbouwbedrijven en start-ups. Het hanteert daarbij een 'consultant bank'-benadering. Die houdt in dat TEB niet alleen handelt als een traditionele bank die haar klanten financiële diensten verleent, maar ook toepasselijke bedrijfsadviesdiensten verstrekt (voornamelijk via zijn bedrijfstak Start-Up Banking). Die diensten omvatten tools voor informatieverbreiding, opleidingen in bedrijfsbeheer, consultancydiensten, advies over hoe klanten hun business kunnen doen groeien door transformerende technologieën te gebruiken, het in contact brengen van bedrijven met technologieleveranciers en ook de organisatie van netwerkevents.

Nadat TEB de behoeften van verscheidene klanten zorgvuldig in overweging had genomen, herstructureerde de bank in 2019 haar kmo-segmentering en voegde ze nieuwe producten en diensten op het gebied van exportfinanciering en cashmanagement toe.

Verder lanceerde TEB een nieuwe mobiele app, CEPTETEB İŞTE, die momenteel de enige applicatie in Turkije is die specifiek ontworpen werd voor en gericht is op bedrijven. De app omvat een gedetailleerd financieel dashboard, een financiële kalender, verkooppuntoverzichten en chequebeheer, stuk voor stuk functies die bedoeld zijn om het dagelijks financieel beheer van kmo's sneller te doen verlopen.

Tot de diensten van Corporate Banking behoren onder meer financiering van de internationale handel, gestructureerde financiering, cashmanagement, kredietdiensten en afdekking van valuta's, rentevoeten en risico's gerelateerd aan grondstoffen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

BNP Paribas Fortis neemt zijn verantwoordelijkheden tegenover de maatschappij zeer ernstig en maakte de strategische keuze om duurzaamheid in al zijn activiteiten te integreren.

Het maatschappelijk engagement van de Bank komt tot uiting in haar mecenaats- en solidariteitsactiviteiten, maar ook via haar financierings- en beleggingsactiviteiten, waarvan ze de negatieve impact tracht te verkleinen, en de positieve impact probeert te vergroten.

Solidariteit

Met name via BNP Paribas Fortis Foundation, via het Venture Philanthropy Fund, dat door Private Banking wordt ondersteund, en via het Rescue & Recover Fund van BNP Paribas verstrekken de Bank en haar medewerkers financiële steun ten belope van zowat EUR 4,1 miljoen aan diverse solidariteitsprojecten. Veel medewerkers zetten zich bovendien op vrijwillige basis in voor solidariteitsacties en helpen organisaties zonder winstoogmerk hun sociaal doel te bereiken door ze hun expertise aan te bieden. De Bank verleent ook actieve ondersteuning aan microfinanciering. Ze doet dat voornamelijk via *microStart*.

BNP Paribas Fortis Foundation

BNP Paribas Fortis Foundation steunt al sinds 2010 educatieve projecten voor kansarme jongeren. Om haar impact te vergroten, besloot de stichting de werkwijze van haar voornaamste programma te herzien. Vandaar dat ze in 2019 een nieuwe oproep voor projecten deed in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting. Voortaan steunt BNP Paribas Fortis Foundation jaarlijks 10 vzw's die elk, over een periode van twee jaar, EUR 50 000 ontvangen. Naast die financiële steun zullen de '10 kampioenen' ook begeleiding genieten en meer in de schijnwerpers staan. Zo zullen medewerkers die een beetje van hun tijd en competenties aan een vereniging willen wijden, eerst in hun richting worden gestuurd.

In samenwerking met de vzw Goods to Give organiseerde BNP Paribas Fortis Foundation voor het vierde jaar op rij de 'Back to School With a Smile'-actie. Dankzij giften van bankmedewerkers en de financiële inbreng van de stichting konden bijna 400 Belgische organisaties ruim 60 000 nieuwe schoolartikelen verdelen aan kansarme kinderen.

De Bank zette ook haar steun voort aan het project van de vzw 'Be Face', een vereniging die strijdt tegen uitsluiting in Brussel. Verschillende medewerkers van de Bank engageerden zich als vrijwilliger voor mentoraatprogramma's om kwetsbare mensen te helpen integreren in het arbeidsproces. Verder werd er samen met medewerkers van het kantorennet een pilotproject opgezet om OCMW-medewerkers de mogelijkheid te bieden een opleiding over de nieuwe, digitale bancaire tools te volgen.

Venture Philanthropy Fund

10 jaar geleden nam de Koning Boudewijnstichting het initiatief tot de oprichting van het Venture Philanthropy Fund, dat de steun van BNP Paribas Fortis Private Banking geniet.

Sinds 2015 staat de Bank jaarlijks een deel van de beheerskosten van het BNP Paribas Fortis Private SRI-dakfonds af aan het Venture Philanthropy Fund van de Koning Boudewijnstichting. Ook dit jaar deed ze dat weer. Met die steun konden 73 sociale projecten in België worden begeleid, voor een totaalbedrag van meer dan EUR 5,5 miljoen, waarvan 1,5 miljoen euro in 2019 naar 26 nieuwe projecten ging. De klanten mogen daarbij hun favoriete vzw kiezen. In 2019 stemden ze voor Twerk, een ambachtelijke chocolaterie die mensen met autisme in dienst heeft, en voor Take Off, dat strijdt tegen het isolement van zieke kinderen in de Franse Gemeenschap.

#ourjob2

Voor het derde jaar op rij lanceerde de afdeling Corporate Social Responsibility (CSR) haar #ourjob2-campagne. Daarmee nodigt ze de medewerkers van de Bank uit om zich concreet in te zetten voor milieu en maatschappij of om deel te nemen aan sensibiliseringsactiviteiten rond maatschappelijke verantwoordelijkheid. In 2019 werd er een nieuw initiatief genomen: de 'Happy Green Days', ofwel zes dagen vol activiteiten die gericht zijn op duurzame ontwikkeling en die de medewerkers met hun familie, vrienden of collega's kunnen beleven in de verschillende regio's van het land. Er namen 3 506 mensen aan deel.

De #ourjob2-campagne was in 2019 goed voor 14 195 deelnames aan diverse activiteiten. Er werd ruim 11 778 uur aan vrijwilligerswerk gepresteerd in vzw's of bij sociaal ondernemers en er werden tal van geldinzamelingsacties georganiseerd. Die geldinzamelingen en de bijdragen die de stichting erbovenop legde, zorgden ervoor dat de Bank in totaal EUR 82 990 kon overmaken aan verscheidene vzw's. Bovendien verbindt de Bank zich ertoe om, per medewerker die deelneemt aan een activiteit in het kader van de #ourjob2-campagne, in Zambia een boom aan te planten in een bos dat er wordt hersteld via de organisatie WeForest. Sinds 2017 kon die organisatie al 88 514 bomen planten dankzij de #ourjob2-campagne en andere initiatieven die in de Bank zijn genomen

Microfinanciering

MicroStart werd in 2011 opgericht door ADIE (Association pour le droit à l'initiative économique), een vzw gevestigd in Frankrijk met als doel mensen in staat te stellen hun eigen job te creëren, BNP Paribas Fortis en het Europees Investeringsfonds. Het is de belangrijkste instelling voor professioneel microkrediet in België. BNP Paribas Fortis is hoofdaandeelhouder van microStart.

Sinds microStart zijn activiteit opstartte, verleende het de micro-ondernemers van het land al bijna EUR 40 miljoen aan kredieten, steunde het 4 000 ondernemingsprojecten via ruim 5 000 leningen, en maakte het de creatie mogelijk of gaf het een blijvend karakter aan 6 400 banen in België. Het slaagpercentage is bovendien hoog: 75% van de ondersteunde ondernemingen overleeft twee jaar na hun oprichting; dat is aanzienlijk meer dan het nationale gemiddelde van 62% voor alle ondernemingen samen.

In 2019 zette microStart bijvoorbeeld het 'Ondernemen zonder grenzen'-programma op om vluchtelingen te helpen hun activiteit op te starten en te integreren op de arbeidsmarkt. BNP Paribas Fortis Foundation steunt dat project tot in 2021, ten belope van EUR 100 000 per jaar. In dat kader zou microStart in totaal 280 nieuwe vluchtelingen willen begeleiden en mikt het voor de komende drie jaar op 165 nieuwe microkredieten.

Naast dat project begeleidt BNP Paribas Fortis microStart bij de uitvoering van zijn strategie 2020-2022. Zo zal de Bank bijdragen tot de financiering en ondersteuning van 3 000 bijkomende micro-ondernemers gedurende deze periode. Die kunnen met name rekenen op begeleiding van haar medewerkers; een vijftigtal van hen zet zich immers ieder jaar als vrijwilliger in voor micro-ondernemers.

Universitaire leerstoelen

De financiering van universitaire leerstoelen maakt integraal deel uit van de CSR-strategie van de Bank en van haar verbintenissen tegenover de maatschappij. Door die leerstoelen te steunen, brengt de Bank in de grootste steden van het land het wetenschappelijk onderzoek, het onderwijs en de bedrijven samen rond nieuwe ontwikkelingen die van belang zijn voor de economie. Via die partnerships wil ze een brug slaan tussen het bedrijfsleven en de academische wereld. De Bank steunt nu zes universitaire leerstoelen, waaronder een over sociaal ondernemerschap en een over financiën en ethiek, respectievelijk aan de VUB en aan de Universiteit Antwerpen.

De negatieve impact van onze activiteiten verkleinen

De Bank ziet erop toe dat ze haar negatieve impact verkleint of voorkomt door niet alleen haar eigen ecologische voetafdruk te verkleinen, maar ook door te zorgen voor een strikte omkadering van haar financierings- en beleggingsactiviteiten.

Op kredietenvlak ging de Groep BNP Paribas in 2019 een sterke verbintenis aan door zich aan te sluiten bij het 'Collective Commitment to Climate Action', net als 30 andere banken die de 'Principles for Responsible Banking' al hadden ondertekend. Dat houdt in dat ze zich ertoe verbindt een CO₂-arme economie te financieren door haar portefeuilles in overeenstemming te brengen met de doelstelling van het Klimaatakkoord van Parijs, namelijk de opwarming van de aarde beperken en handhaven tot ruim onder 2°C, en zelfs tot 1,5°C, boven het pre-industriële niveau.

Sectorpolicy's en waakzaamheidsplicht

De Bank wil de economie op een ethische manier ondersteunen en legde zichzelf, via haar sectorpolicy's, strikte regels op voor financierings- en beleggingsactiviteiten met betrekking tot gevoelige industriële sectoren. Ze weigert te investeren in of financieringen te verstrekken aan bedrijven die niet voldoen aan haar voorwaarden inzake mensenrechten en milieu. Vooraleer de Bank die op haar uitsluitingslijst zet, probeert ze eerst toch nog een dialoog met hen aan te gaan om hen ertoe aan te zetten hun praktijken te veranderen.

De CSR-afdeling lanceerde een verplichte online opleiding over de sectorpolicy's; 95% van de medewerkers volgde die opleiding.

Eind 2017 besloot BNP Paribas Group geen bedrijven meer te financieren die actief zijn in de tabakssector. De Groep ondertekende eveneens de 'Tobacco-Free Finance Pledge' en verbond zich er zo toe tabak uit te sluiten van haar beleggingsfondsen. In 2019 ging BNP Paribas Fortis nog een stap verder door het 'Generatie Rookvrij'-charter te ondertekenen, een initiatief van de Alliantie voor een Rookvrije Samenleving. Alle ondertekenaars van dat charter engageren zich om samen werk te maken van een eerste rookvrije generatie.

BNP Paribas Group besloot ook om alle financieringen in de sector van de thermische steenkool stop te zetten vanaf 2030 in alle landen van de Europese Unie, en vanaf 2040 in de rest van de wereld.

Van de 397 transacties die in 2019 aan een grondig onderzoek door het CSR-team en Compliance zijn onderworpen, werden er 50 verworpen omdat ze niet conform de sectorpolicy's waren.

Om zich te conformeren aan de nieuwe Franse wet op de 'waakzaamheidsplicht' gaat de Bank erop toezien dat tegen eind 2020 alle sectorpolicy's doeltreffend geïmplementeerd zijn in alle metiers en dat er systematische controles aan gekoppeld zijn. Ze liet haar leveranciers een handvest van goed gedrag ondertekenen en, sinds 1 oktober 2019, wordt in de algemene voorwaarden van alle documenten voor commerciële doeleinden (opening van rekeningen, kredieten...) verwezen naar onze maatschappelijke en milieuverantwoordelijkheid.

Onze eigen ecologische voetafdruk verkleinen

Sinds 2012 verminderde de Bank haar CO₂-uitstoot met 31% en haar papierverbruik met 55%. Ze stelt haar medewerkers steeds milieuvriendelijkere wagens voor: elektrische modellen en plug-inhybrides die in het gebruik veel minder CO₂ uitstoten dan hun tegenhangers die op benzine of diesel rijden. Via het Cafetariaplan biedt de Bank haar medewerkers verschillende opties om zich op een duurzamere manier naar en van het werk te verplaatsen. Zo is er een derde-betalersregeling voor abonnementen op het openbaar vervoer en stelt de Bank ook fietsen ter beschikking.

Het Warandeborgproject, het nieuwe hoofdkantoor van de Bank dat nu in aanbouw is, ontving een eerste BREEAM-certificaat (BREEAM staat voor Building Research Establishment Environmental Assessment Method). Het kreeg het tussentijdse 'Design Stage'-certificaat, met de vermelding 'Excellent'. Het definitieve 'As-built Stage'-certificaat wordt pas toegekend als de werkzaamheden klaar zijn.

De positieve impact van onze activiteiten vergroten

De Bank tracht de positieve impact van haar activiteiten te vergroten. Zo wil ze het aandeel van de kredieten die ze toekent aan projecten die in lijn zijn met de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling van de VN (SDG's – Sustainable Development Goals), aanzienlijk vergroten. Verder begeleidt ze haar bedrijfsklanten bij hun transitie naar een duurzamer businessmodel, gaat ze op duurzaamheid gerichte innoverende partnerships en financieringen aan en steunt ze het sociaal ondernemerschap.

Bovendien hanteert BNP Paribas Fortis een daadkrachtig diversiteits- en inclusiebeleid omdat het ervan overtuigd is dat samenwerking tussen diverse mensen met uiteenlopende achtergronden het bedrijf creatiever, aantrekkelijker en performanter maakt.

Kredieten in lijn met de SDG's

BNP Paribas Fortis wil het aandeel van de kredieten die het toekent aan projecten die in lijn zijn met de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling van de VN, aanzienlijk vergroten. Het gaat om milieuprojecten (duurzame energie, recycling), projecten in de socialprofitsector (ziekenhuizen, scholen, universiteiten) en ook kredieten voor sociaal ondernemers. In 2019 liep het totaalbedrag van die kredieten op tot EUR 10,02 miljard, een stijging met 16% ten opzichte van 2018.

De financieringen van de Bank op het gebied van duurzame energie stegen ten opzichte van 2018, met 40%, tot EUR 3,04 miljard. Ze verstrekke voor EUR 3,6 miljard aan groene hypothecaire leningen, wat neerkomt op een groei van 8% in vergelijking met 2018.

Onze bedrijfsklanten bij hun transitie begeleiden

Al sinds 2009 kunnen bedrijven een beroep doen op de expertise en ondersteuning van het 'Sustainable Business Competence Centre' (SBCC) voor de ontwikkeling en financiering van infrastructuur voor duurzame-energieproductie of van aanpassingen aan hun bestaande installaties om ze energie-efficiënter te maken. Dat team heeft zijn scope uitgebreid en beschikt nu bijvoorbeeld over deskundigen in domeinen als 'cleantech', 'life sciences', en informatie- en communicatietechnologie (ICT). Het stelt zich ten doel de bedrijfsklanten te begeleiden naar een duurzaam businessmodel dat beantwoordt aan de klimaatuitdagingen. In 2019 volgde het SBCC 160 kredietaanvragen op voor een totaalbedrag van 848 miljoen euro aan duurzame financieringen.

Het financierde bijvoorbeeld een project van het bedrijf Biométhane du Bois d'Arnelle. Dat bestond erin biogas te produceren en vervolgens rechtstreeks te injecteren in het aardgasnet van Fluxys. Het project zal het equivalent van het jaarlijkse gasverbruik van 3 500 gezinnen opleveren. Dat zal een injectie van 60 000 ton grondstoffen vereisen: mest, gier en afval uit de voedingsmiddelenindustrie.

In de loop van het jaar 2019 deed het SBCC in belangrijke mate aan sensibilisering van de medewerkers, de klanten en andere stakeholders via conferenties die gericht waren op oplossingen om de klimaatuitdaging aan te gaan, maar ook via 'Sustainable Business Ateliers'. Tijdens die workshops, die in verschillende regio's plaatsvonden, konden de klanten hun ervaringen onder meer op het vlak van de energietransitie uitwisselen in aanwezigheid van deskundigen en vertegenwoordigers van de academische wereld. Die 'Sustainable Business Ateliers' vergemakkelijken de integratie van de deelnemers in de lokale ecosystemen en monden vaak uit in een echt partnership met de Bank.

Op duurzaamheid gerichte partnerships en financieringen

BNP Paribas Fortis ging een partnership aan met BlueChem, de eerste Belgische incubator voor duurzame chemie. BlueChem wil start-ups helpen om hun duurzame innovaties in de chemie tot op industriële schaal te laten doorgroeien. De Bank brengt vooral haar expertise in de sector van de levenswetenschappen ('life sciences') in en stelt ook haar uitgebreide netwerk ter beschikking.

De internationale bouwmaterialenspecialist Etex deed voor een lening met positieve impact een beroep op BNP Paribas Fortis, dat met negen andere banken een consortium had gevormd voor de plaatsing van die 'Sustainability Linked Loan' van 600 miljoen euro. Het bedrijf besloot de kosten van zijn kredietlijn te koppelen aan het behalen van een aantal duurzaamheidsdoelstellingen: de rentemarge is gekoppeld aan zijn prestaties op bepaalde criteria inzake milieu, maatschappij en goed bestuur (de 'ESG'-criteria). De kredietmarge gaat omlaag als Etex zijn duurzaamheidsscore verbetert, maar als, daarentegen, het volgende duurzaamheidsverslag van de bouwmaterialengroep op een zwakkere prestatie wijst, wordt het krediet duurder. Het onafhankelijke ratingbureau Sustainalytics berekent elk jaar de ESG-risicoring van het bedrijf. Etex heeft de duidelijke ambitie om niet alleen zijn water-, energie- en grondstoffenverbruik terug te dringen, maar ook minder broeikasgassen uit te stoten en zijn afval te beperken. Op termijn streeft het ernaar om totaal geen afval meer te storten.

De Société Publique de Gestion de l'Eau (SPGE) – de Waalse openbare waterbeheersmaatschappij – ging haar eerste groene lening van EUR 20 miljoen aan bij BNP Paribas Fortis. Met die lening zal SPGE projecten financieren om het afvalwaterbeheer te verbeteren, de CO₂-uitstoot te verminderen en zonnepanelen te installeren op de meeste waterzuiveringsstations. Als SPGE de aan de lening gekoppelde duurzaamheidsdoelstellingen haalt, kent de Bank de maatschappij betere financieringsvoorwaarden toe. Een onafhankelijke organisatie zal nagaan of de doelstellingen gehaald werden.

Sociaal ondernemerschap

Sociale ondernemingen zijn ondernemingen die winst maken om een positieve impact op de maatschappij uit te oefenen. Ze zijn actief in onder meer de maatwerkbedrijfssector, de kringlooeconomie, het domein van de energie-efficiëntie en ook in dat van de decarbonisatie.

Per eind 2019 begeleidde het 'Sustainable Business & Social Enterprises'-team van Retail Banking 445 sociaal ondernemers en bedroegen de uitstaande kredieten aan sociaal ondernemingen in totaal EUR 95 miljoen. De Bank herzag haar kredietverleningsbeleid aan die ondernemingen en lanceerde met name de Sustainable Impact Loan tegen een voorkeurtarief. Een van de projecten die ze in 2019 financierde, is bijvoorbeeld een 'burgerwindturbine' voor de Eole-lien-coöperatie in de streek van Temploux in België.

De sociaal ondernemers profiteren niet alleen van de specialistische expertise van dat toegewijde team, maar ook van de contacten die het heeft met alle spelers in het ecosysteem van het duurzaam ondernemerschap. Ze kunnen namelijk evenementen bijwonen die de Bank organiseert of waaraan ze deelneemt.

Zo verleent de Bank actieve ondersteuning aan 'Belgium Impact', het nieuwe platform voor sociaal ondernemerschap dat op initiatief van het Koninklijk Paleis werd opgestart in samenwerking met universiteiten en andere stakeholders. Dat platform wil inspireren door de schijnwerper te richten op ondernemers die vernieuwende en duurzame oplossingen aanreiken.

BNP Paribas Fortis ging in 2019 ook een partnership aan met 'The Circular Hub', een organisatie die (pre)start-ups in de circulaire economie begeleidt. In het kader van het 'Circular Kickstart'-programma genieten 10 circulaire vernieuwers acht maanden lang coaching van experts. De Bank steunt dat initiatief niet alleen financieel, maar ook door haar expertise te delen.

BNP Paribas Fortis participeert eveneens al meer dan vijf jaar in het 'Rural Impulse Fund II'. 2019 was het laatste volledige boekjaar van dat fonds. Het verleent doeltreffende, maatschappelijk verantwoorde en klantgerichte financiële diensten aan ondernemers en landbouwers in verschillende rurale gebieden over de hele wereld.

Maatschappelijk verantwoorde beleggingen (MVB)

Met EUR 19,37 miljard aan beheerd vermogen¹ is de Bank in België nog altijd marktleider in maatschappelijk verantwoorde beleggingen (MVB). Het marktaandeel van het retailbankingsegment bedraagt 34,7% en dat van het privatebankingsegment 43,1%. Meer dan 180 000 klanten van de Bank hebben minstens één MVB-product in hun portefeuille.

Elk jaar houdt het financiële vakblad Euromoney uit Londen een enquête om de verschillende private banks te rangschikken. BNP Paribas Fortis boekte een opmerkelijke vooruitgang: in de algemene ranking sprong de Bank van de vijfde naar de tweede plaats en in 10 specifieke categorieën, waaronder 'Philanthropic Advice' en 'ESG/Social Impact Investing', kaapte ze het goud weg.

Veranderingen in de consolidatiekring

Informatie over de veranderingen in de consolidatiekring wordt verstrekt in toelichting 8.b 'Bedrijfscombinaties en andere veranderingen in de consolidatiekring' en toelichting 8.j 'Consolidatiekring'.

Kredietrating van BNP Paribas Fortis per 29/02/2020

	Lange-termijn	Vooruitzichten	Korte-termijn
Standard & Poor's	A+	Stable	A-1
Moody's	A2	Stable	P-1
Fitch Ratings	A+	Stable	F1

Diversiteit en inclusie

In de overtuiging dat diverse teams sterker zijn en beter presteren, is de Bank een actieve bevorderaar van diversiteit en inclusie.

Naar aanleiding van Diversity Week lanceerde ze dit jaar een interne campagne ter preventie van onbewuste vooroordelen en veronderstellingen. Er ging daarbij vooral veel aandacht naar vrouwen, 50-plussers, mensen met een beperking en parttimers.

De Bank ondertekende in 2019 ook het 'Gender Diversity in Finance'-charter. Daarmee verbond ze zich er officieel toe, te blijven ijveren voor een beter evenwicht tussen vrouwen en mannen op alle niveaus van het bedrijf.

Het team van Diversity & Inclusion voerde ook processen in voor een betere omkadering op het werk van collega's met een beperking en van transgendercollega's. De controles op niet-discriminatie bij de aanwerving en tijdens het verdere carrièreverloop worden voortgezet. Tot slot liep de 'Respect'-campagne in 2019 al voor de derde keer. Die campagne roept alle collega's op om te reageren als ze geconfronteerd worden met onaanvaardbaar gedrag.

De tabel hierboven toont de belangrijkste kredietratings en vooruitzichten van BNP Paribas op 29 februari 2020. Elke rating weerspiegelt de mening van het ratingbureau enkel op het moment dat de rating werd uitgevaardigd. Verdere uitleg over de betekenis van deze ratings kan verkregen worden bij het desbetreffende ratingbureau.

¹ Toegenomen na a) de aanpassing aan de Febelfin-norm van prominente fondsen die nog niet als maatschappelijk verantwoorde beleggingen gekwalificeerd waren, na b) een nieuwe netto-instroom in de MVB-fondsen, en ten gevolge van c) de groei op de markt.

Toekomstgerichte uitspraken

Het dient opgemerkt dat elke uitspraak over toekomstverwachtingen en andere toekomstgerichte elementen gebaseerd is op de huidige inzichten en veronderstellingen van het bedrijf en een zekere mate van risico en onzekerheid inhouden, vooral gezien de huidige algemene economische en marktomstandigheden.

Toelichting bij de evolutie van de resultatenrekening

BNP Paribas Fortis realiseerde een nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders van EUR 2 212 miljoen in 2019, vergeleken met EUR 1 932 miljoen in 2018, een stijging met EUR 280 miljoen of 15%.

Gelieve ermee rekening te houden dat de commentaren in dit hoofdstuk geschreven zijn rekening houdend met de financiële staten en bijbehorende toelichtingen. Voor een business gerichte analyse is het persbericht van BNP Paribas Fortis beschikbaar op de website van de bank. Deze laatste analyse spitst zich toe op de onderliggende evolutie, met uitsluiting van veranderingen in de consolidatiekring (overname, verkoop en overdracht van activiteiten), impact van wisselkoersevoluties en eenmalige elementen. Als we deze effecten uitsluiten, toonde BNP Paribas Fortis een toename met 8% van het nettoresultaat voor de aandeelhouders.

Het bedrijfsresultaat bedroeg EUR 2 828 miljoen in 2019, een stijging van EUR 17 miljoen of 1% vergeleken met EUR 2 811 miljoen in 2018. De stijging was het gevolg van een lichte daling van de opbrengsten voor EUR (17) miljoen of (0,2)%, lagere kosten ten belope van EUR 93 miljoen of 2% en hogere risicokosten voor EUR (59) miljoen.

Niet-operationele bestandsdelen (het aandeel in het nettoresultaat van ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast, de netto winsten op overige vaste activa en de goodwill) stegen met EUR 193 miljoen, terwijl de vennootschapsbelasting daalde met EUR 63 miljoen, beïnvloed door uitzonderlijke elementen in beide jaren.

De vergelijking tussen de resultaten van 2019 en 2018 werd beïnvloed door de volgende elementen:

- de vervanging van IAS 17 door IFRS 16 'Leaseovereenkomsten' vanaf 1 januari 2019 vereist dat de leasingnemer alle leaseovereenkomsten op de balans opneemt in de vorm van een gebruiksrecht op het geleased actief tegen een financiële verplichting voor de huur en andere betalingen die tijdens de leaseperiode moeten worden gedaan. Deze boekhoudkundige wijziging verhinderde niet om beide periodes met elkaar te vergelijken, aangezien slechts enkele rubrieken van de resultatenrekening werden beïnvloed. De huurbetalingen die voorheen lineair in de bedrijfskosten werden geboekt, zijn vervangen door extra rentelasten in de rentemarge in verband met leaseverplichtingen en door extra afschrijvingskosten gelinkt aan de gebruiksrechten;
- enkele materiële wijzigingen in de consolidatiekring, waaronder de verkoop van Von Essen Bank aan het Duitse bijkantoor van BNP Paribas in januari 2019 en de overdracht van activa en passiva van het bijkantoor van BNP Paribas Fortis Madrid naar BNP Paribas Madrid in oktober 2018;
- wisselkoersschommelingen, en vooral de negatieve evolutie van de Turkse lira ten opzichte van de euro (van gemiddeld 5,69 EUR/TRY in 2018 naar gemiddeld 6,36 EUR/TRY in 2019).

Op basis van de segment informatie werden 51% van de inkomsten gegenereerd door bankactiviteiten in België, 27% door andere thuismarkten, 12% door bankactiviteiten in Turkije, 8% door bankactiviteiten in Luxemburg en 2% in andere segmenten.

De **netto rentebaten** bedroegen EUR 4 792 miljoen in 2019, en daalden met EUR (82) miljoen of (2)% in vergelijking met 2018. Exclusief de impact van de veranderingen in de consolidatiekring (EUR (129) miljoen) en het wisselkoerseffect in Turkije (EUR (102) miljoen), stegen de netto rentebaten met EUR 149 miljoen, voornamelijk bij BGL BNP Paribas, Personal Finance en Leasing Solutions.

In België leden de netto rentebaten onder het aanhoudend lage renteklimaat. Dit kwam voornamelijk tot uiting door minder rentebaten op klantenleningen als gevolg van lagere marges en lagere vergoedingen voor herfinanciering van hypothecaire leningen en ondanks een toename van het volume (voornamelijk termijnleningen en hypothecaire leningen). Inkomsten uit vastrentende effecten daalde eveneens door aflossing en verkoop van effecten met een hoog rendement. Ten slotte werd dit gedeeltelijk gecompenseerd door lagere rentelasten op de deposito's van klanten.

In Luxemburg nemen de netto rentebaten toe als gevolg van een dynamische volumegroei van termijn- en hypothecaire leningen.

In Turkije stegen de netto rentebaten ondanks de waardevermindering van de Turkse lira. In lokale munt stegen de netto rentebaten met 20%, voornamelijk dankzij een stijging van de gemiddelde rentevoet op de kredietportefeuille.

Er moet ook worden opgemerkt dat IFRS 16 de netto rentebaten beïnvloedde voor EUR (16) miljoen.

De **netto-inkomsten uit commissies** bedroegen EUR 1.278 miljoen in 2019, een daling met EUR (79) miljoen of (6)% in vergelijking met 2018. Exclusief de impact van de veranderingen in de consolidatiekring (EUR (51) miljoen) en het wisselkoerseffect in Turkije (EUR (26) miljoen), daalden de netto-inkomsten uit commissies met EUR (2) miljoen. Lagere ontvangen vergoedingen in België werden voornamelijk gecompenseerd door een toename van de bedrijfsactiviteit in Turkije.

De **nettoresultaten op financiële instrumenten gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen via de resultatenrekening** bedroegen EUR 202 miljoen, een stijging van EUR 8 miljoen in vergelijking met 2018, een lichte stijging ondanks de lagere resultaten in Turkije, in een context van volatiele marktcondities.

De **nettoresultaten van financiële instrumenten aan reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen** bedroegen EUR 116 miljoen in 2019, een toename met EUR 31 miljoen in vergelijking met vorig jaar. Het resultaat voor 2019 werd gekenmerkt door hogere kapitaalwinsten bij de verkoop van vastrentende effecten dan in 2018, voornamelijk in België.

De **netto-baten uit overige activiteiten** bedroegen EUR 1.653 miljoen in 2019, een stijging met EUR 106 miljoen (of 7%) in vergelijking met 2018.

Deze stijging wordt voornamelijk gedreven door de stijging van de inkomsten van Arval, in lijn met de groei van de gefinancierde vloot (+9%).

De **personeelskosten en kosten van personeelsvoordelen** bedroegen EUR (2.567) miljoen in 2019, een lichte daling van EUR 1 miljoen in vergelijking met vorig jaar. Exclusief de impact van de veranderingen in de consolidatiekring (EUR 35 miljoen) en het wisselkoerseffect van de Turkse lira (EUR 31 miljoen), was er een netto toename van EUR (65) miljoen.

Deze stijging wordt verklaard door hogere personeelskosten in Luxemburg als gevolg van de integratie van VTE's van BNPP Wealth Management Luxembourg (ex-ABN AMRO Luxemburg) in 2018 en door hogere personeelskosten in Arval in lijn met de groei van de activiteit.

In België waren er minder personeelskosten, voornamelijk als gevolg van lagere VTE's in lijn met de transformatie van het organisatie-model van BNP Paribas Fortis.

De **overige bedrijfskosten** bedroegen EUR (1.818) miljoen in 2019, een daling van EUR 174 miljoen in vergelijking met 2018. Exclusief de impact van de veranderingen in de consolidatiekring (EUR 40 miljoen) en het wisselkoerseffect van de Turkse lira (EUR 21 miljoen), daalden de overige bedrijfskosten met EUR 113 miljoen.

Er moet ook worden opgemerkt dat de huurkosten die niet meer in deze categorie worden geboekt sinds de implementatie van IFRS 16, een daling verklaren van EUR 101 miljoen.

In België werd de daling vooral veroorzaakt door lagere marketingkosten, lagere IT-kosten en consultantkosten, terwijl de bankheffingen en -taksen licht stegen van EUR (290) miljoen in 2018 naar EUR (298) miljoen in 2019.

De **afschrijvingslasten** bedroegen EUR (369) miljoen in 2019, versus EUR (287) miljoen vorig jaar, een stijging van EUR (82) miljoen. Dit wordt voornamelijk verklaard door de afschrijving van gebruiksrechten van materiële activa (IFRS 16) voor EUR (76) miljoen.

De **risicokost** bedroeg EUR (454) miljoen in 2019, een stijging van EUR (59) miljoen in vergelijking met 2018. Exclusief de impact van de veranderingen in de consolidatiekring (EUR 42 miljoen) en de wisselkoerseffecten van de Turkse lira (EUR 17 miljoen), was er een netto toename van EUR (118) miljoen.

In België blijft het risiconiveau, ondanks hogere netto-toevoegingen in Stadia 2 en 3, op een laag niveau.

Buiten België waren de risicokosten hoger in TEB vanwege de recessie die de kredietportefeuille beïnvloedde. Bij Leasing Solutions zijn de risicokosten ook in geringere mate gestegen.

Het **aandeel in het nettoresultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast** bedroeg EUR 254 miljoen in 2019, vergeleken met EUR 201 miljoen in 2018, voornamelijk gelinkt aan BNP Paribas Bank Polska SA en AG Insurance.

De **nettowinsten op overige vaste activa** bedroeg EUR 155 miljoen in 2019 versus EUR 15 miljoen in 2018. Deze stijging is voornamelijk te danken aan de verkoop van Von Essen Bank aan het Duitse bijkantoor van BNP Paribas. Deze verkoop vond plaats in het kader van de consolidatie en groei van Consumer Finance bij BNP Paribas Groep in Duitsland.

De **vennootschapbelasting** bedroegen in 2019 EUR (620) miljoen vergeleken met EUR (683) miljoen vorig jaar, een daling van EUR 63 miljoen verklaard door uitzonderlijke elementen in beide periodes. Exclusief het aandeel in het nettoresultaat van ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast (gerapporteerd na aftrek van winstbelastingen), de winst op de verkoop van Von Essen Bank en de erkenning van uitgestelde belastingvorderingen op overgedragen recupereerbare verliezen, bleef het effectief vennootschapsbelastingtarief stabiel op 24%.

Het **nettoresultaat toewijsbaar aan de minderheidsbelangen** bedroeg EUR 406 miljoen in 2019, vergeleken met EUR 413 miljoen in 2018.

Het **nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders** bedroeg EUR 2 212 miljoen in 2019, vergeleken met EUR 1 932 miljoen in 2018.

Toelichting bij de evolutie van de balans

Het balanstotaal van BNP Paribas Fortis bedroeg op 31 december 2019 EUR 313,2 miljard, een stijging met EUR 21,9 miljard of 8% in vergelijking met EUR 291,3 miljard op 31 december 2018.

Op het vlak van wijzigingen in de consolidatiekring was de verkoop van Von Essen Bank in Duitsland aan BNP Paribas begin 2019 de enige materiële wijziging in de consolidatiekring. Ter herinnering, Von Essen Bank werd in 2018 gekwalificeerd als een groep activa die wordt afgestoten zoals gedefinieerd in IFRS 5 'Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten'. In lijn met IFRS 5 werden de activa en passiva van de entiteit in 2018 geherclassificeerd en afzonderlijk gepresenteerd onder de balans posten 'Activa aangehouden voor verkoop' en 'Verplichtingen aangehouden voor verkoop'. Met de verkoop in 2019 is het geconsolideerde balanstotaal van BNP Paribas Fortis met EUR (2,3) miljard gedaald.

De implementatie van IFRS 16 'Leaseovereenkomsten' heeft een impact van EUR 0,4 miljard op het balanstotaal, aangezien het verdisconteerde gebruiksrecht van de geleasede activa en de bijbehorende verdisconteerde leaseverplichtingen op de balans worden geboekt.

Exclusief de impact van de verkoop van Von Essen Bank en de implementatie van IFRS 16 zou de totale balans van BNP Paribas Fortis met EUR 23,9 miljard gestegen zijn.

In 2019 vertoonden 'Leningen en vorderingen aan klanten' en 'Deposito's van klanten' een continue groei. De netto groei van 'Leningen en vorderingen aan klanten' bedroeg EUR 8,7 miljard, voornamelijk te danken aan termijn- en hypothecaire leningen (verstrek door BNP Paribas Fortis en BGL BNP Paribas), consumentenkredieten (Alpha Credit en TEB) en financiële leaseverrichtingen bij entiteiten van Leasing Solutions. De netto toename van deposito's van klanten, met EUR 10 miljard, was het gevolg van een aanzienlijke instroom van liquiditeiten op zicht-, spaar- en termijnrekeningen, voornamelijk in België en Luxemburg.

De daling van de rentecurve had een belangrijke impact op het balanstotaal: de reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten steeg op de actiefzijde met EUR 4,1 miljard, terwijl de stijging op de passiefzijde EUR 5,2 miljard bedroeg. Deze evolutie heeft ook invloed op het bedrag van het onderpand dat als marge-opvraging is geboekt: het onderpand dat door BNP Paribas Fortis is gegeven, steeg met EUR 1,6 miljard, terwijl het ontvangen onderpand met 0,6 miljard steeg. Ten slotte steeg de reële waarde van de afgedekte instrumenten op actief- en passiefzijde met respectievelijk EUR 1,2 miljard en EUR 0,5 miljard.

In Turkije werd het lagere niveau van leningen (voornamelijk termijnleningen) versterkt door het negatieve effect van de depreciatie van de Turkse lira, die in 2019 10% van zijn waarde verloor ten opzichte van de euro.

Op basis van de segmentinformatie droegen de bankactiviteiten in België voor 66% bij aan de activa, in andere thuismarkten voor 16%, in Luxemburg voor 9%, in Turkije voor 5% en in andere segmenten voor 4%.

Activa

Geldmiddelen en tegoeden bij centrale banken bedroegen EUR 4,4 miljard, een daling met EUR (0,3) miljard in vergelijking met 31 december 2018.

Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening bedroegen EUR 17,9 miljard, EUR 2,4 miljard hoger dan EUR 15,5 miljard op 31 december 2018. De toename van EUR 3,0 miljard in 'Afgeleide financiële instrumenten' is voornamelijk veroorzaakt door de daling van de rentecurve die op symmetrische wijze zowel de reële waarde van afgeleide financiële instrumenten op het actief en passief beïnvloedde.

Financiële afdekkingderivaten stegen met EUR 1,1 miljard en bedroegen EUR 2,5 miljard, eveneens een weerspiegeling van de dalende rentecurve. Deze evolutie moet worden geanalyseerd samen met de 'Financiële afdekkingderivaten' op het passief waar een toename van EUR 2,3 miljard zichtbaar is. Het nettobedrag van die twee rubrieken vertoont een daling in de reële waarde van derivaten die worden gebruikt voor afdekkingsdoeleinden van EUR (1,2) miljard. Die derivaten dekken voornamelijk de vastrentende leningen en obligatieportefeuille af, waar we een toename van de reële waarde voor een equivalent bedrag kunnen zien als gevolg van de daling van de rentecurve.

Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen daalden met EUR (2,0) miljard naar EUR 8,8 miljard ten gevolge van de verkoop van staatsobligaties, voornamelijk in België. Deze daling werd gedeeltelijk gecompenseerd door een toename van de reële waarde van de obligatieportefeuille na de daling van de rentecurve.

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs bedroegen EUR 236,7 miljard op 31 december 2019, een stijging van EUR 16,4 miljard in vergelijking met EUR 220,3 miljard op 31 december 2018.

Leningen en vorderingen op kredietinstellingen stegen met EUR 8,3 miljard na hogere terugkoopovereenkomsten en interbancaire leningen bij BNP Paribas Fortis.

Leningen en vorderingen op klanten stegen met EUR 8,7 miljard, voornamelijk ondersteund door hogere hypothecaire leningen (EUR 3,2 miljard), met name in België en Luxemburg. De groei werd ook aangedreven door een hogere vraag naar termijnleningen (EUR 2,3 miljard), voornamelijk bij BNP Paribas Fortis, hogere netto financiële leaseverrichtingen dankzij groeiende activiteiten bij Leasing Solutions (EUR 1,0 miljard) en hogere consumentenkredieten (EUR 1,0 miljard) dankzij de sterke bijdrage van Alpha Credit in België en TEB in Turkije.

In Turkije werd het lagere niveau van hypothecaire leningen en termijnleningen versterkt door het negatieve effect van de depreciërende Turkse lira.

Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs daalden met EUR 0,5 miljard, vooral in België en Luxemburg.

Actuele en uitgestelde belastingen bedroegen EUR 1,8 miljard, een daling met EUR (0,1) miljard in vergelijking met EUR 1,9 miljard op 31 december 2018.

Overlopende rekeningen en overige activa bedroegen EUR 11,7 miljard op 31 december 2019, een stijging van EUR 2,7 miljard in vergelijking met EUR 9 miljard op 31 december 2018, voornamelijk als gevolg van hogere marge-opvragingen op afgeleide financiële instrumenten ten gevolge van de daling van de rentecurve.

Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast bleven onveranderd op EUR 3,8 miljard.

Materiële en immateriële vaste activa en vastgoedbeleggingen bedroegen EUR 22,4 miljard op 31 december 2019, een stijging met EUR 2,9 miljard in vergelijking met EUR 19,5 miljard op 31 december 2018. Exclusief de impact van de implementatie van IFRS 16 (EUR 0,4 miljard) was de stijging te danken aan de goede groei van de vloot die door Arval gefinancierd werd (EUR 2,5 miljard).

Activa aangehouden voor verkoop bedroegen EUR 0 miljard op 31 december 2019, in vergelijking met EUR 2,4 miljard op 31 december 2018, aangezien de verkoop van Von Essen Bank aan BNP Paribas in januari 2019 werd voltooid.

Verplichtingen en eigen vermogen

Deposito's van centrale banken bedroegen EUR 0,7 miljard, een stijging met EUR 0,6 miljard in vergelijking met EUR 0,1 miljard op 31 december 2018.

Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening stegen met EUR 3,3 miljard tot EUR 23,8 miljard op 31 december 2019 in vergelijking met EUR 20,5 miljard eind december 2018. De toename van EUR 2,9 miljard in 'Afgeleide financiële instrumenten' houdt voornamelijk verband met de daling van de rentecurve die op symmetrische wijze zowel de reële waarde van afgeleide financiële instrumenten op de actief- als passiefzijde beïnvloedde.

Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs bedroegen EUR 239,5 miljard op 31 december 2019, een stijging met EUR 15,1 miljard in vergelijking met EUR 224,4 miljard op 31 december 2018.

Schulden aan klanten stegen met EUR 10 miljard, voornamelijk toe te schrijven aan een stijging van de zicht- en spaarrekeningen, respectievelijk met EUR 5,6 miljard en EUR 2,8 miljard, vooral in België en Luxemburg.

Schulden aan kredietinstellingen stegen met EUR 6,6 miljard, voornamelijk als gevolg van een toename van interbancaire leningen, voornamelijk bij BNP Paribas Fortis. Langs de kant van de Arval entiteiten daalde de ontvangen externe financiering met EUR (1,7) miljard.

Schuldbewijzen en achtergestelde schulden daalden met EUR (1,5) miljard aangezien de uitgifte van een nieuwe achtergestelde schuld meer dan gecompenseerd werd door het op vervalddag komen van bestaande uitgiftes, voornamelijk bij BNP Paribas Fortis.

In Turkije werd het hogere depositopeil gecompenseerd door het negatieve effect van de depreciatie van de Turkse lira.

Overlopende rekeningen en overige verplichtingen stegen met EUR 1,2 miljard, tot EUR 9,1 miljard op 31 december 2019 in vergelijking met EUR 7,9 miljard op 31 december 2018. Dit was voornamelijk het gevolg van de toename van marge-opvragingen door tegenpartijen als gevolg van de daling van de rentecurve. De implementatie van IFRS 16 had ook een impact van EUR 0,5 miljard op deze rubriek.

Liquiditeit en solvabiliteit

De liquiditeit van BNP Paribas Fortis bleef sterk met klanten-deposito's voor EUR 184 miljard en leningen aan klanten voor EUR 188 miljard.

De klantendeposito's bestaan uit schulden aan klanten exclusief terugkoopovereenkomsten. De leningen aan klanten zijn leningen aan en vorderingen op klanten exclusief 'effecten geassocieerd met leningen en vorderingen' en terugkoopovereenkomsten.

Voorzieningen voor risico's en kosten bedroegen EUR 4,4 miljard, een lichte stijging van EUR 0,2 miljard in vergelijking met de EUR 4,2 miljard op 31 december 2018.

Verplichtingen aangehouden voor verkoop bedroegen EUR 0 miljard op 31 december 2019, in vergelijking met EUR 2,1 miljard op 31 december 2018, aangezien de verkoop van Von Essen Bank aan BNP Paribas werd afgerond in januari 2019.

Het **eigen vermogen** bedroeg op 31 december 2019 EUR 23 miljard, een stijging van EUR 0,7 miljard of 3% in vergelijking met EUR 22,3 miljard op 31 december 2018. De reserves werden beïnvloed door de uitkering van een slotdividend van EUR 1,8 miljard, gecompenseerd door het nettoresultaat toe te rekenen aan aandeelhouders voor het jaar 2019, dat bijdroeg voor EUR 2,2 miljard. Daarnaast heeft BNP Paribas Fortis een nieuw achtergesteld Tier 1-instrument uitgegeven voor EUR 0,5 miljard dat wordt beschouwd als een onderdeel van het 'eigen vermogen'.

Minderheidsbelangen bedroegen EUR 5,2 miljard op 31 december 2019, een stijging met EUR 0,1 miljard in vergelijking met EUR 5,1 miljard op 31 december 2018. Het nettoresultaat toegewezen aan de minderheidsbelangen bedroeg EUR 0,2 miljard.

De solvabiliteit van BNP Paribas Fortis bleef ruim boven de wettelijke minima. Op 31 december 2019 bedroeg de afgebouwde Basel III Common Tier 1 kapitaalratio (CET1 ratio: rekening houdend met de CRD4-regels op tijdelijke voorzieningen) van BNP Paribas Fortis 13,2%. Het totaal van de naar risico gewogen activa bedroeg EUR 137,4 miljard op 31 december 2019 waarvan EUR 113,4 miljard verbonden is aan het kredietrisico, EUR 1,7 miljard aan het marktrisico en EUR 12,4 miljard aan het operationeel risico, terwijl het tegenpartijrisico, effectiserings- en aandelenrisico respectievelijk EUR 2,1 miljard, EUR 1,1 miljard en EUR 6,7 miljard bedroegen.

Voornaamste risico's en onzekerheden

De activiteiten van BNP Paribas Fortis zijn blootgesteld aan een aantal risico's zoals kredietrisico, marktrisico, liquiditeitsrisico en operationeel risico. Om ervoor te zorgen dat deze risico's geïdentificeerd en naar behoren beheerd en gecontroleerd worden, past de Bank een aantal interne controleprocedures toe en gebruikt ze een hele reeks risico-indicatoren, die nader worden beschreven in het hoofdstuk 'Risicobeheer en kapitaalvereisten' van de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis 2019.

BNP Paribas Fortis is als verweerder betrokken bij verscheidene claims, geschillen en rechtszaken in België en in enkele rechtsgebieden in het buitenland, die zijn ontstaan tijdens de gewone bedrijfsvoering van de bankbusiness en na de herstructurering van BNP Paribas Fortis en BNP Paribas Fortis Groep eind september en begin oktober 2008. Dit wordt nader beschreven in toelichting 8.a 'Voorwaardelijke verplichtingen: juridische geschillen en arbitrage' van de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis 2019 en in het afzonderlijke document 'Pillar 3 disclosure' van BNP Paribas Fortis 2019.

Sinds de afsluiting van 31 december 2019 werd Europa zwaar getroffen door de Covid19 epidemie. De gevolgen hiervan op de Europese en Belgische economie zijn nog onduidelijk, maar BNP Paribas Fortis volgt de situatie van zeer nabij op en blijft in het bijzonder zijn klanten verder begeleiden in deze moeilijke periode. Deze gebeurtenis na de verslagperiode wordt ook beschreven in de toelichting 8.l 'Gebeurtenissen na de verslagperiode' van het jaarverslag van BNP Paribas Fortis 2019.

BERICHT VAN DE RAAD VAN BESTUUR

De Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis per 31 december 2019 in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie en de niet-geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis per 31 december 2019 in overeenstemming met de regels vastgelegd in het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 op de jaarrekening van de kredietinstellingen.

De Raad van Bestuur heeft op 12 maart 2020 de geconsolideerde en niet-geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis beoordeeld en goedgekeurd voor publicatie.

De Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis verklaart dat, naar zijn beste weten, de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis en de niet-geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis een getrouw en juist beeld geven van de activa, verplichtingen, financiële positie en resultatenrekening van BNP Paribas Fortis en de in de consolidatie opgenomen verbintenissen, en dat de informatie die in deze jaarrekening is opgenomen geen tekortkomingen bevat die het noodzakelijk maken om significant de reikwijdte van enige verklaring aan te passen.

De Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis verklaart eveneens dat, naar zijn beste weten, het verslag van de Raad van Bestuur een juist beeld geeft van de ontwikkeling, resultaten en positie van BNP Paribas Fortis en van de verbintenissen die in de consolidatie zijn opgenomen, samen met een beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee zij wordt geconfronteerd.

De geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis en de niet-geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis per 31 december 2019 zullen ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 23 april 2020.

Brussel, 12 maart 2020
De Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis

VERKLARING INZAKE CORPORATE GOVERNANCE

BNP Paribas Fortis past de 'Belgische Corporate Governance Code 2020' (hierna de 'Code') toe.

De Code is te raadplegen op <https://www.corporategovernancecommittee.be/nl>.

1. Naleving van de Code

BNP Paribas Fortis meent te voldoen aan de meeste beginselen van de Code. De belangrijkste afwijking heeft betrekking op Principe 8 van de Code "De vennootschap draagt zorg voor een gelijke behandeling van alle aandeelhouders en eerbiedigt hun rechten." De reden waarom BNP Paribas Fortis niet alle bepalingen van Principe 8 van de Code volledig naleeft, is gerelateerd aan het aandeelhouderschap van BNP Paribas Fortis, meer bepaald aan het feit dat BNP Paribas SA, een naamloze vennootschap gevestigd in Parijs (75009, Frankrijk), Boulevard des Italiens 16, en geregistreerd onder nummer 662 042 449 RCS Paris, 99,94% van de aandelen van BNP Paribas Fortis bezit. De resterende 0,06% van de aandelen zijn in handen van minderheidsaandeelhouders. Desondanks communiceert BNP Paribas Fortis voortdurend met zijn diverse stakeholders via zijn website en andere media en antwoordt de Bank actief op de vragen van haar minderheidsaandeelhouders tijdens de algemene vergaderingen van aandeelhouders.

Het Corporate Governance Charter van BNP Paribas Fortis is beschikbaar op haar website.

BNP Paribas SA zelf is een op Euronext genoteerd bedrijf. Dit impliceert dat BNP Paribas Fortis, haar bestuurders en personeel, bepaalde wettelijke bepalingen aangaande de bekendmaking van gevoelige informatie aan de markt, in acht moeten nemen. De Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis is evenwel vastbesloten de belangen van alle aandeelhouders van BNP Paribas Fortis ten allen tijde te beschermen en zal hen de nodige informatie en voorzieningen verschaffen om hun rechten uit te oefenen, in overeenstemming met het Wetboek van Vennootschappen en verenigingen.

BNP Paribas Fortis heeft geen transparantieverklaringen ontvangen in de zin van de Wet van 2 mei 2007 over de bekendmaking van belangrijke deelnemingen.

2. Bestuursorganen

Raad van Bestuur

Rol en verantwoordelijkheden

In het algemeen is de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor BNP Paribas Fortis en dit overeenkomstig de toepasselijke wetgeving. Meer specifiek, en conform artikel 23 van de Wet van 25 april 2014 op het wettelijke statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen (de 'Bankwet'), bepaalt en controleert de Raad van Bestuur onder andere:

- de strategie en doelstellingen van BNP Paribas Fortis;
- het risicobeleid (inclusief de risicotolerantie) van BNP Paribas Fortis;
- de organisatie van BNP Paribas Fortis voor het verlenen of verrichten van beleggingsdiensten en-activiteiten;
- het integriteitsbeleid;
- het BNP Paribas Fortis Intern Governance Memorandum en Corporate Governance Charter, evenals het Beleid inzake de vereiste kennis, vaardigheden en ervaring van de bestuursleden.

Criteria inzake grootte en lidmaatschap

De Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis bestaat uit niet minder dan vijf (5) en niet meer dan vijfendertig (35) bestuurders (rechtspersonen kunnen geen lid zijn van de Raad van Bestuur). Bestuurders worden benoemd voor één (1) of meerdere hernieuwbare termijnen, waarbij elke termijn niet meer dan vier (4) volledige boekjaren van BNP Paribas Fortis telt.

De samenstelling van de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis dient een evenwichtige mix te zijn van (i) vaardigheden en bekwaamheden, (ii) geslacht, en (iii) niet-uitvoerende en uitvoerende bestuurders, al dan niet onafhankelijk. De meerderheid van de Raad van Bestuur mag niet bestaan uit uitvoerende bestuurders.

Op 12 maart 2020 bestaat de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis uit zestien (16) leden, onder wie vijf (5) vrouwen.

Verder bestaat hij uit tien (10) niet-uitvoerende bestuurders, onder wie vier (4) onafhankelijke bestuurders in de betekenis van de Belgische Corporate Governance Code 2020 en zes (6) uitvoerende bestuurders.

Alle bestuurders moeten in alle omstandigheden beschikken over de passende deskundigheid en de professionele betrouwbaarheid, vereist voor de uitoefening van hun functie. Elk van hen wordt gepreselecteerd en beoordeeld op basis van vooraf bepaalde selectiecriteria. In het algemeen wordt een bestuurder geacht over de 'passende deskundigheid' te beschikken indien hij beschikt over de vereiste kennis, ervaring en deskundigheid en indien hij het professioneel gedrag, gepast voor de uitoefening van het bestuursmandaat, vertoont. Een bestuurder wordt als 'professioneel betrouwbaar' beschouwd als er geen elementen het tegendeel suggereren en er geen reden is om de reputatie van de betrokken bestuurder in twijfel te trekken.

BNP Paribas Fortis zal de geschiktheid van elke kandidaat-bestuurder beoordelen en evalueren (ook bij herbenoeming) alvorens de persoon tot bestuurder te benoemen. BNP Paribas Fortis beoordeelt elke bestuurder gedurende zijn volledige mandaat, en voert daarnaast minstens jaarlijks een periodieke evaluatie uit. Tenslotte vindt een herevaluatie plaats, telkens wanneer nieuwe elementen dit vereisen.

De benoemingsbeslissing is voorts onderworpen aan een geschiktheidsbeoordeling uitgevoerd door de bevoegde toezichthouder.

Samenstelling

Op 12 maart 2020 is de Raad van Bestuur als volgt samengesteld:

DAEMS Herman

Voorzitter van de Raad van Bestuur. Niet-uitvoerend bestuurder.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 14 mei 2009.
Het huidig mandaat werd hernieuwd op 21 april 2016.
Het zal verstrijken op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2020.

JADOT Maxime

Uitvoerend bestuurder. Voorzitter van het Directiecomité.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 13 januari 2011.
Het huidig mandaat werd hernieuwd op 18 april 2019
Het zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2023 verstrijken.

ANSEEUW Michael

Uitvoerend bestuurder.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 19 april 2018.
Het mandaat zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2022 verstrijken.

---

d'ASPREMONT LYNDEN Antoinette

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurster.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 19 april 2012.
Het huidig mandaat werd hernieuwd op 21 april 2016.
Het zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2020 verstrijken.

AUBERNON Dominique

Niet-uitvoerend bestuurster.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 21 april 2016.
Het mandaat zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2020 verstrijken.

BEAUVOIS Didier

Uitvoerend bestuurder.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 12 juni 2014.
Het huidig mandaat werd hernieuwd op 18 april 2019.
Het zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2023 verstrijken.

BOOGMANS Dirk

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurder.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 1 oktober 2009.
Het huidig mandaat werd hernieuwd op 21 april 2016.
Het zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2020 verstrijken.

---

de CLERCK Daniel

Uitvoerend bestuurder.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 12 december 2019.
Het mandaat zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2023 verstrijken.

DECRAENE Stefaan

Niet-uitvoerend bestuurder.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 18 april 2013.
Het huidig mandaat werd hernieuwd op 20 april 2017.
Het zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2021 verstrijken.

DUTORDOIR Sophie

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurster.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 30 november 2010.
Het huidig mandaat werd hernieuwd op 18 april 2019.
Het zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2023 verstrijken.

LABORDE Thierry

Niet-uitvoerend bestuurder.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 19 november 2015.
Het huidig mandaat werd hernieuwd op 18 april 2019.
Het zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2023 verstrijken.

MERLO Sofia

Niet-uitvoerend bestuurster.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 21 april 2016.
Het mandaat zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2020 verstrijken.

VAN AKEN Piet

Uitvoerend bestuurder.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 3 juni 2016.
Het mandaat zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2020 verstrijken.

VAN WAEYENBERGE Titia

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurster.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 18 april 2019.
Het mandaat zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2023 verstrijken.

VARÈNE Thierry

Niet-uitvoerend bestuurder.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 14 mei 2009.
Het huidig mandaat werd vernieuwd op 21 april 2016.
Het zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2020 verstrijken.

VERMEIRE Stéphane

Uitvoerend bestuurder.
Lid van de Raad van Bestuur sinds 19 april 2018.
Het mandaat zal op het einde van de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van 2022 verstrijken.

Tussen 1 januari 2019 en 31 december 2019 was de Raad van Bestuur als volgt samengesteld:

DAEMS, Herman

Voorzitter van de Raad van Bestuur

JADOT, Maxime

Uitvoerend bestuurder en voorzitter van het Directiecomité

DIERCKX, Filip

Uitvoerend bestuurder en vicevoorzitter van het Directiecomité (tot 5 december 2019)

ANSEEUW, Michael

Uitvoerend bestuurder

---

d'ASPREMONT LYNDEN, Antoinette

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurster

AUBERNON, Dominique

Niet-uitvoerend bestuurster

BEAUVOIS, Didier

Uitvoerend bestuurder

BOOGMANS, Dirk

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurder

---

de CLERCK, Daniel

Uitvoerend bestuurder (sinds 18 december 2019)

DECRAENE, Stefaan

Niet-uitvoerend bestuurder

DUTORDOIR, Sophie

Onafhankelijk niet-uitvoerend bestuurster

LABORDE, Thierry

Niet-uitvoerend bestuurder

MERLO, Sofia

Niet-uitvoerend bestuurster

VAN AKEN, Piet

Uitvoerend bestuurder

VAN WAEYENBERGE, Titia

Niet-uitvoerend onafhankelijk bestuurster (sinds 18 april 2019)

VARÈNE, Thierry
Niet-uitvoerend bestuurder

VERMEIRE Stéphane
Uitvoerend bestuurder

Aanwezigheid op de vergaderingen

De Raad van Bestuur vergaderde vijftien (15) keer in 2019. De aanwezigheid op deze vergaderingen was als volgt:

Bestuurder	Aantal bijgewoone vergaderingen
DAEMS, Herman	15
JADOT, Maxime	15
DIERCKX, Filip (tot 5 december 2019)	14
ANSEEUW, Michael	14
d'ASPREMONT LYNDEN, Antoinette	15
AUBERNON, Dominique	15
BEAUVOIS, Didier	13
BOOGMANS, Dirk	15
de CLERCK, Daniel (sinds 12 december 2019)	1
DECRAENE, Stefaan	5
DUTORDOIR, Sophie	14
LABORDE, Thierry	12
MERLO, Sofia	11
VAN AKEN, Piet	15
VAN WAEYENBERGHE, Titia (sinds 18 april 2019)	9
VARENE, Thierry	13
VERMEIRE, Stéphane	14

Evaluatie van de Raad van Bestuur en van de bestuurders

Minstens eenmaal per jaar voeren het Governance en Benoemingscomité en de Raad van Bestuur een evaluatie uit van de Raad van Bestuur en van alle bestuurders. Bij deze evaluatie wordt rekening gehouden met elk feit dat de eerder gemaakte geschiktheidsbeoordeling zou kunnen beïnvloeden, en wordt ook nagegaan of ieder de nodige tijd en inspanningen heeft besteed om zijn mandaat naar behoren uit te oefenen. Als onderdeel van deze jaarlijkse evaluatie worden aanbevelingen geformuleerd inzake het beheren van en het remediëren aan eventueel vastgestelde zwaktes.

De laatste evaluatie van de Raad van Bestuur werd gefinaliseerd in oktober 2019 en die van de individuele bestuurders in januari 2020.

Bezoldiging

Informatie over de totale bezoldiging voor het boekjaar 2019, inclusief de bezoldiging, voordelen in natura en pensioenkosten, van alle bestuurders, betaald en betaalbaar door BNP Paribas Fortis, is te vinden in toelichting 8.f 'Bezoldigingen en voordelen aan de bedrijfsleiders van BNP Paribas Fortis' van de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis.

Directiecomité

Rol en verantwoordelijkheden

Overeenkomstig artikel 24 van de Bankwet en artikel 21 van de Statuten van BNP Paribas Fortis, heeft de Raad van Bestuur een Directiecomité opgericht. De leden van het Directiecomité worden hierna de 'uitvoerende bestuurders' genoemd.

Grootte- en lidmaatschapscriteria

Het Directiecomité bestaat uitsluitend uit uitvoerende bestuurders van BNP Paribas Fortis. In overeenstemming met artikel 24, §2 van de Bankwet moet het totale aantal leden van het Directiecomité kleiner zijn dan de helft van het totale aantal bestuurders. Verder moet het Directiecomité het aantal leden beperkt houden om ervoor te zorgen dat dit comité effectief en met de vereiste flexibiliteit werkt.

Vermits alle leden van het Directiecomité als effectieve leiders beschouwd worden, gelden bovenop de geschiktheidscriteria die in het algemeen worden opgelegd aan bestuurders, bepaalde bijkomende geschiktheidscriteria. De beslissing om een uitvoerende bestuurder al dan niet te benoemen, behoort tot de bevoegdheid van de Raad van Bestuur, die zich zal steunen op een aanbeveling van het Governance en Benoemingscomité. Deze beslissing is verder onderworpen aan een geschiktheidsbeoordeling door de bevoegde toezichthouder.

Samenstelling

Op 12 maart 2020 is het Directiecomité als volgt samengesteld:

JADOT Maxime

Uitvoerend bestuurder en voorzitter van het Directiecomité

ANSEEUW Michael

Uitvoerend bestuurder

BEAUVOIS Didier

Uitvoerend bestuurder

---

de CLERCK Daniel

Uitvoerend bestuurder (sinds 12 december 2019)

VAN AKEN Piet

Uitvoerend bestuurder

VERMEIRE Stéphane

Uitvoerend bestuurder

Andere comités van de Raad van Bestuur

Artikel 27 van de Bankwet bepaalt dat de Raad van Bestuur vier (4) comités dient op te richten: een auditcomité, een risicocomité, een remuneratiecomité en een benoemingscomité.

Het bestaan van deze comités beperkt geenszins de bevoegdheid van de Raad om, indien en wanneer nodig, nog meer comités ad hoc op te richten met het oog op specifieke aangelegenheden.

De Raad van Bestuur heeft van dit recht gebruik gemaakt om een ad hoc comité op te richten dat is samengesteld uit drie (3) bestuurders en voorgezeten wordt door een onafhankelijk bestuurder en dat, wanneer nodig, beoordeelt of een voorgenomen transactie binnen het toepassingsgebied van artikel 72 van de Bankwet valt en nagaat of de voorwaarden van dit artikel zijn nageleefd.

Dit recht wordt door de Raad van Bestuur ook gebruikt wanneer deze in het kader van transacties tussen verbonden partijen een Special Board Committee samenstelt (cfr. rubriek 'Informatie over transacties met verbonden partijen').

Elk bestuurscomité heeft een adviserende rol ten aanzien van de Raad van Bestuur.

Met uitzondering van het ad hoc comité dat vergadert in het kader van artikel 72 van de Bankwet en onder zijn leden de Chief Risk Officer, die een uitvoerend bestuurder is, telt, zijn alle leden van de andere comités niet-uitvoerende bestuurders. Bovenop de vereiste competenties van toepassing op niet-uitvoerende bestuurders, dient de voorzitter van een comité tevens te voldoen aan de vereisten nodig om zijn taken te vervullen.

De lidmaatschapsvereisten voor leden van een comité zijn dezelfde als deze voor de andere bestuurders.

De benoeming van comitéleden steunt verder op (i) hun specifieke bekwaamheden en ervaring, naast de algemene basiscompetenties die vereist zijn voor iedere bestuurder, en (ii) de noodzaak dat elk comité, als groep, over de bekwaamheid en de ervaring dient te beschikken die nodig zijn om de taken te vervullen.

Een apart comité (het Governance en Benoemingscomité – zie verder), ziet erop toe dat deze vereisten nageleefd zijn. In het kader van deze evaluatie neemt het Governance en Benoemingscomité het vormingsprogramma, zoals door BNP Paribas Fortis voorgesteld aan elk nieuw lid van een comité, mee in overweging.

De vier (4) comités werken volgens onderstaande organisatie.

Auditcomité (AC)

In overeenstemming met artikel 27 van de Bankwet is BNP Paribas Fortis verplicht een afzonderlijk AC op te richten om de Raad van Bestuur bij te staan bij audit gerelateerde aangelegenheden.

Rol en verantwoordelijkheden

De bevoegdheden van het AC worden uiteengezet in de Bankwet en opgesomd in het Wetboek van Vennootschappen en verenigingen. Deze betreffen, in algemene zin, het volgende: financiën, interne controle en risicobeheer, interne en externe audit. Het AC zal de Raad van Bestuur op diens verzoek bijstaan (en aanbevelingen formuleren) bij alle audit en boekhouding gerelateerde aangelegenheden.

Criteria voor lidmaatschap

Bovenop de geschiktheidsvereisten voor niet-uitvoerende bestuurders, moeten de leden van het AC over een collectieve deskundigheid op het gebied van de activiteiten van BNP Paribas Fortis en op het gebied van audit en boekhouding beschikken. Minstens één (1) lid van het AC moet over deskundigheid beschikken op het gebied van audit en/of boekhouding. De beide onafhankelijke bestuurders die momenteel lid zijn van het AC van BNP Paribas Fortis, hebben een specifieke kennis in audit en boekhouding.

Samenstelling

Het AC bestaat uit minstens drie (3) niet-uitvoerende bestuurders, van wie minstens twee (2) bestuurders onafhankelijk zijn in de zin van de Belgische Corporate Governance Code 2020.

De voorzitter van het AC moet een onafhankelijke bestuurder zijn.

De voorzitter van het AC vergadert regelmatig met de voorzitters van de AC's van de belangrijkste entiteiten binnen de gecontroleerde perimeter van BNP Paribas Fortis.

Samenstelling op 12 maart 2020:

- Antoinette d'Aspremont Lynden (niet-uitvoerend, onafhankelijk bestuurster), voorzitter
- Dirk Boogmans (niet-uitvoerend, onafhankelijke bestuurder)
- Dominique Aubernon (niet-uitvoerend bestuurster)

Aanwezigheid op vergaderingen

Het AC vergaderde in 2019 vijf (5) keer. De aanwezigheid was als volgt:

Lid van het comité	Aantal bijgewoonde vergaderingen
d'ASPREMONT LYNDEN, Antoinette	5
AUBERNON, Dominique (sinds 17 juli 2019)	2
BOOGMANS, Dirk	5
VARENE, Thierry (jusqu'au 17 juillet 2019)	2

Risicocomité (RC)

In overeenstemming met artikel 27 van de Bankwet is BNP Paribas Fortis verplicht een afzonderlijk RC op te richten om de Raad van Bestuur bij te staan bij risico gerelateerde aangelegenheden.

Rol en verantwoordelijkheden

De bevoegdheden van het RC zijn uiteengezet in de Bankwet en betreffen: (i) de strategie en risicotolerantie, (ii) de prijsbepaling en (iii) het remuneratiebeleid. Op vraag van de Raad van Bestuur staat het RC de Raad bij (en zal deze aanbevelingen overmaken) met betrekking tot alle risico gerelateerde domeinen.

Criteria voor lidmaatschap

Bovenop de geschiktheidscriteria voor niet-uitvoerende bestuurders, dienen de leden van het RC individueel te beschikken over de vereiste kennis, deskundigheid, ervaring en vaardigheden om in staat te zijn de risicostrategie en -tolerantie van BNP Paribas Fortis te begrijpen en te bevatten.

Samenstelling

Het RC bestaat uit minstens drie (3) niet-uitvoerende bestuurders, onder wie er minstens twee (2) onafhankelijk dienen te zijn in de zin van de Belgische Corporate Governance Code 2020.

De voorzitter van het RC moet een onafhankelijke bestuurder zijn.

Samenstelling op 12 maart 2020:

- Dirk Boogmans (niet-uitvoerende, onafhankelijke bestuurder), voorzitter
- Dominique Auberon (niet-uitvoerend bestuurster)
- Tita Van Waeyenberge (niet-uitvoerend, onafhankelijk bestuurster)

Aanwezigheid op vergaderingen:

Het RC vergaderde in 2019 zes (6) keer. De aanwezigheid was als volgt:

Lid van het comité	Aantal bijgewoonde vergaderingen
BOOGMANS, Dirk	6
d'ASPREMONT LYNDEN, Antoinette (tot 17 juli 2019)	3
AUBERNON, Dominique (sinds 17 juli 2019)	3
VAN WAEYENBERGE, Titia (sinds 17 juli 2019)	2
VARENE, Thierry (tot 17 juli 2019)	2

Governance en benoemingscomité (GNC)

In overeenstemming met artikel 27 van de Bankwet is BNP Paribas Fortis verplicht een afzonderlijk GNC op te richten om de Raad van Bestuur bij te staan bij governance- en benoemingsgerelateerde aangelegenheden.

Rol en verantwoordelijkheden

De bevoegdheden van het GNC worden uiteengezet in de Bankwet en in de reglementen van de Nationale Bank van België. Deze betreffen het uiten van een gedegen en onafhankelijk oordeel op het gebied van de samenstelling en werking van de Raad van Bestuur en andere beleidsorganen van BNP Paribas Fortis, en in het bijzonder inzake de individuele en collectieve deskundigheid van hun leden, hun integriteit, reputatie, onafhankelijkheid van geest en beschikbaarheid.

Criteria voor lidmaatschap

Bovenop de geschiktheidscriteria voor niet-uitvoerende bestuurders, dienen de leden van het GNC collectief en individueel over de noodzakelijke deskundigheid en competenties te beschikken betreffende governance en betreffende de benoemingsregels van toepassing op de Belgische bankensector.

Samenstelling

Het GNC bestaat uit minstens drie (3) niet-uitvoerende bestuurders, onder wie er minstens twee (2) onafhankelijk dienen te zijn in de zin van de Belgische Corporate Governance Code 2020.

De voorzitter van het GNC moet een onafhankelijke bestuurder zijn.

Samenstelling op 12 maart 2020:

- Sophie Dutordoir (niet-uitvoerend, onafhankelijk bestuurster), voorzitter
- Herman Daems, (niet-uitvoerend bestuurder)
- Titia Van Waeyenberge (niet-uitvoerend, onafhankelijk bestuurster)

Aanwezigheid op vergaderingen

Het benoemingscomité vergaderde in 2019 zes (6) keer. De aanwezigheid was als volgt:

Lid van het comité	Aantal bijgewoonde vergaderingen
DUTORDOIR, Sophie	6
DAEMS, Herman	6
LABORDE, Thierry (tot 17 juli 2019)	3
VAN WAEYENBERGE, Titia (sinds 17 juli 2019)	2

Remuneratiecomité (RemCo)

In overeenstemming met artikel 27 van de Bankwet is BNP Paribas Fortis verplicht een afzonderlijk RemCo op te richten om de Raad van Bestuur bij te staan bij beloningsgerelateerde kwesties.

Rol en verantwoordelijkheden

De bevoegdheden van het RemCo worden uiteengezet in de Bankwet. Deze betreffen de uiting van een gedegen en onafhankelijk oordeel inzake het beloningsbeleid, de beloningspraktijken en -gerelateerde incentives, rekening houdend met de risicobeheersing, de eigen vermogensbehoeften en de liquiditeitspositie.

Criteria voor lidmaatschap

Bovenop de geschiktheidscriteria voor niet-uitvoerende bestuurders, dienen de leden van het RemCo individueel en collectief te beschikken over de bekwaamheid en competenties inzake beloning, en meer bepaald deze van toepassing op de Belgische bankensector.

Samenstelling

Het RemCo bestaat uit minstens drie (3) niet-uitvoerende bestuurders, onder wie er minstens twee (2) onafhankelijk in de zin van de Belgische Corporate Governance Code 2020 dienen te zijn.

De voorzitter van het RemCo moet een onafhankelijke bestuurder zijn.

Samenstelling op 12 maart 2020:

- Sophie Dutordoir (niet-uitvoerend, onafhankelijk bestuurster), voorzitter
- Antoinette d'Aspremont Lynden (niet uitvoerend, onafhankelijk bestuurster)
- Thierry Laborde (niet-uitvoerend bestuurder)

Aanwezigheid op vergaderingen

Het RemCo vergaderde in 2019 zes (6) keer. De aanwezigheid was als volgt:

Lid van het comité	Aantal bijgewoonde vergaderingen
DUTORDOIR, Sophie	6
d'ASPREMONT LYNDEN, Antoinette (sinds 17 juli 2019)	2
DAEMS, Herman (tot 17 juli 2019)	4
LABORDE, Thierry	6

Uitvoerend comité

BNP Paribas Fortis heeft een Uitvoerend Comité opgericht met als opdracht het Directiecomité bij te staan bij de uitvoering van diens taken en verantwoordelijkheden en desgevallend advies te verlenen.

Het Uitvoerend Comité bestaat momenteel uit dertien (13) leden, onder wie zes (6) uitvoerende bestuurders. Het verenigt het Directiecomité en de zeven (7) hoofden van de businesses en van de supportfuncties:

Maxime JADOT

Uitvoerend bestuurder, voorzitter van het Directiecomité / Uitvoerend Comité, chief executive officer

Michael ANSEEUW

Uitvoerend bestuurder, lid van het Uitvoerend Comité, chief retail banking

Didier BEAUVOIS

Uitvoerend bestuurder, lid van het Uitvoerend Comité, chief corporate banking

Dirk BEECKMAN

Lid van het Uitvoerend Comité, chief transformation officer

Marc CAMUS

Lid van het Uitvoerend Comité, chief information officer

Jo COUTUER

Lid van het Uitvoerend Comité, chief data officer

Daniel de CLERCK

Uitvoerend bestuurder, lid van het Uitvoerend Comité, chief operating officer

Carine DE NYS

Lid van het Uitvoerend Comité, chief compliance officer

Khatleen PAUWELS

Lid van het uitvoerend comité, chief E2E operations

Franciane RAYS

Lid van het Uitvoerend Comité, chief financial officer

Piet VAN AKEN

Uitvoerend bestuurder, lid van het Uitvoerend Comité, chief risk officer

---

Stéphane VERMEIRE

Uitvoerend bestuurder, lid van het Uitvoerend Comité, chief private banking and wealth management

---

Sandra WILIKENS

Lid van het Uitvoerend Comité, chief human resources officer

---

3. Interne controle procedures

Taken en verantwoordelijkheden van het Finance Departement – Finance Charter

Het Finance-departement, onder de bevoegdheid van de Chief Financial Officer, rapporteert aan de Chief Operating Officer is verantwoordelijk voor het voorbereiden en produceren van boekhoudkundige en financiële informatie. Deze verantwoordelijkheid is verder gedefinieerd in een specifiek Charter en omvat het volgende:

- het definiëren van de grondslagen voor financiële verslaggeving, alsook de principes en standaarden voor managementinformatie;
- het voorbereiden van boekhoudkundige informatie en het opmaken van de wettelijk vereiste rapportering;
- het voorbereiden van de informatie voor de berekening van de solvabiliteits- en liquiditeitsratio's, het berekenen van de ratio's en het opmaken van de wettelijk vereiste rapportering;
- het voorbereiden van management controle rapportering (reële en budgetcijfers) volgens de diverse scenario's en het voorzien van de nodige ondersteuning voor het financiële beleid;
- het beheren van het boekhoudkundige en financiële informatie risico (resultaat, balans, solvabiliteitsratio's, liquiditeitsratio's) door het definiëren en implementeren van een permanente operationele controle;
- beheer van de financiële communicatie waarbij een hoge kwaliteit en een duidelijke perceptie van de markten verzekerd wordt;
- beheer van de financiële structuur;

- het ontwerp en de implementatie van het financiële informatiesysteem, inclusief de systeemarchitectuur (resultaat, balans, solvabiliteitsratio's, liquiditeitsratio's);
- definiëren en coördineren van de Finance functie organisatie;
- het tekenen van de organisatie van de activiteiten gelinkt met de Finance Functie en het operationeel uitvoeren van alle gelinkte activiteiten;
- het Executive Management alarmeren van ieder probleem.

Productie van financiële informatie

Beleid en -regels

De lokale jaarrekening van elke entiteit wordt opgesteld in overeenstemming met de lokale boekhoudkundige beginselen, terwijl de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis wordt opgesteld in overeenstemming met de IFRS-regels (International Financial Reporting Standards) die aanvaard werden door de Europese Unie.

Binnen het departement Finance, bepaalt het Accounting & Reporting (A&R)-team, op basis van de IFRS-regels die aanvaard werden door de Europese Unie, de grondslagen voor de financiële verslaggeving die van toepassing zijn op alle entiteiten van BNP Paribas Fortis. Deze zijn afgestemd op de grondslagen voor financiële verslaggeving van de Groep BNP Paribas. Het A&R-team volgt de veranderingen in de regelgeving op en bepaalt de interne grondslagen voor financiële verslaggeving, die aangepast zijn aan de activiteiten van BNP Paribas Fortis. Een handboek met de boekhoudkundige instructies van de Groep BNP Paribas is beschikbaar, samen met aanvullende documentatie en richtlijnen met betrekking tot de specifieke producten en activiteiten van BNP Paribas Fortis. Dat IFRS-handboek is ter beschikking van alle boekhoudkundige en rapporteringsteams. Het wordt regelmatig aangepast aan veranderingen in de regelgeving. Het A&R-team voert ook specifieke boekhoudkundige analyses uit op verzoek van lokale entiteiten en businesses.

Het departement Management Control volgt het beheer op van de boekhoud- en rapporteringsregels zoals bepaald door BNPP Group Finance.

Op Finance niveau, de wijzigingen in de prudentiële rapportering worden opgevolgd door het Financial Management departement en besproken tijdens het Prudential Affairs Coördination Committee. De financiële grondslagen betreffende solvabiliteit worden opgesteld door Risk management en deze gelinkt aan liquiditeit door ALM – Treasury.

Vorbereiden van financiële informatie

Er zijn twee afzonderlijke rapporteringskanalen die betrekking hebben op het proces voor het voorbereiden van informatie:

- Financiële boekhoud- en rapporteringsgegevens: de specifieke verantwoordelijkheid van dit kanaal is te zorgen voor de financiële en analytische boekhouding van de entiteiten en het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis, conform met de grondslagen en standaarden. Er wordt solvabiliteits- en liquiditeitsinformatie opgesteld, die consistent moet zijn met de boekhouding op elk niveau. Dit kanaal certificeert de betrouwbaarheid van de boekhoudgegevens door gebruik te maken van specifieke controle tools en via een intern certificeringsproces (zoals verder beschreven) op de eerste lijn controle;

- Analytische boekhoud- en rapporteringsgegevens: dit kanaal stelt de analytische informatie op (van de divisies/ operationele entiteiten/businesses gebaseerd op de gegevens per entiteit) die relevant is voor het economische management van de activiteiten met naleving van de interne principes en standaarden. Het waarborgt de overeenstemming van de managementgegevens met de boekhoudgegevens op elk niveau. Dit kanaal is ook verantwoordelijk voor het opstellen en analyseren van de solvabiliteits- en liquiditeitsratio's. Dit kanaal certificeert de betrouwbaarheid van de geproduceerde informatie door het toepassen van interne certificering procedures (zoals verder beschreven) op de eerste lijn controle.

Group Finance ontwikkelt, verspreidt en beheert de rapporteringstools van deze twee rapporteringskanalen. Deze tools werden ontwikkeld om informatie te verstrekken aan de hele BNP Paribas Groep, rekening houdend met de doelstellingen van beide kanalen en hun complementariteit. Groep Finance promoot het gebruik van standaard boekhoudsystemen in de entiteiten binnen de Groep. Deze systemen worden ontwikkeld op Groepsniveau en worden geleidelijk aan in gebruik genomen. Gemeenschappelijke systemen bevorderen de informatie-uitwisseling en vergemakkelijken de implementatie van functie-overschrijdende projecten in de context van gedeelde boekhoudplatformen en synthese binnen de Groep.

Voor de voorbereiding van liquiditeits- en solvabiliteitsgegevens past de Bank het principe toe om interne managementgegevens te integreren met de gegevens die nodig zijn voor de wettelijke rapportering, gebaseerd op volgende bouwstenen:

- een beheersmodel waar Finance, ALM-treasury en Risk Management toe bijdragen;
- toe te passen grondslagen en methodologieën zoals vereist door de regelgeving;
- specifieke tools voor datacollectie en de productie van interne en wettelijk vereiste rapporteringen.

Permanente controle - Finance

Interne controle binnen het Finance-departement

De interne controle in Finance is gecertificeerd door een specifiek tweede lijn controle team die wordt ondersteund door specifieke tools, die boekhoudcontroles en andere permanente operationele controlegebieden omvatten. De basis voor hun controles zijn de controleresultaten en de certificering uitgevoerd door de eerste lijn controle in de operationele departementen.

Deze teams verzekeren op permanente basis de betrouwbaarheid van de processen voor de productie en validatie van de financiële gegevens van BNP Paribas Fortis, en zien toe op de naleving van de wettelijke en prudentiële rapporteringsvereisten. Naast het uitvoeren van deze tweede lijn controle de activiteiten van het departement zijn het onderhouden van contacten met externe auditors en ervoor zorgen dat hun aanbevelingen correct worden geïmplementeerd binnen BNP Paribas Fortis.

Intern certificeringsproces

BNP Paribas Fortis houdt toezicht op het boekhoudkundige en rapporteringsrisico via een certificeringsproces, dat rapporteert over de kwaliteit van de informatie verstrekt in de verschillende rapporteringssystemen. De resultaten van het certificeringsproces gerelateerd aan de financiële rapportering worden elk kwartaal voorgesteld aan het Audit Comité van BNP Paribas Fortis.

Gebaseerd op de algemene regels bepaald door de Groep BNP Paribas, dient elke entiteit die een rapporteringspakket indient, elk kwartaal de betrouwbaarheid van dat pakket te certificeren via de toepassing FACT (Finance Accounting Control Tool), een toepassing die bedoeld is om het certificeringsproces in de Groep BNP Paribas te ondersteunen. Certificaten bestaan uit gestandaardiseerde vragen inclusief een generiek controle plan waarin de voornaamste boekhoudkundige en financiële risicodomeinen aan bod komen.

Permanente controle binnen Finance verzekert de CFO, Groep Finance, het Audit Comité van BNP Paribas Fortis, de externe auditors en de Nationale Bank van België, dat de interne controlemaatregelen afdoend worden nageleefd door het uitvoeren van een tweedelijns controle op deze certificaten en instaan voor een eindvalidatie door de CFO.

Het certificeringsproces omvat:

- de certificering dat de gerapporteerde boekhoudkundige en rapporteringsgegevens betrouwbaar zijn en voldoen aan de grondslagen voor financiële verslaggeving van BNP Paribas Groep;
- de certificering dat het interne controlesysteem voor de boekhouding en de rapportering, bedoeld om de kwaliteit van de gegevens te verzekeren, doeltreffend werkt.

Dit interne certificeringsproces maakt deel uit van het algemene systeem van permanent toezicht. Het stelt het Finance-departement van BNP Paribas Fortis in staat zich te informeren over alle incidenten die verband houden met de opstelling van de Jaarrekening en toezicht te houden op de correctieve maatregelen genomen door de boekhoudkundige entiteiten en, indien nodig, de gepaste voorzieningen te boeken. Wat BNP Paribas Fortis in België betreft, wordt het certificeringsproces ondersteund door een uitgebreide reeks sub certificaten die alle activiteiten dekken die boekhoudkundige en financiële risico's voor het bedrijf kunnen inhouden.

Het certificeringssysteem wordt ook gebruikt in overleg met Risk Management voor informatie die deel uitmaakt van de prudentiële rapportering over het kredietrisico en de solvabiliteitsratio's. De betrokken medewerkers bevestigen dat de rapporten conform zijn met de normen en procedures en dat de gebruikte gegevens kwaliteitsvol zijn. Verder beschrijven zij de resultaten van de controles in de verschillende stadia van de productie van de verslagen, inclusief de reconciliatie van de boekhoudkundige gegevens met de aan het kredietrisico gerelateerde gegevens. Volgens dezelfde principes werd een certificeringssysteem geïnstalleerd voor liquiditeitsgegevens. De betrokken medewerkers rapporteren over de naleving van de normen en de resultaten van de belangrijkste controles die de kwaliteit van de rapportering waarborgen.

Controle op de waardering van financiële instrumenten en op het gebruik van deze waardering bij de resultaatbepaling van markttransacties en de boekhoudrapportering

Het Finance-departement delegeert het bepalen van en de controle op de marktwaardes of modellen van financiële instrumenten aan de verschillende departementen die betrokken zijn bij het waarderen van financiële instrumenten als onderdeel van het toezicht op markt-risico's en managementgegevens. Het Finance-departement behoudt evenwel het overzicht over de nauwkeurigheid van deze activiteiten.

Het doel van deze controleprocedures in het Finance-departement is:

- ervoor zorgen dat transacties waarbij financiële instrumenten betrokken zijn, correct worden geregistreerd in de financiële en managementgegevens van BNP Paribas Fortis;
- de kwaliteit garanderen van de waardering en rapportering van financiële instrumenten, die gebruikt worden bij zowel de opstelling van de financiële en analytische boekhouding als bij het beheer van en toezicht op markt- en liquiditeitsrisico's;
- ervoor zorgen dat resultaten van markttransacties nauwkeurig worden bepaald en correct worden geanalyseerd.

Periodieke controle – Algemene Inspectie

Interne audit heeft een team van auditors die gespecialiseerd zijn in de boekhoudkundige en financiële audit. Dit weerspiegelt de strategie van de versterking van de auditcapaciteit in de boekhouding, zowel op technisch vlak als op het vlak van het beperken van boekhoudkundige risico's.

Haar actieplan is gebaseerd op de boekhoudkundige interne controle tools, die beschikbaar zijn voor BNP Paribas Fortis en het risico-evaluatie overzicht dat wordt opgesteld door de interne audit.

De belangrijkste doelstellingen van het team zijn de volgende:

- het vormen van een boekhoudkundig en financieel expertisecentrum om zo de capaciteit van de interne audit te versterken bij het uitvoeren van audits in deze domeinen;
- het identificeren via risico analyse en onderzoeken van risicogebieden binnen BNP Paribas Fortis.

Relaties met de erkende commissaris

In 2019 zoals in 2018 was de erkende commissaris PwC Bedrijfsrevisoren bv, vertegenwoordigd door de heer Damien WALGRAVE.

De bedrijfsrevisor wordt aangesteld door de algemene vergadering van aandeelhouders, op advies van het Auditcomité en op voorstel van de Raad van Bestuur en de ondernemingsraad.

4. Belangenconflicten

BNP Paribas Fortis moet voldoen aan de wettelijke bepalingen inzake belangenconflicten uit het Wetboek van Vennootschappen en verenigingen, aan de bepalingen van de Bankwet en een aantal circulaires van de Nationale Bank van België (NBB) die tot doel hebben belangenconflicten tussen BNP Paribas Fortis en zijn bestuurders of algemene directie te vermijden, onder andere in verband met uitgeoefende externe functies en kredieten.

Verder past BNP Paribas Fortis een algemeen beleid en een gedragscode inzake belangenconflicten toe. Deze stellen dat het behalen van commerciële, financiële, professionele of persoonlijke doelstellingen de naleving van de volgende basisprincipes niet in de weg mogen staan:

De bedrijfsrevisor stelt elk boekjaar een audit rapport op waarin hij het getrouw beeld van de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis en haar dochterondernemingen beoordeelt. Een overzicht van de bevindingen en aanbevelingen wordt voorgesteld in het Audit Comité in het '2019 Internal control findings & recommendations' document.

Naast dit rapport maakt de statutaire audit een Intern Controle Rapport waarin hij de beoordeling van het functioneren van de interne controle omgeving van de entiteit beschrijft.

De bedrijfsrevisor voert ook specifieke procedures uit voor de revisoren van de groep en een audit/herziening van de procedures voor de prudentiële toezichthouder.

Als onderdeel van hun wettelijke auditopdracht en gebaseerd op zijn audit taken, voert hij volgende controles uit:

- onderzoekt alle belangrijke veranderingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving en stelt zijn aanbevelingen voor de keuzes die een wezenlijke impact hebben voor aan het Auditcomité;
- legt zijn bevindingen, opmerkingen en aanbevelingen voor om het interne controlesysteem te verbeteren aan de betrokken Bank entiteiten en aan Finance.

Het Audit comité van de Raad van Bestuur wordt ingelicht over de keuzes voor de grondslagen voor financiële verslaggeving die een wezenlijke impact hebben op de Jaarrekening, zodat zij die keuzes aan de Raad van Bestuur kunnen voorleggen met het oog op een definitieve beslissing.

1. belang van de klanten (dit omvat inzicht hebben in de behoeften van klanten, garanderen dat de klanten een eerlijke behandeling krijgen, het beschermen van de klantenbelangen, ...);
2. financiële veiligheid (dit omvat het bestrijden van witwaspraktijken, omkoping, corruptie en de financiering van terrorisme, ...);
3. marktintegriteit (dit omvat het ijveren voor eerlijke concurrentie, het naleven van regels inzake marktmisbruik, ...);
4. beroepsethiek (dit omvat het uit de weg gaan van belangenconflicten buiten de bank, het nemen van maatregelen tegen omkoping en corruptie, ...);

5. respect voor collega's (dit omvat het naleven van de hoogste normen voor professioneel gedrag, het verwerpen van elke vorm van discriminatie en het waarborgen van de veiligheid op de werkplek);
6. bescherming van de groep (dit omvat de waarde van de Groep BNP Paribas op lange termijn opbouwen en beschermen, de informatie van de roep beschermen, verantwoordelijk communiceren, ...);
7. omgang met de samenleving (dit omvat het ijveren voor de eerbiediging van de mensenrechten, het beschermen van het milieu en het tegengaan van de klimaatverandering en het verantwoordelijk handelen inzake openbare aangelegenheden).

Tot slot worden de bestuurders van BNP Paribas Fortis, in overeenstemming met de Bankwet, vóór hun formele aanstelling beoordeeld door de relevante toezichthouder. Vooraleer een aanstelling goed te keuren, voert de relevante toezichthouder een onderzoek uit dat ook de afwezigheid van bepaalde belangenconflicten controleert.

BNP PARIBAS FORTIS GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2019

Opgesteld in overeenstemming met International Financial
Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie

Resultatenrekening op 31 december 2019

In miljoenen euro's	Toelichting	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Rentebaten ⁽¹⁾	3.a	7 778	7 908
Rentelasten ⁽¹⁾	3.a	(2 986)	(3 034)
Commissiebatens	3.b	2 076	2 074
Commissielasten	3.b	(798)	(717)
Nettowinsten op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	3.c	202	194
Nettowinsten op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	3.d	116	85
Nettowinsten uit de afboeking van financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	3.d	(5)	(4)
Overige baten	3.e	11 409	10 520
Overige lasten	3.e	(9 756)	(8 973)
Nettobaten van het bankbedrijf		8 036	8 053
Personeelskosten en kosten van personeelsvoordelen	7.a	(2 567)	(2 568)
Overige algemene bedrijfskosten	3.f	(1 818)	(1 992)
Bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen van materiële en immateriële vaste activa	5.l	(369)	(287)
Brutobedrijfsresultaat		3 282	3 206
Risicokost	3.g	(454)	(395)
Bedrijfsresultaat		2 828	2 811
Aandeel in het nettoresultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast	5.k	254	201
Nettowinsten/verliezen op overige vaste activa		155	15
Goodwill	5.m	1	1
Resultaat voor belastingen		3 238	3 028
Vennotschapbelasting	3.h	(620)	(683)
Nettoresultaat		2 618	2 345
waarvan minderheidsbelangen		406	413
Resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders		2 212	1 932

⁽¹⁾ De vereisten van IAS 1.82(a) worden in de toelichting '3.a Netto-rentebaten' beschreven.

Overzicht van het nettoresultaat en wijzigingen van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Nettoresultaat	2 618	2 345
Wijzigingen van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	(262)	(636)
Elementen die zijn of kunnen geherclassificeerd worden naar de resultatenrekening	(241)	(735)
Wijzigingen in de reële waarde van elementen met betrekking tot wisselkoersverschillen	(84)	(452)
Wijzigingen in de reële waarde van financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen		
<i>Wijzigingen in de reële waarde opgenomen in het eigen vermogen</i>	76	(111)
<i>Wijzigingen in de reële waarde opgenomen in het nettoresultaat</i>	(165)	(121)
Wijzigingen in de reële waarde van beleggingen bij verzekeringsactiviteiten		
<i>Wijzigingen in de reële waarde opgenomen in het eigen vermogen</i>	3	(2)
<i>Wijzigingen in de reële waarde opgenomen in het nettoresultaat</i>	-	1
Veranderingen in de waarde van afdekkingsinstrumenten		
<i>Wijzigingen in de reële waarde opgenomen in het eigen vermogen</i>	(218)	(3)
<i>Wijzigingen in de reële waarde opgenomen in het nettoresultaat</i>	(6)	(1)
Belastingslast	68	59
Wijzigingen met betrekking tot ondernemingen waarop vermogensmutatie is toegepast	85	(105)
Elementen die niet geherclassificeerd zullen worden naar de resultatenrekening	(21)	99
Wijzigingen in de reële waarde van financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen		
<i>Wijzigingen in de reële waarde opgenomen in het eigen vermogen</i>	-	70
<i>Elementen verkocht tijdens de periode</i>	-	-
Herwaardering van schulden als gevolg van het eigen kredietrisico van BNP Paribas Fortis	10	35
Herwaarderingswinsten (-verliezen) met betrekking tot de vergoedingen na uitdiensttreding	(17)	5
Belastingslast	(1)	(12)
Wijzigingen met betrekking tot ondernemingen waarop vermogensmutatie is toegepast	(13)	1
Totaal	2 356	1 709
Aandeel van de groep	2 051	1 448
Aandeel van minderheidsbelangen	305	261

Balans op 31 december 2019

In miljoenen euro's	Toelichting	31 december 2019	31 december 2018
Activa			
Geldmiddelen en tegoeden bij centrale banken		4 399	4 691
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening		17 896	15 474
<i>Effectenportefeuille</i>	5.a	2 169	2 825
<i>Leningen en terugkoopovereenkomsten</i>	5.a	6 010	5 966
<i>Afgeleide financiële instrumenten</i>	5.a	9 717	6 683
Financiële afdekkingderivaten	5.b	2 500	1 361
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen		8 802	10 778
<i>Schuldbewijzen</i>	5.c	8 473	10 442
<i>Effecten met een aandelenkarakter</i>	5.c	329	336
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs		236 717	220 282
<i>Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen</i>	5.e	36 357	28 105
<i>Leningen aan en vorderingen op klanten</i>	5.e	187 998	179 267
<i>Schuldbewijzen</i>	5.e	12 362	12 910
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles afgedekt tegen renterisico		2 113	1 142
Actuele en uitgestelde belastingen	5.j	1 782	1 905
Overlopende rekeningen en overige activa	5.j	11 673	8 982
Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast	5.k	3 842	3 840
Materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	5.l	22 386	19 454
Immateriële vaste activa		355	337
Goodwill	5.m	730	719
Activa aangehouden voor verkoop	5.q	-	2 355
Totaal activa		313 195	291 320
Verplichtingen			
Deposito's van centrale banken		709	112
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening		23 818	20 467
<i>Effectenportefeuille</i>	5.a	516	158
<i>Deposito's en terugkoopovereenkomsten</i>	5.a	12 118	12 093
<i>Schuldbewijzen</i>	5.a	3 422	3 344
<i>Afgeleide financiële instrumenten</i>	5.a	7 762	4 872
Financiële afdekkingderivaten	5.b	5 838	3 505
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs		239 522	224 409
<i>Schulden aan kredietinstellingen</i>	5.g	40 456	33 844
<i>Schulden aan klanten</i>	5.g	184 378	174 389
<i>Schuldbewijzen</i>	5.h	11 918	13 229
<i>Achtergestelde schulden</i>	5.h	2 770	2 947
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles afgedekt tegen renterisico		1 008	581
Actuele en uitgestelde belastingen	5.i	713	674
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	5.j	9 058	7 882
Voorzieningen voor risico's en kosten	5.n	4 374	4 211
Verplichtingen aangehouden voor verkoop	5.q	-	2 099
Totaal verplichtingen		285 040	263 940
Eigen vermogen			
<i>Kapitaal en reserves</i>		21 634	21 042
<i>Resultaat van het boekjaar, aandeel van de groep</i>		2 212	1 932
Totaal kapitaal, geconsolideerde reserves en resultaat van de periode, aandeel van de groep		23 846	22 974
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen		(861)	(700)
Aandeel van de groep		22 985	22 274
Minderheidsbelangen	8.c	5 170	5 106
Totaal eigen vermogen		28 155	27 380
Totaal passiva		313 195	291 320

Kasstroomoverzicht op 31 december 2019

In miljoenen euro's	Toelichting	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Resultaat voor belastingen		3 238	3 028
Niet-monetaire elementen opgenomen in het nettoresultaat voor belastingen en andere aanpassingen		4 476	4 633
Netto-afschrijvingen van materiële en immateriële vaste activa		3 952	3 668
Bijzondere waardevermindering op goodwill en overige vaste activa		(32)	(50)
Nettotoevoeging aan voorzieningen		429	287
Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast		(254)	(201)
Nettolasten (-baten) uit investeringsactiviteiten		(155)	2
Nettobaten uit financieringsactiviteiten		(6)	(16)
Overige wijzigingen		542	943
Nettodaling met betrekking tot activa en verplichtingen voortkomend uit operationele activiteiten		(7 663)	(3 548)
Nettodaling met betrekking tot verrichtingen met klanten en kredietinstellingen		(2 645)	(3 652)
Nettostijging met betrekking tot verrichtingen met andere financiële activa of verplichtingen		3 235	5 444
Nettodaling met betrekking tot verrichtingen met niet-financiële activa en verplichtingen		(7 858)	(4 977)
Betaalde belastingen		(395)	(363)
Nettostijging in geldmiddelen voortvloeiend uit operationele activiteiten		51	4 113
Nettostijging (-daling) met betrekking tot aan- en verkopen van geconsolideerde entiteiten		451	(607)
Nettostijging (-daling) met betrekking tot materiële en immateriële vaste activa		(169)	81
Nettostijging (-daling) in geldmiddelen voortvloeiend uit investeringsactiviteiten		282	(526)
Daling van geldmiddelen en kasequivalenten met betrekking tot transacties met aandeelhouders		(1 521)	(2 233)
Stijging van geldmiddelen en kasequivalenten voortvloeiend uit andere financieringsactiviteiten		629	681
Nettodaling in geldmiddelen voortvloeiend uit financieringsactiviteiten*		(892)	(1 552)
Effect van wisselkoersschommelingen op geldmiddelen en kasequivalenten		(222)	(574)
Niet-monetaire impact van vaste activa aangehouden voor verkoop		27	(167)
Nettostijging (-daling) in het saldo van geldmiddelen en kasequivalenten		(754)	1 294
Saldo van geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van de periode		6 328	5 034
Geldmiddelen en tegoeden bij centrale banken		4 694	4 937
Schulden aan centrale banken		(112)	(382)
Direct opvraagbare deposito's van kredietinstellingen	5.e	3 048	2 002
Direct opvraagbare leningen van kredietinstellingen	5.g	(1 302)	(1 523)
Aftrek van vorderingen en verworven rente op geldmiddelen en kasequivalenten		-	-
Saldo van geldmiddelen en kasequivalenten aan het eind van de periode		5 574	6 328
Geldmiddelen en tegoeden bij centrale banken		4 405	4 694
Schulden aan centrale banken		(708)	(112)
Direct opvraagbare deposito's van kredietinstellingen	5.e	2 990	3 048
Direct opvraagbare leningen van kredietinstellingen	5.g	(1 113)	(1 302)
Aftrek van vorderingen en verworven rente op geldmiddelen en kasequivalenten		-	-
Nettostijging (-daling) in het saldo van geldmiddelen en kasequivalenten		(754)	1 294
Bijkomende informatie:			
Betaalde intresten		(3 110)	(3 191)
Ontvangen intresten		7 845	7 886
Betaalde/ontvangen dividenden		(1 487)	(1 622)

* Wijzigingen in schulden uit financieringsactiviteiten andere dan als gevolg van kasstromen bedragen EUR 35 miljoen, veroorzaakt door wisselkoers- en herwaarderings-effecten, respectievelijk EUR 21 miljoen en EUR 14 miljoen.

Overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen tussen 1 januari 2018 en 31 december 2019

In miljoenen euro's	Kapitaal en reserves				Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen die niet kunnen geherclassificeerd worden in de resultatenrekening				Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen die kunnen geherclassificeerd worden in de resultatenrekening				Totaal aandeel van de groep	Minderheidsbelangen (toelichting 8.c)	Totaal eigen vermogen	
	Kapitaal	Achtergestelde eigen-vermogensinstrumenten	Niet-uitgekeerde reserves	Totaal kapitaal en reserves	Financiële instrumenten aangewezen tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	Eigen kredietrisico op schulden aangewezen tegen reële waarde met herwaarderings via de resultatenrekening	Herschattingen van vergoedingen na uitdiensttreding	Totaal	Wisselkoersverschillen	Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	Financiële beleggingen bij verzekeringsactiviteiten	Afdekkingderivaten				Totaal
Kapitaal en reserves per 1st januari 2018	11 905	-	11 043	22 948	188	(55)	(201)	(68)	(1 207)	312	696	51	(148)	22 732	5 407	28 139
Overige wijzigingen	-	-	(7)	(7)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(7)	(287)	(294)
Dividenden	-	-	(1 899)	(1 899)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 899)	(275)	(2 174)
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	-	-	-	-	18	25	-	43	(270)	(179)	(28)	(50)	(527)	(484)	(152)	(636)
Nettoresultaat van het boekjaar 2018	-	-	1 932	1 932	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 932	413	2 345
Kapitaal en reserves per 31 december 2018	11 905	-	11 069	22 974	206	(30)	(201)	(25)	(1 477)	133	668	1	(675)	22 274	5 106	27 380
Impact van de toepassing van IFRS 16 (toelichting 2.)	-	-	(22)	(22)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(22)	(8)	(30)
Kapitaal en reserves per 1st januari 2019	11 905	-	11 047	22 952	206	(30)	(201)	(25)	(1 477)	133	668	1	(675)	22 252	5 098	27 350
Overige wijzigingen	-	-	(9)	(9)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(9)	(21)	(30)
Kapitaalverhoging en uitgiftes	-	500	-	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	500	-	500
Dividenden	-	-	(1 809)	(1 809)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 809)	(212)	(2 021)
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	-	-	-	-	(7)	8	(33)	(32)	(37)	(92)	119	(119)	(129)	(161)	(101)	(262)
Nettoresultaat van het boekjaar 2019	-	-	2 212	2 212	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 212	406	2 618
Kapitaal en reserves per 31 december 2019	11 905	500	11 441	23 846	199	(22)	(234)	(57)	(1 514)	41	787	(118)	(804)	22 985	5 170	28 155

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2019

Opgesteld in overeenstemming met International Financial
Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie

1 SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE GRONDLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING TOEGEPAST DOOR BNP PARIBAS FORTIS

1.a Toepasbare grondslagen voor financiële verslaggeving

1.a.1 Standaarden

De geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis werd opgemaakt volgens de internationale grondslagen voor financiële verslaggeving (International Financial Reporting Standards – IFRS), die aanvaard werden door de Europese Unie¹. In dit verband werden enkele bepalingen van IAS 39 met betrekking tot hedge accounting geschrapt en is voor enkele recente teksten het goedkeuringsproces nog niet afgerond.

Sinds 1 januari 2019 past BNP Paribas Fortis IFRS 16 'Leaseovereenkomsten' toe. Deze standaard werd op 31 oktober 2017 goedgekeurd voor toepassing binnen de Europese Unie.

IFRS 16 vervangt IAS 17 'Leaseovereenkomsten' en de interpretaties voor het boeken van deze overeenkomsten. De standaard legt nieuwe principes vast voor het boeken van leaseovereenkomsten door de leasingnemer. Die zijn gebaseerd enerzijds op de identificatie door de leasingnemer van een actiefbestanddeel en anderzijds op zijn zeggenschap over het gebruiksrecht van dat actief.

Onder IFRS 16 moet de leasingnemer alle leaseovereenkomsten in de balans opnemen in de rubriek materiële vaste activa onder de vorm van een gebruiksrecht van het geleasede actief, en daarnaast een financiële verplichting voor de huur en andere bedragen die gedurende de looptijd van het contract verschuldigd zijn. Het gebruiksrecht wordt lineair afgeschreven terwijl de afschrijvingen van de financiële verplichting op actuariële basis gespreid worden over de looptijd van de leaseovereenkomst. De standaard leidt dus hoofdzakelijk tot een wijziging voor contracten die onder IAS 17 beantwoordden aan de definitie van operationele leaseovereenkomsten waardoor het geleasede actief niet in de balans werd opgenomen.

Het belangrijkste effect op de resultatenrekening is de vervanging van de huurbetalingen, voordien lineair ten laste van de algemene bedrijfskosten geboekt, door bijkomende rentelasten in de rubriek 'Nettobaten van het bankbedrijf' vanwege de leaseverplichtingen en een verhoging van de afschrijvingslasten wegens de gebruiksrechten.

Paragraaf 1.h.2 in dit hoofdstuk bevat een gedetailleerd overzicht van de beginselen die BNP Paribas Fortis als leasingnemer toepast.

In hoofdstuk 2 van de toelichting komt de impact van de standaard op datum van eerste toepassing aan bod.

Voor de leasinggever blijft de impact beperkt omdat de vereisten in IFRS 16 grotendeels ongewijzigd uit de vorige standaard IAS 17 overgenomen werden.

Bovendien werd aan het International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) een vraag voorgelegd met betrekking tot het vaststellen van de looptijd van twee soorten opzegbare of hernieuwbare contracten:

- contracten voor onbepaalde duur, die te allen tijde mits kennisgeving zowel door de leasingnemer als de leasinggever beëindigd kunnen worden zonder schadevergoeding;
- contracten oorspronkelijk afgesloten voor een korte looptijd (doorgaans 12 maanden) en die onbeperkt stilzwijgend verlengd kunnen worden voor dezelfde looptijd, tenzij één van beide partijen het contract opzegt.

Tijdens zijn vergadering van 26 november 2019 heeft het IFRIC bevestigd dat het beide hiervoor vermelde types contracten ook nog na de opzeggingstermijn als afdwingbaar beschouwt als het één van de contracterende partijen een meer dan onbeduidend economisch incentive oplevert om de leaseovereenkomst niet te beëindigen. Het IFRIC heeft verder ook een beslissing genomen over de looptijd van leaseovereenkomsten voor activa waaraan een entiteit niet verwijderbare verbeteringen heeft aangebracht. Als de entiteit verwacht deze aanpassingen nog te gebruiken na de datum waarop de leaseovereenkomst kan beëindigd worden, dan wijst dit op de mogelijkheid dat de entiteit een significant economisch nadeel kan lijden door het beëindigen van het contract. In dat geval wordt het gebruiksrecht van het actief berekend op basis van de gebruiksduur van de verbeteringswerken.

BNP Paribas Fortis zal deze beslissing toepassen vanaf 2020 en verwacht hiervan geen belangrijke impact.

BNP Paribas Fortis heeft in de geconsolideerde jaarrekening 2019 de standaard IFRIC 23 'Onzekerheid over fiscale behandelingen van inkomsten' toegepast. Dit houdt in dat voorzieningen voor onzekerheden met betrekking tot de vennootschapsbelasting voortaan opgenomen worden onder de rubriek 'Actuele en uitgestelde belastingen'.

¹ De volledige set van standaarden aanvaard door de Europese Unie kan geconsulteerd worden op de website van de Europese Commissie: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/company-reporting-and-auditing/company-reporting_nl

BNP Paribas Fortis heeft de aanpassingen aan IFRS 9 'Vooruitbetalingseigenschappen met negatieve vergoeding' vervroegd geïmplementeerd vanaf 1 januari 2018.

In september 2019 heeft de IASB wijzigingen aan IAS 39 en IFRS 7 gepubliceerd, als aanpassing van de vereisten in verband met hedge accounting. Bedoeling is er voor te zorgen dat afdekkingsrelaties die getroffen worden door de hervorming van de referentierentevoeten verder gezet kunnen worden ondanks de onzekerheid die gepaard gaat met de omschakeling van de afgedekte en de afdekkingsinstrumenten naar de nieuwe rentevoeten. Deze wijzigingen, op 15 januari 2020 goedgekeurd voor gebruik binnen de Europese Unie, zijn verplicht voor de financiële verslaggeving vanaf 1 januari 2020, met de mogelijkheid tot vervroegde toepassing. BNP Paribas Fortis heeft van deze optie gebruik gemaakt om haar bestaande afdekkingsrelaties te behouden.

BNP Paribas Fortis heeft de afdekkingsrelaties in kaart gebracht die betrekking hebben op de referentierentevoeten die het voorwerp zijn van de hervorming, nl. de Eonia, de Euribor en de LIBOR rentevoeten. Voor deze relaties worden de instrumenten (het afgedekte en het afdekkingsinstrument) geleidelijk aan de nieuwe rentevoeten aangepast. BNP Paribas Fortis gaat er van uit dat de aanpassingen aan IAS 39 en IFRS 7 van toepassing zijn zolang de contractuele voorwaarden van de afgedekte of afdekkingsinstrumenten nog niet aangepast werden (bijvoorbeeld door het opnemen van een 'fallback' clause), of indien ze wel aangepast werden, als de voorwaarden en de datum van de overschakeling naar de nieuwe referentierentevoeten niet duidelijk bepaald werden.

1.b Segmentrapportering

Binnen de wettelijke en regelgevende / toezichhoudende scope van BNP Paribas Fortis ('controlekring') worden de aard en de financiële gevolgen van de bedrijfsactiviteiten die zij uitoefent en de economische omgevingen waarin zij opereert het best weergegeven door de volgende operationele segmenten:

- bankactiviteiten in België;
- bankactiviteiten in Luxemburg;
- bankactiviteiten in Turkije;
- andere domestic markets activiteiten;
- overige.

BNP Paribas Fortis heeft een project opgestart om deze overgang in goede banen te leiden voor het geheel van de metiers en functies. Het project zorgt voor de omkadering en de uitvoering van het overgangsproces van de oude referentierentevoeten (vnl. de LIBOR rentevoeten en Eonia) naar de nieuwe rentevoeten in alle jurisdicties en voor alle betrokken deviezen. Tegelijkertijd moet het ook de risico's beperken die aan deze transitie verbonden zijn en de naleving van de door de bevoegde autoriteiten gestelde termijnen verzekeren.

Toelichting 5b 'Financiële afdekkingsderivaten' vermeldt de notionele bedragen van de afdekkingsinstrumenten die onderdeel zijn van afdekkingsrelaties die onder het toepassingsgebied van de hervorming van de referentierentevoeten vallen.

De inwerkingtreding van standaarden en aanpassingen die verplicht van toepassing zijn vanaf 1 januari 2019 heeft geen impact op de jaarrekening over 2019.

Met uitzondering van de eerder vermelde wijzigingen aan IFRS 9, IAS 39 en IFRS 7 heeft BNP Paribas Fortis nieuwe standaarden, wijzigingen en interpretaties die door de Europese Unie aanvaard werden en waarvan de toepassing in 2019 optioneel was, niet vervroegd toegepast.

1.a.2 Nieuwe belangrijke boekhoudregels, verschenen maar nog niet van toepassing

IFRS 17 Verzekeringscontracten werd in mei 2017 gepubliceerd ter vervanging van IFRS 4. De standaard is verplicht van toepassing voor boekjaren die starten op of na 1 januari 2021² mits voorafgaande goedkeuring voor toepassing binnen de Europese Unie.

Operationele segmenten zijn onderdelen van BNP Paribas Fortis:

- die bedrijfsactiviteiten uitoefenen waaruit opbrengsten kunnen worden gehaald en waarbij kosten kunnen worden gemaakt;
- de operationele resultaten ervan worden regelmatig doorgeleefd door de Raad van Bestuur van de entiteit om beslissingen te nemen over de middelen die aan het segment moeten worden toegewezen en om de financiële prestaties ervan te beoordelen;
- waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

² Op 26 juni 2019 heeft de IASB een Voorontwerp gepubliceerd 'Wijzigingen aan IFRS 17' waarin de verplichte eerste toepassing van IFRS 17 uitgesteld wordt tot 1 januari 2022.

In de context van IFRS 8 Operationele segmenten, wordt de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis beschouwd als de 'hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt' (Chief operating decision maker, CODM) die gezamenlijk toezicht houdt over de activiteiten, prestaties en middelen van BNP Paribas Fortis.

BNP Paribas Fortis organiseert en rapporteert, zoals vele andere bedrijven met diverse activiteiten, de financiële informatie naar de 'hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt' op meer dan één manier.

BNP Paribas Fortis en de wettelijke entiteiten die deel uitmaken van de Groep oefenen managementcontrole uit over de volledige wettelijke en regelgevende scope, de zogenaamde 'controlekring', met inbegrip van het opzetten van een geschikte governancestructuur en controleprocessen.

Binnen deze organisatiestructuur en in de context van de regelgevende scope ('controlekring') van BNP Paribas Fortis, zijn de hierboven vermelde segmenten in lijn met de kernprincipes en -criteria voor het bepalen van de operationele segmenten zoals gedefinieerd in IFRS 8, 'Operationele segmenten'.

Transacties of transfers tussen de bedrijfssegmenten gebeuren op basis van de gebruikelijke commerciële voorwaarden die ook voor niet-verbonden partijen gelden.

1.c Consolidatie

1.c.1 Consolidatiekring

De Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis bevat alle entiteiten waarover BNP Paribas Fortis exclusieve of gemeenschappelijke zeggenschap uitoefent of waarover BNP Paribas Fortis een invloed van betekenis uitoefent, met uitzondering van de entiteiten waarvan de consolidatie als niet materieel wordt beschouwd voor BNP Paribas Fortis. Entiteiten die aandelen aanhouden in geconsolideerde entiteiten worden eveneens geconsolideerd.

Dochterondernemingen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop BNP Paribas Fortis effectieve zeggenschap heeft verkregen. Entiteiten onder tijdelijke controle worden mee opgenomen in de Geconsolideerde Jaarrekening tot de datum waarop ze verkocht worden.

1.c.2 Consolidatiemethodes

Zeggenschap

Ondernemingen onder de zeggenschap van BNP Paribas Fortis worden volledig geconsolideerd. BNP Paribas Fortis heeft zeggenschap over een dochteronderneming wanneer zij blootgesteld is aan of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van haar betrokkenheid bij de entiteit en zij de mogelijkheid heeft om deze opbrengsten via haar macht over de entiteit te beïnvloeden.

BNP Paribas Fortis oefent zeggenschap uit over een entiteit waarin stemrechten aangehouden worden, als zij direct of indirect over de meerderheid van de stemmen beschikt (en er geen contractuele bepalingen bestaan die de rechten van deze stemrechten wijzigen) of als haar via contractuele overeenkomsten de macht is toevertrouwd om de relevante activiteiten van de entiteit te sturen.

Gestructureerde entiteiten zijn entiteiten die zo worden opgezet dat ze niet bestuurd worden door middel van stemrechten, bijvoorbeeld wanneer het beheer van de relevante activiteiten geregeld wordt via contractuele overeenkomsten en de stemrechten beperkt zijn tot het nemen van administratieve beslissingen. Deze entiteiten hebben vaak de volgende kenmerken of eigenschappen: beperkte activiteiten, een beperkte en duidelijk omliggende doelstelling en een eigen vermogen dat ontoereikend is om hun activiteiten te financieren zonder achtergestelde financiële steun.

Het vaststellen van zeggenschap over gestructureerde entiteiten houdt rekening met de redenen die tot de oprichting van de entiteit hebben geleid, de risico's die eraan verbonden zijn en de mate waarin BNP Paribas Fortis aan de variabiliteit van deze risico's is blootgesteld. De beoordeling van zeggenschap houdt rekening met alle feiten en omstandigheden die BNP Paribas Fortis in staat kunnen stellen om door haar beslissingen de opbrengsten te beïnvloeden, zelfs indien deze beslissingen afhankelijk zijn van bepaalde omstandigheden of onzekere toekomstige gebeurtenissen.

Voor het vaststellen van zeggenschap houdt BNP Paribas Fortis enkel rekening met materiële rechten met betrekking tot de entiteit waarover zij zelf of derde partijen beschikken. Een recht is materieel als de houder over de praktische mogelijkheid beschikt dat recht uit te oefenen wanneer beslissingen over de relevante activiteiten zich opdringen.

Het bestaan van zeggenschap moet opnieuw beoordeeld worden als er zich veranderingen voordoen in de elementen die bepalend zijn voor zeggenschap.

Wanneer BNP Paribas Fortis houder is van contractueel bepaalde besluitvormingsrechten, bijvoorbeeld wanneer BNP Paribas Fortis optreedt als vermogensbeheerder, zal zij moeten bepalen of zij een principaal is dan wel een agent. In combinatie met het niveau van blootstelling aan de variabele opbrengsten kunnen deze besluitvormingsrechten er op wijzen dat BNP Paribas Fortis optreedt voor eigen rekening en dus zeggenschap uitoefent over deze entiteiten.

Minderheidsbelangen worden afzonderlijk gepresenteerd in de geconsolideerde resultatenrekening, en ook in de geconsolideerde balans in het eigen vermogen. Bij de berekening van minderheidsbelangen wordt rekening gehouden met het uitstaand cumulatief bedrag van preferente aandelen geassocieerd als eigenvermogensinstrumenten en uitgegeven door dochterondernemingen, wanneer deze aandelen buiten BNP Paribas Fortis worden aangehouden.

Wat de volledig geconsolideerde fondsen betreft, aandelen in deze fondsen aangehouden door derden worden opgenomen als schulden tegen marktwaarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, voor zover deze aandelen op het initiatief van de intekenaar aflosbaar zijn tegen de marktwaarde.

Voor transacties die geleid hebben tot een verlies van controle wordt elk aandeel dat BNP Paribas behoudt in het eigen vermogen gewaardeerd tegen de reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Gezamenlijke zeggenschap

Wanneer BNP Paribas een bedrijfsactiviteit uitoefent met één of meerdere partijen en daarbij de zeggenschap deelt op basis van een contractuele overeenkomst die bepaalt dat de besluiten over de relevante activiteiten (deze die de opbrengsten van de entiteit aanzienlijk beïnvloeden) unanieme instemming vereisen, dan oefent BNP Paribas Fortis gezamenlijke zeggenschap uit over de activiteit. Wanneer de activiteit onder gezamenlijke zeggenschap uitgeoefend wordt via een afzonderlijke financiële structuur waarbij de partijen rechten hebben op de nettoactiva van de gezamenlijke overeenkomst, dan wordt deze joint venture geboekt volgens de equity-methode. Als de activiteit onder gezamenlijke

zeggenschap niet uitgeoefend wordt via een afzonderlijke financiële structuur of wanneer de partijen rechten hebben op de activa en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst onder gemeenschappelijke zeggenschap, dan zal BNP Paribas Fortis haar activa, haar verplichtingen en de opbrengsten en lasten die haar toekomen boeken in overeenstemming met de IFRS standaarden die daarop van toepassing zijn.

Invloed van betekenis

Ondernemingen waarover BNP Paribas Fortis een invloed van betekenis uitoefent, worden verantwoord op basis van de vermogensmutatiemethode. Een invloed van betekenis is de bevoegdheid om deel te nemen in het beslissingsproces over de financiële en operationele beleid van de onderneming zonder zeggenschap uit te oefenen. Een invloed van betekenis wordt verondersteld te bestaan wanneer BNP Paribas Fortis, direct of indirect, 20% of meer van de stemrechten van de onderneming uitoefent. Belangen van minder dan 20% kunnen geconsolideerd worden als BNP Paribas Fortis een invloed van betekenis uitoefent. Dit is van toepassing op ondernemingen ontwikkeld in samenwerking met andere geassocieerden waarin BNP Paribas Fortis deelneemt aan strategische beslissingen in de geassocieerde deelneming door de vertegenwoordiging in de Raad van Bestuur of een equivalent bestuursorgaan, invloed uitoefent op het operationeel management van de onderneming door het ter beschikking stellen van managementsystemen of managementpersoneel en technische assistentie levert om de ontwikkeling van de onderneming te ondersteunen.

Wijzigingen in de netto-activa van geassocieerde ondernemingen (ondernemingen die verantwoord worden op basis van de vermogensmutatiemethode) worden verantwoord in 'Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast' aan de actiefzijde van de balans en in de relevante onderdelen van het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders. Goodwill op geassocieerde ondernemingen is ook opgenomen onder 'Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast'.

Wanneer er indicatie is van bijzondere waardevermindering, zal het bedrag van de participatie die geconsolideerd wordt op basis van de vermogensmutatiemethode (met inbegrip van goodwill), onderworpen worden aan een bijzondere waardeverminderingstest waarbij de realiseerbare waarde (gelijk aan de hoogste waarde van de gebruikswaarde of de marktwaarde) vergeleken worden met de boekwaarde. Indien nodig zal er een bijzondere waardevermindering erkend worden in de geconsolideerde resultatenrekening onder 'Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarop vermogensmutatie wordt toegepast' en dit kan nadien teruggedraaid worden.

Als het aandeel van BNP Paribas Fortis in het verlies van een geassocieerde onderneming gelijk is aan de boekwaarde van de investering in de geassocieerde onderneming of dit bedrag overtreft, dan stopt BNP Paribas Fortis de opname van haar aandeel in verdere verliezen. De belegging wordt verantwoord aan een waarde die nihil is. Verdere verliezen in de geassocieerde onderneming worden alleen verantwoord als BNP Paribas Fortis een in rechte afdwingbare of een feitelijke verplichting heeft of betalingen heeft verricht namens de geassocieerde onderneming.

Wanneer BNP Paribas Fortis een investering in een geassocieerde deelneming aanhoudt, direct of indirect via een entiteit die een organisatie is die durfkapitaal verstrekt, dan wel een gemeenschappelijk beleggingsfonds, een beleggingsfonds of een soortgelijke entiteit, met inbegrip van een verzekeringsfonds met beleggingscomponent, dan kan BNP Paribas ervoor kiezen deze investering te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Gerealiseerde resultaten op beleggingen in geconsolideerde ondernemingen worden verantwoord in de resultatenrekening onder de rubriek 'Netto winst op overige vaste activa'.

De Geconsolideerde Jaarrekening wordt opgesteld op basis van eenvormige grondslagen voor financiële verslaggeving voor transacties met een gelijkaardige rapportering en andere gebeurtenissen onder gelijkaardige omstandigheden.

1.c.3 Consolidatieprocedures

Eliminatie van intragroep saldi en transacties

Intragroep saldi voortvloeiend uit transacties tussen geconsolideerde ondernemingen en de transacties zelf (inclusief inkomen, uitgaven en dividenden) worden geëlimineerd. Winst en verliezen voortvloeiend uit intragroep verkopen van activa worden geëlimineerd uitgezonderd wanneer het verkocht actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Niet-gerealiseerde winsten en verliezen inbegrepen in de waarde van activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in eigen vermogen worden behouden in de Geconsolideerde Jaarrekening.

Omrekening van jaarrekeningen uitgedrukt in vreemde valuta

De Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis wordt opgesteld in euro.

De jaarrekeningen van ondernemingen waarvan de functionele munt niet de euro is, worden omgerekend op basis van de slotkoersmethode. Op basis van deze methode worden alle activa en verplichtingen, monetair en niet-monetair, omgerekend tegen de contantwisselkoers op balansdatum. Baten en lasten worden omgerekend tegen de gemiddelde koers van de periode.

Dezelfde methode wordt toegepast op jaarrekeningen van ondernemingen die gevestigd zijn in economie met hyperinflatie, na aanpassing voor de effecten van inflatie door de toepassing van een algemene prijsindex.

Verschillen voortvloeiend uit de omrekening van balansposten en winst -en verlieselementen worden verantwoord in het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders onder 'Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen' voor het deel dat toewijsbaar is aan de aandeelhouders en onder 'Minderheidsbelangen' voor het deel dat toewijsbaar is aan beleggers buiten de onderneming. Onder de optionele behandeling zoals toegelaten door IFRS 1 heeft BNP Paribas Fortis alle gecumuleerde omrekeningsverschillen toewijsbaar aan de aandeelhouders en aan de minderheidsbelangen op nul gezet in de openingsbalans van 1 januari 2004 door middel van een transfer naar ingehouden winsten.

Bij liquidatie of desinvestering van een deel van of alle belangen in een buitenlandse onderneming (buiten de eurozone) die leidt tot een wijziging in de aard van de investering (verlies van controle, van invloed van betekenis of van gezamenlijke controle zonder behoud van invloed van betekenis), wordt de in het eigen vermogen geregistreerde cumulatieve omrekeningsaanpassing, die is bepaald op basis van de stap-voor-stap consolidatiemethode, volledig overgedragen naar de resultatenrekening op het moment van de liquidatie of verkoop.

Indien het percentage van het aangehouden belang wijzigt zonder dat dit een wijziging in de aard van de investering met zich meebrengt, wordt de omrekeningsaanpassing verdeeld tussen het deel dat toewijsbaar is aan de aandeelhouders en het deel dat toewijsbaar aan de minderheidsbelangen voor zover de onderneming volledig geconsolideerd wordt. Voor ondernemingen die geconsolideerd worden volgens de vermogensmutatiemethode wordt het deel gelinkt aan de verkochte deelneming opgenomen in de resultatenrekening.

1.c.4 Bedrijfscombinaties en waardering van goodwill

Bedrijfscombinaties

Bedrijfscombinaties worden verantwoord op basis van de overnamemethode.

Onder deze methode worden de identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen entiteit, gewaardeerd tegen de reële waarde op de overnamedatum. Uitgezonderd voor vaste activa geclassificeerd als activa aangehouden voor verkoop die worden gewaardeerd tegen reële waarde min verkoopkosten.

De voorwaardelijke verplichtingen van de overgenomen partij worden niet opgenomen in de geconsolideerde balans tenzij ze een bestaande verplichting vertegenwoordigen op de overnamedatum en hun reële waarde op een betrouwbare wijze gewaardeerd kan worden.

De kost van een bedrijfscombinatie is de reële waarde op datum van de uitwisseling, van de gegeven activa, de overgenomen en veronderstelde verplichtingen en de eigenvermogensinstrumenten uitgegeven voor het verkrijgen van controle over de overgenomen partij. Kosten die direct toewijsbaar zijn aan de bedrijfscombinatie worden als een afzonderlijke transactie behandeld en opgenomen in de resultatenrekening.

Elk voorwaardelijk bedrag wordt tegen de reële waarde opgenomen in het op de overnamedatum getransfereerde bedrag van zodra er controle verworven is. Latere veranderingen in de reële waarde van elk voorwaardelijk bedrag opgenomen als een financiële verplichting worden verantwoord in de resultatenrekening.

BNP Paribas Fortis mag aanpassingen aan de voorlopige boekingen van de bedrijfscombinatie verantwoorden tot 12 maanden na de verwervingsdatum.

Goodwill vertegenwoordigt het verschil tussen de kost van de bedrijfscombinatie en het aandeel van de overnemer in de netto reële waarde van de geïdentificeerde activa en verplichtingen van de overgenomen partij op de overnamedatum. Positieve goodwill wordt verantwoord in de balans van de overnemer, terwijl badwill onmiddellijk wordt opgenomen in resultatenrekening op de overnamedatum. Minderheidsbelangen worden gewaardeerd voor hun deel in de geherwaardeerde nettoactiva van de overgenomen partij. Maar BNP Paribas Fortis kan er ook voor kiezen om, voor elke bedrijfscombinatie, de minderheidsbelangen te waarderen tegen hun marktwaarde, wat hun toegewezen deel is van de goodwill. Tot dusver heeft BNP Paribas Fortis nog nooit voor deze laatste optie gekozen.

Goodwill wordt verantwoord in de functionele munt van de overgenomen partij en omgerekend tegen de slotkoers.

Op de overnamedatum wordt elk voorheen aangehouden belang in het eigen vermogen van de overgenomen partij gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. In het geval van een stapsgewijze overname wordt de goodwill bepaald op basis van de reële waarde op de overnamedatum.

Omdat de herziene IFRS 3 prospectief wordt toegepast, werden bedrijfscombinaties die plaatsvonden voor 1 januari 2010 niet herzien volgens de principes van IFRS 3.

Zoals toegelaten onder IFRS 1 moeten bedrijfscombinaties, die plaatsvonden voor 1 januari 2004 en die gerapporteerd werden in overeenstemming met de vorige toepasbare grondslagen voor financiële verslaggeving (Belgian GAAP), niet worden geherwaardeerd in overeenstemming met de principes van IFRS 3.

Waardering van goodwill

BNP Paribas Fortis toetst goodwill op bijzondere waardeverminderingen op een regelmatige basis.

Kasstroomgenererende eenheden

BNP Paribas Fortis heeft al haar activiteiten opgesplitst in homogene groepen van businesses³ die de rapporteringsentiteiten of groepen van entiteiten van BNP Paribas Fortis vertegenwoordigen. Deze splitsing is consistent met de organisatorische structuur en beheersmethodes van BNP Paribas Fortis en weerspiegelt de onafhankelijkheid van elke rapporteringsentiteit of groep van entiteiten in termen van resultaat- en beheersaanpak. Dit wordt op regelmatige basis herzien met als doel rekening te houden met gebeurtenissen die de samenstelling van de kasstroomgenererende eenheden waarschijnlijk beïnvloeden zoals acquisities, desinvesteringen en belangrijke reorganisaties.

Toetsen van kasstroomgenererende eenheden op bijzondere waardeverminderingen

Goodwill toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden wordt jaarlijks getoetst of ze een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan of wanneer er een indicatie is dat de eenheid een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, door het vergelijken van de boekwaarde van de eenheid met de realiseerbare waarde. Wanneer de realiseerbare waarde lager is dan de boekwaarde, dan wordt er een onomkeerbaar bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord en wordt de goodwill afschreven voor het overschot van de boekwaarde van de eenheid over het realiseerbaar bedrag.

Realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid

De realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid is de hoogste van de reële waarde van de eenheid na aftrek van kosten voor verkoop of de gebruikswaarde.

De reële waarde is de prijs die men zou verkrijgen uit de verkoop van de eenheid tegen marktvoorwaarden van toepassing op de datum van de waardering en vooral bepaald door middel van actuele prijzen van recente transacties tussen gelijkaardige ondernemingen of op basis van 'stock market multiples' voor vergelijkbare ondernemingen.

³ IAS 36 'Bijzondere waardevermindering van activa' hanteert het begrip kasstroomgenererende eenheid voor homogene groepen van businesses.

De gebruikswaarde is gebaseerd op een schatting van de toekomstige kasstromen die gegenereerd zullen worden door de kasstroombenerende eenheid afgeleid van de jaarlijkse budgetten voorbereid door het management van de eenheid en goedgekeurd door het Executive Committee en afgeleid van analyses van de wijzigingen in de relatieve positionering van de activiteiten van de eenheid in hun markt. Deze kasstromen worden verdisconteerd tegen de rentevoet die het rendement weergeeft dat investeerders zouden verwachten van een investering in de betrokken businesssector en regio.

Transacties onder gemeenschappelijke zeggenschap

Transfers van activa of uitwisseling van aandelen tussen entiteiten onder gemeenschappelijke zeggenschap behoren niet tot het toepassingsgebied van IFRS 3 'Bedrijfscombinaties' of andere IFRS-standaarden. IAS 8 bepaalt dat in dergelijke

gevallen het management op oordeelkundige wijze een grondslag voor financiële verslaggeving moet ontwikkelen waarvan de toepassing resulteert in relevante en betrouwbare informatie in het jaarverslag. Daarom heeft BNP Paribas Fortis beslist om de 'voorgangerswaardemethode' toe te passen op transacties onder gemeenschappelijke zeggenschap. Onder deze methode verantwoordt BNP Paribas Fortis, als overnemende partij, deze activa en verplichtingen aan hun boekwaarde zoals bepaald en gerapporteerd door de overdragende partij in de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas op datum van de overdracht. Als gevolg wordt er geen nieuwe goodwill (andere dan de bestaande goodwill van de gecombineerde entiteiten) verantwoord. Elk verschil tussen de betaalde/getransfereerde vergoeding en het verworven aandelenkapitaal wordt voorgesteld als een aanpassing in het eigen vermogen. Deze 'voorgangerswaardemethode' voor bedrijfscombinaties onder gemeenschappelijk zeggenschap wordt prospectief toegepast vanaf de verwervingsdatum.

1.d Omrekening van transacties in vreemde valuta

De methodes gebruikt om activa en verplichtingen verbonden aan transacties luidende in vreemde valuta aangegaan door BNP Paribas Fortis te verantwoorden en om het wisselkoersrisico die voortvloeit uit deze transacties te meten, hangt af van het feit of de desbetreffende activa en verplichtingen geclassificeerd zijn als een monetair of niet-monetair item.

Monetaire activa en verplichtingen⁴ uitgedrukt in vreemde valuta

Monetaire activa en verplichtingen uitgedrukt in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele munt van de relevante groepsentiteit tegen de slotkoers. Wisselkoersverschillen worden verantwoord in de resultatenrekening uitgezonderd voor deze die voortvloeien uit financiële instrumenten aangemerkt als een kasstroomafdekking of als afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit. Deze worden verantwoord in het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders.

Niet-monetaire activa en verplichtingen uitgedrukt in vreemde valuta

Niet-monetaire activa kunnen ofwel gewaardeerd worden tegen historische kostprijs of tegen reële waarde. In het eerste geval worden niet-monetaire activa uitgedrukt in vreemde valuta, omgerekend op basis van de historische wisselkoers op de transactiedatum. Dit is de datum van eerste opname van de niet-monetaire activa. In het tweede geval worden ze gewaardeerd tegen de slotkoers.

Wisselkoersverschillen op niet-monetaire activa uitgedrukt in vreemde valuta en gewaardeerd tegen reële waarde (eigen-vermogensinstrumenten) worden verantwoord in de resultatenrekening als het actief geclassificeerd is in 'Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening' en in het eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders wanneer het actief is geclassificeerd in 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in eigen vermogen'.

⁴ Monetaire activa en verplichtingen zijn activa en verplichtingen die ontvangen of betaald moeten worden in een vast of vast te stellen aantal valuta-eenheden.

1.e Rentemarge, commissies en opbrengsten van overige activiteiten

1.e.1 Rentemarge

Baten en lasten voortvloeiend uit financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en tegen reële waarde met waardewijzigingen in eigen vermogen worden verantwoord in de resultatenrekening op basis van de effectieve-rentemethode.

De effectieve rentevoet is de rentevoet die de geschatte toekomstige kasstromen over de verwachte levensduur van het financieel instrument of over een kortere periode indien meer geschikt nauwkeurig verdisconteert om tot de netto-boekwaarde van het actief of de verplichting in de balans te komen. De effectieve-rentevoetberekening houdt rekening met alle ontvangen of betaalde commissies die een vast onderdeel zijn van de effectieve rentevoet van het contract, transactiekosten en premies en kortingen

Commissies die beschouwd worden als een onderdeel van de rente worden opgenomen in de effectieve rentevoet en verantwoord in de resultatenrekening onder 'Rente en opbrengsten / Soortgelijke lasten'. Commissies die in deze categorie opgenomen worden zijn de commissies op kredietverbintenissen wanneer de realisatie van een lening eerder waarschijnlijk dan onwaarschijnlijk is. De commissies ontvangen voor kredietverbintenissen worden uitgesteld tot de trekking van het krediet en vervolgens geïntegreerd in de berekening van de effectieve rentevoet en gespreid over de looptijd van het krediet. Commissies voor gesyndiceerde kredieten worden eveneens in deze rubriek gerapporteerd voor het deel dat overeenstemt met de vergoeding van andere deelnemers in het syndicaat.

1.e.2 Commissies en opbrengsten van andere activiteiten

Commissies ontvangen voor bancaire en gelijkaardige diensten (met uitzondering van de commissies die deel uitmaken van de effectieve rentevoet) en voor de dienstverlening die verband houdt met leasingcontracten vallen binnen het toepassingsgebied van IFRS 15 'Opbrengsten van contracten met klanten'.

Deze standaard legt voor het boeken van inkomsten een uniform model vast waarvan de basisprincipes vertaald worden in vijf stappen. Op basis van deze criteria laten toe om de verschillende prestatieverplichtingen die in een contract vervat zijn te identificeren en daar de transactieprijs aan toe te kennen. De opbrengsten die verbonden zijn aan de verschillende prestatieverplichtingen worden opgenomen naarmate deze vervuld zijn, dit is wanneer de zeggenschap over het goed of de dienst is overgedragen.

Als de transactieprijs een variabele component bevat, dan wordt het variabele bedrag pas in de resultatenrekening opgenomen wanneer het zeer waarschijnlijk is dat er geen significante terugnemering van de opgenomen cumulatieve opbrengsten zal plaatsvinden.

Commissies

BNP Paribas Fortis neemt de commissiebatens en -lasten op in de resultatenrekening:

- ofwel progressief, naarmate de diensten worden verleend worden in geval van continue dienstverlening aan de klant. Dit betreft vooral bepaalde commissies op transacties met de cliënteel voor diensten die continu verstrekt worden, commissies op kredietverbintenissen die geen deel uitmaken van de rentemarge omdat het weinig waarschijnlijk is dat er een krediet zal opgenomen worden, commissies voor financiële garantieverbintenissen, commissies voor de compensatie van financiële instrumenten, commissies in het kader van fiduciaire en gelijkaardige verrichtingen, bewaarlonen of effecten, enz.

Commissies ontvangen voor financiële garantieverbintenissen worden beschouwd als de weergave van de initiële reële waarde van de verbintenis. De hieruit voortvloeiende verplichting wordt vervolgens afgeschreven naar de rentebaten over de duur van de verbintenis;

- ofwel, in alle andere gevallen, wanneer de dienst werd gepresteerd. Hieronder vallen onder meer ontvangen plaatsingscommissies, commissies als vergoeding voor het opzetten van een krediet syndicaat, commissies voor adviesverlening, enz.

Opbrengsten van andere activiteiten

De opbrengsten van dienstverlening in het kader van leaseovereenkomsten worden in de resultatenrekening opgenomen naarmate deze diensten verstrekt worden, d.w.z. pro rata de kosten gemaakt voor de onderhoudscontracten.

1.f Financiële activa en financiële verplichtingen

De financiële activa worden op basis van hun bedrijfsmodel en de eigenschappen van hun contractuele kasstromen bij eerste opname geënclassificeerd tegen geamortiseerde kostprijs, tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen of tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening.

De financiële verplichtingen worden bij eerste opname geënclassificeerd tegen geamortiseerde kostprijs of tegen de reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening.

De financiële activa en de financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen wanneer BNP Paribas Fortis partij wordt bij de contractuele bepalingen van het instrument. De aan- en verkopen van financiële activa die afgewikkeld worden binnen een termijn die is vastgelegd door de reglementering of gebruiken van een markt worden op de balans opgenomen op de afwikkelingsdatum.

1.f.1 Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Financiële activa worden geënclassificeerd tegen geamortiseerde kostprijs als aan twee voorwaarden is voldaan: het bedrijfsmodel is erop gericht de financiële activa aan te houden om de contractuele kasstromen te ontvangen ('collect') en de kasstromen bestaan uitsluitend uit aflossingen en rentebetalingen op het uitstaande hoofdsombedrag.

De 'bedrijfsmodel' voorwaarde

De financiële activa worden beheerd met het oog op de ontvangst van de kasstromen door het innen van de contractuele betalingen tijdens de looptijd van het instrument.

Verkopen die dicht bij het einde van de looptijd van het instrument plaatsvinden voor een bedrag dat de resterende te ontvangen contractuele kasstromen benadert of verkopen omwille van een toename van het kredietrisico van de tegenpartij zijn verenigbaar met het 'collect' bedrijfsmodel. Verkopen als gevolg van regelgevende beperkingen of om het kredietconcentratierisico te beheren (zonder een toename van het kredietrisico) zijn ook verenigbaar met dit bedrijfsmodel zolang deze verkopen infrequent of insignificant in waarde zijn.

De 'kasstromen' voorwaarde

De voorwaarde van de kasstromen wordt nageleefd als de contractvoorwaarden van het schuldinstrument op bepaalde data aanleiding geven tot kasstromen die uitsluitend bestaan uit aflossingen en rentebetalingen op het uitstaande hoofdsombedrag.

Er is niet voldaan aan deze vereiste als een contractvoorwaarde de houder blootstelt aan risico's of volatiliteit van de contractuele kasstromen die onverenigbaar is met de voorwaarden van een basiskredietovereenkomst. Deze voorwaarde is evenmin gerespecteerd bij een instrument met hefboomwerking die er toe leidt dat de variabiliteit van de contractuele kasstromen vergroot.

De rentebetalingen bestaan uit een vergoeding voor de tijdswaarde van geld, het kredietrisico en eventueel ook voor andere risico's (bijvoorbeeld liquiditeitsrisico) en kosten (bijvoorbeeld administratieve kosten), en een winstmarge die consistent is met een basiskredietovereenkomst. Negatieve rente doet geen afbreuk aan de voorwaarde van de kasstromen.

De tijdswaarde van geld is het element van de rente waarvoor de vergoeding alleen op het verstrijken van tijd betrekking heeft. De relatie tussen de rente en het verstrijken van de tijd mag niet herzien worden op basis van specifieke kenmerken die er kunnen toe leiden de kasstroomeigenschap in vraag te stellen.

De tijdswaarde van geld kan worden herzien, bijvoorbeeld wanneer de variabele rente van een financieel actief periodiek opnieuw wordt vastgesteld volgens een frequentie die niet overeenstemt met de rentelooptijd. Naargelang de omvang van deze afwijking kan dit er toe leiden dat niet is voldaan aan de voorwaarde van de kasstromen. Bepaalde financiële activa aangehouden door BNP Paribas Fortis vertonen een verschil ('mismatch') tussen de frequentie voor het herzien van de rente en de rentelooptijd, of de rente wordt bepaald als een gemiddelde van rentevoeten. BNP Paribas Fortis analyseert dergelijke wijzigingen van de tijdswaarde van geld aan de hand van de benadering die de groep BNP Paribas hiervoor hanteert.

Gereguleerde rentevoeten voldoen aan de kasstroomeigenschap zodra zij zorgen voor een vergoeding die alleen op het verstrijken van tijd betrekking heeft en niet leiden tot blootstelling aan andere risico's of volatiliteit in de kasstromen die inconsistent zijn met een basiskredietovereenkomst.

Bepaalde contractvoorwaarden kunnen het tijdstip of het bedrag van de contractuele kasstromen wijzigen. Opties voor vervroegde aflossing doen geen afbreuk aan het criterium van de kasstromen als het vervroegd afgeloste bedrag hoofdzakelijk bestaat uit onbetaalde aflossingen van de hoofdsom en de rente daarop. Dat bedrag kan daarnaast ook een redelijke aanvullende compensatie voor de voortijdige beëindiging van het contract omvatten. Voor kredieten aan particulieren bijvoorbeeld wordt een vergoeding van zes maanden rente of 3% van de resterende hoofdsom beschouwd als een redelijke vergoeding. Actuariële vergoedingen worden eveneens beoordeeld als redelijk als ze overeenstemmen met het verdisconteerde verschil tussen de resterende contractuele kasstromen van het krediet en hun wederbelegging voor dezelfde looptijd bij soortgelijke tegenpartijen of op de interbankenmarkt, ongeacht of deze vergoeding positief of negatief is (zogenaamde symmetrische vergoedingen). Clausules die voorzien in de overschakeling van een vlottende rente naar een vaste rente doen geen afbreuk aan de kasstroomvereiste op voorwaarde dat de vaste rente vastgelegd is bij aanvang, of als de rente overeenstemt met de tijdswaarde van geld voor de resterende looptijd van het krediet op datum van de uitoefening van de clause.

Wanneer financiële activa contractueel gekoppeld zijn aan de betalingen ontvangen op een onderliggende pool van financiële instrumenten en er tussen de investeerders een rangorde bepaald is voor de betalingen van de kasstromen die tot kredietrisicoconcentraties aanleiding geeft (tranches) zal een specifieke analyse nodig zijn. De contractvoorwaarden van de tranche en van de onderliggende pool van financiële instrumenten moeten beantwoorden aan de kasstroomeigenschap en het kredietrisico inherent aan de tranche moet kleiner zijn dan of gelijk aan het kredietrisico verbonden aan de onderliggende pool van financiële instrumenten.

Kredieten kunnen 'non-recourse' kenmerken vertonen, hetzij contractueel, hetzij in wezen, wanneer ze aan een welbepaalde entiteit verstrekt worden. Dat komt vooral voor bij projectfinanciering of bij financiering van activa. Er is aan de kasstroomeigenschap voldaan zolang deze leningen niet leiden tot een rechtstreekse blootstelling aan de activa die als zekerheid gesteld zijn. In de praktijk is het enkele feit dat het financiële actief zorgt voor betalingen van hoofdsom en rente onvoldoende om te besluiten dat het 'non-recourse' instrument beantwoordt aan de voorwaarde van de kasstromen. In dergelijke gevallen moeten de specifieke onderliggende activa waarop het beperkte verhaal betrekking heeft, geanalyseerd worden volgens de 'doorkijkbenadering'. Als die activa zelf niet beantwoorden aan de kasstroomeigenschap, moet de kredietgarantie van naderbij bekeken worden. Daarbij worden de volgende elementen geanalyseerd: de structurering en de grootte van de transactie, het eigen vermogen van de ontlenende structuur, de verwachte bron van de terugbetaling, de prijsvolatiliteit van de onderliggende activa. BNP Paribas Fortis past deze analyse toe op de 'non-recourse' leningen door haar verleend.

De categorie 'Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs' bevat o.a. de kredieten toegestaan door BNP Paribas Fortis evenals de terugkoopovereenkomsten en de effecten aangehouden door ALM-Treasury met het oog op het incasseren van de contractuele kasstromen en die voldoen aan de kasstroomeigenschap.

Boeking

Bij de eerste opname worden financiële activa geboekt tegen hun reële waarde, met inbegrip van de transactiekosten direct toerekenbaar aan de transactie en de commissies ontvangen voor het tot stand brengen van de kredieten.

Daarna worden ze gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs inclusief de opgebouwde rente, en verminderd met de betalingen van hoofdsom en rente tijdens de voorbije periode. Vanaf de eerste opname worden deze activa ook onderworpen aan de berekening van een voorziening voor verwachte kredietverliezen (toelichting 1.f.4).

De rente wordt berekend op basis van de effectieve rentevoet bepaald bij aanvang van het contract

1.f.2 Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen

Schuldinstrumenten

De schuldinstrumenten worden geclassificeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen als aan de volgende twee voorwaarden is voldaan:

- de voorwaarde van het bedrijfsmodel: de financiële activa worden aangehouden binnen een bedrijfsmodel waarvan het doel wordt bereikt door zowel contractuele kasstromen te ontvangen als financiële activa te verkopen ('collect and sell'). Dit laatste aspect is geen bijzaak maar maakt integraal deel uit van het bedrijfsmodel;
- de voorwaarde van de kasstromen: de principes zijn identiek aan deze van toepassing voor financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs.

In deze categorie worden de effecten opgenomen die door ALM-Treasury worden aangehouden met het oog op het incasseren van de contractuele kasstromen of om te verkopen, en die voldoen aan de kasstroomeigenschap.

Bij de eerste opname worden financiële activa geboekt tegen hun reële waarde, met inbegrip van de transactiekosten direct toerekenbaar aan de transactie. Daarna worden ze gewaardeerd aan de reële waarde en de wijzigingen in de reële waarde worden gerapporteerd in een specifieke rubriek van het eigen vermogen 'Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen'. Daarnaast worden ook de verwachte kredietverliezen, die berekend worden volgens dezelfde modaliteiten als deze van toepassing op schuldinstrumenten tegen geamortiseerde kostprijs, geboekt in deze specifieke rubriek van het eigen vermogen met de risicokost als tegenpost. Bij verkoop worden de bedragen die voorheen in het recycleerbare eigen vermogen werden geboekt overgebracht naar de resultatenrekening.

De rente wordt in de resultatenrekening opgenomen op basis van de effectieve rente bepaald bij de aanvang van het contract.

Eigenvermogensinstrumenten

Voor de beleggingen in eigenvermogensinstrumenten onder de vorm van aandelen is er de keuzemogelijkheid om, transactie per transactie, de instrumenten te klasseren als instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in (een specifieke rubriek van) het eigen vermogen. Bij verkoop van de aandelen worden de waardeveranderingen die tot dusver in het eigen vermogen geboekt werden, niet overgedragen naar de resultatenrekening. Enkel de dividenden worden in de resultatenrekening opgenomen voor zover ze een vergoeding vormen voor de investering en geen terugbetaling van het kapitaal. Op deze instrumenten worden geen bijzondere waardeverminderingen geboekt.

Participaties in een open-end beleggingsfonds die op verzoek van de houder aflosbaar zijn, beantwoorden niet aan de definitie van een eigenvermogensinstrument. Ze voldoen ook niet aan de kasstroomeigenschap en worden daarom geboekt tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening.

1.f.3 Krediet- en garantieverbintenissen

De kredietverbintenissen en de verstrekte financiële garanties die niet gerapporteerd worden als derivaten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, worden opgenomen in de toelichting met betrekking tot de gegeven en ontvangen verbintenissen. De bijzondere waardevermindering voor verwachte kredietverliezen op deze instrumenten wordt opgenomen onder de rubriek 'Voorzieningen voor risico's en kosten'.

1.f.4 Bijzondere waardevermindering op financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs en schuldinstrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen

Het model voor de bijzondere waardevermindering is gebaseerd op de verwachte kredietverliezen.

Dit model is van toepassing op leningen, schuldinstrumenten tegen geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen, verstrekte financierings- en garantieverbintenissen die niet gewaardeerd worden tegen reële waarde, en ook op de vorderingen uit leaseovereenkomsten, op handelsvorderingen en contractactiva.

Algemene model

BNP Paribas Fortis maakt een onderscheid tussen drie stadia in de evolutie van het tegenpartijkredietrisico sinds de eerste opname van het actief :

- binnen de 12 maanden te verwachten kredietverliezen (Stadium 1): indien op de rapportagedatum het aan een financieel instrument verbonden kredietrisico niet significant is toegenomen sinds de eerste opname, is het instrument onderhevig aan een bijzondere waardevermindering gelijk aan de binnen de twaalf maanden te verwachten kredietverliezen (voortvloeiend uit gebeurtenissen die kunnen leiden tot wanbetaling en die zich binnen een periode van 12 maanden na de verslagdatum kunnen voordoen);
- tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen voor activa zonder verminderde kredietwaardigheid (Stadium 2): de voorziening voor verliezen is een bedrag gelijk aan de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen als het kredietrisico verbonden aan het financiële instrument sinds de eerste opname significant is toegenomen zonder dat het actief een verminderde kredietwaardigheid vertoont of dubieus is;
- tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen voor financiële activa met verminderde kredietwaardigheid of financiële activa die dubieus zijn (Stadium 3): de voorziening voor verliezen is eveneens gelijk aan de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen.

Dit algemene model is van toepassing op alle financiële instrumenten die vallen binnen het toepassingsgebied van IFRS 9 met uitzondering van de financiële activa die bij de verwerving of creatie reeds een verminderde kredietwaardigheid vertonen en de instrumenten waarvoor een vereenvoudigde benadering gebruikt wordt (zie verder).

De benadering onder IFRS 9 op basis van de verwachte kredietverliezen is symmetrisch. Dit betekent dat wanneer in een vorige periode tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen geboekt werden, en daarna tijdens de lopende periode blijkt dat het aan het financiële instrument verbonden kredietrisico sinds de eerste opname niet langer significant is toegenomen, de voorziening opnieuw berekend zal worden op basis van binnen de 12 maanden te verwachten kredietverliezen.

De rentebaten voor activa 'Stadium' 1 en 2 worden berekend op basis van de bruto boekwaarde. Voor activa 'Stadium' 3 worden de rentebaten berekend op basis van de geamortiseerde kostprijs. Dit is de bruto boekwaarde na aftrek van de voorziening voor bijzondere waardevermindering.

Definitie van wanbetaling

De definitie van wanbetaling wordt afgestemd op de definitie van wanbetaling uit het Bazelraamwerk. Er is echter een weerlegbaar vermoeden dat een wanbetaling niet later plaatsvindt dan wanneer een financieel actief 90 dagen achterstallig is.

De definitie van wanbetaling wordt op identieke wijze toegepast zowel voor het vaststellen van de toename van het kredietrisico als voor het bepalen van de te verwachten kredietverliezen.

Financiële activa met verminderde kredietwaardigheid of dubieuze financiële activa

Definitie

Een financieel actief heeft een verminderde kredietwaardigheid wordt beschouwd als dubieus en wordt gerapporteerd als 'Stadium' 3 wanneer zich één of meerdere gebeurtenissen voordoen die een negatief effect hebben op de toekomstige kasstromen van dit instrument.

Op individuele basis bevatten objectieve aanwijzingen dat een financieel actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, waarneembare gegevens over de volgende gebeurtenissen:

- het bestaan van rekeningen die meer dan 90 dagen achterstallig zijn;
- kennis hebben van of vaststellen dat er aanwijzingen dat de kredietlener in belangrijke financiële moeilijkheden verkeert zodat kan aangenomen worden dat er een risico is ontstaan ongeacht of de kredietlener betalingen al dan niet heeft uitgevoerd;
- concessie met betrekking tot kredietvoorwaarden toegestaan aan de kredietlener die de kredietontlener niet overwogen zou hebben mocht de kredietlener niet in financiële moeilijkheden verkeren (zie hieronder 'Herstructurering van financiële activa').

Bijzondere geval van financiële activa die bij de verwerving of creatie een verminderde kredietwaardigheid vertonen

In een aantal gevallen hebben financiële activa reeds bij eerste opname een verminderde kredietwaardigheid.

Voor deze activa wordt bij de eerste opname geen voorziening geboekt. Bij de berekening van de effectieve rentevoet wordt voor de aanvankelijke schatting van de toekomstige kasstromen rekening gehouden met de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen. Elke daaropvolgende wijziging, hetzij in positieve dan wel negatieve zin, van de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen geeft aanleiding tot het boeken van een winst of verlies voor bijzondere waardevermindering in de resultatenrekening.

Vereenvoudigde benadering

De vereenvoudigde benadering houdt in dat van bij de eerste opname een voorziening voor bijzondere waardevermindering wordt geboekt op basis van de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen.

BNP Paribas Fortis past dit model toe voor handelsvorderingen met een looptijd van ten hoogste één jaar.

Significante toename van het kredietrisico

Een significante toename van het kredietrisico kan vastgesteld worden hetzij op individuele basis hetzij op collectieve basis (waarbij de financiële instrumenten gegroepeerd worden in functie van hun gemeenschappelijke risicokenmerken) rekening houdend met alle redelijke en gefundeerde informatie. Daartoe wordt het risico op wanbetaling van het financiële instrument op rapportagedatum vergeleken met het risico op wanbetaling op datum van eerste opname.

Het beoordelen van de verslechtering gebeurt op basis van de vergelijking van de kansen op wanbetaling of van de noteringen op datum van eerste opname van het financiële instrument met deze op datum van rapportering.

Overigens bestaat er volgens de standaard een weerlegbaar vermoeden dat het kredietrisico van het financiële instrument significant is toegenomen sinds de datum van eerste opname zodra de contractuele betalingen meer dan 30 dagen achterstallig zijn.

Voor de specifieke activiteit van de consumentenkredieten wordt de verslechtering beoordeeld op basis van betalingsproblemen die zich hebben voorgedaan tijdens de laatste 12 maanden, zelfs als die reeds geregulariseerd zijn.

Verdere toelichting bij de principes die BNP Paribas Fortis toepast bij de beoordeling van de significante toename van het kredietrisico zijn opgenomen in toelichting 3.g 'Risicokost'.

Bepaling van het bedrag van de verwachte kredietverliezen

De verwachte kredietverliezen worden gedefinieerd als geschatte kredietverliezen (met name de verdisconteerde waarde van de kasstroomtekorten) gewogen tegen kans dat deze verliezen zich voordoen tijdens de verwachte looptijd van het financiële instrument. De berekening gebeurt op individuele basis berekend voor elke positie.

In de praktijk worden de verwachte kredietverliezen voor de posities die geclassificeerd zijn in Stadium 1 en Stadium 2, berekend als het resultaat van de vermenigvuldiging van de kans op wanbetaling ('PD'), het verlies bij wanbetaling (Loss Given Default or 'LGD') en het uitstaande bedrag bij wanbetaling (Exposure at Default of 'EaD'), verdisconteerd tegen de effectieve rentevoet van de positie. Deze verliezen zijn het resultaat van het risico op wanbetaling binnen de komende 12 maanden (Stadium 1) of het risico op wanbetaling tijdens de looptijd van het instrument (Stadium 2). Voor de gespecialiseerde activiteit van de consumentenkredieten wordt, rekening houdend met kenmerken van de portefeuilles, een methode toegepast die enerzijds gebaseerd is op de kans op beëindiging van het contract door vervroegde opeisbaarheid en anderzijds op geactualiseerde verliespercentages na vervroegde opeisbaarheid. De berekening van de parameters gebeurt op statistische wijze voor een homogene populatie.

Voor de posities gerapporteerd als Stadium 3 worden de verwachte kredietverliezen berekend als de waarde van de kasstroomtekorten voor de looptijd van het instrument verdisconteerd tegen de effectieve rentevoet. De kasstroomtekorten vertegenwoordigen het verschil tussen de contractueel opeisbare betalingen en de verwachte ontvangsten.

De ontwikkelde methodologie maakt gebruik van bestaande begrippen en bepalingen (met name het Bazelkader) voor posities waarvoor de kapitaalvereisten voor het kredietrisico berekend worden volgens de IRBA methodologie. De methode wordt ook toegepast op portefeuilles waarvoor de kapitaalvereisten voor het kredietrisico vastgesteld worden volgens de standaardbenadering. Daarnaast zal het Bazelraamwerk aangevuld worden met de specifieke bepalingen van IFRS 9, meer bepaald het gebruik van toekomstgerichte informatie.

Einde van de looptijd

Er wordt rekening gehouden met alle contractvoorwaarden over de verwachte looptijd van het financiële instrument (met inbegrip van de optie tot vervroegde aflossing en verlengings- en vergelijkbare opties). In het uitzonderlijke geval waarin de verwachte looptijd van een financieel instrument niet met voldoende betrouwbaarheid kan worden geschat, maakt BNP Paribas Fortis gebruik van de resterende contractduur.

De periode die voor de berekening van de verwachte kredietverliezen wordt gebruikt, mag volgens de standaard niet langer zijn dan de maximale contractduur. Niettemin maakt BNP Paribas voor het bepalen van de verwachte kredietverliezen voor toegestane overschrijdingen en kredietlijnen (op basis van een uitzondering voorzien in IFRS 9 voor dit soort transacties), gebruik van de periode tijdens dewelke de entiteit is blootgesteld aan kredietrisico en die periode kan de contractuele looptijd overschrijden (opzegtermijn). Voor toegestane overschrijdingen en kredietlijnen verleend aan tegenpartijen die geen klant zijn bij de retailbank kan de contractduur weerhouden worden als deze transacties op individuele basis opgevolgd worden en de eerstvolgende krediettherziening plaatsvindt op het einde van de contractuele looptijd.

Kans op wanbetaling (PD)

De kans op wanbetaling is de schatting van de kans dat zich een wanbetaling voordoet tijdens welbepaalde periode.

Het bepalen van de verwachte kredietverliezen vereist een schatting van zowel de kans op wanbetaling voor het komende jaar als de kans op wanbetaling tijdens de looptijd:

- de kans op wanbetaling voor het komende jaar wordt afgeleid van de reglementaire kansen op wanbetaling, die gebaseerd zijn op lange termijn gemiddelden through-the-cycle, ten-einde rekening te houden met de heersende omstandigheden (point-in-time of 'PIT');
- de kans op wanbetaling tijdens de looptijd wordt bepaald aan de hand van migratiematrices die de verwachte evolutie weergeven van de intern gehanteerde notering tot op het einde van de looptijd en de daaraan gekoppelde kansen op wanbetaling.

Verlies bij wanbetaling (LGD)

Het verlies bij wanbetaling is het verschil tussen de contractuele kasstromen en de verwachte kasstromen, verdisconteerd tegen de effectieve rentevoet (of een benadering daarvan) op datum van de wanbetaling. De LGD wordt uitgedrukt als een percentage van de EaD.

Het schatten van de verwachte kredietverliezen houdt rekening met de kasstromen die voortvloeien uit de realisatie van een ontvangen zekerheid of andere vormen van kredietbescherming die integraal deel uitmaken van de contractvoorwaarden en die door BNP Paribas Fortis niet afzonderlijk geboekt worden (bijvoorbeeld, een hypothecaire inschrijving gekoppeld aan een hypotheeklening), na aftrek van de kosten voor verkrijging en verkoop van deze zekerheden.

De LGD gebruikt bij de toepassing van IFRS 9 wordt afgeleid van de Bazel parameters voor LGD. Daartoe worden deze gezuiverd van het effect van ongunstige conjunctuur en reglementaire voorzichtigheidsmarges, met uitzondering van de marges voor modelonzekerheid.

Uitstaand bedrag bij wanbetaling (EAD)

Het uitstaande bedrag bij wanbetaling van een financieel instrument is het verwachte resterende bedrag dat de Bank bij wanbetaling tegoed heeft van de debiteur. Dit bedrag wordt bepaald op grond van het verwachte terugbetalingsprofiel en houdt rekening met, naargelang de aard van het uitstaande bedrag, de contractuele aflossingen, de verwachte vervroegde terugbetalingen en de trekkingen op kredietlijnen.

Integratie van toekomstgerichte informatie

Het bedrag van de verwachte kredietverliezen wordt berekend op basis van een kansgewogen gemiddelde van een reeks van mogelijke uitkomsten, rekening houdend met informatie over gebeurtenissen uit het verleden, de heersende omstandigheden en prognoses van toekomstige economische omstandigheden.

De principes die BNP Paribas Fortis bij de berekening van de verwachte kredietverliezen toepast om rekening te houden met de economische scenario's wordt beschreven in toelichting 3.g 'Risicokost'.

Opname van verliezen

Bij de opname van verliezen vermindert BNP Paribas Fortis de brutoboekwaarde van een financieel actief wanneer zij niet in redelijkheid verwacht dat een financieel actief geheel of gedeeltelijk realiseerbaar zal zijn of wanneer het instrument het voorwerp was van de gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. De opname van verliezen betekent dat alle beschikbare rechtsmiddelen die ter beschikking staan van de Bank zijn uitgeput, wat in de praktijk afhankelijk is van de context eigen aan elke jurisdictie.

Wanneer het bedrag van het verlies groter is dan de gecumuleerde voorziening voor bijzondere waardevermindering wordt het verschil in de rubriek 'Risicokost' geboekt als een bijkomende waardevermindering. Bij elke recuperatie na het (gedeeltelijk) afboeken van het financiële actief boekt de bank het ontvangen bedrag als een winst in de rubriek 'Risicokost'.

Terugvordering door gebruikmaking van ontvangen zekerheden

Wanneer een krediet gegarandeerd is door een financieel of niet-financieel actief ontvangen als onderpand en de tegenpartij blijft in gebreke, kan BNP Paribas Fortis beslissen om de garantie uit te oefenen. Afhankelijk van de bepalingen in de betreffende jurisdictie kan de Bank de eigendom van het actief verwerven. In dergelijke gevallen zal de Bank het krediet afboeken met als tegenpost de opname van het actief ontvangen als onderpand.

Zodra de Bank effectief eigenaar is, zal dit actief gewaardeerd worden tegen reële waarde en geclassificeerd worden in functie van de verdere beheersintentie.

Herstructurering van financiële activa als gevolg van financiële problemen

Een herstructurering als gevolg van financiële problemen van de debiteur kan omschreven worden als een wijziging van de voorwaarden van de oorspronkelijke transactie die BNP Paribas Fortis enkel overweegt omwille van economische of juridische redenen verbonden met de financiële problemen van de debiteur.

Wanneer herstructureringen niet leiden tot het afboeken van het financiële actief, zal het geherstructureerde instrument het voorwerp zijn van een waardeaanpassing die de boekwaarde terugbrengt tot het bedrag van de nieuwe toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen de effectieve rentevoet bij aanvang. De wijziging van de waarde van het actief wordt geboekt in de resultatenrekening, rubriek 'Risicokost'.

Een significante toename van het kredietrisico wordt voor het financiële instrument beoordeeld door het risico op wanbetaling na de herstructurering (op basis van de gewijzigde contractvoorwaarden) te vergelijken met risico op wanbetaling op de datum van eerste opname (op basis van de oorspronkelijke contractvoorwaarden). Het bewijs dat niet langer voldaan is aan de voorwaarden voor het boeken van tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen moet geleverd worden door een patroon van regelmatige en kwaliteitsvolle betalingen gedurende een bepaalde tijd.

Als de herstructurering bestaat uit een gedeeltelijke of totale inwisseling tegen wezenlijk verschillende activa (bijvoorbeeld, de inwisseling van een schuldinstrument tegen eigenvermogensinstrumenten), dan wordt die vertaald als het beëindigen van de vordering en het boeken van de bekomen activa tegen hun reële waarde op datum van de ruil. Het waardeverschil dat bij de inwisseling ontstaat wordt geboekt in de resultatenrekening, rubriek 'Risicokost'.

Wijzigingen aan financiële activa die tot stand komen om andere redenen dan financiële problemen van de debiteur en waarvoor geen enkele concessie wordt toegestaan (bijvoorbeeld commerciële heronderhandelingen) worden doorgaans verwerkt als de vervroegde terugbetaling van de oude lening die wordt afgeboekt, gevolgd door de realisatie van een nieuwe lening aan marktvoorwaarden.

1.f.5 Risicokost

De 'risicokost' omvat de volgende resultaten:

- de toevoegingen aan en terugnemingen van de voorzieningen voor binnen de twaalf maanden en de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen (Stadium 1 en Stadium 2) met betrekking tot schuldinstrumenten geboekt tegen geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen, krediet- en garantieverbintenissen die niet tegen reële waarde geboekt worden, evenals schuldvorderingen die voortvloeien uit leaseovereenkomsten, handelsvorderingen en contractactiva;
- de toevoegingen aan en terugnemingen van de voorzieningen voor financiële instrumenten waarvoor objectieve aanwijzingen zijn dat ze een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan (Stadium 3), verliezen op oninbare vorderingen en recuperaties op afgeschreven schuldvorderingen.

Verder worden eveneens de kosten van fraude en geschillen in verband met de financieringsactiviteit in de rubriek risicokost geboekt.

1.f.6 Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden en andere financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

De portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden bevat naast de instrumenten die BNP Paribas Fortis aanhoudt om te verhandelen ook derivaten.

De andere activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening hebben betrekking op schuldinstrumenten niet aangehouden voor handelsdoeleinden die niet voldoen aan de voorwaarden van het bedrijfsmodel 'collect' of 'collect and sell', of aan de kasstroomeigenschap. Eigenvermogensinstrumenten waarvoor de optie tot classificatie tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen niet wordt weerhouden, worden eveneens in deze rubriek opgenomen.

Deze instrumenten worden geboekt tegen hun reële waarde. De initiële transactiekosten worden rechtstreeks in de resultatenrekening opgenomen. Op de rapportagedatum worden de waardeveranderingen in de reële waarde getoond in de rubriek 'Nettowinsten of -verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'. Hetzelfde geldt voor de inkomsten, dividenden en de meer- of minderwaarden bij realisatie.

Financiële passiva gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

BNP Paribas maakt van deze mogelijkheid gebruik in de volgende twee gevallen:

- bij samengestelde financiële instrumenten die één of meerdere besloten derivaten bevatten die anders moeten afgescheiden worden en afzonderlijk verwerkt. Een in een contract besloten derivaat is een component waarvan de economische kenmerken en de risico's niet nauw verbonden zijn met die van het basiscontract;
- als de toepassing van deze optie een inconsistentie in de waardering of de opname van activa en verplichtingen elimineert of aanzienlijk beperkt zodat deze niet in afzonderlijke categorieën moeten opgenomen worden.

De waardeveranderingen in de reële waarde die toe te rekenen zijn aan veranderingen in het aan de verplichting verbonden kredietrisico moeten in het eigen vermogen gepresenteerd worden.

1.f.7 Financiële verplichtingen en eigenvermogensinstrumenten

Een uitgegeven financieel instrument of de onderdelen daarvan worden geassocieerd als financiële verplichting of eigenvermogensinstrument op basis van de economische kenmerken van de juridische overeenkomst.

Financiële instrumenten uitgegeven door BNP Paribas Fortis worden als schuldinstrumenten gekenmerkt als zij voor de uitgevende entiteit een contractuele verplichting inhouden om geldmiddelen of een financieel actief te leveren aan de houder van de effecten. Hetzelfde geldt als de entiteit ertoe gedwongen kan worden om financiële activa of financiële verplichtingen te ruilen met de tegenpartij onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn voor de entiteit, of om een variabel aantal van haar eigenvermogensinstrumenten te leveren.

Eigenvermogensinstrumenten vloeien voort uit contracten die recht geven op het overblijvende belang in de activa van een entiteit, na aftrek van alle verplichtingen.

Schulden vertegenwoordigd door effecten en achtergestelde schulden

Schulden vertegenwoordigd door effecten en achtergestelde schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, tenzij ze tegen de reële waarde geboekt worden.

Uitgegeven schulden vertegenwoordigd door effecten worden geboekt tegen hun oorspronkelijke uitgiftekoers, met inbegrip van de transactiekosten. Vervolgens gebeurt de waardering tegen hun gearmordiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentevoet.

Obligaties terugbetaalbaar of converteerbaar in eigen aandelen zijn hybride instrumenten die mogelijk een schuldcomponent en een eigenvermogenscomponent bevatten, die bij de eerste opname van de transactie geïdentificeerd zal worden.

Eigenvermogensinstrumenten

De term 'eigenvermogensinstrumenten' verwijst naar aandelen uitgegeven door de moedermaatschappij (BNP Paribas Fortis) of door één van haar dochterondernemingen die volledig worden opgenomen in de consolidatie. Externe kosten die direct toewijsbaar zijn aan de uitgifte van nieuwe aandelen worden in mindering gebracht van het eigen vermogen, verminderd met alle verbonden belastingen.

Eigenvermogensinstrumenten aangehouden door BNP Paribas Fortis, ook gekend als eigen aandelen, worden afgetrokken van het geconsolideerde eigen vermogen ongeacht het doel waarvoor ze zijn aangehouden. Winsten en verliezen voortvloeiend uit deze instrumenten worden geëlimineerd uit de geconsolideerde resultatenrekening.

Wanneer BNP Paribas Fortis eigenvermogensinstrumenten verwerft, uitgegeven door dochterondernemingen die onder exclusieve controle vallen, wordt het verschil tussen de aankoopprijs en het aandeel in de netto verworven activa opgenomen in overgedragen resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders van BNP Paribas Fortis. Daarnaast worden de verplichtingen in overeenstemming met de putoptie toegekend aan de minderheidsaandeelhouders in deze dochterondernemingen en de veranderingen in de waarde van die verplichting initieel gecompenseerd tegen minderheidsbelangen met elk overschot gecompenseerd in overgedragen resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders van BNP Paribas Fortis. Tot de uitoefening van deze opties, wordt het deel van het nettoresultaat toewijsbaar aan de minderheidsbelangen toegekend aan minderheidsbelangen in de resultatenrekening. Een daling in het belang van BNP Paribas Fortis in een volledig geconsolideerde dochteronderneming wordt verantwoord in de rekeningen van BNP Paribas Fortis als een wijziging in het eigen vermogen.

Financiële instrumenten uitgegeven door BNP Paribas Fortis die beschouwd worden als eigenvermogensinstrumenten (bijvoorbeeld super achtergestelde effecten met onbepaalde looptijd) worden gerapporteerd in de rubriek 'Kapitaal en reserves'.

De uitkeringen van een financieel instrument dat geboekt werd als eigenvermogensinstrument worden rechtstreeks afgetrokken van het eigen vermogen. Hetzelfde geldt voor de transactiekosten op dergelijke instrumenten.

Derivaten op eigenvermogensinstrumenten worden als volgt behandeld, afhankelijk van de afwikkelingsmethode:

- als eigenvermogensinstrument indien ze afgewikkeld worden door de fysieke levering van een vast aantal eigenvermogensinstrumenten voor een vast bedrag van geld of ander financieel actief. Deze instrumenten worden niet geherwaardeerd;
- als derivaten indien ze afgewikkeld worden in geld of wanneer men de keuze heeft om ze af te wikkelen door de fysieke levering van aandelen of in geld. Wijzigingen in de waarde van deze instrumenten worden opgenomen in de resultatenrekening.

Als het contract een verplichting, voorwaardelijk of niet, bevat voor de Bank om haar eigen aandelen terug te kopen, dan moet de Bank de contante waarde van deze schuld opnemen met een tegenboeking in het eigen vermogen

1.f.8 Hedge accounting

BNP Paribas Fortis heeft gebruik gemaakt van de optie voorzien door de standaard om de vereisten van IAS 39 inzake hedge accounting verder toe te passen tot een nieuwe standaard voor portefeuilleafdekking ('macrohedging') van kracht wordt. Bovendien verwijst IFRS 9 niet expliciet naar de reëlewaardeafdekking van het renterisico op een portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen. De bepalingen van IAS 39 voor deze portefeuilleafdekkingen, zoals goedgekeurd door de Europese Unie, blijven van toepassing.

Derivaten aangegaan als deel van een afdekkingsrelatie worden geclassificeerd volgens het doel van de afdekking.

Reëlewaardeafdekkingen worden hoofdzakelijk gebruikt om het renterisico op vastrentende activa en verplichtingen af te dekken, voor zowel geïdentificeerde financiële instrumenten (effecten, obligaties, leningen, ontleningen) als voor portefeuilles van financiële instrumenten (hoofdzakelijk direct opvraagbare deposito's en vastrentende leningen).

Kasstroomafdekkingen worden hoofdzakelijk gebruikt om het renterisico op niet-vastrentende activa en verplichtingen inclusief roll-overs af te dekken en het valutarisico op heel waarschijnlijke verwachte inkomsten in vreemde valuta.

Bij aanvang van de afdekking bereidt BNP Paribas Fortis een formele documentatie over de afdekkingsrelatie voor waarin het volgende wordt vastgelegd: het instrument (of een deel van het instrument of een deel van het risico) dat wordt afgedekt; de afdekkingsstrategie en het soort risico dat afgedekt wordt; het afdekkingsinstrument; en de methodes gebruikt om de effectiviteit van de afdekkingsrelatie te beoordelen.

Bij aanvang en tenminste elk kwartaal beoordeelt BNP Paribas Fortis, consistent met de originele documentatie, de actuele (retrospectieve) en de verwachte (prospectieve) effectiviteit van de afdekkingsrelatie. Retrospectieve effectiviteitstesten worden aangewend om te beoordelen of de actuele wijzigingen in de reële waarde of kasstromen van het afdekkingsinstrument en het afgedekte instrument binnen een bereik vallen van 80% tot 125%. Prospectieve effectiviteitstesten worden aangewend om te verzekeren dat de verwachte wijzigingen in de reële waarde of kasstromen van het derivaat deze van het afgedekte element voldoende compenseren over de resterende duur van de afdekking. Voor heel waarschijnlijke verwachte transacties wordt de effectiviteit grotendeels beoordeeld op basis van historische gegevens van gelijkaardige transacties.

Onder IAS 39 zoals aanvaard door de Europese Unie (dat bepaalde passages over portefeuilleafdekking uitsluit) komen relaties die het renterisico afdekken gebaseerd op portefeuilles van activa en verplichtingen als volgt in aanmerking voor reëlewaardeafdekkingen:

- het risico aangemerkt als af te dekken is het renterisico in verband met de interbancaire rentecomponent van rentevoeten op commerciële banktransacties (leningen aan klanten, spaarrekeningen en direct opvraagbare deposito's);
- het instrument aangemerkt als af te dekken komt overeen, voor elke looptijdklasse, met een deel van het verschil in rentevoet geassocieerd met de afgedekte onderliggende instrumenten;
- de gebruikte afdekkingsinstrumenten bestaan exclusief uit 'plain vanilla'-swaps;
- prospectieve afdekkingseffectiviteit wordt vastgesteld door het feit dat alle derivaten bij aanvang het effect moeten hebben van een vermindering van het renterisico in de portefeuille van de afgedekte onderliggende instrumenten. Retrospectief zal een afdekking gediskwalificeerd worden van hedge accounting wanneer er een tekort ontstaat in de onderliggende activa specifiek geassocieerd met de afdekking voor elke looptijdklasse (als gevolg van een vervroegde terugbetaling van de lening of intrekking van de deposito's).

De boekhoudkundige verwerking van derivaten en afgedekte instrumenten hangt af van de afdekkingsstrategie.

In een reëlewaardeafdekkingsrelatie wordt het derivaat gehewaardeerd tegen reële waarde in de balans met wijzigingen in de reële waarde opgenomen in de resultatenrekening in 'Nettowinsten en -verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening', symmetrisch met de herwaardering van het afgedekte element om het afdekkingsrisico weer te geven. In de balans wordt de reëlewaardeherwaardering van het afgedekte element verantwoord volgens de classificatie van het afgedekte element in het geval van een afdekking van individuele activa en verplichtingen of onder 'Herwaarderingsreserve voor portefeuilles afgedekt tegen renterisico' in het geval van een portefeuilleafdekking.

Wanneer een afdekkingsrelatie wordt stopgezet of niet langer beantwoordt aan de effectiviteitscriteria, dan wordt het afdekkingsinstrument getransfereerd naar de portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden en gehewaardeerd volgens de methode toegepast in deze categorie. In het geval van geïdentificeerde afgedekte rente-instrumenten wordt de herwaarderingsaanpassing, verantwoord in de balans, afgeschreven over de resterende looptijd van het instrument op basis van de effectieve-rentemethode. In het geval van portefeuilles van rente-instrumenten bij aanvang afgedekt voor het renterisico wordt de aanpassing lineair afgeschreven over de resterende termijn van de oorspronkelijke afdekking. Wanneer het afgedekte element niet langer in de balans verschijnt, vooral door vervroegde afbetalingen, wordt de aanpassing onmiddellijk in de resultatenrekening opgenomen.

Bij een kasstroomafdekkingsrelatie wordt het derivaat in de balans verantwoord tegen reële waarde met wijzigingen in de reële waarde opgenomen in het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders op de afzonderlijke lijn 'Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen'. De bedragen opgenomen in het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders over de looptijd van de afdekking worden getransfereerd naar 'Netto rentebaten' in de resultatenrekening wanneer de kasstromen van het afgedekte element een invloed hebben op het resultaat. De afgedekte elementen blijven geboekt op basis van de waarderingsregels specifiek aan de categorie van activa of verplichtingen waartoe ze behoren.

Wanneer de afdekkingsrelatie wordt stopgezet of niet langer beantwoordt aan de effectiviteitscriteria blijven de cumulatieve bedragen, opgenomen in het eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders als gevolg van de herwaardering van het afdekkingsinstrument, verantwoord in het eigen vermogen tot de afdekkingstransactie zelf een invloed heeft op het resultaat of tot het duidelijk wordt dat de transactie niet zal plaatsvinden. Op dat moment worden ze getransfereerd naar de resultatenrekening.

Wanneer een afgedekt element ophoudt te bestaan worden de cumulatieve bedragen, opgenomen in het eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouder, onmiddellijk opgenomen in de resultatenrekening.

Ongeacht welke afdekkingsstrategie gebruikt is, wordt elke ineffectiviteit van de afdekking verantwoord in de resultatenrekening onder de rekening 'Nettowinsten en -verliezen op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Afdekkingen van netto-investeringen in een buitenlandse dochteronderneming of bijkantoor worden op dezelfde manier in de boekhouding opgenomen als bij kasstroomafdekkingen. Afdekkingsinstrumenten kunnen valutaderivaten of elk ander niet-derivaat financieel instrument zijn.

1.f.9 Bepaling van de reële waarde

De reële waarde is de prijs die ontvangen zou worden bij verkoop van een actief of die betaald zou worden bij de overdracht van een verplichting in een regelmatige transactie tussen markspelers in de belangrijkste of meest voordelig markt op waardingsdatum.

BNP Paribas Fortis bepaalt de reële waarde van financiële instrumenten ofwel op basis van prijzen die rechtstreeks voortvloeien uit externe gegevens ofwel op basis van waarderingstechnieken. Deze waarderingstechnieken zijn voornamelijk markt- en inkomstenbenaderingen die omvat zijn in algemeen aanvaarde modellen (vb. verdisconteerde kasstromen, 'Black-Scholes'-model, interpolatietechnieken). Ze maximaliseren het gebruik van waarneembare inputs en minimaliseren het gebruik van niet-waarneembare inputs. Ze worden gekalibreerd om de huidige marktomstandigheden te weerspiegelen en waarde-aanpassingen worden toegepast wanneer nodig, zoals wanneer bepaalde factoren zoals model-, liquiditeits- en kredietrisico niet opgenomen zijn in de modellen of hun onderliggende inputs, maar toch in aanmerking worden genomen door de markspelers bij het vaststellen van de uitstapprijs.

De waarderingseenheid is over het algemeen het individueel financieel actief of de individuele financiële verplichting maar er kan onder bepaalde voorwaarden gekozen worden voor een waardering gebaseerd op een portefeuille. BNP Paribas Fortis past deze uitzondering toe wanneer een groep van financiële activa en financiële verplichtingen of andere contracten waarop de standaard voor financiële instrumenten van toepassing is, beheerd wordt op basis van de netto blootstelling aan vergelijkbare markt- of kredietrisico's die verrekend worden in overeenstemming met een gedocumenteerde interne strategie voor risicobeheer.

Activa en verplichtingen gewaardeerd of gerapporteerd tegen reële waarde worden opgedeeld in de volgende drie niveaus van de reël-waardehiërarchie:

- Niveau 1: reële waarden worden bepaald door rechtstreeks gebruik van prijzen genoteerd in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen. Een actieve markt is een markt waarop transacties voldoende frequent en in voldoende volume plaatsvinden en waarop prijzen continu beschikbaar zijn;
- Niveau 2: reële waarden worden bepaald op basis van waarderingstechnieken waarvoor direct of indirect waarneembare marktgegevens een belangrijke input vormen. Deze technieken worden regelmatig gekalibreerd en de parameters bevestigd aan de hand van informatie van afkomstig van actieve markten;
- Niveau 3: reële waarden worden bepaald op basis van waarderingstechnieken waarvoor belangrijke inputs niet waarneembaar zijn of niet bevestigd kunnen worden door markt gebaseerde waarnemingen, bijvoorbeeld als gevolg van de illiquiditeit van het instrument en belangrijk modelrisico. Een niet-waarneembare input is een parameter waarvoor er geen beschikbare marktgegevens bestaan en dat daarom wordt afgeleid van eigen veronderstellingen over wat andere markspelers in aanmerking zouden nemen bij het bepalen van de reële waarde. Het vaststellen of een product niet liquide is of onderhevig is aan belangrijke modelrisico's is ook een kwestie van beoordeling.

De classificatie van activa of verplichtingen in de reëlewaardehiërarchie is gebaseerd op het niveau van de input die voor de reële waarde doorslaggevend is.

Er kan voor financiële instrumenten gerapporteerd in Niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie en in mindere mate voor bepaalde financiële instrumenten gerapporteerd in Niveau 2 een verschil ontstaan tussen de transactieprijs en de reële waarde. Deze 'day-one profit' uitgesteld en opgenomen in de resultatenrekening over de periode waarin verwacht wordt dat de waarderingparameters niet-waarneembaar blijven. Wanneer parameters die oorspronkelijk niet-waarneembaar waren waarneembaar worden, of wanneer de waardering onderbouwd kan worden in vergelijking met recente gelijkaardige transacties in een actieve markt, wordt het niet-opgenomen deel van de 'day-one profit' opgenomen in de resultatenrekening.

1.f.10 Verwijdering van financiële activa en financiële verplichtingen

Verwijdering van financiële activa

BNP Paribas Fortis verwijdert een financieel actief geheel of gedeeltelijk ofwel wanneer de contractuele rechten op de kasstromen uit het financieel actief aflopen ofwel wanneer BNP Paribas Fortis de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het actief en alle risico's en voordelen van eigendom van het actief overdraagt. Tenzij deze voorwaarden zijn vervuld, behoudt BNP Paribas Fortis het actief in de balans en verantwoordt een schuld voor de verplichting ontstaan als resultaat van de transfer van het actief.

Verwijdering van financiële verplichtingen

BNP Paribas Fortis verwijdert een financiële verplichting geheel of gedeeltelijk wanneer de verplichting geheel of gedeeltelijk is uitgedoofd.

Terugkoopovereenkomsten ('repurchase agreements') en lenen of uitlenen van effecten ('securities lending')

Effecten tijdelijk verkocht onder een terugkoopovereenkomst blijven in de balans van BNP Paribas Fortis verantwoord in de categorie van effecten waartoe ze behoren. De overeenkomstige verplichting wordt in de balans verantwoord tegen de geamortiseerde kostprijs in de gepaste categorie 'Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs' uitgezonderd in het geval van terugkoopovereenkomsten aangegaan voor handelsdoeleinden, waarbij de overeenkomstige verplichting is geclassificeerd in 'Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Effecten die tijdelijk zijn aangekocht als gevolg van een terugkoopovereenkomst ('reverse repurchase agreements') worden niet verantwoord in de balans van BNP Paribas Fortis. De overeenkomstige vordering wordt in de balans verantwoord tegen geamortiseerde kostprijs in de gepaste categorie 'Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs' uitgezonderd in het geval van effecten die zijn aangekocht als gevolg van een terugkoopovereenkomst aangegaan voor handelsdoeleinden, waarbij de overeenkomstige vordering is verantwoord in 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Het uitlenen van effecten leidt niet tot het verwijderen van de uitgeleende effecten van de balans en het lenen van effecten leidt niet tot het opnemen van de geleende effecten in de balans met uitzondering van het geval waarin de geleende effecten vervolgens worden verkocht door BNP Paribas Fortis. In deze gevallen wordt de verplichting om de geleende effecten terug te geven op de vervaldag opgenomen in de balans onder 'Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

1.f.11 Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

Financiële activa en financiële verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt in de balans gerapporteerd wanneer BNP Paribas Fortis een wettelijk afdwingbaar recht heeft om de verantwoorde bedragen te salderen en er de intentie is om tot een afwijking op nettobasis te komen of tegelijkertijd het actief te realiseren en de verplichting af te wikkelen.

Terugkoopovereenkomsten en derivaten die voldoen aan de twee voorwaarden opgenomen in de standaard worden gesaldeerd in de balans.

1.g Materiële en immateriële vaste activa

De vaste activa gerapporteerd in de geconsolideerde balans omvatten de materiële en immateriële activa gebruikt voor de operationele activiteiten alsook vastgoedbeleggingen. De gebruiksrechten van geleasede activa (zie Toelichting 1.h.2) worden gerapporteerd in de rubriek van de materiële vaste activa die overeenstemt met de aard van de activa.

De bedrijfsactiva worden gebruikt voor de levering van diensten of voor administratieve doeleinden. Hiertoe behoren ook alle andere dan onroerende goederen die in operationele leasing gegeven zijn.

Vastgoedbeleggingen omvatten onroerende activa die worden aangehouden om huuropbrengsten en winsten te realiseren.

Materiële en immateriële vaste bedrijfsactiva worden initieel opgenomen tegen de aankoopprijs plus rechtstreeks toerekenbare kosten, samen met financieringskosten wanneer een lange periode van opbouw of aanpassingen nodig is voor dat het actief gebruiksklaar is.

Software intern ontwikkeld door BNP Paribas Fortis die voldoet aan de criteria voor activering, wordt geactiveerd als directe ontwikkelingskosten die externe kosten en arbeidskosten van werknemers rechtstreeks toewijsbaar aan het project omvatten.

Volgend op de initiële opname worden materiële en immateriële vaste activa gewaardeerd tegen hun kostprijs verminderd met geaccumuleerde afschrijvingen en eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen.

Het afschrijfbaar bedrag van materiële vaste activa en immateriële vaste activa wordt berekend na aftrek van de restwaarde van het actief. Enkel activa, geleased onder een operationele lease door BNP Paribas Fortis als leasinggever, worden verondersteld een restwaarde te hebben omdat de levensduur van materiële en immateriële activa gebruikt in de bedrijfsuitvoering in het algemeen gelijk is aan de economische levensduur.

Materiële en immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven over de levensduur van het actief. De afschrijvingskost wordt verantwoord in de resultatenrekening onder 'Bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen van materiële en immateriële vaste activa'.

Activa kunnen samengesteld zijn uit meerdere onderdelen, met verschillende functies, die op regelmatige tijdstippen vervangen moeten worden of die een verschillend patroon van consumptie van de economische voordelen vertonen. Elk onderdeel wordt afzonderlijk opgenomen en afgeschreven op basis van een voor dat onderdeel geschikte methode. BNP Paribas Fortis past de componentenbenadering toe voor activa gebruikt bij de bedrijfsuitvoering en vastgoedbeleggingen.

De volgende afschrijvingsperiodes zijn van toepassing op kantoorgebouwen: 80 of 60 jaar voor de funderingen (respectievelijk voor residentiële en andere gebouwen); 30 jaar voor de buitengevels; 20 jaar voor algemene en technische installaties en 10 jaar voor inrichting.

Software wordt afgeschreven, afhankelijk van het type, over een periode van maximum acht jaar in het geval van infrastructuur ontwikkelingen en over drie of vijf jaar in het geval van software hoofdzakelijk ontwikkeld met als doel het verlenen van diensten aan klanten.

Software-onderhoudskosten worden als last verantwoord in de periode waarin ze zijn gemaakt. Evenwel worden uitgaven die worden gezien als een upgrade van de software of die de levensduur verlengen opgenomen in de initiële aanschaffings- of constructiekost.

Voor afschrijfbaar materiële en immateriële vaste activa wordt beoordeeld of er een bijzondere waardevermindering dient plaats te vinden wanneer er op balansdatum een aanwijzing bestaat van een mogelijke bijzondere waardevermindering. Voor niet-afschrijfbaar activa wordt minstens eenmaal per jaar beoordeeld of er een bijzondere waardevermindering dient plaats te vinden op basis van dezelfde methode als goodwill toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden.

Indien er indicaties zijn die wijzen op een mogelijke bijzondere waardevermindering wordt de nieuwe realiseerbare waarde van het actief vergeleken met de boekwaarde. Wanneer een actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, dan wordt een bijzonder waardeverminderingverlies opgenomen in de resultatenrekening. Dit verlies wordt teruggedraaid wanneer er een wijziging is in het geschatte realiseerbaar bedrag of wanneer er niet langer een indicatie is die wijst op een mogelijke bijzondere waardevermindering. Bijzondere waardeverminderingverliezen worden opgenomen in de resultatenrekening onder 'Bijzondere waardeverminderingen en afschrijvingen van materiële en immateriële vaste activa'.

Winsten en verliezen bij desinvesteringen van materiële en immateriële vaste activa gebruikt in de bedrijfsvoering worden verantwoord in de resultatenrekening onder 'Netto winst/verlies op overige vaste activa'.

Winsten en verliezen bij desinvesteringen van vastgoedbeleggingen worden verantwoord in de resultatenrekening onder 'Overige baten' of 'Overige lasten'.

1.h Leaseovereenkomsten

De entiteiten van BNP Paribas Fortis kunnen hetzij leasingnemer of leasinggever zijn in een leaseovereenkomst.

1.h.1 Boekingen uit hoofde van de leasinggever

Leaseovereenkomsten aangegaan door BNP Paribas Fortis als leasinggever kunnen geïnclassificeerd worden als een financiële of een operationele lease.

Financiële lease

In een financiële leaseovereenkomst draagt de leasinggever vrijwel alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en voordelen over naar de leasingnemer. Het wordt behandeld als een lening gegeven aan de leasingnemer ter financiering van de aankoop van het actief.

De contante waarde van de leasebetalingen en eventuele restwaarden worden verantwoord als een vordering. De nettobaten ontvangen door de leasinggever uit het leasingcontract zijn gelijk aan het bedrag van rente op een lening en is opgenomen in de resultatenrekening onder 'Rentebaten'. De leasebetalingen worden gespreid over de duur van de lease en worden toegewezen als een vermindering van de hoofdsom en als rente zodat de nettobaten een constant rendement weerspiegelen op de netto-investering in de lease. De gebruikte rentevoet is de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst.

Bijzondere waardeverminderingen op leasevorderingen worden bepaald op basis van dezelfde principes als toegepast op financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kost

Operationele lease

Een operationele lease is een leaseovereenkomst waarbij vrijwel alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en voordelen niet worden overgedragen naar de leasingnemer.

De activa worden verantwoord onder materiële vaste activa in de balans van de leasinggever en worden lineair afgeschreven over de gebruiksduur. Het afschrijfbaar bedrag bevat niet de restwaarde van het actief. De huurbetalingen worden volledig opgenomen in de resultatenrekening op een lineaire basis over de leasetermijn. De leasebetalingen en afschrijvingskost worden opgenomen in de resultatenrekening onder 'Overige baten' en 'Overige lasten'.

1.h.2 Boekingen uit hoofde van de leasingnemer

De leaseovereenkomsten afgesloten door BNP Paribas Fortis, met uitzondering van de contracten voor een periode van ten hoogste 12 maanden en de leaseovereenkomsten waarvan het onderliggende actief een lage waarde heeft, worden op de balans geboekt als een gebruiksrecht en een leaseverplichting uit hoofde van de lease- en andere betalingen tijdens de leaseperiode. Het gebruiksrecht en de leaseverplichting worden afgeschreven over de looptijd van het contract, respectievelijk op lineaire en actuariële basis. De ontmantelingskosten die verband houden met welbepaalde en belangrijke inrichtingen worden bij de aanvang opgenomen in het gebruiksrecht met een tegenboeking als verplichtingen wegens voorzieningen.

De belangrijkste hypothesen die BNP Paribas Fortis hanteert als grondslag voor de waardering van het gebruiksrecht en de leaseverplichtingen worden hieronder opgelijst :

- de leaseperiodes stemmen overeen met de niet-opzegbare periode van de leaseovereenkomst, in voorkomend geval aangevuld met de verlengingsopties waarvan de uitoefening redelijk zeker is. De standaard handelshuurovereenkomst in België is het zogenaamde 'drie, zes, negen' contract. Bij dit type van overeenkomst bedraagt de afdwingbare basisperiode maximum negen jaar, met een eerste niet-opzegbare periode van drie jaar gevolgd door twee optionele verlengingsperiodes van elk drie jaar. Naargelang de uitkomst van de analyse kunnen deze contracten daarom een looptijd hebben van drie, zes of negen jaar. Voor contracten zonder afdwingbare periode die stilzwijgend verlengd kunnen worden, worden de gebruiksrechten en de leaseverplichtingen geboekt op basis van de opzegtermijn voor zover die periode langer duurt dan 12 maanden. Voor contracten met op aanvangsdatum een leaseperiode van ten hoogste twaalf maanden, of die zolang er geen opzeg voor beëindiging gegeven wordt stilzwijgend verlengd kunnen worden voor die afdwingbare periode of een andere afdwingbare periode, worden de gebruiksrechten en de overeenkomstige leaseverplichtingen geboekt op de elke verlengingsdatum van een afdwingbare periode;
- de disconteringsvoeten gebruikt voor de berekening van het gebruiksrecht en de leaseverplichting wordt voor elk actief bepaald als de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst, indien beschikbaar, of anders als de marginale rentevoet van de lessee op de contractdatum rekening houdend met de gemiddelde looptijd ('duration') van het contract;
- bij wijziging van een contract wordt de contractuele verplichting opnieuw geëvalueerd op basis van de nieuwe resterende leaseperiode met een nieuwe waardering van het gebruiksrecht en de leaseverplichting als gevolg.

1.i Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

Wanneer BNP Paribas Fortis beslist om een vast actief te verkopen en het hoogstwaarschijnlijk is dat de verkoop zal plaatsvinden binnen de 12 maanden, dan worden deze activa afzonderlijk getoond in de lijn 'Vaste activa aangehouden voor verkoop' op de balans. Verplichtingen verbonden aan deze activa worden ook afzonderlijk getoond op de balans in de lijn 'Verplichtingen verbonden aan vaste activa aangehouden voor verkoop'. Wanneer BNP Paribas Fortis gebonden is door een verkoopplan dat zal leiden tot verlies van controle over een dochteronderneming en verkoop binnen de 12 maanden is hoogstwaarschijnlijk, dan worden alle activa en verplichtingen van de dochteronderneming getoond op de lijn 'Activa en verplichtingen aangehouden voor verkoop'.

Bij classificatie in deze categorie, worden de vaste activa en groepen van activa en verplichtingen gewaardeerd tegen de laagste van de boekwaarde en hun marktwaarde min verkoopkosten.

Deze activa worden niet langer afgeschreven. Wanneer een actief of een groep van activa een bijzondere waardevermindering ondergaan, wordt die verantwoord in de resultatenrekening. Bijzondere waardeverminderingen kunnen worden teruggenomen.

Wanneer een groep van activa en verplichtingen aangehouden voor verkoop een belangrijke kasstroomgenererende eenheid vertegenwoordigt, dan wordt deze geïdentificeerd als 'Beëindigde bedrijfsactiviteiten'. De beëindigde bedrijfsactiviteiten omvatten zowel activiteiten die worden aangehouden voor verkoop, activiteiten die worden afgestoten en dochterondernemingen die uitsluitend zijn overgenomen met het oog op wederverkoop.

Alle winsten en verliezen in verband met beëindigde bedrijfsactiviteiten worden afzonderlijk getoond in de resultatenrekening op de lijn 'Winst/verlies na belastingen op beëindigde bedrijfsactiviteiten en activa aangehouden voor verkoop'. Deze lijn bevat de winsten of verliezen na belastingen op beëindigde bedrijfsactiviteiten, de winst of het verlies na belastingen voortvloeiend uit de herwaardering tegen reële waarde min verkoopkosten en de winst of het verlies na belastingen bij de afstoting van de activiteiten.

1.j Personeelsvoordelen

Personeelsvoordelen worden geïdentificeerd in een van de volgende vier categorieën:

- kortetermijnvoordelen zoals salarissen, jaarlijkse vakantie, aanmoedigingsplannen, winstdelende en aanvullende betalingen;
- langetermijnvoordelen, inclusief uitkeringen voor langdurige arbeidsongeschiktheid, voordelen die samenhangen met langdurig dienstverband en andere types van op geldmiddelen gebaseerde uitgestelde vergoedingen;
- ontslagvergoedingen;
- vergoedingen na uitdiensttreding.

Kortetermijnvoordelen

BNP Paribas Fortis verantwoordt een kost wanneer men heeft gebruik gemaakt van de diensten geleverd door werknemers in ruil voor personeelsvoordelen.

Langetermijnvoordelen

Dit zijn voordelen, andere dan kortetermijnvoordelen, vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen. Dit heeft hoofdzakelijk betrekking op vergoedingen die meer dan 12 maanden zijn uitgesteld en die niet verbonden zijn aan de BNP Paribas aandelenprijs en deze worden toegewezen in het jaarverslag aan de periode waarin ze zijn verdiend.

De gebruikte actuariële technieken zijn gelijkaardig aan deze die gebruikt worden voor pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen uitgezonderd dat de actuariële winsten en verliezen verantwoord worden in de resultatenrekening en niet in het eigen vermogen.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn verschuldigde personeelsvoordelen als gevolg van een beslissing van BNP Paribas Fortis om een arbeidscontract te beëindigen voor de wettelijke pensioenleeftijd of als gevolg van een beslissing van een werknemer een vrijwillig vervroegd vertrek te aanvaarden in ruil voor een vergoeding. Ontslagvergoedingen die betaalbaar worden over meer dan 12 maanden na balansdatum worden verdisconteerd.

Vergoedingen na uitdiensttreding

In overeenstemming met IFRS maakt BNP Paribas Fortis een onderscheid tussen pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen en pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen.

Pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen leidt niet tot een verplichting voor BNP Paribas Fortis en vereist bijgevolg geen voorziening. Het bedrag van de verschuldigde werkgeversbijdrage tijdens de periode wordt verantwoord als een kost.

Enkel schema's op basis van vaste toezeggingen geven aanleiding tot een verplichting voor BNP Paribas Fortis. Deze verplichting moet gewaardeerd en verantwoord worden als een verplichting door middel van een voorziening.

De classificatie van pensioenregelingen in deze twee categorieën is gebaseerd op de economische werkelijkheid van de pensioenregeling die herzien wordt om te bepalen of BNP Paribas Fortis een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om de overeengekomen voordelen te betalen aan de werknemers.

De vergoedingsverplichting na uitdiensttreding onder een plan met vaste toezeggingen wordt gewaardeerd op basis van actuariële technieken die rekening houden met demografische en financiële veronderstellingen.

De verantwoorde netto verplichting met betrekking tot pensioenplannen met vaste toezeggingen is het verschil tussen de contante waarde van de verplichting voor plannen met vaste toezeggingen en de reële waarde van de fondsbeleggingen.

De contante waarde van de verplichting voor pensioenplannen met vaste toezeggingen wordt gewaardeerd op basis van actuariële veronderstellingen toegepast door BNP Paribas Fortis waarbij gebruik wordt gemaakt van de 'projected unit credit'-methode. Deze methode houdt rekening met verschillende parameters eigen aan het land of de entiteit van BNP Paribas Fortis zoals demografische veronderstellingen, de kans dat werknemers de onderneming zullen verlaten voor pensioenleeftijd, salarisinflatie, de verdisconteringsvoet en de algemene inflatie.

Wanneer de waarde van de fondsbeleggingen het bedrag van de verplichting overschrijdt, wordt een actief opgenomen als het een toekomstig voordeel voor BNP Paribas Fortis weergeeft onder de vorm van een vermindering in de toekomstige bijdragen of een toekomstige terugbetaling van de bedragen betaald in het plan.

De jaarlijkse kost verantwoord in de resultatenrekening onder 'Salarissen en personeelsvoordelen' met betrekking tot pensioenplannen met vaste toezeggingen omvatten de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten (de verworven rechten van elk personeelslid op basis van de geleverde diensten), de rentekosten verbonden aan de impact van het verdisconteren van de netto verplichting voor pensioenplannen met vaste toezeggingen, de pensioenkosten van verstreken diensttijd voortvloeiend uit pensioenplanwijzigingen en de gevolgen van inperkingen of afwikkelingen en het verwachte rendement op eventuele fondsbeleggingen.

Herwaarderingen van de netto verplichting (activa) voor pensioenplannen met vaste toezeggingen worden verantwoord in niet-gerealiseerde resultaten en worden nooit geherclassificeerd naar de resultatenrekening. Ze omvatten actuariële winsten of verliezen, het rendement op de fondsbeleggingen en de wijzigingen in niet-verantwoorde activa door beperkingen (exclusief het bedrag opgenomen in de netto rente van de verplichting (activa) voor pensioenplannen met vaste toezeggingen).

1.k Op aandelen gebaseerde beloningen

Op aandelen gebaseerde beloningen zijn betalingen gebaseerd op aandelen uitgegeven door BNP Paribas die ofwel worden afgewikkeld onder de vorm van eigen vermogen of geldmiddelen waarvan het bedrag is gebaseerd op de trends in de waarde van de BNP Paribas-aandelen.

IFRS 2 vereist dat de op aandelen gebaseerde beloningen toegekend na 7 november 2002 opgenomen worden als kosten. Het opgenomen bedrag is de waarde van de op aandelen gebaseerde betaling toegekend aan de werknemers.

BNP Paribas Fortis kent aandelenoptieplannen en uitgestelde op aandelen gebaseerde of aan aandelenprijs verbonden in geld afgewikkelde vergoedingsplannen toe aan werknemers en biedt hen ook de mogelijkheid aan om in te tekenen voor specifiek uitgegeven BNP Paribas-aandelen tegen een korting op voorwaarde dat ze de aandelen aanhouden voor een bepaalde periode.

Aandelenopties en toewijzingsplannen van gratis aandelen

De kost met betrekking tot aandelenopties en toewijzingsplannen van gratis aandelen wordt verantwoord over de wachtperiode als het voordeel enkel wordt toegekend als de begunstigde blijft voor de entiteit werken.

Kosten met betrekking tot aandelenopties en gratis aandelen worden opgenomen onder salarissen en andere personeelsvoordelen en de 'credit'-boeking gebeurt via het eigen vermogen. De kost wordt berekend op basis van de algemene waarde van het plan bepaald op de datum waarop het is toegekend door de Raad van Bestuur.

In afwezigheid van enige markt voor deze instrumenten worden financiële waarderingmodellen gebruikt die rekening houden met de prestatievoorwaarden verbonden aan de BNP Paribas-aandelenprijs. De totale kost van een plan wordt bepaald door de eenheidswaarde per toegekende optie of aandeel te vermenigvuldigen met het geschatte aantal van toegekende opties en aandelen die onvoorwaardelijk zullen worden aan het eind van de periode rekening houdend met de voorwaarden met betrekking tot het blijvend dienstverband van de begunstigde.

De enige veronderstellingen die worden herzien tijdens de wachtperiode en dus resulteren in de herwaardering van de kost, zijn deze die betrekking hebben op de waarschijnlijkheid dat werknemers BNP Paribas Fortis zullen verlaten en deze die betrekking hebben tot de prestatievoorwaarden die niet verbonden zijn aan de waarde van de BNP Paribas-aandelen.

Op aandelen gebaseerde en in geldmiddelen afgewikkelde uitgestelde vergoedingen

De kosten die gepaard gaan met deze plannen worden opgenomen in het jaar waarin de werknemer de betreffende diensten verleent.

Als de betaling van een op aandelen gebaseerde variabele vergoeding uitdrukkelijk afhankelijk is van het voortzetten van het dienstverband van de werknemer tijdens de wachtperiode, neemt men aan dat de diensten verleend werden tijdens deze periode. De kosten voor de overeenkomstige vergoeding worden gespreid over de periode opgenomen en worden geboekt als kosten voor salarissen en personeelsvoordelen tegenover een overeenkomstige verplichting op de balans. De kost wordt daarna herzien om rekening te houden met een eventuele stopzetting van het dienstverband of de niet-naleving van een aan de prestatie verbonden voorwaarde en de gewijzigde prijs van het BNP Paribas aandeel.

Als er geen verplichting is tot voortzetting van het dienstverband worden de kosten niet gespreid maar onmiddellijk opgenomen tegenover een overeenkomstige verplichting op de balans. Vervolgens worden de kosten tot aan de afwikkeling op elke rapporteringsdatum herzien om rekening te houden met een eventuele aan de prestatie gerelateerde voorwaarde en de gewijzigde prijs van het BNP Paribas aandeel.

1.1 Voorzieningen gerapporteerd onder verplichtingen

Voorzieningen worden verantwoord onder verplichtingen (andere dan deze die betrekking hebben op financiële instrumenten en personeelsvoordelen) die hoofdzakelijk betrekking hebben op herstructureringen, geschillen, boetes, sancties en fiscale risico's.

Een voorziening wordt verantwoord wanneer het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen inhouden vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden en het bedrag van de verplichting kan op betrouwbare wijze worden geschat. Het bedrag van zo een verplichting wordt verdisconteerd, in geval het effect van verdisconteren materieel is, met als doel het bedrag van de voorziening te bepalen.

1.m Actuele en uitgestelde belastingen

De actuele belastinglast wordt bepaald op basis van de belastingregelgeving en belastingvoeten die van kracht zijn in elk land waarin BNP Paribas Fortis actief is tijdens de periode waarin de inkomsten gegenereerd zijn.

Uitgestelde belastingen worden verantwoord wanneer er tijdelijke verschillen zijn tussen de boekwaarde van een actief of verplichting in de balans en de fiscale boekwaarde ervan.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden verantwoord voor alle belastbare tijdelijke verschillen die verschillen van:

- uitgestelde belastingverplichtingen voortvloeiend uit de eerste opname van goodwill;
- uitgestelde belastingverplichtingen die verband houden met investeringen waarover BNP Paribas Fortis exclusieve of gezamenlijke controle uitoefent, wanneer BNP Paribas Fortis het tijdstip kan bepalen waarop het tijdelijke verschil wordt afgewikkeld en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de nabije toekomst niet zal worden afgewikkeld.

Uitgestelde belastingvorderingen worden verantwoord voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen en niet-gebruikte overdraagbare fiscale verliezen maar enkel in de mate waarin het waarschijnlijk is dat de onderneming in kwestie toekomstige fiscale winst zal genereren waartegen deze tijdelijke verschillen en fiscale verliezen kunnen worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd op basis van de balansmethode en gebaseerd op basis van belastingstarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn op de periode waarin de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld, op basis van de belastingstarieven waarvan het wetgevingsproces materieel is afgesloten of zal afgesloten zijn tegen het eind van de verslagperiode. Ze worden niet verdisconteerd.

1.n Kasstroomoverzicht

De geldmiddelen en kasequivalenten zijn samengesteld uit het nettosaldo van de kasrekeningen, de rekeningen bij centrale banken en het nettosaldo van interbancaire direct opeisbare leningen en deposito's.

Wijzigingen in geldmiddelen en kasequivalenten met betrekking tot operationele activiteiten geven de kasstromen weer gecreëerd door de bedrijfsactiviteiten van BNP Paribas Fortis inclusief de kasstromen met betrekking tot verhandelbare depositocertificaten.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd wanneer ze ontstaan binnen een belastinggroep die in de jurisdictie van eenzelfde belastingautoriteit valt en wanneer er een in rechte afdwingbaar recht is om te salderen.

Bij onzekerheid over fiscale behandelingen van inkomsten past BNP Paribas Fortis de volgende werkwijze toe:

- BNP Paribas Fortis gaat na of het waarschijnlijk is dat een belastingautoriteit een onzekere fiscale behandeling zal aanvaarden;
- een eventuele onzekerheid wordt weergegeven bij de bepaling van de fiscale winst (het fiscaal verlies) door rekening te houden met hetzij het meest waarschijnlijke bedrag (het ene, meest waarschijnlijke bedrag van een reeks mogelijke uitkomsten), hetzij de verwachte waarde (de som van de kansgewogen bedragen uit een reeks mogelijke uitkomsten).

Actuele en uitgestelde belastingen worden verantwoord als belastingbaten of -lasten in de resultatenrekening met uitzondering van degene die verband houden met een transactie of gebeurtenis die rechtstreeks in het eigen vermogen wordt geboekt. Die worden eveneens in het eigen vermogen opgenomen.

Wanneer fiscale tegoeden op inkomsten van vorderingen en obligaties worden gebruikt om de winstbelasting die moet betaald worden af te wikkelen, dan worden deze fiscale tegoeden op dezelfde lijn verantwoord als de baten waartoe ze betrekking hebben. De overeenkomstige belastinglast wordt behouden in de resultatenrekening onder 'Winstbelastingen'.

Wijzigingen in geldmiddelen en kasequivalenten met betrekking tot investeringsactiviteiten geven de kasstromen weer die voortvloeien uit de acquisities en desinvesteringen van dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen of joint ventures opgenomen in de geconsolideerde groep, evenals de acquisities en desinvesteringen van materiële vaste activa exclusief vastgoedbeleggingen en eigendommen aangehouden onder een operationele leasing.

Wijzigingen in geldmiddelen en kasequivalenten met betrekking tot financieringsactiviteiten geven de kasstromen weer die voortvloeien uit transacties met aandeelhouders, kasstromen met betrekking tot obligaties en achtergestelde schulden en schulden vertegenwoordigd door effecten (exclusief verhandelbare depositocertificaten).

1.0 Gebruik van schattingen in de voorbereiding van het jaarverslag

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat managers van kernactiviteiten en bedrijfsfuncties veronderstellingen en schattingen maken die worden weergegeven in de waardering van baten en lasten in de resultatenrekening, van activa en verplichtingen in de balans en in de openbaarmaking van informatie in de toelichting van de jaarrekening.

Dit zorgt ervoor dat de desbetreffende managers beoordelingen moeten maken en gebruik moeten maken van de beschikbare informatie op de datum van de voorbereiding van de jaarrekening wanneer ze hun schattingen maken. De actuele toekomstige resultaten van activiteiten waarvoor managers hebben gebruik gemaakt van schattingen kunnen in realiteit erg verschillen van deze schattingen, hoofdzakelijk door de marktvoorwaarden. Dit kan een materiële impact hebben op de jaarrekening.

Dit is hoofdzakelijk van toepassing op:

- de analyse van de kasstroomeigenschap voor bepaalde financiële activa;
- de berekening van de verwachte kredietverliezen. Dit betreft vooral de beoordeling van de voorwaarde van de significante toename van het kredietrisico, de modellen en hypothesen toegepast voor het bepalen van de verwachte kredietverliezen en de bepaling van de verschillende economische scenario's met hun respectievelijke weging;
- de analyse van heronderhandelde kredieten om te bepalen of ze op de balans kunnen blijven dan wel uitgeboekt moeten worden;
- de beslissing of een markt actief of niet actief is, het gebruik van intern ontwikkelde modellen om financiële instrumenten te waarderen die niet genoteerd zijn op een actieve markt en die gerapporteerd worden als 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen' of als 'Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening' op het actief of het passief, en meer in algemeen de berekeningen van de reële waarde van financiële instrumenten die onderworpen zijn aan een verplichting van informatieverschaffing over de reële waarde;

- de veronderstellingen toegepast bij de beoordeling van de gevoeligheid van de reële waarde van financiële instrumenten voor elk type marktrisico, alsook de gevoeligheid van deze waarderingen voor de belangrijkste niet-waarneembare inputs zoals vermeld in de toelichting bij de jaarrekening;
- de relevantie van de documentatie van bepaalde afdekkingen van het resultaat door middel van derivaten en het vaststellen van de effectiviteit van afdekkingsstrategieën;
- de bijzondere waardeverminderingstests uitgevoerd op goodwill en immateriële vaste activa;
- de beoordeling van bijzondere waardeverminderingen op deelnemingen in vermogensmutatiemethode;
- de erkende belastinglatenties;
- het meten van de onzekerheid over de fiscale behandelingen van inkomsten en van andere voorzieningen voor risico's en kosten. Het is moeilijk om voor het einde van lopende onderzoeken en geschillen de mogelijke uitkomst en gevolgen in te schatten. De raming van de voorzieningen houdt rekening met alle inlichtingen die beschikbaar zijn op de datum van afsluiting van de jaarrekening, waaronder de aard van het geschil, de onderliggende feiten, de lopende procedures en de rechterlijke beslissingen, alsook met informatie over vergelijkbare zaken. BNP Paribas Fortis kan bij de beoordeling ook beroep doen op het advies van deskundigen en onafhankelijke raadgevers.

2 IMPACT VAN DE EERSTE TOEPASSING VAN IFRS 16

Sinds 1 januari 2019 past BNP Paribas Fortis de nieuwe boekhoudnorm IFRS 16 'Leaseovereenkomsten' toe. BNP Paribas Fortis heeft er voor gekozen om daarvoor gebruik te maken van de vereenvoudigde retroactieve transitie methode wat betekent dat het cumulatieve effect van de standaard in het eigen vermogen geboekt wordt. Deze impact in het eigen vermogen is het verschil tussen:

- het gebruiksrecht en de betreffende afschrijving berekend alsof de standaard sinds de begindatum van de leaseovereenkomst toegepast werd, gedisconteerd naar de datum van eerste toepassing van de standaard;
- de leaseverplichting gedisconteerd naar de datum van eerste toepassing.

De disconteringsvoet gebruikt voor zowel het gebruiksrecht als de leaseverplichting is de marginale rentevoet voor het resterende deel van de leaseperiode voor elk contract op datum van eerste toepassing van de standaard. Het gemiddelde van de disconteringsvoeten toegepast op 1 januari 2019 bedraagt 3,83%.

BNP Paribas Fortis past de belangrijkste praktische oplossingen toe die de standaard heeft voorzien in het kader van de toepassing van de vereenvoudigde retroactieve methode, met name de vrijstelling van de verplichting om een gebruiksrecht te bepalen voor leaseovereenkomsten waarvan de leaseperiode uiterlijk 12 maanden na de datum van eerste toepassing afloopt.

Voor de toepassing van de norm heeft BNP Paribas Fortis de gebruiksrechten van de geleasede activa in kaart gebracht. Daarbij werd verondersteld dat een actief het voorwerp uitmaakt van een leaseovereenkomst als het contract, het recht verleent aan de leasingnemer om gedurende een bepaalde periode de zeggenschap over het gebruik van een geïdentificeerd actief uit te oefenen. Elk geval werd door BNP Paribas Fortis beoordeeld op de volgende criteria:

- de identificeerbaarheid van het actief, wat veronderstelt dat de lessor niet beschikt over materiële substitutierechten bij de aanvang van het contract;
- het bestaan van effectieve zeggenschap over het actief wat het recht inhoudt voor de leasingnemer om nagenoeg alle aan het gebruik van het actief verbonden economische voordelen te verwerven evenals het recht om te beslissen over het gebruik.

Wanneer de leaseovereenkomst ook een niet-leasecomponent bevat zoals het verstrekken van diensten houdt BNP Paribas Fortis bij de berekening van het gebruiksrecht enkel rekening met het deel van de leasebetalingen dat overeenstemt met de leasecomponent. De identificatie van de lease- en niet-leasecomponenten gebeurt op basis van de individuele contractuele prijs van de afzonderlijke componenten of anders op basis van vergelijkbare beschikbare informatie.

Bij de berekening van de leaseverplichting houdt BNP Paribas Fortis enkel rekening met de bedragen exclusief B.T.W. van de volgende elementen:

- de vaste leasebetalingen;
- de variabele leasebetalingen die afhankelijk zijn van een index, zoals de bouwkostenindex, of van een rentevoet;
- evenals alle verwachte betalingen uit hoofde van restwaardegaranties, de uitoefenprijs van aankoopopties en boetes voor het beëindigen van de leaseovereenkomst.

Leasebetalingen gekoppeld aan het gebruiks niveau of de prestaties van het actief worden niet opgenomen in de berekening van de leaseverplichting.

De geïdentificeerde leaseovereenkomsten zijn grotendeels onroerende huurovereenkomsten en in mindere mate huurcontracten voor computer en bancaire apparatuur en huurcontracten voor voertuigen. De onroerende huurovereenkomsten hebben hoofdzakelijk betrekking op de commerciële kantoren voor de retail bank en bedrijfsgebouwen (kantoorgebouwen en hoofdkantoor).

BNP Paribas Fortis heeft de vrijstelling van eerste opname van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen die voorzien is in de paragrafen 15 en 24 van de standaard IAS 12 'Winstbelastingen' niet toegepast. Bijgevolg werden afzonderlijke uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen geboekt uit hoofde van respectievelijk de balanssaldi van de gebruiksrechten en de leaseverplichtingen bij de lessee.

De belangrijkste gevolgen voor de balans zijn een negatief effect van EUR 30 miljoen (na belastingen) op het eigen vermogen, een toename van de materiële vaste activa met EUR 412 miljoen, de vaststelling van een leaseverplichting van EUR 459 miljoen en een toename van de uitgestelde belastingvordering met EUR 2 miljoen en een daling van de uitgestelde belastingverplichtingen van EUR (6) miljoen (na verrekening met de afzonderlijke uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen op basis van de regels gedetailleerd in toelichting 1.m Actuele en uitgestelde belastingen).

Onderstaande tabel toont de impact op de balans van de eerste toepassing van IFRS 16.

In miljoenen euro's	31 december 2018	Effect van de toepassing van IFRS 16	1 januari 2019
Activa			
Actuele en uitgestelde belastingen	1 905	2	1 907
Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast	3 840	(1)	3 839
Materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	19 454	412	19 866
<i>waarvan bruto waarde</i>	<i>28 569</i>	<i>860</i>	<i>29 429</i>
<i>waarvan gecumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen</i>	<i>(9 115)</i>	<i>(448)</i>	<i>(9 563)</i>
Activa aangehouden voor verkoop	2 355	20	2 375
Totaal effect op activa		433	
Verplichtingen			
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	224 409	(11)	224 398
Actuele en uitgestelde belastingen	674	(6)	668
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	7 882	459	8 341
Verplichtingen aangehouden voor verkoop	2 099	21	2 120
Totaal effect op verplichtingen		463	
Eigen vermogen			
Totaal aandeel van de groep	22 274	(22)	22 252
Minderheidsbelangen	5 106	(8)	5 098
Totaal effect op eigen vermogen		(30)	
Totaal effect op passiva		433	

3 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OP 31 DECEMBER 2019

3.a Netto rentebaten

BNP Paribas Fortis rapporteert als 'Rentebaten' en 'Rentelasten' alle opbrengsten en kosten berekend door gebruik te maken van de effectieve interestmethode (rente, commissies en transactiekosten) uit financiële instrumenten tegen geamortiseerde kostprijs en uit financiële instrumenten geboekt op basis van reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen.

Hierin zijn ook de rentebaten en rentelasten uit financiële instrumenten uit de niet-handelsportefeuille begrepen die niet in aanmerking komen voor erkenning aan geamortiseerde kostprijs, aan reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen en financiële instrumenten die de Bank heeft aangewezen om te worden geboekt aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. De waardeveranderingen op financiële instrumenten aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening (met uitzondering van de gelopen intresten) worden geboekt onder 'Nettowinsten op financiële instrumenten aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening'.

Rentebaten en rentelasten uit derivaten geboekt als reële waardeafdekkingen worden toegevoegd aan de opbrengsten uit de afgedekte transactie. Op dezelfde wijze worden rentebaten en rentelasten uit derivaten gebruikt om transacties af te dekken die gewaardeerd worden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening in dezelfde rekeningen geboekt als de rentebaten en rentelasten van de onderliggende transacties.

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019			Boekjaar 2018		
	Baten	Lasten	Netto	Baten	Lasten	Netto
Financiële instrumenten tegen geamortiseerde kostprijs	6 722	(2 180)	4 542	6 893	(2 343)	4 550
Deposito's, leningen en ontleningen	5 616	(1 827)	3 789	5 890	(2 067)	3 823
Terugkoopovereenkomsten	50	(48)	2	31	(22)	9
Financiële lease-verrichtingen	904	(74)	830	832	(64)	768
Schuldbewijzen	152	-	152	140	-	140
Uitgegeven schuldbewijzen en achtergestelde schulden	-	(231)	(231)	-	(190)	(190)
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	114	-	114	195	-	195
Schuldbewijzen	114	-	114	195	-	195
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening (effecten in de handelsportefeuille uitgesloten)	14	(40)	(26)	15	(67)	(52)
Kasstroomafdekkingsinstrumenten	410	(364)	46	412	(336)	76
Afdekkingsinstrumenten voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	518	(386)	132	393	(288)	105
Leaseverplichtingen	-	(16)	(16)	-	-	-
Totaal rentebaten / lasten	7 778	(2 986)	4 792	7 908	(3 034)	4 874

Rentebaten op leningen die onderhevig zijn aan individuele waardeverminderingen bedroegen EUR 64 miljoen op 31 december 2019 en EUR 65 miljoen op 31 december 2018.

3.b Commissiebaten en -lasten

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019			Boekjaar 2018		
	Baten	Lasten	Netto	Baten	Lasten	Netto
Klantenverrichtingen	103	(114)	(11)	94	(101)	(7)
Activiteiten met betrekking tot effecten en derivaten	969	(258)	711	906	(206)	700
Financierings- en garantieverbintenissen	176	(12)	164	195	(9)	186
Vermogensbeheer en overige diensten	600	(4)	596	627	-	627
Overige	228	(410)	(182)	252	(401)	(149)
Totaal commissiebaten en -lasten	2 076	(798)	1 278	2 074	(717)	1 357
<i>Waarvan commissiebaten en -lasten gelinkt aan trust- en gelijkaardige activiteiten waarbij BNP Paribas Fortis activa aanhoudt of belegt in opdracht van klanten, trusts, pensioen- en voorzieningsfondsen of andere instellingen</i>	408	(6)	402	407	-	407
<i>Waarvan commissiebaten en -lasten gelinkt aan financiële instrumenten die niet gewaardeerd zijn aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening</i>	388	(126)	262	431	(110)	321

3.c Nettowinsten op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Nettowinsten op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening bevatten alle verlies- en winstitems met betrekking tot financiële instrumenten die deel uitmaken van de handelsportefeuille, eigenvermogensinstrumenten niet behorend tot de handelsportefeuille waarvoor BNP Paribas Fortis niet gekozen heeft voor een waardering tegen reële waarde via het eigen vermogen, financiële instrumenten die de Bank aangewezen heeft als reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, evenals schuldinstrumenten waarvan de kasstromen niet louter de terugbetaling van hoofdsom en interesten op de hoofdsom vormen of waarvoor het bedrijfsmodel niet het verzamelen van kasstromen en evenmin het verzamelen van kasstromen en het verkopen van de activa vormt.

Deze inkomsten bevatten de dividenden op deze instrumenten en sluiten interestinkomsten en -uitgaven op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening en instrumenten waarvan de kasstromen niet louter de terugbetaling van hoofdsom en interesten op de hoofdsom vormen of waarvoor het bedrijfsmodel niet het verzamelen van kasstromen en evenmin het verzamelen van kasstromen en het verkopen van de activa vormt, uit. Deze worden getoond in de 'Nettorentebaten' (toelichting 3.a).

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Financiële instrumenten van de handelsportefeuille	248	135
Interest-en kredietinstrumenten	178	8
Aandeleninstrumenten	148	(34)
Wisselkoersinstrumenten	(113)	124
Leningen en terugkoopovereenkomsten	32	37
Andere financiële instrumenten	3	-
Financiële instrumenten aangewezen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	(195)	13
Overige financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	164	26
Schuldbewijzen	9	(15)
Effecten met een aandelenkarakter	155	41
Impact van afdekboekhouding	(15)	20
Reëlewaarde afdekkingsinstrumenten	(747)	246
Items onder reële-waardeafdekking	732	(226)
Nettowinst op financiële instrumenten van de handelsportefeuille	202	194

Winsten en verliezen op financiële instrumenten aangewezen tegen reële waarde met waardeverminderingen in de resultatenrekening hebben voornamelijk betrekking op instrumenten waarvan de waardeveranderingen gecompenseerd kunnen worden door waardeveranderingen van economische afdekkingderivaten in de handelsportefeuille.

Nettowinsten op de portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden bevatten in 2019 en 2018 een niet-materieel bedrag overeenstemmend met de inefficiëntie van de kasstroomafdekkingen.

Mogelijke bronnen van inefficiëntie kunnen liggen aan verschillen tussen de afdekkingsinstrumenten en het afgedekte item, met name veroorzaakt door de niet overeenstemming van de kenmerken van de afgedekte posten en de afdekkingsinstrumenten, zoals de frequentie en het tijdstip van de renteherziening, de regelmaat van de betalingen en de actualisatiefactoren, of wanneer de derivaten ter afdekking een niet-nul reële waarde hebben op de aanvangsdatum van de afdekkingsrelatie. Kredietwaarderingaanpassingen (CVA) toegepast op dekkingsderivaten zijn ook een bron van inefficiëntie.

Gecumuleerde wijzigingen in reële waarde met betrekking tot beëindigende kasstroomafdekkingsrelaties, voorheen erkend in het eigen vermogen en in 2019 opgenomen in de verlies- en winstrekening zijn niet materieel, ongeacht of het afgedekte bestanddeel opgehouden heeft te bestaan of niet.

3.d Nettowinsten op financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen en op financiële activa aan geamortiseerde kostprijs

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Nettowinsten op schuldbewijzen met waardeveranderingen in het eigen vermogen	94	80
Nettowinsten op schuldbewijzen ⁽¹⁾	94	80
Nettowinsten op effecten met een aandelenkarakter met waardeveranderingen in het eigen vermogen	22	5
Dividendopbrengsten op effecten met een aandelenkarakter	22	5
Nettowinsten op financiële instrumenten met waardeveranderingen in het eigen vermogen	116	85
Nettowinsten op financiële instrumenten aan geamortiseerde kostprijs	(5)	(4)
Leningen en vorderingen	-	-
Schuldbewijzen ⁽¹⁾	(5)	(4)
Nettowinsten uit de afboeking van financiële instrumenten aan geamortiseerde kostprijs	(5)	(4)

⁽¹⁾ Rentebaten op schuldbewijzen zijn opgenomen in 'Nettorentebaten' (toelichting 3.a), en verliezen door bijzondere waardevermindering met betrekking tot mogelijke wanbetaling van de emittent worden verantwoord in 'Risicokost' (toelichting 3.g).

De latente resultaten op schuldbewijzen, die voorheen werden geboekt in de rubriek 'Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen die kunnen geherclassificeerd worden naar de resultatenrekening' en die nu in resultaat voor belastingen werden geboekt, vertegenwoordigen een netto-winst van EUR 165 miljoen in het boekjaar 2019 tegenover EUR 122 miljoen in het boekjaar 2018.

3.e Nettobaten uit overige activiteiten

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019			Boekjaar 2018		
	Baten	Lasten	Netto	Baten	Lasten	Netto
Nettobaten uit vastgoedbeleggingen	71	(15)	56	102	(48)	54
Nettobaten uit activa aangehouden onder operationele lease	10 610	(9 074)	1 536	9 832	(8 400)	1 432
Overige baten en lasten	728	(667)	61	586	(525)	61
Nettototaal baten uit overige activiteiten	11 409	(9 756)	1 653	10 520	(8 973)	1 547

3.f Overige algemene bedrijfskosten

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Externe diensten en overige algemene bedrijfskosten	(1 430)	(1 617)
Belastingen en bijdragen ⁽¹⁾	(388)	(375)
Totaal overige algemene bedrijfskosten	(1 818)	(1 992)

(1) De bijdragen aan de Europese resolutiefondsen, waarin ook de uitzonderlijke bijdragen begrepen zijn, bedragen EUR (58) miljoen in 2019 (EUR (68) miljoen in 2018).

3.g Risicokost

Het algemene model dat BNP Paribas Fortis gebruikt voor het vaststellen van bijzondere waardeverminderingen en dat beschreven wordt in toelichting 1.f.4 berust op twee stappen:

- De beoordeling of er zich sinds de eerste opname een significante toename van het kredietrisico heeft voorgedaan, en
- De berekening van de voorziening voor kredietverliezen ofwel als binnen de twaalf maanden te verwachten kredietverliezen dan wel als tijdens de volledige looptijd te verwachten kredietverliezen.

Bij beide stappen wordt rekening gehouden met toekomstgerichte informatie.

Significante toename van het kredietrisico

De beoordeling of er zich een significante toename van het kredietrisico heeft voorgedaan, gebeurt op basis van het individuele instrument en maakt gebruik van indicatoren en drempelwaarden die variëren naargelang de aard van de positie en het soort van tegenpartij.

De methode die BNP Paribas Fortis hanteert inzake interne kredietratings, wordt beschreven in Pillar 3 of the Registration document (sectie 4.a 'Krediet risico').

Kredieten toegekend aan grote niet-financiële ondernemingen, financiële instellingen, overheden en obligaties

De Bank gebruikt de interne tegenpartij rating om de significante toename van het kredietrisico te beoordelen.

Een afname van de kredietkwaliteit wordt beschouwd als significant, en het krediet (of obligatie) gerapporteerd als Stadium 2, als het verschil tussen de tegenpartijrating bij eerst opname en die op datum van rapportering gelijk is aan of groter dan 3 punten (bijvoorbeeld, een verlaging van 4- naar 5-).

De vereenvoudigde methode toegestaan door IFRS 9 bij een laag kredietrisico (en waarbij obligaties met een rating van 'investeringswaardig' op datum van rapportering opgenomen worden in Stadium 1 en obligaties waarvan de rating op rapporteringsdatum niet-investeringswaardig is terecht komen in Stadium 2) wordt enkel gebruikt voor schuldinstrumenten waarvoor op datum van eerste opname geen ratings beschikbaar zijn.

Kredieten toegekend aan KMO's en retailklanten

Voor posities op kmo's maakt de Bank als indicator voor het vaststellen van een significante toename van het kredietrisico eveneens gebruik van de interne tegenpartijrating. Wegens een hogere volatiliteit in het gehanteerde rating systeem wordt de afname van het kredietrisico als significant bestempeld en wordt het krediet daarom in Stadium 2 ondergebracht als het verschil tussen de tegenpartijrating bij eerste opname en die op datum van rapportering gelijk is aan of groter dan 6 punten.

Voor posities op retailklanten kunnen twee alternatieve indicatoren voor een toename van het kredietrisico in overweging genomen worden:

- Kans op wanbetaling (PD): de evolutie van de kans dat er zich in de volgende 12 maanden een wanbetaling voordoet wordt beschouwd als een redelijke benadering van de evolutie in de kans dat er zich tijdens de looptijd een wanbetaling voordoet. De afname van de kredietkwaliteit wordt beoordeeld als significant, en het krediet wordt daarom gerapporteerd in Stadium 2, als de verhouding tussen de kans op wanbetaling voor de komende 12 maanden en de kans op wanbetaling bij aanvang van het krediet hoger is dan vier.

- Het bestaan van een achterstallige betaling tijdens de laatste 12 maanden: in de gespecialiseerde activiteit van het consumentenkrediet wordt het bestaan van een betalingsprobleem dat zich tijdens de laatste 12 maanden heeft voorgedaan, beschouwd als een significante toename van het kredietrisico, zelfs als de achterstalligen sindsdien geregulariseerd zijn. Het krediet wordt daarom toegewezen aan Stadium 2.

Daarnaast, voor alle portefeuilles (behalve de gespecialiseerde activiteit van het consumentenkrediet):

- Er wordt aangenomen dat een krediet Stadium 1 is als de interne rating op rapporteringsdatum gelijk is aan of lager dan 4- (of de kans dat er zich in de volgende 12 maanden een wanbetaling voordoet is lager dan of gelijk aan 0,25%). Veranderingen in de kans op wanbetaling die betrekking hebben op een afwaardering van de rating in deze zone zijn immers en worden daarom ook niet gezien als 'significant'.
- Als de interne rating op rapporteringsdatum hoger is dan of gelijk aan 9+ (of de kans dat er zich in de volgende 12 maanden een wanbetaling voordoet is hoger dan 10%), dan wordt, rekening houdend met de praktijk van BNP Paribas Fortis bij het verlenen van kredieten, de verslechtering bestempeld als significant en wordt het krediet opgenomen in Stadium 2 (zolang ze niet onderhevig is aan een bijzondere waardevermindering).

Toekomstgerichte informatie

BNP Paribas Fortis houdt rekening met toekomstgerichte informatie zowel bij het beoordelen van de significante toename van het kredietrisico als bij het meten van de verwachte kredietverliezen (Expected Credit Loss or ECL).

De beoordeling van de significante toename van het kredietrisico wordt, naast de regels gebaseerd op een vergelijking van de risicoparameters bij eerste opname en op rapporteringsdatum, aangevuld met toekomstgerichte informatie (zoals macro-economische sectorale of geografische parameters) die het kredietrisico van bepaalde posities kunnen doen stijgen. Deze factoren kunnen ervoor zorgen dat de criteria voor een transfer naar stadium 2 worden verscherpt, wat kan resulteren in een stijging van het bedrag van de verwachte kredietverliezen voor posities die bijzonder gevoelig zijn voor deze toekomstgerichte parameters.

Voor het bepalen van het bedrag van de verwachte kredietverliezen heeft de Groep BNP Paribas er voor gekozen om voor elke geografische zone drie macro-economische scenario's te hanteren die een breed spectrum van potentieel toekomstige economische condities afdekken:

- Een basisscenario dat overeenstemt met het scenario dat gehanteerd wordt voor het budgetproces,
- Een negatief scenario overeenkomstig het scenario dat de Groep BNP Paribas toepast voor de driemaandelijkse stress tests,
- Een positief scenario dat de mogelijkheid biedt om rekening te houden met situaties waarin de economie beter presteert dan verwacht.

De relatie tussen de macro-economische scenario's en de bepaling van het bedrag van de verwachte kredietverliezen steunt voornamelijk op de modellering van migratie matrices voor de interne rating (of risico parameter). De kansen op wanbetaling die op basis van deze macro-economische scenario's worden vastgesteld maken het mogelijk om de verwachte kredietverliezen te meten voor elk van deze situaties.

De weging toe te kennen aan de verwachte kredietverliezen voor elk scenario wordt als volgt bepaald:

- 50% voor het basisscenario,
- De weging van de twee alternatieve scenario's wordt berekend op basis van de positie in de economische cyclus. Onder de gevolgde benadering wordt aan het ongunstige scenario een groter gewicht toegekend bij economische groei dan in periodes van lagere groei, dit in afwachting van een mogelijke economische achteruitgang.

Daarnaast wordt, indien nodig, bij het bepalen van het bedrag van de verwachte kredietverliezen rekening gehouden met scenario's waarbij activa verkocht worden.

Macro-economische scenario's

De drie macro-economische scenario's zijn gedefinieerd met een drie-jaar horizon. Ze komen overeen met:

- Een basisscenario beschrijft de economische evolutie die het meest waarschijnlijk is voor de periode van de prognose. Dit scenario wordt elk kwartaal bijgewerkt en wordt ontwikkeld door de dienst Economic Research van de BNP Paribas Groep in samenwerking met diverse experts binnen de Groep. Er worden projecties aangemaakt voor de kernmarkten van de Groep door middel van de belangrijkste macro-economische variabelen (het BNP en zijn onderdelen, de werkloosheidsgraad, de consumentenprijzen, de rentevoeten, de wisselkoersen, de olie- en vastgoedprijzen, ...) die bepalend zijn voor de modellering van de risicoparameters gebruikt bij de stress tests.

- Een negatief scenario dat weergeeft wat de impact is als de risico's die wegen op het basisscenario zich voordoen, en waaruit een minder gunstige economische ontwikkeling blijkt. Het startpunt is een schok op het BNP. De schok varieert in omvang, maar wordt gelijktijdig toegepast over de diverse economieën heen als de crisis beschouwd wordt als een globale crisis. De gebruikte hypothesen stemmen grotendeels overeen met deze voorgesteld door de toezichthouders. De andere variabelen (werkloosheidsgraad, inflatie, rentevoeten) worden bepaald op basis van aangetoonde econometrische verbanden en deskundig oordeel.
- Een positief scenario dat weergeeft wat de impact is als de risico's met een positief effect op de economie zich voordoen, en waaruit een gunstige economische ontwikkeling resulteert. Om een objectieve schatting van de voorzieningen te bekomen wordt het positieve scenario zo ontworpen dat de waarschijnlijkheid dat een schok van het BNP zich voordoet (gemiddeld, over één cyclus) gelijk is aan de waarschijnlijkheid van een overstemmende schok in het negatieve scenario. De omvang van toegepaste schokken stemt doorgaans overeen met 80% tot 95% van de omvang van negatieve schokken. Andere variabelen (werkloosheid, inflatie, rentevoeten) worden op dezelfde wijze bepaald als voor het negatieve scenario.

Het negatief scenario veronderstelt de materialisatie van een aantal risico's voor de economie, die leiden naar een sterk verslechterend economische koers ten opzichte van het basisscenario. De volgende veronderstellingen werden gebruikt voor het negatief scenario op 31 december 2019:

- Ongunstige evolutie in handel als een gevolg van het handelssconflict tussen de Verenigde Staten en China en de gevolgen hiervan voor de financiële markten.
- Risico's verbonden aan de Brexit: de onzekerheid met betrekking tot de toekomstige relatie tussen het Verenigde Koninkrijk en de Europese Unie blijft groot. Het Verenigd Koninkrijk kan lijden onder onderbrekingen in een aantal sectoren, grotere onzekerheid qua investeringen en consumptie, een zwakkere economische dynamiek, financiële spanningen en negatieve ontwikkelingen in de vastgoedmarkt. De Eurozone zou ook getroffen worden door de negatieve effecten van de Brexit.
- Mogelijke spanningen in de Eurozone verbonden aan de publieke financiën: de schuldgraad van overheden blijft hoog in een aantal landen, terwijl de economische activiteit verwacht wordt te matigen.
- Belangrijke correcties in een aantal aandelen- en vastgoedmarkten: een gematigde groeicyclus kan een aantal markten treffen.

- Geopolitieke risico's: spanningen in het Midden-Oosten kunnen de wereldeconomie beïnvloeden via schokken in de prijs van grondstoffen en het ondernemersvertrouwen.
- Moeilijkheden in opkomende markten: sommige opkomende markten lijden onder binnenlandse economische onevenwichten, een sterke US dollar, politieke ontwikkelingen op nationaal niveau en de verslechtering van internationale relaties. In een aantal gevallen kan de economische activiteit sterker worden beïnvloed vergeleken met de huidige inschatting.
- Vertragingen in China: een sterker dan verwachte vertraging in activiteit of een verdere verslechtering van de overheidsfinanciën en de handelsbalans kan een impact hebben op de wereldwijde financiële markten en kan zo ook een effect hebben op de wereldhandel en de prijs van grondstoffen.

Het effect van het negatieve scenario op de evolutie van het BBP van de OECD landen leidt na drie jaar tot een afwijking ten opzichte van het basisscenario van tussen (6)% en (12)%, afhankelijk van het land, en meer in het bijzonder (7)% voor de gemiddelde groei in de Eurozone en (6)% voor wat betreft de groei in de Verenigde Staten.

Op 31 december 2019 was de weging van het negatief scenario 26% voor BNP Paribas Fortis (24% voor het positief scenario). Dit weerspiegelt een positie boven het gemiddelde van de kredietcyclus, met een zeer gunstig niveau in de thuismarkten, gecompenseerd door een globale economische vertraging, in het bijzonder in de opkomende landen.

Risicokost van de periode

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Nettoename bijzondere waardeverminderingen	(448)	(402)
Recuperaties op voorheen afgeschreven leningen en vorderingen	35	28
Verliezen op oninbare leningen	(41)	(21)
Totale risicokost van de periode	(454)	(395)

Risicokost van de periode per boekhoudkundige categorie en activacategorie

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Geldmiddelen en tegoeden bij centrale banken	-	-
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	10	11
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	1	(7)
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	(420)	(408)
<i>waarvan leningen en vorderingen</i>	<i>(419)</i>	<i>(409)</i>
<i>waarvan schuldbewijzen</i>	<i>(1)</i>	<i>1</i>
Overige activa	(5)	-
Financierings-en garantieverbintenissen en overige	(40)	9
Totale risicokost van de periode	(454)	(395)
Risicokost op leningen en verbintenissen zonder bijzondere waardevermindering	11	(7)
<i>waarvan Stadium 1</i>	<i>(14)</i>	<i>(27)</i>
<i>waarvan Stadium 2</i>	<i>25</i>	<i>20</i>
Risicokost op leningen en verbintenissen met bijzondere waardevermindering - Stadium 3	(465)	(388)

Voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen: kredietrisico

Wijziging in de provisies voor bijzondere waardeverminderingen gedurende de periode per boekhoudkundige categorie en activacategorie

In miljoenen euro's	31 december 2018	ettotoename bijzondere waardever- minderingen	Aanwending bijzondere waardever- minderingen	Omrekeningsver- schillen en overige	31 december 2019
Bijzondere waardeverminderingen op activa					
Vorderingen op centrale banken	10	(1)	-	(1)	8
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	45	(12)	-	(4)	29
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	36	(1)	-	-	35
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	2 914	431	(327)	(53)	2 965
<i>waarvan leningen en vorderingen</i>	2 913	430	(327)	(53)	2 963
<i>waarvan schuldbewijzen</i>	1	1	-	-	2
Overige activa	7	4	-	-	11
Totaal bijzondere waardeverminderingen op financiële activa	3 012	421	(327)	(58)	3 048
<i>waarvan Stadium 1</i>	262	10	-	(9)	263
<i>waarvan Stadium 2</i>	436	(33)	(4)	3	402
<i>waarvan Stadium 3</i>	2 314	444	(323)	(52)	2 383
Voorzieningen geboekt als verplichting					
Voorzieningen voor verbintenissen	194	26	-	1	221
Overige voorzieningen	25	8	(1)	(3)	29
Totaal voorzieningen geboekt als verplichtingen	219	34	(1)	(2)	250
<i>waarvan Stadium 1</i>	43	4	-	2	49
<i>waarvan Stadium 2</i>	39	4	-	(1)	42
<i>waarvan Stadium 3</i>	137	26	(1)	(3)	159
Totaal bijzondere waardeverminderingen	3 231	455	(328)	(60)	3 298

Wijziging in de bijzondere waardeverminderingen en voorzieningen gedurende de vorige periode per boekhoudkundige categorie en activacategorie

In miljoenen euro's	1 januari 2018	Netto-toename bijzondere waardever- minderingen	Aanwending bijzondere waardever- minderingen	Omrekeningsver- schillen en overige	31 December 2018
Bijzondere waardeverminderingen op activa					
Vorderingen op centrale banken	9	4	-	(3)	10
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	55	(2)	-	(8)	45
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	28	7	-	1	36
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	3 096	415	(372)	(225)	2 914
<i>waarvan leningen en vorderingen</i>	3 094	416	(372)	(225)	2 913
<i>waarvan schuldbewijzen</i>	2	(1)	-	-	1
Overige activa	7	-	-	-	7
Totaal bijzondere waardeverminderingen op financiële activa	3 195	424	(372)	(235)	3 012
<i>waarvan Stadium 1</i>	271	20	-	(29)	262
<i>waarvan Stadium 2</i>	525	(4)	-	(85)	436
<i>waarvan Stadium 3</i>	2 399	408	(372)	(121)	2 314
Voorzieningen geboekt als verplichtingen					
Voorzieningen voor verbintenissen	198	2	(1)	(5)	194
Overige voorzieningen	39	(15)	-	1	25
Totaal voorzieningen geboekt als verplichtingen	237	(13)	(1)	(4)	219
<i>waarvan Stadium 1</i>	40	6	-	(3)	43
<i>waarvan Stadium 2</i>	57	(16)	-	(2)	39
<i>waarvan Stadium 3</i>	140	(3)	(1)	1	137
Totaal bijzondere waardeverminderingen en voorzieningen	3 432	411	(373)	(239)	3 231

Wijzigingen in de waardeverminderingen van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs gedurende de periode

In miljoenen euro's	Waardevermindering op activa met verwachte kredietverliezen over 12 maanden (Stadium 1)	Waardevermindering op activa met verwachte kredietverliezen over de resterende looptijd (Stadium 2)	Waardevermindering op dubieuze activa (Stadium 3)	Totaal
Op 31 december 2018	247	415	2 252	2 914
Nettotoename bijzondere waardeverminderingen	11	(30)	450	431
Financiële activa aangekocht of verstrekt tijdens de periode	110	121	-	231
Financiële activa afgeboekt tijdens de periode ⁽¹⁾	(51)	(85)	(193)	(329)
Transfer naar Stadium 2	(20)	194	(11)	163
Transfer naar Stadium 3	(4)	(97)	423	322
Transfer naar Stadium 1	13	(105)	(5)	(97)
Overige nettotoenames zonder transfer van stadium ⁽²⁾	(37)	(58)	236	141
Aanwending bijzondere waardeverminderingen	-	(4)	(323)	(327)
Omrekeningsverschillen en overige items	(6)	1	(49)	(54)
Op 31 december 2019	252	382	2 330	2 964

⁽¹⁾ Inclusief desinvesteringen

⁽²⁾ Inclusief afschrijvingen

Wijzigingen in de waardeverminderingen van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs gedurende de vorige periode

In miljoenen euro's	Waardevermindering op activa met verwachte kredietverliezen over 12 maanden (Stadium 1)	Waardevermindering op activa met verwachte kredietverliezen over de resterende looptijd (Stadium 2)	Waardevermindering op dubieuze activa (stadium 3)	Totaal
Op 1 januari 2018	261	509	2 326	3 096
Nettotoename bijzondere waardeverminderingen	15	(10)	410	415
Financiële activa aangekocht of verstrekt tijdens de periode	100	79	2	181
Financiële activa afgeboekt tijdens de periode ⁽¹⁾	(33)	(43)	(79)	(155)
Transfer naar Stadium 2	(22)	220	(38)	160
Transfer naar Stadium 3	(21)	(32)	465	412
Transfer naar Stadium 1	24	(143)	(8)	(127)
Overige nettotoenames zonder transfer van stadium ⁽²⁾	(33)	(91)	68	(56)
Aanwending bijzondere waardeverminderingen	-	-	(372)	(372)
Omrekeningsverschillen en overige items	(29)	(84)	(112)	(225)
Op 31 december 2018	247	415	2 252	2 914

⁽¹⁾ Inclusief desinvesteringen

⁽²⁾ Inclusief afschrijvingen

3.h Vennootschapsbelasting

Afstemming van de effectieve winstbelastingen met de theoretische winstbelasting tegen de standaardbelastingsvoet in België	Boekjaar 2019		Boekjaar 2018	
	In miljoenen euro's	Belastingsvoet	In miljoenen euro's	Belastingsvoet
Vennootschapsbelastingen op de winst aan de standaard belastingsvoet ⁽¹⁾	(882)	29,58%	(836)	29,58%
Effect van het verschil in belastingsvoet van toepassing op buitenlandse entiteiten	57	(1,9%)	49	(1,7%)
Fiscaal effect van belastingtariefwijzigingen	19	(0,6%)	40	(1,4%)
Effect met betrekking tot de belasting van effecten	74	(2,5%)	24	(0,8%)
Fiscaal effect van de activering van de overgedragen fiscale verliezen en tijdelijke verschillen	79	(2,6%)	42	(1,5%)
Fiscaal effect van het gebruik van niet-geactiveerde overdraagbare fiscale verliezen	-	-	3	(0,1%)
Overige effecten	33	(1,1%)	(5)	0,2%
Vennootschapsbelastingen	(620)	20,79%	(683)	24,17%
waarvan				
<i>Actuele belastingslast voor het jaar tot 31 december</i>	<i>(372)</i>		<i>(438)</i>	
<i>Uitgestelde belastingslast voor het jaar tot 31 december (toelichting 5.i)</i>	<i>(248)</i>		<i>(245)</i>	

⁽¹⁾ Aangepast voor het aandeel in het resultaat in geassocieerde deelnemingen en bijzondere waardevermindering van goodwill.

4 SEGMENTINFORMATIE

4.a Operationele segmenten

Bankactiviteiten in België

BNP Paribas Fortis biedt in België een breed pakket financiële diensten aan, bestemd voor particulieren, zelfstandigen, professionele klanten en kmo's. De Bank levert ook oplossingen op maat aan vermogende personen, ondernemingen en publieke en financiële instellingen. Daarvoor kan zij een beroep doen op de expertise en het internationale netwerk van haar moederbedrijf, BNP Paribas.

In Retail & Private Banking (RPB) is BNP Paribas Fortis sterk aanwezig: het bedient 3,5 miljoen particulieren, professionele klanten, kmo's en private banking-klanten. Het is sterk aanwezig in de lokale markt, via een uitgebreid netwerk van 590 kantoren en ook met andere distributiekanaalen als geldautomaten en online banking-faciliteiten (waaronder mobiel bankieren). Voor zijn retailbankieren opereert BNP Paribas Fortis onder vier elkaar aanvullende merken: het hoofdmerk BNP Paribas Fortis, plus Fintro, bpost bank en Hello bank!, een 100% digitale mobiele bankdienst. In de verzekeringssector werkt BNP Paribas Fortis nauw samen met AG Insurance, de Belgische marktleider.

Corporate Banking (CB) bedient een breed gamma aan klanten, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen, Belgische en Europese bedrijven, overheidsinstellingen, financiële instellingen, lokale besturen en institutionele beleggers. CB is met zijn zeer omvangrijk klantenbestand van grote en middelgrote bedrijven, marktleider in die twee categorieën en is ook een sterke uitdager in de overheidssector.

CB beschikt over een groot aantal zowel klassieke als gespecialiseerde oplossingen en diensten op maat. Het kan daarvoor een beroep doen op het internationaal netwerk van de BNP Paribas Groep in 71 landen. Daardoor kan CB perfect inspelen op de behoeften van zijn klanten op het vlak van financiering, transaction banking, bescherming en investeringsbankieren.

Bankactiviteiten in Luxemburg

BGL BNP Paribas behoort tot de leidende banken op de Luxemburgse financiële markt. Het heeft een belangrijke bijdrage geleverd tot de ontwikkeling van het land als belangrijk internationaal financieel centrum en het is diep geworteld in het economische, culturele, sportieve en maatschappelijke leven in Luxemburg.

Als partner met een jarenlang engagement voor de nationale economie, biedt BGL BNP Paribas een ruim productenpakket aan, zowel voor particulieren als voor professionele en institutionele klanten. De bank is marktleider voor bedrijven en nummer twee voor residerende particulieren in het Groothertogdom Luxemburg. Zij is ook marktleider in bankverzekeringen, met een gecombineerd aanbod van verzekerings- en bankdiensten.

Bankactiviteiten in Turkije

In Turkije opereert BNP Paribas Fortis via Türk Ekonomi Bankası (TEB) waarin het een participatie van 48,7% heeft. Het aanbod van Retail Banking bestaat uit debet- en kredietkaarten, consumentenkredieten en beleggings- en verzekeringsproducten verkocht via zijn kantorennetwerk en via internet- en telefoonbankieren. Corporate banking-diensten omvatten internationale handelsfinanciering, vermogensbeheer en cashmanagement, kredietdiensten, afdekking van valuta-, rente- en grondstoffenrisico's, alsook factoring en leasing. De Bank biedt via haar departementen van commercieel bankieren en kmo-bankieren een waaier aan bankdiensten voor kleine en middelgrote ondernemingen.

Andere thuismarkten

Het operationele segment 'Andere thuismarkten' omvat hoofdzakelijk BNP Paribas Leasing Solutions en Arval.

Arval is een 100%-dochtermaatschappij van BNP Paribas Fortis. Het is gespecialiseerd in operationele leasing van bedrijfsvoertuigen. Arval biedt zijn klanten - professionals, kmo's en grote internationale groepen - specifieke leasingoplossingen om de mobiliteit van hun medewerkers te optimaliseren en de risico's verbonden aan hun wagenpark uit te besteden. Arval verstrekt deskundig advies en kwaliteitsservice - de grondslagen van zijn merkbelofte - in 29 landen.

BNP Paribas Leasing Solutions is een Europese leider in leasing voor grote bedrijven en kmo's. Het is gespecialiseerd in verhuur- en financieringsoplossingen, gaande van leasing van professioneel materieel tot uitbesteding van het wagenpark.

Overige

Dit segment omvat hoofdzakelijk BNP Paribas Asset Management, AG Insurance, Personal Finance en de buitenlandse bijkantoren van BNP Paribas Fortis.

4.b Informatie per operationeel segment

Opbrengsten en kosten per operationeel segment

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019						Boekjaar 2018					
	Bankactiviteiten in België	Bankactiviteiten in Luxemburg	Bankactiviteiten in Turkije	Andere thuismarkten	Overige	Totaal	Bankactiviteiten in België	Bankactiviteiten in Luxemburg	Bankactiviteiten in Turkije	Andere thuismarkten	Overige	Totaal
Opbrengsten	4 065	666	936	2 184	185	8 036	4 126	613	950	2 006	358	8 053
Algemene bedrijfskosten	(2 693)	(388)	(462)	(1 135)	(76)	(4 754)	(2 784)	(380)	(459)	(1 066)	(158)	(4 847)
Risicokost	(40)	(5)	(238)	(141)	(30)	(454)	(13)	8	(205)	(116)	(69)	(395)
Bedrijfsresultaat	1 332	273	236	908	79	2 828	1 329	241	286	824	131	2 811
Niet operationele elementen	169	-	5	1	235	410	7	-	1	(10)	219	217
Resultaat voor belastingen	1 501	273	241	909	314	3 238	1 336	241	287	814	350	3 028

Activa en verplichtingen per operationeel segment

In miljoenen euro's	31 decembre 2019						31 decembre 2018					
	Bankactiviteiten in België	Bankactiviteiten in Luxemburg	Bankactiviteiten in Turkije	Andere thuismarkten	Overige	Totaal	Bankactiviteiten in België	Bankactiviteiten in Luxemburg	Bankactiviteiten in Turkije	Andere thuismarkten	Overige	Totaal
Activa	205 650	27 931	16 889	51 565	11 160	313 195	186 991	27 409	16 740	47 126	13 054	291 320
<i>waarvan deelnemingen in geassocieerde ondernemingen en joint ventures</i>	<i>958</i>	<i>93</i>	<i>4</i>	<i>69</i>	<i>2 718</i>	<i>3 842</i>	<i>965</i>	<i>93</i>	<i>3</i>	<i>54</i>	<i>2 725</i>	<i>3 840</i>
Verplichtingen	191 205	22 210	15 571	47 801	8 253	285 040	173 431	21 819	15 285	43 521	9 884	263 940

4.c Land-per-landrapportering

De land-per-landrapportering is opgesteld om te voldoen aan de vereisten van artikel 89 van de Richtlijn inzake kapitaalvereisten (CAD IV) uitgevaardigd door de Europese Unie. De informatie is voorgesteld op dezelfde basis als de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis voor de periode die eindigt op 31 december 2019 en die opgemaakt is volgens de internationale grondslagen voor financiële verslaggeving (IFRS) die aanvaard werden door de Europese Unie. De landinformatie wordt bepaald door het land van oprichting of vestiging van de bijkantoren en dochterondernemingen.

In miljoenen euro's, Boekjaar 2019 (*)	Opbrengsten	Resultaat voor belastingen	Actuele belastingen	Uitgestelde belastingen	Vennootschapsbelasting	VTEs (**) op 31 december 2019	Aard van activiteiten
België	4 269	1 580	(134)	(177)	(311)	12 811	
waarvan: BNP Paribas Fortis NV/SA (Inclusief Bass & Esmée Master Issuer NV)	3 892	1 375	(83)	(178)	(261)	11 689	Kredietinstellingen
Turkije	953	258	(91)	28	(63)	9 449	
waarvan: Türk Ekonomi Bankası AS	900	222	(83)	28	(55)	8 877	Kredietinstellingen
Luxemburg	707	302	(75)	3	(72)	2 271	
waarvan: BGL BNP Paribas	657	269	(80)	18	(62)	2 199	Kredietinstellingen
Frankrijk	656	193	(22)	(38)	(60)	3 379	
waarvan: BNP Paribas Lease Group BPLG	135	35	(9)	(2)	(11)	1 347	Leasing
Duitsland	174	57	(14)	(6)	(20)	751	
Polen	29	7	(3)	2	(1)	401	
Verenigd koninkrijk	302	134	(33)	3	(30)	1 213	
Spanje	254	171	(9)	(34)	(43)	821	
Nederland	110	58	(12)	-	(12)	388	
Italië	339	132	33	(17)	16	1 078	
Overige	243	92	(12)	(12)	(24)	1 835	
Totaal	8 036	2 984	(372)	(248)	(620)	34 397	

(*) De financiële data komen overeen met de bijdrage tot het geconsolideerd resultaat van volledig geconsolideerde entiteiten onder exclusieve controle.

(**) Voltijdse equivalenten (VTE) op 31 december 2019 van volledig geconsolideerde entiteiten onder exclusieve controle.

5 TOELICHTING OP DE BALANS OP 31 DECEMBER 2019

5.a Financiële activa, financiële verplichtingen en derivaten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Financiële activa en financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Financiële activa en financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening omvatten voor handelsdoeleinden bestemde transacties – derivaten inbegrepen –, van bepaalde verplichtingen die door de Bank worden aangewezen als tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de resultatenrekening op het tijdstip van uitgifte en niet voor handelsdoeleinden bestemde instrumenten waarvan de kenmerken de boekhoudkundige verwerking tegen geamortiseerde kostprijs of reële waarde via het eigen vermogen verhinderen.

In miljoenen euro's	31 december 2019				31 december 2018			
	Portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden	Portefeuille aangewezen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	Andere financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	Totaal	Portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden	Portefeuille aangewezen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	Andere financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	Totaal
Effectenportefeuille	434	-	1 735	2 169	962	-	1 863	2 825
Leningen en terugkoopovereenkomsten	5 879	4	127	6 010	5 888	4	74	5 966
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	6 313	4	1 862	8 179	6 850	4	1 937	8 791
Effectenportefeuille	516	-	-	516	158	-	-	158
Deposito's en terugkoopovereenkomsten	11 936	182	-	12 118	11 899	194	-	12 093
Uitgegeven schuldbewijzen (toelichting 5.h)	-	3 422	-	3 422	-	3 344	-	3 344
<i>Achternestelde schulden</i>	-	871	-	871	-	763	-	763
<i>Niet achternestelde schulden</i>	-	2 551	-	2 551	-	2 581	-	2 581
Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	12 452	3 604	-	16 056	12 057	3 538	-	15 595

Details van deze activa en verplichtingen kunnen worden teruggevonden in toelichting 5.d.

Financiële verplichtingen aangewezen als tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de resultatenrekening

Financiële verplichtingen aangewezen als tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de resultatenrekening bestaan voornamelijk uit uitgegeven schuld papier dat gecreëerd en gestructureerd wordt ten behoeve van klanten, en waar de risicoblootstelling samen met de afdekkingsstrategie beheerd wordt. Dit uitgegeven schuld papier bevat belangrijke ingebouwde derivaten waarvan de waardeveranderingen gecompenseerd kunnen worden door waardeveranderingen van economische afdekkingsderivaten.

De aflossingswaarde van de uitgegeven schuld tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de resultatenrekening op 31 december 2019 was EUR 3 680 miljoen (EUR 3 830 miljoen op 31 december 2018).

Andere financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de resultatenrekening

Andere financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de resultatenrekening zijn financiële activa die niet voor handelsdoeleinden bestemd zijn:

- schuldbewijzen die niet aan de door IFRS 9 omschreven voorwaarden voldoen om als financiële instrumenten 'tegen reële waarde via het eigen vermogen' of 'tegen geamortiseerde kostprijs' geboekt te worden:
  - hun business model dient niet om 'contractuele kasstromen te innen', noch 'contractuele kasstromen te innen en de instrumenten te verkopen'; en/of
  - hun kasstromen bestaan niet uitsluitend uit aflossingen van de hoofdsom en de rente op het openstaand hoofdbedrag;
- eigenvermogensinstrumenten die door de Bank niet aangeduid werden om 'tegen reële waarde via het eigen vermogen' opgenomen te worden.

Afgeleide financiële instrumenten

De meerderheid van voor handelsdoeleinden bestemde derivaten hebben betrekking op voor handelsdoeleinden geïnitieerde transacties. Ze kunnen voortvloeien uit 'market-making'- of arbitrage activiteiten. BNP Paribas Fortis handelt actief in derivaten. Deze transacties omvatten handel in 'gewone' instrumenten zoals renteswaps en gestructureerde transacties met complexe risicoprofielen aangepast aan de behoeften van de klanten. De nettopositie is in alle gevallen onderworpen aan limieten.

Sommige afgeleide instrumenten worden ook gebruikt voor het afdekken van financiële activa of financiële verplichtingen waarvoor de Bank geen afdekkingsrelatie heeft vastgelegd, of die niet in aanmerking komen om als afdekking geboekt te worden volgens IFRS.

In miljoenen euro's	31 december 2019		31 december 2018	
	Positieve marktwaarde	Negatieve marktwaarde	Positieve marktwaarde	Negatieve marktwaarde
Rentederivaten	7 716	6 371	4 447	3 104
Wisselkoersderivaten	1 471	1 365	1 745	1 673
Kredietderivaten	-	5	-	4
Aandelenderivaten	530	22	491	91
Overige derivaten	-	(1)	-	-
Afgeleide financiële instrumenten	9 717	7 762	6 683	4 872

Volgende tabel toont het totale notionele bedrag aan derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden. De notionele bedragen van de afgeleide instrumenten zijn louter een indicatie van het volume aan activiteiten van BNP Paribas Fortis op de derivatenmarkten en geven niet de marktrisico's weer die verbonden zijn aan deze instrumenten.

In miljoenen euro's	31 December 2019				31 December 2018			
	Beursverhandelde	Over-the-counter, verrekend door de centrale clearing huizen	Over-the-counter	Totaal	Beursverhandelde	Over-the-counter, verrekend door de centrale clearing huizen	Over-the-counter	Totaal
Rentederivaten	46 747	61 990	839 535	948 272	30 387	37 644	774 726	842 757
Wisselkoersderivaten	11	-	116 597	116 608	-	-	109 816	109 816
Kredietderivaten	-	-	38	38	-	-	70	70
Aandelenderivaten	29	-	2 177	2 206	344	-	2 134	2 478
Overige derivaten	-	-	-	-	-	-	-	-
Afgeleide financiële instrumenten	46 787	61 990	958 347	1 067 124	30 731	37 644	886 746	955 121

5.b Financiële afdekkingsderivaten

In de volgende tabel worden de notionele bedragen en de reële waarden van financiële derivaten ter reële waardeafdekking weergegeven.

In miljoenen euro's	31 december 2019			31 december 2018		
	Notioneel bedrag	Positieve reële waarde	Negatieve reële waarde	Notioneel bedrag	Positieve reële waarde	Negatieve reële waarde
Reële waarde-afdekking	120 169	2 362	5 401	100 115	1 035	3 368
Rentederivaten	119 441	2 350	5 379	99 279	1 006	3 327
Wisselkoersderivaten	728	12	22	836	29	41
Financiële derivaten aangehouden ter afdekking van de toekomstige kasstromen van niet-afgeleide financiële instrumenten	18 446	138	432	20 205	326	135
Rentederivaten	6 575	59	163	6 644	79	36
Wisselkoersderivaten	11 871	79	269	13 561	247	99
Overige derivaten	-	-	-	-	-	-
Afdekkingen van netto-investeringen in vreemde valuta	300	-	5	300	-	2
Wisselkoersderivaten	300	-	5	300	-	2
Financiële afdekkingsderivaten	138 915	2 500	5 838	120 620	1 361	3 505

De strategie voor het beheer van het interestrisico en wisselkoersrisico wordt beschreven in hoofdstuk 'Risicobeheer en kapitaalvereisten' van het jaarverslag.

De volgende tabel geeft het detail weer van de geïdentificeerde reëlewaardeafdeckingsrelaties en van portefeuilles van financiële instrumenten waarvan de afdekking nog geldt op 31 december 2019:

31 december 2019 In miljoenen euro's	Afdeckingsinstrumenten				Afgedekte instrumenten			
	Notionele bedragen	Positieve reële waarde	Negatieve reële waarde	Waardwijzigingen van de afdeckingsinstrumenten gebruikt voor de berekening van de ineffectiviteit van de afdekking tijdens de periode	Netto boekwaardeactief	Geaccumuleerd bedrag van de herwaardering van de afgedekte instrumentenactief	Netto boekwaarde-passief	Geaccumuleerd bedrag van de herwaardering van de afgedekte instrumenten passief
Afdekking van herkende instrumenten	14 417	184	2 221	(1 912)	9 733	1 919	5 013	89
Afgeleide instrumenten ter afdekking van het renterisico verbonden aan:	13 689	173	2 200	(1 913)	9 565	1 919	4 453	88
<i>Leningen en vorderingen</i>	999	14	277	(249)	986	249	-	-
<i>Schuldbewijzen</i>	8 223	57	1 918	(1 751)	8 579	1 670	-	-
<i>Deposito's</i>	2 044	4	3	1	-	-	2 044	1
<i>Uitgegeven schulden</i>	2 423	98	2	86	-	-	2 409	87
Afgeleide instrumenten ter afdekking van het wisselkoersrisico verbonden aan:	728	11	21	1	168	-	560	1
<i>Leningen en vorderingen</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Schuldbewijzen</i>	170	3	1	-	168	-	-	-
<i>Deposito's</i>	32	1	-	1	-	-	33	1
<i>Uitgegeven schulden</i>	526	7	20	-	-	-	527	-
Rente-afdekking van portefeuilles	105 752	2 178	3 180	(1 114)	46 415	2 074	57 971	963
Afgeleide instrumenten ter afdekking van het renterisico verbonden aan:	105 752	2 178	3 180	(1 114)	46 415	2 074	57 971	963
<i>Leningen en vorderingen</i>	47 393	532	2 671	(2 123)	46 415	2 074	-	-
<i>Deposito's</i>	58 359	1 646	509	1 009	-	-	57 971	963
Afgeleide instrumenten ter afdekking van het valutarisico verbonden aan:	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Leningen en vorderingen</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Deposito's</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale reële waarde-afdekking	120 169	2 362	5 401	(3 026)	56 148	3 993	62 984	1 052

31 december 2018 In miljoenen euros	Afdekkingsinstrumenten				Afgedekte instrumenten			
	Notionele bedragen	Positieve reële waarde	Negatieve reële waarde	Waardwijzigingen van de afdekkingsinstrumenten gebruikt voor de berekening van de ineffectiviteit van de afdekking tijdens de periode	Netto boekwaardeactief	Geaccumuleerd bedrag van de herwaardering van de afgedekte instrumenten - actief	Netto boekwaarde-passief	Geaccumuleerd bedrag van de herwaardering van de afgedekte instrumentenpassief
Afdekking van herkende instrumenten	13 790	78	1 890	(1 733)	13 384	1 659	2 498	22
Afgeleide instrumenten ter afdekking van het renterisico verbonden aan:	13 174	69	1 888	(1 732)	13 345	1 658	1 915	22
<i>Leningen en vorderingen</i>	1 052	13	269	(241)	1 285	241	-	-
<i>Schuldbewijzen</i>	10 210	22	1 616	(1 513)	12 060	1 417	-	-
<i>Deposito's</i>	43	1	-	-	-	-	44	-
<i>Uitgegeven schulden</i>	1 869	33	3	22	-	-	1 871	22
Afgeleide instrumenten ter afdekking van het wisselkoersrisico verbonden aan:	616	9	2	(1)	39	1	583	-
<i>Leningen en vorderingen</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Schuldbewijzen</i>	39	-	2	(1)	39	1	-	-
<i>Deposito's</i>	73	2	-	-	-	-	74	-
<i>Uitgegeven schulden</i>	504	7	-	-	-	-	509	-
Rente-afdekking van portefeuilles	86 323	957	1 460	(565)	34 748	1 142	52 182	581
Afgeleide instrumenten ter afdekking van het renterisico verbonden aan:	86 103	937	1 439	(565)	34 547	1 142	52 182	581
<i>Leningen en vorderingen</i>	34 361	130	1 289	(1 149)	34 547	1 142	-	-
<i>Schuldbewijzen</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Deposito's</i>	51 742	807	150	584	-	-	52 182	581
Afgeleide instrumenten ter afdekking van het valutarisico verbonden aan:	220	20	21	-	201	-	-	-
<i>Leningen en vorderingen</i>	220	20	21	-	201	-	-	-
<i>Deposito's</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale reële waarde-afdekking	100 113	1 035	3 350	(2 298)	48 132	2 801	54 680	603

Een actief, een verplichting of een geheel van activa en verplichtingen kunnen afgedekt worden over verschillende periodes met verschillende financiële derivaten. Daarnaast worden sommige afdekkingen gerealiseerd door een combinatie van twee derivaten (bijvoorbeeld om de variabele intrestindex van het eerste instrument te wisselen van Euribor naar Eonia). In dat geval worden de notionele bedragen opgeteld en is het totaal groter dan het afgedekte bedrag. De eerste situatie doet zich meer in het bijzonder voor bij portefeuilles die afgedekt worden voor het renterisico, terwijl de tweede situatie zich voordoet bij de afdekking van uitgegeven schuldbewijzen.

Wat de onderbroken reële waardeafdekkingen betreft waarbij het derivatencontract werd beëindigd, bedraagt het gecumuleerde bedrag van de reëlewaardeaanpassing van de afgedekte items dat moet afgeschreven worden over de resterende looptijd van de afgedekte items op 31 december 2019 EUR 38 miljoen voor de activa en 45 miljoen voor de verplichtingen. Op 31 december 2018 waren deze bedragen EUR 66 miljoen voor de activa en EUR 73 miljoen voor de verplichtingen.

Het notionele bedrag van kasstroomafdekkingsderivaten bedraagt EUR 18 446 miljoen op 31 december 2019. Wijzigingen in activa en verplichtingen die onmiddellijk in het eigen vermogen worden erkend bedragen EUR (57) miljoen. Op 31 december 2018 bedroeg het notionele bedrag van de kasstroomafdekkingsderivaten EUR 20 205 miljoen en de wijzigingen in activa en verplichtingen die onmiddellijk in het eigen vermogen worden erkend bedroegen EUR 57 miljoen.

De uitsplitsing van de notionele bedragen van afdekkingsinstrumenten volgens looptijd is als volgt:

31 december 2019	Vervaldatum		
	In miljoenen euro's	Minder dan 1 jaar	Tussen 1 tot 5 jaar
Financiële derivaten aangehouden ter reële waarde-afdekking van niet-afgeleide financiële instrumenten	17 557	58 827	43 785
Rentederivaten	17 328	58 370	43 743
Wisselkoersderivaten	229	457	42
Financiële derivaten aangehouden ter kasstroomafdekking	10 208	6 399	1 839
Rentederivaten	974	4 079	1 522
Wisselkoersderivaten	9 234	2 320	317
Overige derivaten	-	-	-
Afdekkingen van netto-investeringen in vreemde valuta	100	200	-
Wisselkoersderivaten	100	200	-

31 december 2018	Vervaldatum		
	In miljoenen euro's	Minder dan 1 jaar	Tussen 1 tot 5 jaar
Financiële derivaten aangehouden ter reële waarde-afdekking van niet-afgeleide financiële instrumenten	14 825	50 339	34 951
Rentederivaten	14 532	49 835	34 912
Wisselkoersderivaten	293	504	39
Financiële derivaten aangehouden ter kasstroomafdekking	12 879	6 253	1 073
Rentederivaten	1 644	4 118	882
Wisselkoersderivaten	11 235	2 135	191
Overige derivaten	-	-	-
Afdekkingen van netto-investeringen in vreemde valuta	-	300	-
Wisselkoersderivaten	-	300	-

5.c Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen

In miljoenen euro's	31 december 2019		31 december 2018	
	Reële waarde	waarvan waardeveranderingen opgenomen in het eigen vermogen	Reële waarde	waarvan waardeveranderingen opgenomen in het eigen vermogen
Schuldbewijzen	8 473	3	10 442	92
Overheden	3 854	40	5 616	112
Andere overheidsinstellingen	1 938	10	2 686	36
Kredietinstellingen	1 668	(2)	942	(2)
Andere	1 013	(45)	1 198	(54)
Effecten met een aandelenkarakter	329	271	336	271
Totaal financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	8 802	274	10 778	363

Schuldbewijzen tegen reële waarde met waardeveranderingen via het eigen vermogen, bevatten voor EUR 11 miljoen aan nominaal geïntegreerd in Stadium 3 op 31 december 2019 met een Stadium 3 waardevermindering van EUR (11) miljoen, bijgevolg een netto boekwaarde van nul (Nominaal van EUR 11 miljoen en waardevermindering van EUR (11) miljoen per 31 december 2018).

De optie om aandeleninstrumenten te erkennen tegen reële waarde met waardeveranderingen via het eigen vermogen werd weerhouden, meer bepaald voor aandelen die omwille van strategische partnerships worden aangehouden en voor aandelen die de Bank moet aanhouden om bepaalde activiteiten uit te kunnen voeren.

In de loop van 2019, heeft de Bank geen dergelijke investeringen verkocht en werden er geen niet-gerealiseerde opbrengsten of kosten naar ingehouden winsten overgeboekt.

5.d Bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten

Waarderingsproces

BNP Paribas Fortis houdt vast aan het fundamenteel principe dat het een unieke geïntegreerde productieketting moet hebben voor het produceren en het controleren van de waarderingen van financiële instrumenten die gebruikt worden voor het dagelijks risicobeheer en de financiële rapportering. Al deze processen zijn gebaseerd op een gemeenschappelijke economische waardering die een essentieel onderdeel is van bedrijfsbeslissingen en van de risicobeheerstrategieën.

De economische waarde is samengesteld uit een marktgemiddelde en bijkomende waardeaanpassingen.

Het marktgemiddelde wordt afgeleid van externe gegevens of waarderingstechnieken die het gebruik van observeerbare en op de markt gebaseerde gegevens maximaliseren. Het marktgemiddelde is een theoretische additieve waarde waarbij geen rekening wordt gehouden met i) de richting van de transactie of de impact op de bestaande risico's in de portefeuille, ii) de aard van de tegenpartijen, en iii) de aversie van een marktspeler voor bepaalde risico's eigen aan het instrument, de markt waarin het wordt verhandeld, of de risicobeheerstrategie.

De waardeaanpassingen houden rekening met onzekerheden van de waardering en met markt- en kredietrisicopremies om de kosten te weerspiegelen die zouden kunnen ontstaan bij een uitstap in de voornaamste markt. De reële waarde is meestal gelijk aan de economische waarde, onderworpen aan beperkte aanpassingen zoals eigen kredietrisico-aanpassingen, die specifiek vereist worden door de IFRS-standaarden.

De belangrijkste waardeaanpassingen worden in de sectie hieronder beschreven.

Waardeaanpassingen

Waardeaanpassingen toegepast door BNP Paribas Fortis voor het bepalen van de reële waarde zijn de volgende:

'Bied/laat'-aanpassingen: de 'bied/laat'-grenzen weerspiegelen de bijkomende uitstapkost van de prijszetter en op een symmetrische manier de door dealers beoogde vergoeding voor het dragen van het risico om de positie aan te houden of te beëindigen door de prijs van een andere dealer te aanvaarden. BNP Paribas Fortis veronderstelt dat de beste schatting van een uitstapprijs de bied- of laatprijs is, tenzij er een bewijs bestaat dat een ander punt in de 'bied/laat'-vork een representatievere uitstapprijs zou opleveren.

Aanpassingen omwille van onzekerheden met betrekking tot de input: er bestaat een onzekerheid over de uitstapprijs wanneer de prijsobservatie of gegevensinput, vereist door de waarderingstechnieken, moeilijk of onregelmatig is. Er zijn verschillende manieren om de graad van onzekerheid in de uitstapprijs te bepalen, zoals het meten van de spreiding van de beschikbare prijsaanduidingen of het schatten van de mogelijke grenzen van de input bij een waarderingstechniek.

Aanpassingen omwille van onzekerheden met betrekking tot het model: deze zijn verbonden aan situaties waar er een waarderingonzekerheid is omwille van de gebruikte waarderingstechniek ook al zijn er observeerbare inputs beschikbaar. Deze situatie ontstaat wanneer de risico's eigen aan de instrumenten verschillend zijn van deze beschikbaar in de observeerbare gegevens, waardoor de waarderingstechniek veronderstellingen omvat die niet gemakkelijk onderbouwd kunnen worden.

Kredietwaardeaanpassingen (CVA): de kredietwaardeaanpassing wordt toegepast op waarderingen en marktnoteringen waarin de kredietwaardigheid van de tegenpartij niet weerspiegeld wordt. Het heeft als doel rekening te houden met de mogelijkheid dat de tegenpartij in gebreke kan blijven en dat BNP Paribas Fortis niet de volledige reële waarde van de transacties zal ontvangen.

Bij het bepalen van de kost van het uitstappen of het overdragen van tegenpartijrisico, wordt de relevante markt beschouwd als een 'inter-dealer'-markt. De bepaling van de CVA blijft echter een beoordeling omwille van i) de mogelijke afwezigheid of het gebrek aan prijsvorming op de 'inter-dealer'-markt, ii) de invloed van de regelgeving inzake tegenpartijrisico op het prijsvormingsgedrag van de marktspelers en iii) de afwezigheid van een dominant bedrijfsmodel voor het beheer van het tegenpartijrisico.

Het CVA-model is gebaseerd op dezelfde blootstelling als deze die gebruikt worden voor regelgevende doeleinden. Het model probeert om de kost van een optimale risicobeheerstrategie in te schatten op basis van i) de impliciete stimulansen en beperkingen die eigen zijn aan de geldende regelgevingen en hun evolutie, ii) de marktinschatting van de kans op wanbetaling en iii) de standaardparameters die gebruikt worden voor regelgevende doeleinden.

Expliciete financieringskost (FVA - Funding Valuation Adjustment): Waar waarderingstechnieken gebruikt worden om de marktwaarde te berekenen, dragen hypothesen rond de financiering van de toekomstige kasstromen bij tot de schatting van het marktgemiddelde, vooral door het gebruik van aangepaste actualisatievoeten. Deze hypothesen weerspiegelen de inschatting van de Bank wat een marktparticipant zou weerhouden als effectieve financieringsvoorwaarden van het instrument. Ze houden in het bijzonder rekening met het bestaan van en de contractvoorwaarden van waarborgen. Voor niet- of onvoldoende gewaarborgde derivaten bevatten ze een specifieke aanpassing tegenover de interbankenrentevoet.

Waardeaanpassingen voor eigen kredietrisico op schulden (OCA – Own-credit valuation adjustments) en op derivaten (DVA – Debit valuation adjustment): OCA en DVA-aanpassingen weerspiegelen de impact van de kredietwaardigheid van BNP Paribas Fortis, respectievelijk met betrekking tot de waarde van schuldbewijzen aangewezen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening en derivaten. Beide aanpassingen zijn gebaseerd op de verwachte toekomstige verplichtingsprofielen van dergelijke instrumenten. De eigen kredietwaardigheid wordt afgeleid van de marktobservatie van uitgegeven relevante schuldbewijzen. De DVA aanpassing wordt bepaald na rekening te houden met de Funding Valuation Adjustment (FVA).

Gevolg daarvan is dat de boekwaarde van de uitgegeven schuldbewijzen aangewezen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening is gestegen met EUR 27 miljoen, per 31 december 2019, in vergelijking met een stijging van EUR 36 miljoen per 31 december 2018, dus een wijziging van EUR (9) miljoen direct opgenomen in het eigen vermogen dat niet geherclassificeerd zal worden naar verlies en winst.

Klassen van instrumenten en classificatie binnen de reële waarde hiërarchie voor activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde

Zoals uitgelegd in de samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving (zie toelichting 1.f.9), worden financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde opgedeeld in een reëlewaardehiërarchie die bestaat uit 3 niveaus.

De uitsplitsing van activa en verplichtingen in risicoklassen is bedoeld om dieper inzicht te geven over de aard van de instrumenten.

- Geëffectiseerde posities worden verder uitgesplitst naar het type waarborg;
- Voor derivaten worden de reële waarden opgesplitst per dominante risicofactor, met name rentevoet, wisselkoers, krediet en aandelen. Derivaten gebruikt voor afdekkingsdoeleinden zijn hoofdzakelijk rentederivaten.

In miljoenen euro's	31 december 2019											
	Handelsportefeuille				Instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening niet aangehouden voor handelsdoeleinden				Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Effectenportefeuille	362	70	2	434	326	859	550	1 735	7 049	1 548	205	8 802
Staatsobligaties	185	-	-	185	-	245	-	245	3 549	292	-	3 841
Schuldbewijzen gedekt door activa	-	3	-	3	-	247	-	247	-	815	-	815
Andere obligaties	175	67	2	244	-	366	97	463	3 377	441	-	3 818
Aandelen en andere effecten met aandelenkarakter	2	-	-	2	326	1	453	780	123	-	205	328
Leningen en terugkoopovereenkomsten	-	5 810	69	5 879	-	41	90	131	-	-	-	-
Leningen	-	-	-	-	-	41	90	131	-	-	-	-
Terugkoopovereenkomsten	-	5 810	69	5 879	-	-	-	-	-	-	-	-
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen	362	5 880	71	6 313	326	900	640	1 866	7 049	1 548	205	8 802
Effectenportefeuille	516	-	-	516	-	-	-	-	-	-	-	-
Staatsobligaties	515	-	-	515	-	-	-	-	-	-	-	-
Andere obligaties	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Aandelen en andere effecten met aandelenkarakter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Deposito's en terugkoopovereenkomsten	-	11 936	-	11 936	-	182	-	182	-	-	-	-
Deposito's	-	19	-	19	-	182	-	182	-	-	-	-
Terugkoopovereenkomsten	-	11 917	-	11 917	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitgegeven schuldbewijzen (toelichting 5.h)	-	-	-	-	-	1 991	1 431	3 422	-	-	-	-
Achtergestelde schulden (toelichting 5.h)	-	-	-	-	-	871	-	871	-	-	-	-
Niet achtergestelde schulden (toelichting 5.h)	-	-	-	-	-	1 120	1 431	2 551	-	-	-	-
Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen	516	11 936	-	12 452	-	2 173	1 431	3 604	-	-	-	-

In miljoenen euro's	31 december 2018											
	Handelsportefeuille				Instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening niet aangehouden voor handelsdoeleinden				Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Effectenportefeuille	554	408	-	962	249	1 115	499	1 863	8 884	1 674	220	10 778
Staatsobligaties	467	3	-	470	-	246	-	246	5 305	304	-	5 609
Schuldbewijzen gedekt door activa	-	3	-	3	-	349	-	349	-	1 104	-	1 104
Andere obligaties	87	47	-	134	-	496	64	560	3 464	266	-	3 730
Aandelen en andere effecten met aandelenkarakter	-	355	-	355	249	24	435	708	115	-	220	335
Leningen en terugkoopovereenkomsten	-	5 888	-	5 888	-	4	74	78	-	-	-	-
Leningen	-	27	-	27	-	4	74	78	-	-	-	-
Terugkoopovereenkomsten	-	5 861	-	5 861	-	-	-	-	-	-	-	-
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen	554	6 296	-	6 850	249	1 119	573	1 941	8 884	1 674	220	10 778
Effectenportefeuille	158	-	-	158	-	-	-	-	-	-	-	-
Staatsobligaties	158	-	-	158	-	-	-	-	-	-	-	-
Andere obligaties	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aandelen en andere effecten met aandelenkarakter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Deposito's en terugkoopovereenkomsten	-	11 899	-	11 899	-	194	-	194	-	-	-	-
Deposito's	-	18	-	18	-	194	-	194	-	-	-	-
Terugkoopovereenkomsten	-	11 881	-	11 881	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitgegeven schuldbewijzen (toelichting 5.h)	-	-	-	-	-	2 064	1 280	3 344	-	-	-	-
Achternestelde schulden (toelichting 5.h)	-	-	-	-	-	763	-	763	-	-	-	-
Niet achternestelde schulden (toelichting 5.h)	-	-	-	-	-	1 301	1 280	2 581	-	-	-	-
Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen	158	11 899	-	12 057	-	2 258	1 280	3 538	-	-	-	-

In miljoenen euro's	31 december 2019							
	Positieve marktwaarde				Negatieve marktwaarde			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Rentederivaten	-	7 644	72	7 716	-	6 315	56	6 371
Wisselkoersderivaten	-	1 458	13	1 471	-	1 356	9	1 365
Kredietderivaten	-	-	-	-	-	5	-	5
Aandelenderivaten	-	530	-	530	-	22	-	22
Overige derivaten	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)
Afgeleide financiële instrumenten (exclusief afdekkingsderivaten)	-	9 632	85	9 717	-	7 697	65	7 762
Afgeleide financiële instrumenten, afdekkingsderivaten	-	2 500	-	2 500	-	5 838	-	5 838

In miljoenen euro's	31 december 2018							
	Positieve marktwaarde				Negatieve marktwaarde			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Rentederivaten	-	4 386	61	4 447	1	3 062	41	3 104
Wisselkoersderivaten	-	1 730	15	1 745	-	1 660	13	1 673
Kredietderivaten	-	-	-	-	-	4	-	4
Aandelenderivaten	-	491	-	491	-	91	-	91
Overige derivaten	-	-	-	-	-	-	-	-
Afgeleide financiële instrumenten (exclusief afdekkingsderivaten)	-	6 607	76	6 683	1	4 817	54	4 872
Afgeleide financiële instrumenten, afdekkingsderivaten	-	1 361	-	1 361	-	3 505	-	3 505

Transfers tussen niveaus kunnen voorkomen wanneer een instrument voldoet aan de gedefinieerde criteria die in het algemeen afhankelijk zijn van de markt en het product. De belangrijkste factoren die van invloed zijn op transfers zijn wijzigingen van de observatiecapaciteit, het tijdsverloop en gebeurtenissen tijdens de levensduur van de transactie. De timing voor de erkenning van een transfer werd vastgelegd op het begin van de rapporteringsperiode.

Tijdens 2019 waren er geen significante overdrachten tussen Niveau 1 en Niveau 2.

Beschrijving van de instrumenten op elk niveau

De volgende sectie geeft een beschrijving van de instrumenten op elk niveau van de hiërarchie. Het beschrijft met name de instrumenten geassocieerd als Niveau 3 en de geassocieerde waarderingmethoden.

Voor de belangrijkste instrumenten in de handelsportefeuille en voor derivaten geassocieerd als Niveau 3 wordt aanvullende kwantitatieve informatie voorzien over de gebruikte input om de reële waarde te bepalen.

Niveau 1

Dit niveau omvat alle derivaten en effecten die beursgenoteerd zijn of continu genoteerd worden op andere actieve markten.

Niveau 1 omvat met name aandelen en liquide effecten, ongedekte verkopen van deze instrumenten, derivatieve instrumenten verhandeld op georganiseerde markten (futures, opties,...) en aandelen in fondsen ICBE's waarvan de netto boekwaarde op een dagelijkse basis berekend wordt, evenals schulden vertegenwoordigd door aandelen van geconsolideerde fondsen aangehouden door derde partijen.

Niveau 2

De stock van effecten in Niveau 2 wordt samengesteld uit effecten die minder liquide zijn dan deze die tot Niveau 1 behoren. Het gaat voornamelijk om staatsobligaties, obligaties uitgegeven door bedrijven, effecten gedekt door hypotheek, aandelen in fondsen en kortlopende effecten zoals depositocertificaten. Ze worden geïnclassificeerd in Niveau 2 in het bijzonder wanneer externe prijzen voor hetzelfde effect op een regelmatige basis geobserveerd kunnen worden bij een redelijk aantal markthandelaren actief in het effect, hoewel deze prijzen daarom niet een direct verhandelbare prijs vertegenwoordigen. Dit omvat onder andere, consensusprijsvormingsdiensten met een redelijk aantal deelnemers die actieve markspelers zijn alsook indicatieve prijzen van actieve makelaars en/of dealers. Andere bronnen zoals de primaire uitgiftemarkt, waardering van onderpand en het afstemmen van het onderpand met de tegenpartij kunnen, indien relevant, ook gebruikt worden.

Terugkoopovereenkomsten worden hoofdzakelijk als Niveau 2 geïnclassificeerd. De classificatie is voornamelijk gebaseerd op de observeerbaarheid en liquiditeit van de repo-markt afhankelijk van het onderpand en de looptijd van de terugkooptransactie.

Uitgegeven obligaties gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening zijn onder hetzelfde niveau geïnclassificeerd als deze waaronder het ingebouwde derivaat individueel genomen zou vallen. De uitgifte opslag is een observeerbare input.

De derivaten in Niveau 2 bestaan voornamelijk uit de volgende instrumenten:

- 'Vanilla'-instrumenten zoals renteswaps, caps, floors en swaptions, credit default swaps, wisselkoerstermijncontracten, goederentermijncontracten en -opties
- Gestructureerde derivaten zoals exotische wisselkoers opties, 'mono- and multi-underlying equity/funds derivaten', 'single curve exotic rentederivaten' en derivaten op gestructureerde rentevoeten.

Derivaten worden geïnclassificeerd in Niveau 2 wanneer de volgende elementen aangetoond en gedocumenteerd worden:

- De reële waarde wordt hoofdzakelijk afgeleid van prijzen en noteringen van andere instrumenten geïnclassificeerd in Niveau 1 en Niveau 2, door middel van standaard marktinterpolatie of 'stripping'-technieken waarvan de resultaten op een regelmatige wijze bevestigd worden door reële transacties.

- De reële waarde wordt afgeleid van standaardtechnieken zoals replicatie of verdisconteerde kasstromen die gekalibreerd worden op basis van observeerbare prijzen, die een beperkt modelrisico hebben en die de effectieve saldering van de risico's van het instrument mogelijk maken door het verhandelen van instrumenten geïnclassificeerd in Niveau 1 en Niveau 2
- De reële waarde wordt afgeleid van meer verfijnde- of eigen waarderingstechnieken maar wordt direct bewezen door regelmatige 'back-testing' waarbij gebruik wordt gemaakt van externe marktgegevens.

Het bepalen of een 'over-the-counter (OTC)'-derivaat in aanmerking komt voor classificatie in Niveau 2 vereist een oordeel. Er wordt aandacht besteed aan de oorsprong, transparantie en betrouwbaarheid van de gebruikte externe gegevens, en aan de mate van onzekerheid geassocieerd met het gebruik van modellen. Hieruit volgt dat de classificatiecriteria van Niveau 2 meervoudige analyse-aslijnen bevatten binnen een 'observeerbare zone' waarvan de grenzen bepaald zijn door i) een vooraf bepaalde lijst van productcategorieën en ii) het onderliggende en looptijdsegmenten. Deze criteria worden op een regelmatige basis herzien en bijgewerkt samen met de toegepaste waarde-aanpassingen zodat de classificatie per niveau consistent blijft met het waardeaanpassingsbeleid.

Niveau 3

Niveau 3 effecten van de handelsportefeuille omvat vooral niet-genoteerde aandelen en rechten van deelneming van fondsen die gewaardeerd worden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening of die geïnclassificeerd worden met waardeveranderingen in het eigen vermogen.

Niet-genoteerde private equity aandelen worden systematisch geïnclassificeerd in Niveau 3, met uitzondering van ICBE's met een dagelijkse netto inventariswaarde die in Niveau 1 van de reëlewaardehiërarchie worden geïnclassificeerd.

Aandelen en andere niet genoteerde effecten met variabele opbrengst in Niveau 3 worden gewaardeerd volgens één van de volgende methodes: een portie van de geherwaardeerde netto boekwaarde, multiples van vergelijkbare ondernemingen, de toekomstige kasstromenmethode of de multi-criteria benadering.

Terugkoopovereenkomsten: vooral langetermijn- of gestructureerde terugkoopovereenkomsten op bedrijfsobligaties en ABS's:

De waardering van deze transacties vereisen specifieke methodologieën gezien de op maat-aard van de transacties en het gebrek aan activiteit en prijsvorming in de langetermijn 'repo'-markt. De curves gebruikt voor de waardering worden gevalideerd aan de hand van beschikbare gegevens zoals relevante ijkpunten van de obligatieportefeuille, recente transactiegegevens van langlopende terugkoopovereenkomsten en gegevens van prijsaanvragen. Waardeaanpassingen toegepast op deze posities zijn in verhouding met de onzekerheidsgraad die eigen is aan de keuzes van de modellering en de hoeveelheid van beschikbare gegevens.

Schuldbewijzen aangewezen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, worden ingedeeld in hetzelfde niveau dat van toepassing zou zijn op het individuele ingebouwde derivaat. De uitgifte opslag is een waarneembare parameter.

Derivaten

Vanilla derivaten worden geclassificeerd als Niveau 3 wanneer de positie zich buiten de observeerbare zone bevindt voor de rentecurves of volatiliteitsoppervlakken, of gelinkt is aan minder liquide markten zoals tranches van oude kredietwaardigheidindex series of interestvoeten van groeiemarkten. De belangrijkste instrumenten zijn :

- **Rentederivaten:** deze posities bestaan voornamelijk uit swaps in minder liquide munten. De classificatie is voornamelijk gedreven door de lagere liquiditeit voor bepaalde looptijden terwijl observatiemogelijkheden op basis van consensus beschikbaar kunnen zijn. De waardering van deze instrumenten gebeurt via standaardtechnieken, nl. op basis van externe marktinformatie en via extrapolatie;
- **Kredietderivaten (CDS):** deze posities bestaan voornamelijk uit CDS'en met een looptijd die langer is dan de maximaal observeerbare activiteit in de markt. In mindere mate hebben we ook CDS'en op illiquide of noodlijdende namen en CDS'en op kredietindexen. De classificatie in Niveau 3 is gedreven door een gebrek aan liquiditeit terwijl observatiemogelijkheden kunnen beschikbaar zijn, met name door consensus. Niveau 3 blootstellingen omvatten ook CDS posities en 'Total Return Swaps' op geëffectiseerde posities. Deze worden gewaardeerd op basis van de onderliggende obligaties, rekening houdend met de financieringsbasis en een specifieke risicopremie;

- **Derivaten op aandelen:** deze posities bestaan voornamelijk uit langetermijn 'forwards', volatiliteitsinstrumenten of posities waarvan de markt voor optionele producten illiquide is. Het updaten van de 'forward' curves en volatiliteitsoppervlakken die buiten de observeerbare looptijd vallen gebeurt via extrapolatietechnieken. Echter, wanneer er geen markt beschikbaar is voor een waardering op basis van een model, zal de volatiliteit of de forward rente bepaald worden op basis van een proxy of via analyse van historische waardering.

Evenzo worden lange termijn transacties op aandelenkorven in Niveau 3 geclassificeerd, wegens het ontbreken van de waarneembaarheid van correlaties tussen aandelen op lange termijn.

Deze vanilla derivaten ondergaan een additionele waardeaanpassing om de onzekerheid gelinkt aan hun liquiditeit correct weer te geven op basis van de aard van het onderliggende actief en de classificatie van de liquiditeit.

Complexe derivaten die geklasseerd werden in Niveau 3 omvatten voornamelijk hybride producten (wisselkoers, interesten en aandelen hybriden), kredietcorrelatie producten, producten die gevoelig zijn aan voorafbetalingen, optionele derivaten op een korf van aandelen en sommige optionele renteinstrumenten. De belangrijkste blootstellingen worden hieronder beschreven, met inzicht in de betreffende waarderingstechnieken en de bronnen van onzekerheid:

- **Complexe interestderivaten** worden in Niveau 3 geclassificeerd wanneer deze afgesloten werden in munten met een beperkte observeerbaarheid of wanneer deze een quanto eigenschap hebben waarbij de afbetaling bepaald wordt op basis van een vastgelegde termijn wisselkoers (met uitzondering van de voornaamste munten). Complexe langetermijnderivaten werden ook geklasseerd onder Niveau 3.
- **Hybride rente/wisselkoers producten** omvat vooral een specifieke productfamilie gekend als Power Reverse Dual Currency (PRDC). De waardering van PRDC's vereist gesofisticeerde modellen van het gezamenlijk gedrag van wisselkoersen en interestvoeten, en is met name gevoelig voor niet waarneembare wisselkoers/interestvoet correlaties. De waarderingen van de PRDC's worden ondersteund door recente handels- en consensusgegevens.
- **Effectiserings swaps** bestaan voornamelijk uit renteswaps, 'cross currency' of 'basis swaps' waarvan het notioneel bedrag is gekoppeld aan het vooruitbetalingsgedrag van een onderliggende portfolio. De schattingen voor het terugbetalingsprofiel van effectiseringsderivaten is gebaseerd op externe historische data met behulp van statistische methoden.

- **Termijnopties op volatiliteit** zijn derivaten waarvan de terugbetaling is gelinkt aan de toekomstige schommelingen van een interestindex, zoals 'volatility swaps'. Deze producten omvatten een belangrijk modelrisico vermits het moeilijk is om de toekomstige volatiliteit af te leiden uit op de markt verhandelde instrumenten. Het kader voor de aanpassing van de waardering werd gekalibreerd om rekening te houden met de inherente onzekerheid van dit product en met de spreiding van de onzekerheid van de bestaande externe consensusdata.
- **Inflatie-gelinkte derivaten** die geclassificeerd werden in Niveau 3 bevatten voornamelijk derivaten op inflatie-indexen die niet gelinkt zijn aan een liquide geïndexeerde obligatie markt, derivaten op inflatie indexen die een cap of een floor bevatten of andere derivaten met een optionaliteitsclausule op inflatie-indexen of jaarlijkse inflatie. De waarderingmethoden voor derivaten op inflatie zijn voornamelijk standaard marktmodellen. Uitzonderlijk worden proxy-methoden gebruikt voor een beperkt aantal posities. Hoewel de waarderingen bevestigd worden door maandelijkse consensusdata, worden deze producten geclassificeerd in Niveau 3 door hun lage liquiditeit en de onzekerheid i.v.m. de kalibratie met de markt.
- De waardering van de **CDO's met tranches op maat (bespoke CDO's)** vereisen een correlatie van wanbetalingsgebeurtenissen. Deze informatie wordt afgeleid van gegevens afkomstig van de actieve markten in index tranches met behulp van een intern projectiemodel dat gebruik maakt van interne extrapolatie en interpolatietechnieken. De multi-regio CDO's vereisen een bijkomende correlatie hypothese. Ten slotte bevat het bespoke CDO model ook interne hypothesen en parameters verbonden met de dynamiek van de inningsgraad. De ontwikkeling van modellen voor de CDO's wordt gekalibreerd met markt-observeerbare index tranchegegevens en worden ook regelmatig vergeleken met de marktconsensusdata van gestandaardiseerde korven van onderliggende. De onzekerheid ligt aan de projectietechnieken, de evaluatie van de correlatie tussen de regio's, de modelering van de incasseringen en van de eraan verbonden parameters.
- **De N to default korven** vormen een ander type van kredietcorrelatieproduct, gemodelleerd door middel van een standaard koppeltechniek. De belangrijkste benodigde parameters zijn de paarsgewijze correlatie tussen de inhoud van de korf die geobserveerd kan worden via consensus- en de transactiegegevens. De lineaire korven worden evenwel beschouwd als waarneembaar.

- **Gecorreleerde aandelen en hybride aandelen producten** zijn instrumenten waarvan de terugbetaling afhangt van het gezamenlijk gedrag van een aandelenkorf/index leidend tot een waardering die gevoelig is aan de correlatie tussen de bestanddelen van de aandelenkorf. De hybride versie van deze instrumenten betreffen korven die een mix van aandelen en andere niet-aandelen instrumenten zoals grondstoffenindexen bevatten. Het merendeel van de correlaties tussen de instrumenten is niet actief, enkel in sommige onderdelen van de correlatiematrix aandeel-index wordt regelmatig gehandeld en is waarneembaar. Als gevolg hiervan hangt de classificering in Niveau 3 af van de samenstelling van de korf, van zijn looptijd en van het hybride karakter van het product. De correlatie-input wordt afgeleid van interne modellen die historische schattingen en andere verbeteringsfactoren combineren en bevestigd per referentie met recente verrichtingen of met externe gegevens. De correlatiematrix wordt hoofdzakelijk aangeleverd door consensusdiensten, en wanneer een correlatie tussen twee onderliggende instrumenten niet beschikbaar is, kan deze verkregen worden door gebruik te maken van extrapolatietechnieken of technieken gebaseerd op benaderende waarden.

Deze complexe derivaten ondergaan specifieke additionele waardeaanpassingen om de onzekerheden gelinkt aan de liquiditeit, de gebruikte parameters en het risico omtrent het gebruikte model correct te dekken.

Waarderingsaanpassingen (CVA, DVA en FVA)

De additionele waardeaanpassingen voor kredietrisico (CVA), eigen kredietrisico voor derivaten (DVA) en voor de expliciete financieringskost (FVA) worden als niet observeerbare componenten van de waardering beschouwd en daarom in Niveau 3 geplaatst. Dit heeft in het algemeen geen invloed op de classificatie van de individuele transacties in de reëlewaardehiërarchie. Echter laat een specifiek proces toe om individuele transacties te identificeren waarvoor de marginale bijdrage van deze waardeaanpassingen en de eraan gerelateerde onzekerheden significant is. In het bijzonder betreft dit sommige 'vanilla' renteswaps met onvoldoende onderpand en een zeer lange looptijd.

De tabel hieronder geeft de waarden weer van de belangrijkste niet-observeerbare parameters voor de producten die in Niveau 3 geclassificeerd werden. Deze waarden zijn van toepassing op verschillende types van onderliggende instrumenten en zijn enkel betekenisvol met betrekking tot de waarderingstechnieken die gebruikt werden door BNP Paribas Fortis. De gewogen gemiddelden, wanneer relevant en beschikbaar, worden berekend op basis van de reële waarde, nominale bedragen of sensitiviteiten.

De belangrijkste niet-waarneembare parameters die worden gebruikt voor de waardering van schuld uitgegeven in Niveau 3 zijn equivalent aan deze van hun economisch afdekkingsderivaat. Informatie met betrekking tot deze derivaten, weergegeven in de volgende tabel, is ook van toepassing op deze schulden.

Risico- klassen	Balans- waardering (In miljoenen euro's)		Belangrijkste producttypes die de Niveau 3 stock samenstellen in de risicoklasse	Waarderings- methode voor de betreffende producttypes	Belangrijkste niet- waarneembare elementen voor de betreffende producttypes	Omvang van de belangrijkste niet- waarneembare elementen over de Niveau 3 populatie	Gewogen gemiddeld
	Activa	Ver- plichting					
Rente- derivaten	72	56	Floors en caps op inflatie of op de cumulatieve inflatie (zoals redemption floors), voornamelijk op de Europese en Belgische inflatie	Inflatieprijsmodel	Volatiliteit van de cumulatieve inflatie	0,7% - 9,0%	(a)
					Volatiliteit van de jaar-op-jaar inflatie	0,3% - 1,8%	
			Forward -volatiliteitsproducten zoals volatiliteitsswaps, voornamelijk in euro	Rentevoeten optieprijnsmodel	Forward volatiliteit van de rentevoeten	0,3% - 0,6%	(a)

(a) Geen weging aangezien er geen expliciete gevoeligheid wordt toegekend aan deze elementen

Wijzigingen voor financiële instrumenten van Niveau 3

Voor financiële instrumenten van Niveau 3 vonden tussen 31 december 2018 en 31 december 2019 de volgende mutaties plaats:

In miljoenen euro's	Financiële activa				Financiële verplichtingen			
	Voor handels- doel- einden aangehouden financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultaten- rekening	Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultaten- rekening	Financiële activa tegen reële waarde via eigen vermogen	Totaal	Voor handels- doel- einden aangehouden financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultaten- rekening	Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultaten- rekening	Totaal	
Op 31 december 2018	76	573	220	869	54	1 280	1 334	
Aankoop	-	143	-	143	-	-	-	
Emissies	-	-	-	-	-	226	226	
Verkoop	-	(76)	(5)	(81)	-	-	-	
Uitkeringen ⁽¹⁾	78	(16)	(2)	60	10	(132)	(122)	
Transfers naar Niveau 3	-	(5)	-	(5)	-	61	61	
Transfers van Niveau 3	(16)	-	-	(16)	(1)	(18)	(19)	
Winsten of (verliezen) opgenomen in het resultaat van vervallen of onderbroken verrichtingen tijdens de periode	2	37	-	39	-	14	14	
Winsten of (verliezen) opgenomen in het resultaat voor de uitstaande instrumenten aan het einde van de periode	16	-	-	16	2	-	2	
Wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen, opgenomen in het eigen vermogen	-	-	-	-	-	-	-	
Wisselkoerswijzigingen	-	(16)	(1)	(17)	-	-	-	
Wijzigingen in activa en verplichtingen geboekt in eigen vermogen	-	-	(7)	(7)	-	-	-	
Op 31 december 2019	156	640	205	1 001	65	1 431	1 496	

(1) Voor de activa, inclusief aflossingen van de hoofdsom, rentebetalingen en geld in- en uitstroom in verband met derivaten. Voor de verplichtingen, inclusief aflossing van de hoofdsom, rentebetalingen en geld in- en uitstroom in verband met derivaten waarvan de reële waarde negatief is.

Een transfer van derivaten aan reële waarde uit Niveau 3 is voornamelijk het gevolg van een aanpassing van het waarneembare deel van bepaalde rentecurves, en van marktparameters gerelateerd aan terugkoopovereenkomsten en kredietverrichtingen evenals het effect van derivaten die door het dalen van hun resterende looptijd volledig of vooral gevoelig worden voor waarneembare inputs.

Transfers van derivaten naar Niveau 3 zijn het gevolg van regelmatige aanpassingen van de looptijden die als observeerbaar beschouwd worden.

Transfers worden weergegevens alsof ze plaatsgevonden hebben bij het begin van de rapporteringsperiode.

Financiële instrumenten in Niveau 3 kunnen afgedekt worden met instrumenten in Niveau 1 of Niveau 2. De winsten en verliezen op die instrumenten werden niet weergegeven in deze tabel. Als gevolg hiervan zijn de winsten en verliezen in deze tabel niet representatief voor de totale winsten en verliezen die het gevolg zijn van het beheer van het netto risico op al deze financiële instrumenten.

Gevoeligheid van de reële waarde voor redelijkerwijs waarschijnlijke veranderingen in veronderstellingen van Niveau 3

De volgende tabel bevat een samenvatting van de financiële activa en passiva in Niveau 3 waarvoor een alternatieve waarde voor één of meerdere inputs zou leiden tot een significante verandering van de reële waarde van het instrument.

De bedragen illustreren de mate van onzekerheid die verbonden is aan het schatten van Niveau 3 parameters of bij de selectie van waarderingstechnieken. Deze bedragen reflecteren onzekerheden in de waardering die voorkomen op de datum van de waardebepaling. Hoewel deze onzekerheden voornamelijk gerelateerd zijn aan de sensitiviteit van de portfolio voor bepaalde parameters op datum van waardebepaling, vormen ze geen voorspellingen of indicaties van toekomstige bewegingen van de reële waarde. Noch reflecteren ze het effect van een markt die onder druk staat op de waarde van de portfolio.

Bij het schatten van de sensitiviteiten van de financiële instrumenten heeft de Bank gebruik gemaakt van plausibele inputs of werden veronderstellingen op basis van de 'valuation adjustment policy' toegepast.

Omwille van de eenvoud werd de sensitiviteit voor cash instrumenten die niet gerelateerd zijn aan geëffectiseerde instrumenten vastgelegd op een uniforme verschuiving van de prijs van 1%. Meer specifieke verschuivingen werden gekalibreerd voor elke klasse van geëffectiseerde producten in Niveau 3 op basis van het mogelijke bereik van de onwaarneembare inputs.

Voor derivaten is de sensitiviteit gebaseerd op de additionele 'credit value adjustment' (CVA), de expliciete 'funding value adjustment' (FVA) en de additionele aanpassingen gerelateerd aan de onzekerheid van de parameters en het model in Niveau 3.

De onzekerheid gerelateerd aan de CVA en de FVA werd gekalibreerd op basis van de 'prudent valuation adjustments' beschreven in de technische standaard voor 'Prudent Valuation' gepubliceerd door de European Banking Authority. Voor de andere additionele waardeaanpassingen werden twee scenario's in aanmerking genomen: een positief scenario waarbij een deel of alle additionele waardeaanpassingen niet in rekening werden genomen door tegenpartijen in de markt en een negatief scenario waarbij tegenpartijen in de markt het tweevoud van de additionele waardeaanpassingen zouden vragen om een transactie met BNP Paribas Fortis af te sluiten.

In miljoenen euro's	31 december 2019		31 december 2018	
	Mogelijke impact op de resultatenrekening	Mogelijke impact op het eigen vermogen	Mogelijke impact op de resultatenrekening	Mogelijke impact op het eigen vermogen
Vastrentende effecten	+/-1		+/-1	
Aandelen en andere effecten met aandelenkarakter	+/-5	+/-2	+/-4	+/-2
Leningen en terugkoopovereenkomsten	+/-2		+/-1	
Financiële derivaten	+/-18		+/-17	
<i>Rentevoet en valutaderivaten</i>	+/-18		+/-17	
<i>Kredietderivaten</i>	+/-0		+/-0	
<i>Aandelenderivaten</i>	+/-0		+/-0	
<i>Overige derivaten</i>	+/-0		+/-0	
Gevoeligheid van financiële instrumenten Niveau 3	+/-26	+/-2	+/-23	+/-2

Uitgestelde marge op financiële instrumenten gewaardeerd door gebruik van intern ontwikkelde technieken en gedeeltelijk gebaseerd op in actieve markten onwaarneembare gegevens

De uitgestelde marge op financiële instrumenten ('Dag één winst' of 'Day one profit') betreft alleen de financiële instrumenten die in aanmerking komen voor Niveau 3 en in mindere mate sommige financiële instrumenten in aanmerking komend voor Niveau 2 waarbij vergeleken met de initiële marge aanpassingen van de waardering voor parameter en model onzekerheden belangrijk zijn.

De 'Dag één winst' wordt berekend na het aanleggen van de reserves voor onzekerheden zoals voorheen beschreven en wordt teruggenomen via de resultatenrekening over de periode waarvoor de parameters verwacht worden niet waarneembaar te zijn.

De uitgestelde marge die niet werd geboekt in de resultatenrekening maar deel uitmaakt van de prijs van de derivaten verkocht aan klanten en die gemeten werd op basis van interne modellen gebaseerd op onwaarneembare parameters ('Dag één winst'/'Day one profit') bedraagt minder dan EUR 1 miljoen.

5.e Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Detail van leningen en vorderingen naar herkomst

In miljoenen euro's	31 december 2019			31 december 2018		
	Bruto boekwaarde	Waardeverminderingen (toelichting 3.g)	Netto boekwaarde	Bruto boekwaarde	Waardeverminderingen (toelichting 3.g)	Netto boekwaarde
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	36 422	(65)	36 357	28 193	(88)	28 105
Zichtrekeningen	2 990	(1)	2 989	3 048	(2)	3 046
Leningen ⁽¹⁾	9 638	(64)	9 574	7 474	(86)	7 388
Terugkoopovereenkomsten	23 794	-	23 794	17 671	-	17 671
Leningen en voorschotten aan klanten	190 896	(2 898)	187 998	182 092	(2 825)	179 267
Zichtrekeningen	3 539	(203)	3 336	3 430	(193)	3 237
Leningen aan klanten	168 788	(2 256)	166 532	161 229	(2 229)	159 000
Financiële leaseverrichtingen	18 569	(439)	18 130	17 433	(403)	17 030
Terugkoopovereenkomsten	-	-	-	-	-	-
Totaal leningen en voorschotten tegen geamortiseerde kostprijs	227 318	(2 963)	224 355	210 285	(2 913)	207 372

⁽¹⁾ Leningen en vorderingen aan kredietinstellingen bevatten termijndeposito's aan centrale banken en bedragen EUR 101 miljoen op 31 december 2019 (EUR 1 274 miljoen op 31 december 2018).

Detail van schuldbewijzen per type emittent

In miljoenen euro's	31 december 2019			31 december 2018		
	Bruto boekwaarde	Waardeverminderingen (toelichting 3.g)	Boekwaarde	Bruto boekwaarde	Waardeverminderingen toelichting 3.g)	Boekwaarde
Overheden	8 044	(2)	8 042	5 553	(1)	5 552
Andere overheidsinstellingen	2 664	-	2 664	2 915	-	2 915
Kredietinstellingen	1 264	-	1 264	4 053	-	4 053
Andere	392	-	392	390	-	390
Totaal schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs	12 364	(2)	12 362	12 911	(1)	12 910

Detail van financiële activa aan geamortiseerde kostprijs per stadium

In miljoenen euro's	31 december 2019			31 december 2018		
	Bruto boekwaarde	Waardeverminderingen (toelichting 3.g)	Netto boekwaarde	Bruto boekwaarde	Waardeverminderingen (toelichting 3.g)	Netto boekwaarde
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen	36 422	(65)	36 357	28 193	(88)	28 105
Stadium 1	36 260	(1)	36 259	27 992	(2)	27 990
Stadium 2	92	(1)	91	99	(23)	76
Stadium 3	70	(63)	7	102	(63)	39
Leningen en voorschotten aan klanten	190 896	(2 898)	187 998	182 092	(2 825)	179 267
Stadium 1	163 427	(250)	163 177	155 033	(244)	154 789
Stadium 2	22 747	(381)	22 366	22 388	(392)	21 996
Stadium 3	4 722	(2 267)	2 455	4 671	(2 189)	2 482
Schuldbewijzen	12 364	(2)	12 362	12 911	(1)	12 910
Stadium 1	12 364	(2)	12 362	12 911	(1)	12 910
Stadium 2	-	-	-	-	-	-
Stadium 3	-	-	-	-	-	-
Totaal financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	239 682	(2 965)	236 717	223 196	(2 914)	220 282

Financiële leaseverrichtingen per looptijd

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Bruto-investering	19 762	18 175
Te ontvangen binnen het jaar	6 272	5 701
Te ontvangen na 1 jaar, maar binnen de 5 jaar	12 143	11 138
Te ontvangen na 5 jaar	1 347	1 336
Niet verworven interestinkomsten	(1 193)	(742)
Netto-investering voor bijzondere waardeverminderingen	18 569	17 433
Te ontvangen binnen het jaar	5 796	5 394
Te ontvangen na 1 jaar, maar binnen de 5 jaar	11 544	10 805
Te ontvangen na 5 jaar	1 229	1 234
Bijzondere waardeverminderingen	(439)	(403)
Netto-investering na bijzondere waardeverminderingen	18 130	17 030

5.f Dubieuze kredieten (Stadium 3)

In de volgende tabellen worden de netto-boekwaarden van de dubieuze kredieten weergegeven en de ontvangen garanties ter dekking van deze kredieten.

De bedragen van verkregen zakelijke zekerheden en waarborgen mogen niet groter zijn dan de waarde van de gewaarborgde activa.

miljoenen euro's	31 december 2019			
	Uitstaande saldi Stadium 3			Verkregen onderpand
	Bruto boekwaarde	Bijzondere waardeverminderingen	Netto	
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen (toelichting 5.e)	70	(63)	7	28
Leningen aan en vorderingen op klanten (toelichting 5.e)	4 722	(2 267)	2 455	1 726
Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs (toelichting 5.e)	-	-	-	-
Totaal leningen tegen geamortiseerde kostprijs (Stadium 3)	4 792	(2 330)	2 462	1 754
Verstreckte kredietverbintenissen	256	(26)	230	44
Verstreckte garantieverbintenissen	333	(104)	229	75
Totaal buiten balans dubieuze verbintenissen (Stadium 3)	589	(130)	459	119

In miljoenen euro's	31 december 2018			
	Uitstaande saldi Stadium 3			Verkregen onderpand
	Bruto boekwaarde	Bijzondere waardeverminderingen	Netto	
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen (toelichting 5.e)	102	(63)	39	61
Leningen aan en vorderingen op klanten (toelichting 5.e)	4 671	(2 189)	2 482	1 727
Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs (toelichting 5.e)	-	-	-	-
Totaal leningen tegen geamortiseerde kostprijs (Stadium 3)	4 773	(2 252)	2 521	1 788
Verstreckte kredietverbintenissen	215	(8)	207	52
Verstreckte garantieverbintenissen	314	(103)	211	57
Totaal buiten balans dubieuze verbintenissen (Stadium 3)	529	(111)	418	109

Volgende tabel toont de gegevens over de wijzingen van de bruto omlopen in Stadium 3:

Brutowaarde	Dubieuze kredieten
In miljoenen euro's	(Stadium 3)
Op 31 december 2018	4 773
Transfer naar Stadium 3	1 612
Transfer naar Stadium 1 of Stadium 2	(539)
Opname van verliezen	(346)
Overige wijzigingen	(708)
Op 31 december 2019	4 792

5.g Schulden tegen geamortiseerde kostprijs aan kredietinstellingen en klanten

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Deposito's van kredietinstellingen	40 456	33 844
Zichtrekeningen	1 113	1 302
Interbancaire leningen ^{(1) (2)}	39 096	32 532
Terugkoopovereenkomsten	247	10
Deposito's van klanten	184 378	174 389
Zichtrekeningen	77 087	71 441
Spaardeposito's	82 818	80 061
Termijnrekeningen en kasbons	24 470	22 884
Terugkoopovereenkomsten	3	3

(1) De schulden aan kredietinstellingen omvatten de deposito's bij de centrale bank

(2) Wijzingen tijdens de periode bevatten de eerste toepassing van IFRS 16 (cfr toelichting 2.)

5.h Schuldbewijzen en achtergestelde schulden

Deze toelichting behandelt alle schuldbewijzen en achtergestelde verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs evenals deze aangewezen aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Schuldbewijzen aan geamortiseerde kostprijs

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Verhandelbare schuldbewijzen en andere schuldbewijzen	9 952	12 091
Obligatieleningen	1 966	1 138
Totaal schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs	11 918	13 229

Schuldbewijzen en achtergestelde schulden aangewezen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Schuldbewijzen	2 551	2 581
Achtergestelde schulden	871	763
Totaal schuldbewijzen en achtergestelde schulden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	3 422	3 344

Achtergestelde schulden aan geamortiseerde kostprijs

	31 december 2019	31 december 2018
Terugbetaalbare achtergestelde schulden	2 739	2 916
Eeuwigdurende achtergestelde schulden	31	31
Totaal achtergestelde schulden aan geamortiseerde kostprijs	2 770	2 947

De eeuwigdurende achtergestelde schulden aangewezen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening bestaan voornamelijk uit 'Convertible and Subordinated Hybrid Equity Linked Securities' (CASHES) uitgegeven door BNP Paribas Fortis (voorheen Fortis Bank) in december 2007.

De CASHES zijn achtergestelde schuldbewijzen maar kunnen omgeuild worden voor Ageas-aandelen (voorheen Fortis SA/NV-aandelen) op initiatief van de houder tegen een prijs van EUR 239,40. Indien de prijs vanaf 19 december 2014 gedurende 20 achtereenvolgende handelsdagen gelijk is of hoger dan EUR 359,10 zullen de CASHES automatisch omgewisseld worden in Ageas-aandelen. De hoofdsom zal nooit in contanten omgezet worden. De rechten van de CASHES-houders zijn beperkt tot de Ageas-aandelen aangehouden door en in waarborg gegeven bij BNP Paribas Fortis.

Ageas en BNP Paribas Fortis hebben een 'Relative Performance Note'-contract (RPN) afgesloten, waarvan de waarde contractueel schommelt om de impact op BNP Paribas Fortis van het relatieve verschil tussen de waardeschommelingen van de CASHES en de waardeschommelingen van de Ageas-aandelen te compenseren.

Op 7 mei 2015 hadden BNP Paribas en Ageas een nieuwe overeenkomst die BNP Paribas toeliet de nog uitstaande CASHES in te kopen op voorwaarde dat deze werden geconverteerd in Ageas aandelen, wat leidde tot een evenredige afwikkeling van het RPN-contract. Deze overeenkomst liep af op 31 december 2016.

Op 24 juli 2015 kreeg BNP Paribas de voorafgaande toestemming van de Europese Centrale Bank om over te gaan tot de aankoop van CASHES binnen een limiet van EUR 200 miljoen (nominaal bedrag). In 2016 werd deze overeenkomst gebruikt voor de conversie van EUR 164 miljoen in Ageas-aandelen.

Op 8 juli 2016 kreeg BNP Paribas een nieuwe toestemming van de Europese Centrale Bank om over te gaan tot de aankoop van CASHES met een limiet van EUR 200 miljoen (nominaal bedrag). Deze overeenkomst verving de vorige overeenkomst.

Op 11 augustus 2017 aanvaardde de Europese Centrale Bank het verzoek van BNP Paribas om het akkoord voor de aankoop van CASHES te annuleren.

Op 31 december 2019 komt de achtergestelde lening in aanmerking voor het Tier 1 kapitaal voor een bedrag van EUR 205 miljoen (rekening houdend met de overgangperiode).

5.i Actuele en uitgestelde belastingen

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Actuele belastingen	110	111
Uitgestelde belastingen ⁽¹⁾	1 672	1 794
Actuele en uitgestelde belastingvorderingen	1 782	1 905
Actuele belastingen ⁽²⁾	163	178
Uitgestelde belastingen ⁽¹⁾	550	496
Actuele en uitgestelde belastingverplichtingen	713	674

⁽¹⁾ Wijzingen tijdens de periode bevatten de eerste toepassing van IFRS 16 (cfr toelichting 2.)

⁽²⁾ Wijzingen tijdens de periode bevatten de eerste toepassing van IFRIC 23 (cfr toelichting 5.n)

Wijzigingen in de uitgestelde belastingen naar herkomst tijdens de periode

In miljoenen euro's	31 december 2018	Wijzigingen geboekt via de resultatenrekening	Wijzigingen geboekt via het eigen vermogen die kunnen worden geherclassificeerd als nettoresultaat	Wijzigingen geboekt via het eigen vermogen die niet kunnen worden geherclassificeerd als nettoresultaat	Wijzigingen aan de consolidatiekring, in omrekeningsverschillen en overige	31 december 2019
Financiële instrumenten	(101)	45	73	(3)	(4)	10
Voorzieningen voor sociale verplichtingen	123	(11)	-	2	(1)	113
Niet-gerealiseerde reserve voor financiële lease	(165)	(11)	-	-	5	(171)
Voorzieningen voor kredietrisico	499	(9)	-	-	(3)	487
Overdraagbare fiscale verliezen	1 137	(140)	-	-	-	997
Overige elementen	(195)	(122)	-	-	3	(314)
Total uitgestelde belastingen	1 298	(248)	73	(1)	-	1 122
Uitgestelde belastingvorderingen	1 794					1 672
Uitgestelde belastingverplichtingen	496					550

Om het bedrag van de overdraagbare fiscale verliezen opgenomen als activa te bepalen voert BNP Paribas Fortis elk jaar een specifieke analyse van elke relevante entiteit door op basis van het toe te passen fiscale regime – namelijk, rekening houdend met verliezen die beperkt in de tijd overdraagbaar zijn – en een realistische projectie van hun toekomstige opbrengsten en kosten in lijn met hun businessplan.

Uitgestelde belastingvorderingen op overdraagbare fiscale verliezen hebben voornamelijk betrekking op BNP Paribas Fortis NV voor EUR 824 miljoen met een verwachte recuperatieperiode van 7 jaar (deze verliezen zijn ongelimiteerd in de tijd overdraagbaar).

De niet-verantwoorde uitgestelde belastingvorderingen bedroegen EUR 183 miljoen op 31 december 2019 vergeleken met EUR 168 miljoen op 31 december 2018.

De Belgische overheid heeft in 2017 een belangrijke belastinghervorming doorgevoerd die de vennootschapsbelasting in België van 33,99% naar 29,58% bracht in 2018 en naar 25% in 2020. Bijgevolg werden de uitgestelde belastingen op de tijdelijke verschillen en de overdraagbare fiscale verliezen berekend op basis van deze nieuwe tarieven en het verwachte tijdstip van realisatie. Hierbij heeft het management beoordeeld welke tijdelijke verschillen en overdraagbare verliezen verwacht worden gerealiseerd te worden voor 2020, waarop het tarief van 29,58% van toepassing is, en welke tijdelijke verschillen en overdraagbare verliezen verwacht worden gerealiseerd te worden na 2020, waarop het tarief van 25% van toepassing is.

5.j Overlopende rekeningen en overige activa/verplichtingen

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Gestorte garantiedeposito's en betaalde bankwaarborgen	4 031	2 350
Incassorekeningen	64	61
Te innen opbrengsten en over te dragen kosten ⁽¹⁾	873	736
Overige vorderingen en diverse activa ⁽¹⁾	6 705	5 835
Totaal overlopende rekeningen en overige activa	11 673	8 982
Verkregen garantiedeposito's	1 039	484
Incassorekeningen	428	347
Toe te rekenen kosten en over te dragen opbrengsten ⁽¹⁾	1 755	1 744
Leaseverplichtingen ⁽¹⁾	408	-
Overige schulden en diverse verplichtingen ⁽¹⁾	5 428	5 307
Totaal overlopende rekeningen en overige verplichtingen	9 058	7 882

⁽¹⁾ Wijzingen tijdens de periode bevatten de eerste toepassing van IFRS 16 (cfr toelichting 2.)

5.k Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast

De volgende tabel geeft de gecumuleerde financiële informatie weer van geassocieerde deelnemingen en joint ventures:

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019			31 december 2019	Boekjaar 2018			31 december 2018
	Aandeel in het netto resultaat	Aandeel in wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	Aandeel in het netto-resultaat en in wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast	Aandeel in het netto resultaat	Aandeel in wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	Aandeel in het netto-resultaat en in wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast
Joint ventures	25	(43)	(18)	227	18	(67)	(49)	246
Geassocieerde deelnemingen ⁽¹⁾	229	115	344	3 615	183	(37)	146	3 594
Totaal ondernemingen waarop de vermogensmutatie wordt toegepast	254	72	326	3 842	201	(104)	97	3 840

⁽¹⁾ met inbegrip van gecontroleerde entiteiten waarop een vereenvoudigde consolidatiemethode (vermogensmutatie) wordt toegepast wegens niet-materialiteit

De garantie- en financieringsverplichtingen die door BNP Paribas Fortis worden verstrekt aan joint ventures en geassocieerde deelnemingen worden vermeld in toelichting 8.g 'Verbonden partijen'.

De boekwaarde van de investering van BNP Paribas Fortis in de voornaamste geassocieerde deelnemingen en joint ventures wordt weergegeven in de volgende tabel:

In miljoenen euro's	Land van registratie	Activiteit	31 december 2019		31 december 2018	
			Deelnemings %	Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast	Deelnemings %	Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast
Joint ventures						
bpost bank	België	Retail banking	50%	242	50%	249
Geassocieerde deelnemingen						
AG Insurance	België	Multichannel verzekeraar	25%	1 894	25%	1 792
BNP Paribas Asset Management	Frankrijk	Vermogensbeheer	30,85%	866	30,85%	1 032 *
BNPP Bank Polska SA	Polen	Retail banking	24,07%	635	24,07%	594

(* In vergelijking met de gepubliceerde cijfers van vorig jaar, hebben we de goodwill van EUR 570 miljoen opgenomen die voordien niet werd vermeld op deze lijn (maar opgenomen in de globale cijfers).

AG Insurance

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Totaal nettoresultaat	565	558
Wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	375	(88)

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Totale activa	72 616	75 073
Totale verplichtingen	65 434	68 368
Netto activa van geassocieerde deelnemingen	7 182	6 705

BNP Paribas Asset Management

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Totaal nettoresultaat	165	174
Wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	(100)	(122)

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Totale activa	2 027	2 431
Totale verplichtingen	1 043	926
Netto activa van geassocieerde deelnemingen	984	1 505

BNPP Bank Polska SA

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Totaal nettoresultaat	631	19
Wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	1	51

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Totale activa	106 944	107 342
Totale verplichtingen	96 089	97 102
Netto activa van geassocieerde deelnemingen	10 855	10 240

Reconciliatie van de totale netto activa van AG Insurance met de boekwaarde in de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Totaal nettoactiva	7 182	6 704
Minderheidsbelangen op AG Insurance-niveau	(338)	(250)
Purchase Price Allocations (PPA) en andere wijzigingen	(137)	(156)
Totaal aangepaste nettoactiva	6 707	6 298
Deelnemings% van BNP Paribas Fortis in AG Insurance	25%	25%
Deelneming van BNP Paribas Fortis in AG Insurance	1 676	1 574
Goodwill	218	218
Boekwaarde	1 894	1 792

BNP Paribas Fortis ontving dividenden van AG Insurance voor een bedrag van EUR 138 miljoen in 2019 (EUR 146 miljoen in 2018).

Beoordeling bijzondere waardeverminderingen in geassocieerde deelnemingen

Volgens de IFRS regels is het vereist om op het eind van elke verslagperiode na te gaan of er een objectieve aanwijzing bestaat dat een investering in een geassocieerde deelneming onderhevig is aan een bijzondere waardevermindering of niet. Als uit de toetsing blijkt dat de realiseerbare waarde van de investering (die de hoogste is van de reële waarde en de gebruikswaarde) lager is dan de boekwaarde, dan wordt de boekwaarde verminderd tot de realiseerbare waarde, door een waardevermindering te boeken.

De DCF aanpak (discounted cash flows) wordt gebruikt om de gebruikswaarde te bepalen, zoals ook toegepast op het niveau van BNP Paribas Groep.

De DCF-methode is gebaseerd op een aantal veronderstellingen betreffende toekomstige opbrengsten, kosten en risicokost (kastromen) gebaseerd op middellange termijn businessplannen over een periode van vijf jaar. Projecties van kasstromen over een periode langer dan 5 jaar zijn gebaseerd op een groeipercentage over een eeuwigdurende horizon en worden bijgesteld wanneer de kortetermijnomgeving niet overeenstemt met de normale omstandigheden van de economische cyclus.

De resultaten van de DCF zijn gevoelig voor de veronderstellingen gemaakt voor de volgende kernparameters: de kapitaalkost, de kost-inkomensratio, de risicokost en het groeipercentage over een eeuwigdurende tijdshorizon.

De kapitaalkost wordt bepaald aan de hand van een risicovrije rentevoet, een waargenomen marktrisicopremie gewogen per risicofactor specifiek voor elke investering. De waarden van deze parameters worden uit externe informatie bronnen gehaald.

Het vereist eigen vermogen voor elke investering wordt bepaald op basis van de 'Common Equity Tier 1' reglementaire vereisten voor de wettelijke entiteit waartoe de investering behoort, met een minimum van 7%.

Het groeipercentage over een eeuwigdurende tijdshorizon is vastgelegd op 2% voor mature economieën. Voor kasstroomgenererende eenheden actief in landen met een hoog inflatieniveau wordt een specifieke add-on in aanmerking genomen (berekend volgens de lange termijn inflatievoeten gepubliceerd door externe bronnen).

Op 31 december 2018 werden testen voor een bijzondere waardevermindering uitgevoerd op de investeringen van BNP Paribas Fortis in BNP Paribas Asset Management, in Bank BGZ BNP Paribas en in AG Insurance. Geen enkele van deze toetsingen toonde aan dat een bijzondere waardevermindering op de investeringen noodzakelijk is.

De volgende tabel toont de gevoeligheid van de geschatte waarde van de investering aan de belangrijkste veronderstellingen:

In miljoenen euro's	31 december 2019	
	BNP Paribas Asset Management	BNPP Bank Polska SA
Kapitaalkost		
Negatieve wijziging (+10 basispunten)	(13)	(7)
Positieve wijziging (-10 basispunten)	13	7
Cost/income ratio		
Negatieve wijziging (+1%)	(25)	(22)
Positieve wijziging (-1%)	25	22
Risicokost		
Negatieve wijziging (+5%)	-	(12)
Positieve wijziging (-5%)	-	12
Langetermijn groeiratio		
Negatieve wijziging (-50 basispunten)	(40)	(4)
Positieve wijziging (+50 basispunten)	45	5

5.1 Materiële en immateriële vaste activa en vastgoedbeleggingen

In miljoenen euro's	31 December 2019			31 December 2018		
	Bruto boekwaarde	Som van afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	Netto boekwaarde	Bruto boekwaarde	Som van afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	Netto boekwaarde
Vastgoedbeleggingen	442	(187)	255	471	(210)	261
Terreinen en gebouwen ⁽¹⁾	3 047	(1 771)	1 276	2 204	(1 248)	956
Installaties, machines en uitrustingen ⁽¹⁾	894	(671)	223	937	(700)	237
Vaste activa verhuurd als leasinggever onder operationele leasing ⁽¹⁾	27 712	(7 492)	20 220	24 416	(6 743)	17 673
Overige vaste activa ⁽¹⁾	628	(216)	412	541	(214)	327
Materiële vaste activa	32 281	(10 150)	22 131	28 098	(8 905)	19 193
waarvan gebruiksrechten	884	(500)	384			
Aangekochte software	354	(296)	58	324	(273)	51
Software, ontwikkeld door de onderneming	470	(325)	145	377	(251)	126
Overige immateriële vaste activa	197	(45)	152	212	(52)	160
Immateriële vaste activa	1 021	(666)	355	913	(576)	337

⁽¹⁾ Wijzingen tijdens de periode bevatten de eerste toepassing van IFRS 16 (cfr toelichting 2.)

Vastgoedbeleggingen

De verhuurde terreinen en gebouwen worden onder de rubriek 'Vastgoedbeleggingen' gegroepeerd.

De geschatte reële waarde van vastgoedbeleggingen geboekt aan geamortiseerde kostprijs op 31 december 2019 bedroeg EUR 342 miljoen, te vergelijken met EUR 331 miljoen in het boekjaar 2018.

Operationele leasing

Operationele leasing en transacties in vastgoedbeleggingen zijn in bepaalde gevallen onderworpen aan overeenkomsten die voorzien in de volgende minimale toekomstige betalingen:

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Minimum te ontvangen toekomstige betalingen uit niet-opzegbare contracten	7 184	6 484
Te ontvangen binnen het jaar	3 066	2 605
Te ontvangen na 1 jaar maar binnen de 5 jaar	4 076	3 851
Te ontvangen na 5 jaar	42	28

Minimum te ontvangen toekomstige betalingen uit niet-opzegbare contracten omvatten de betalingen die de huurder dient te maken tijdens de leaseperiode.

Immateriële vaste activa

De overige immateriële vaste activa bestaan uit erfpachtrechten, goodwill en handelsmerken verworven door BNP Paribas Fortis.

Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen

De som van afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op materiële en immateriële vaste activa voor het boekjaar eindigend op 31 december 2019 bedroeg EUR (369) miljoen, tegenover EUR (287) miljoen voor het boekjaar eindigend op 31 december 2018.

Deze bedragen bevatten een netto terugname van provisies voor bijzondere waardeverminderingen geboekt in de resultatenrekening van EUR 3 miljoen op 31 december 2019 tegenover een netto toename van EUR (1) miljoen op 31 december 2018.

5.m Goodwill

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Boekwaarde aan het begin van de periode	719	663
Verwervingen	(1)	56
Desinvesteringen	(28)	-
Bijzondere waardeverminderingen, opgenomen tijdens de periode	-	-
Omrekeningsverschillen	12	(3)
Overige wijzigingen	28	3
Boekwaarde aan het einde van de periode	730	719
Bruto boekwaarde	920	925
Som van de bijzondere waardeverminderingen aan het einde van de periode	(190)	(206)

De goodwill per kasstroomgenererende eenheid is als volgt:

In miljoenen euro's	Nettobedrag		Waardeverminderingen gedurende de periode		Aankopen van de periode	
	31 december 2019	31 december 2018	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
BNP Paribas Fortis in België	28	28	-	-	-	-
Alpha Credit	22	22	-	-	-	-
Factoring	6	6	-	-	-	-
BNP Paribas Fortis in Luxemburg	187	188	-	-	(1)	56
Leasing (BPLS)	149	149	-	-	-	17
Wealth Management	38	39	-	-	(1)	39
BNP Paribas Fortis in andere landen	515	503	-	-	-	-
TEB Group	-	-	-	-	-	-
Arval	515	503	-	-	-	-
Totaal goodwill	730	719	-	-	(1)	56

De activiteiten van BNP Paribas Fortis zijn opgesplitst in kasstroomgenererende eenheden die de rapporteringsentiteiten of groepen van rapporteringsentiteiten van BNP Paribas Fortis vertegenwoordigen. De splitsing is consistent met de organisatorische structuur en beheersmethodes van BNP Paribas Fortis en weerspiegelt de onafhankelijkheid van elke rapporteringsentiteit in termen van resultaat- en beheersaanpak. Dit wordt op regelmatige basis herzien met als doel rekening te houden met gebeurtenissen die de samenstelling van de kasstroomgenererende eenheden kunnen beïnvloeden zoals aankopen, desinvesteringen en belangrijke reorganisaties.

De kasstroomgenererende eenheden aan dewelke goodwill is toegewezen omvatten:

- **Alpha Crédit** is de consumentenkredietenspecialist. Zij verleent een omvattende reeks consumentenkredieten in verkooppunten (winkels en garages) en rechtstreeks aan klanten. Zij verspreidt haar producten eveneens via het retailnetwerk van de Bank, via bpost bank en via makelaars. Ze is de marktleider in België en Luxemburg.
- **Factoring** is een kasstroomgenererende eenheid die al de factoring dochtermaatschappijen van de Bank omvat. Ze is vooral actief in België, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Nederland. Ze is marktleider in België.
- **BNP Paribas Leasing Solutions (BPLS)** gebruikt verschillende kanalen (rechtstreekse verkopen, verkopen via tussenpersonen, partnerships en banknetwerken) om corporate- en kleine zakenklanten een waaier aan leasing en huuroplossingen aan te bieden, gaande van financiering van uitrusting tot uitbesteding van het wagenpark.
- **Arval:** is een specialist in lange termijn auto- leasing. Arval biedt ondernemingen (zowel multinationale als kleine ondernemingen) oplossingen op maat om de mobiliteitsbehoeften van hun werknemers te optimaliseren en de risico's te outsourcen die verbonden zijn aan wagenparkbeheer. Recent werd het cliënteel verder uitgebreid naar individuele klanten.
- **Wealth Management Luxemburg:** BGL BNP Paribas verwierf op 3 september 2018 ABN Amro Wealth Management Luxembourg S.A en integreerde deze vervolgens in zijn Wealth Management afdeling. De integratie liet BGL toe om zijn leiderschap in de Wealth Management markt in Luxemburg te versterken, en meer specifiek in het segment van de Europese ondernemers.

Testen van bijzondere waardevermindering

Volgens de IFRS regels moet er minstens op jaarbasis of wanneer er een gebeurtenis plaatsvindt die dit op gang brengt, een test van bijzondere waardevermindering op goodwill gebeuren waarbij de boekwaarde van de entiteit vergeleken wordt met de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde is gelijk aan de hoogste van de reële waarde van de entiteit en de gebruikswaarde. De DCF approach ('discounted cash flows') wordt aangewend om de gebruikswaarde te bepalen, zoals ook toegepast op BNP Paribas Groep niveau. Wanneer de realiseerbare waarde lager is dan de boekwaarde, dan wordt een bijzondere waardevermindering erkend voor het verschil.

De DCF-methode is gebaseerd op een aantal veronderstellingen betreffende toekomstige opbrengsten, kosten en risicokost (kastromen) gebaseerd op middellange termijn businessplannen over een periode van 5 jaar. Projecties van kasstromen over een periode langer dan 5 jaar zijn gebaseerd op een groeipercentage over een eeuwigdurende horizon en worden bijgestuurd wanneer de kortetermijnomgeving niet overeenstemt met de normale omstandigheden van de economische cyclus of een stabiele toestand van de kasstroomgenererende eenheid.

De resultaten van de DCF zijn gevoelig voor de veronderstellingen aangehouden voor de volgende sleutel parameters: de kapitaalkost, de kost-inkomensratio, de risicokost en het groeipercentage over een eeuwigdurende tijdshorizon.

De kapitaalkost wordt bepaald aan de hand van een risicovrije rentevoet, een waargenomen marktrisicopremie gewogen per risicofactor gebaseerd op vergelijkbare gegevens die specifiek zijn voor elke homogene groep van businesses. De waarde van deze parameters wordt uit externe bronnen gehaald.

De toewijzing van het eigen vermogen wordt voor elke homogene groep van businesses bepaald op basis van de 'Common Equity Tier 1'-kapitaalsvereisten voor de wettelijke entiteit waartoe de homogene groep van businesses behoort, met een minimum van 7%.

Het gebruikte groeipercentage over een eeuwigdurende tijdshorizon is 2% voor ontwikkelde economieën. Voor kasstroomgenererende eenheden actief in landen met hoge inflatie, wordt rekening gehouden met een specifieke add-on (berekend in overeenstemming met lange termijn inflatiecijfers bekendgemaakt door externe bronnen).

Eind 2019 werd een test van bijzondere waardevermindering uitgevoerd voor elk van de volgende drie kasstroomgenererende eenheden: Alpha Crédit, BNP Paribas Leasing Solutions (BPLS), Wealth Management Luxemburg en Arval, waaruit geen enkele noodzaak bleek om een bijkomende waardevermindering te boeken.

De erkende goodwill op Factoring wordt als niet-materieel beschouwd en bijgevolg niet onderworpen aan een test van bijzondere waardevermindering.

Gevoeligheden

De onderstaande tabel toont de gevoeligheid van de belangrijkste waarderingen van goodwill tot een wijziging van 10 basispunten in de kapitaalkost, een wijziging van 1% in de kost-inkomens-ratio, een wijziging van 5% in risicokost en een wijziging van 50 basispunten in het groeipercentage over een eeuwigdurende tijdshorizon.

In miljoenen euro's	31 december 2019		
	Alpha Credit	BPLS	Arval
Kapitaalkost			
Negatieve wijziging (+10 basispunten)	(12)	(62)	(130)
Positieve wijziging (-10 basispunten)	12	64	134
Kost-inkomens-ratio			
Negatieve wijziging (+1%)	(21)	(111)	(193)
Positieve wijziging (-1%)	21	111	193
Risicokost			
Negatieve wijziging (+5%)	(22)	(55)	(37)
Positieve wijziging (-5%)	22	55	37
Langetermijn groeiratio			
Negatieve wijziging (-50 basispunten)	(30)	(145)	(391)
Positieve wijziging (+50 basispunten)	34	167	455

5.n Voorzieningen voor risico's en kosten

In miljoenen euro's	31 december 2018	Netto dotatie aan voorzieningen	Gebruikte voorzieningen	Wijzigingen in waarde opgenomen in het eigen vermogen	Wijzigingen in wisselkoersen en overige wijzigingen	31 december 2019
Voorzieningen voor personeelsvoordelen	3511	238	(246)	186	3	3692
<i>waarvan voordelen na uitdiensttreding (toelichting 7.b)</i>	3 074	129	(164)	178	11	3 228
<i>waarvan gezondheidszorgregelingen na uitdiensttreding (toelichting 7.b)</i>	85	3	(2)	8	-	94
<i>waarvan voorzieningen voor andere langetermijnvergoedingen (toelichting 7.c)</i>	83	15	(17)	-	-	81
<i>waarvan voorzieningen voor vrijwillig vertrek, vervroegde pensioneringsplannen en aanpassing personeelsbezettingplan (toelichting 7.d)</i>	260	82	(58)	-	(8)	276
<i>waarvan voorzieningen voor aandelen gebaseerde beloningen</i>	9	9	(5)	-	-	13
Voorzieningen voor woningspaarrekeningen en plannen	-	-	-	-	-	-
Voorzieningen voor buitenbalansverbintenissen (toelichting 3.g)	219	-	(1)	-	32	250
Voorzieningen voor geschillen	105	18	(4)	-	(14) ⁽¹⁾	105
Andere voorzieningen voor risico's en kosten	376	94	(142)	-	(1)	327
Totaal voorzieningen voor risico's en kosten	4 211	350	(393)	186	20	4 374

(1) Wijzigingen tijdens de periode bevatten de eerste toepassing van IFRIC 23 (cfr toelichting 5.i)

5.0 Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

De onderstaande tabel geeft de bedragen weer van de financiële activa en verplichtingen voor en na salderen. Deze informatie, vereist door IFRS 7, heeft als doel de vergelijkbaarheid mogelijk te maken met de toegepaste boekhoudkundige verwerking in overeenstemming met de algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving in de Verenigde Staten (US GAAP) die op het vlak van salderen minder restrictief zijn dan IAS 32.

'Gesaldeerde bedragen' op de balans worden bepaald op basis van IAS 32. Dit betekent dat een financieel actief en een financiële verplichting gesaldeerd worden waarbij het nettobedrag enkel en alleen wordt getoond op de balans als BNP Paribas Fortis een wettelijk afdwingbaar recht heeft om de erkende bedragen te salderen en de intentie heeft om tot een afwikkeling op nettobasis te komen of tegelijkertijd het actief te realiseren en de verplichting af te wikkelen. Gesaldeerde bedragen vloeien hoofdzakelijk voort uit terugkoopovereenkomsten en afgeleide instrumenten verhandeld met clearing houses.

De impact van 'Master Netting Agreements' en gelijkaardige overeenkomsten heeft betrekking op de openstaande bedragen onder een afdwingbare overeenkomst die niet voldoet aan de salderingscriteria bepaald door IAS 32. Dit komt voor bij transacties waar salderen enkel mogelijk is in geval van wanbetaling, insolventie of faillissement van één van de partijen.

'Financiële instrumenten gegeven of ontvangen als onderpand' omvatten garantiedeposito's en effecten erkend tegen reële waarde. Deze garanties kunnen enkel worden uitgeoefend in geval van wanbetaling, insolventie of faillissement van één van de partijen.

Inzake 'Master Netting Agreements' worden de garantiedeposito's ontvangen of gegeven ter compensatie van de positieve of negatieve reële waarden van financiële instrumenten geboekt onder overlopende rekeningen en overige activa of verplichtingen op de balans.

31 december 2019						
In miljoenen euro's	Brutobedragen van financiële activa	Gesaldeerde brutobedragen op de balans	Nettobedragen van financiële activa gerapporteerd op de balans	Impact van Master Netting Agreements (MNA) en gelijkaardige overeenkomsten	Financiële instrumenten ontvangen als onderpand	Netto-bedragen
Activa						
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	20 396	-	20 396	(7 512)	(4 927)	7 957
<i>Effectenportefeuille</i>	2 169	-	2 169	-	-	2 169
<i>Leningen en terugkoopovereenkomsten</i>	6 010	-	6 010	(1 058)	(4 685)	267
<i>Instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening</i>	12 217	-	12 217	(6 454)	(242)	5 521
Leningen aan en vorderingen op klanten en kredietinstellingen	236 741	(24)	236 717	(4 188)	(18 549)	213 980
<i>waarvan terugkoopovereenkomsten</i>	23 794	-	23 794	(4 188)	(18 549)	1 057
Overlopende rekeningen en overige activa	11 673	-	11 673	-	(3 429)	8 244
<i>waarvan betaalde waarborgsommen</i>	4 031	-	4 031	-	(3 429)	602
Overige activa niet onderworpen aan saldering	44 409	-	44 409	-	-	44 409
Totaal activa	313 219	(24)	313 195	(11 700)	(26 905)	274 590
Verplichtingen						
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	29 656	-	29 656	(11 594)	(9 937)	8 125
<i>Effectenportefeuille</i>	516	-	516	-	-	516
<i>Deposito's en terugkoopovereenkomsten</i>	12 118	-	12 118	(5 140)	(6 549)	429
<i>Schuldbewijzen</i>	3 422	-	3 422	-	-	3 422
<i>Financiële derivaten (inbegrepen derivaten gebruikt voor afdekkingsdoeleinden)</i>	13 600	-	13 600	(6 454)	(3 388)	3 758
Schulden aan klanten en kredietinstellingen	239 546	(24)	239 522	(106)	(134)	239 282
<i>waarvan terugkoopovereenkomsten</i>	250	-	250	(106)	(134)	10
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	9 058	-	9 058	-	(680)	8 378
<i>waarvan ontvangen waarborgsommen</i>	1 040	-	1 040	-	(680)	360
Overige activa niet onderworpen aan saldering	6 804	-	6 804	-	-	6 804
Totaal verplichtingen	285 064	(24)	285 040	(11 700)	(10 751)	262 589

31 december 2018						
In miljoenen euro's	Brutobedragen van financiële activa	Gesaldeerde brutobedragen op de balans	Nettobedragen van financiële activa gerapporteerd op de balans	Impact van Master Netting Agreements (MNA) en gelijkaardige overeenkomsten	Financiële instrumenten ontvangen als onderpand	Netto-bedragen
Activa						
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	16 985	(150)	16 835	(5 251)	(4 812)	6 772
<i>Effectenportefeuille</i>	2 825	-	2 825	-	-	2 825
<i>Leningen en terugkoopovereenkomsten</i>	6 116	(150)	5 966	(1 124)	(4 525)	317
<i>Instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening</i>	8 044	-	8 044	(4 127)	(287)	3 630
Leningen aan en vorderingen op klanten en kredietinstellingen	220 320	(38)	220 282	(3 329)	(13 398)	203 555
<i>waarvan terugkoopovereenkomsten</i>	17 671	-	17 671	(3 329)	(13 398)	944
Overlopende rekeningen en overige activa	8 982	-	8 982	-	(2 177)	6 805
<i>waarvan betaalde waarborgsommen</i>	2 350	-	2 350	-	(2 177)	173
Overige activa niet onderworpen aan saldering	45 221	-	45 221	-	-	45 221
Totaal activa	291 508	(188)	291 320	(8 580)	(20 387)	262 353
Verplichtingen						
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	24 122	(150)	23 972	(8 575)	(9 504)	5 893
<i>Effectenportefeuille</i>	158	-	158	-	-	158
<i>Deposito's en terugkoopovereenkomsten</i>	12 243	(150)	12 093	(4 449)	(7 346)	298
<i>Schuldbewijzen</i>	3 344	-	3 344	-	-	3 344
<i>Financiële derivaten (inbegrepen derivaten gebruikt voor afdekkingsdoeleinden)</i>	8 377	-	8 377	(4 126)	(2 158)	2 093
Schulden aan klanten en kredietinstellingen	224 447	(38)	224 409	(5)	(8)	224 396
<i>waarvan terugkoopovereenkomsten</i>	13	-	13	(5)	(8)	-
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	7 882	-	7 882	-	(273)	7 609
<i>waarvan ontvangen waarborgsommen</i>	484	-	484	-	(273)	211
Overige verplichtingen niet onderworpen aan saldering	7 678	-	7 678	-	-	7 678
Totaal verplichtingen	264 129	(188)	263 941	(8 580)	(9 785)	245 576

5.p Overdrachten van financiële activa

BNP Paribas Fortis gaat transacties aan waarbij financiële activa gerapporteerd op de balans worden overgedragen. Bijgevolg komen deze overgedragen activa in aanmerking voor een volledige verwijdering van de balans of blijven deze overgedragen activa op de balans gerapporteerd voor zoverre er een voortdurende betrokkenheid van BNP Paribas Fortis is. Meer informatie is opgenomen in toelichting 1. 'Samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving toegepast door BNP Paris Fortis'.

Financiële activa die BNP Paribas Fortis heeft overgedragen maar niet verwijderd van de balans, bestaan in de eerste plaats uit effecten die tijdelijk worden verkocht in terugkoopovereenkomsten of effectenleentransacties evenals uit geëffectiseerde activa. Schulden gelinkt aan verkochte effecten in terugkoopovereenkomsten worden gerapporteerd onder de hoofding 'terugkoopovereenkomsten'. Schulden gelinkt aan effectiseringen bestaan uit effectiseringen gekocht door derden.

Effectenleningen, terugkoopovereenkomsten en andere transacties

In miljoenen euro's	31 december 2019		31 december 2018	
	Boekwaarde van het overgedragen actief	Boekwaarde van de verbonden verplichtingen	Boekwaarde van het overgedragen actief	Boekwaarde van de verbonden verplichtingen
Effectenuitleentransacties				
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	97	-	-	-
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	3 295	-	4 429	-
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	466	-	403	-
Terugkoopovereenkomsten				
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	7	7	293	293
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	6 130	6 130	2 510	2 510
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	198	198	1 199	1 199
Totaal	10 193	6 335	8 834	4 002

Effectiseringstransacties gedeeltelijk geherfinancierd door externe investeerders, waarbij het regresrecht is beperkt tot de overgedragen activa

In miljoenen euro's	31 decembre 2019				
	Boekwaarde van het overgedragen actief	Boekwaarde van de verbonden verplichtingen	Reële waarde van de overgedragen activa	Reële waarde van de verbonden verplichtingen	Nettopositie
Effectisering					
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	28	28	28	28	-
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	33 097	1 275	35 006	1 224	33 782
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	17	17	17	17	-
Totaal	33 142	1 320	35 051	1 269	33 782

In miljoenen euro's	31 decembre 2018				
	Boekwaarde van het overgedragen actief	Boekwaarde van de verbonden verplichtingen	Reële waarde van de overgedragen activa	Reële waarde van de verbonden verplichtingen	Nettopositie
Effectisering					
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	163	163	163	163	-
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	35 020	1 216	35 020	1 216	33 804
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	21	21	21	21	-
Totaal	35 204	1 400	35 204	1 400	33 804

Er zijn geen significante overdrachten die leiden tot gedeeltelijke of volledige verwijdering van de balans van de financiële activa, waarin BNP Paribas Fortis een voortdurende betrokkenheid heeft.

5.q Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

De 'activa en verplichtingen die aangehouden worden voor verkoop' hebben betrekking op transacties die goedgekeurd werden door de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis en door het Executive Committee van BNP Paribas waarvoor de verkoop nog niet plaatsvond omwille van wettelijke, regelgevende en operationele beperkingen.

Op 31 december 2019, werd geen groep activa, zoals gedefinieerd in IFRS 5 'Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten', geïdentificeerd als af te stoten.

Op 31 december 2018 betreft het de nog niet-getransfereerde activa en verplichtingen van Von Essen Bank GmbH die werd verkocht aan BNP Paribas SA. De wettelijke transfer van deze activa en verplichtingen werd afgerond in januari 2019 voltooid en genereerde een winst van EUR 156,5 miljoen.

Von Essen Bank GmbH werd beschouwd als een groep activa die worden afgestoten, zoals gedefinieerd in IFRS 5 'Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten'. De activa en verplichtingen van deze dochteronderneming werden geherklasseerd en gepresenteerd in de respectieve afzonderlijke posten 'Activa aangehouden voor verkoop' en 'Verplichtingen aangehouden voor verkoop' van de geconsolideerde balans.

Een groep af te stoten activa wordt gewaardeerd volgens de laagste van de boekwaarde of de reële waarde verminderd met verkoopkosten. Als de reële waarde verminderd met de verkoopkosten lager is dan de boekwaarde wordt het verwachte verlies gerapporteerd als 'Nettowinsten/verliezen op overige vaste activa'.

Voor deze specifieke groep af te stoten activa was de reële waarde minstens gelijk aan de boekwaarde, wat betekent dat geen verwacht verlies werd opgenomen in de geconsolideerde resultatenrekening op 31 december 2018.

In miljoenen euro's	31 December 2019	31 December 2018
ACTIVA		
Geldmiddelen en tegoeden bij centrale banken	-	139
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	-	2
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	-	2 201
Overlopende rekeningen en overige activa	-	8
Materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	-	5
Totaal activa	-	2 355
Verplichtingen		
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	-	2 027
Actuele en uitgestelde belastingen	-	17
Overlopende rekeningen en overige verplichtingen	-	34
Voorzieningen voor risico's en kosten	-	21
Totaal verplichtingen	-	2 099

6 VERSTREKTE EN ONTVANGEN VERBINTENISSEN

6.a Verstrekte en ontvangen kredietverbintenissen

Contractuele waarde van verstrekte en ontvangen kredietverbintenissen door BNP Paribas Fortis:

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Verstrekte kredietverbintenissen		
aan kredietinstellingen	188	285
aan klanten	53 543	49 301
<i>Toegestane kredietverbintenissen</i>	<i>40 033</i>	<i>35 698</i>
<i>Overige verbintenissen tegenover klanten</i>	<i>13 510</i>	<i>13 603</i>
Totaal verstrekte kredietverbintenissen	53 731	49 586
<i>waarvan Stadium 1</i>	<i>50 246</i>	<i>45 748</i>
<i>waarvan Stadium 2</i>	<i>3 229</i>	<i>3 623</i>
<i>waarvan Stadium 3</i>	<i>256</i>	<i>215</i>
Verkregen kredietverbintenissen		
van kredietinstellingen	16 383	18 553
van klanten	135	163
Totaal verkregen kredietverbintenissen	16 518	18 716

6.b Door ondertekening verstrekte garantieverbintenissen

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Verstrekte garantieverbintenissen		
aan kredietinstellingen	3 620	3 956
aan klanten	15 217	15 526
<i>Onroerende garanties</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Administratieve en fiscale borgtochten en overige</i>	<i>11 773</i>	<i>11 871</i>
<i>Overige garanties</i>	<i>3 444</i>	<i>3 655</i>
Totaal verstrekte garantieverbintenissen	18 837	19 482
<i>waarvan Stadium 1</i>	<i>17 463</i>	<i>18 157</i>
<i>waarvan Stadium 2</i>	<i>1 041</i>	<i>1 011</i>
<i>waarvan Stadium 3</i>	<i>333</i>	<i>314</i>

6.c Effectenverbintenissen

Als gevolg van de boeking van effectenverrichtingen op afwikkelingsdatum, zijn de verbintenissen in verband met te leveren of te ontvangen effecten als volgt:

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Te leveren effecten	45	240
Te ontvangen effecten	57	247

6.d Overige garantieverbintenissen

Financiële instrumenten gegeven als onderpand

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Financiële instrumenten (verhandelbare effecten en privé-vorderingen) gedeponeed bij centrale banken en op elk moment in aanmerkingkomend als onderpand voor herfinancieringstransacties (na surplus percentage)	21 716	23 970
<i>Gebruikt als onderpand bij centrale banken</i>	6 454	6 133
<i>Beschikbaar voor herfinancieringstransacties</i>	15 262	17 837
Effecten verkocht onder terugkoopovereenkomsten	12 271	11 987
Overige financiële activa gebruikt als onderpand voor transacties met banken en financiële klanten	7 759	7 109

De marktwaarde van de door BNP Paribas Fortis als onderpand gegeven financiële instrumenten of getransfereerd via een terugkoopovereenkomst waarbij het de begunstigde is toegestaan

deze te verkopen of te hergebruiken als onderpand bedraagt EUR 12 338 miljoen per 31 december 2019 (EUR 12 008 miljoen per 31 december 2018).

Financiële instrumenten ontvangen als onderpand

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Financiële instrumenten ontvangen als onderpand (exclusief terugkoopovereenkomsten)	7 481	6 089
<i>waarvan instrumenten waarvoor BNP Paribas Fortis bevoegd is ze te verkopen en te hergebruiken als onderpand</i>	298	221
Effecten die zijn ontvangen als gevolg van een terugkoopovereenkomst	29 613	23 436

De reële waarde van financiële instrumenten die BNP Paribas Fortis ontvangen heeft als onderpand of via terugkoopovereenkomsten werden door BNP Paribas Fortis effectief verkocht of hergebruikt als onderpand ten belope van EUR 4 662 miljoen per 31 december 2019 (EUR 5 097 miljoen per 31 december 2018).

Financiële instrumenten gegeven of ontvangen als onderpand worden hoofdzakelijk gewaardeerd tegen reële waarde.

7 PERSONEELSKOSTEN EN PERSONEELSVOORDELEN

7.a Personeelskosten en personeelsvoordelen

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Vaste en variabele vergoeding, bonussen en winstdeelname	(1 892)	(1 922)
Kosten van personeelsvoordelen	(661)	(633)
Loonbelastingen	(14)	(13)
Totaal vergoedingen en personeelskosten	(2 567)	(2 568)

7.b Voordelen na uitdiensttreding

De norm IAS 19 maakt een onderscheid tussen twee categorieën van regelingen, die elk verschillend behandeld worden, afhankelijk van het risico dat door de onderneming wordt gelopen. Wanneer de verbintenis van de onderneming erin bestaat een vastgesteld bedrag (bijvoorbeeld uitgedrukt als een percentage van het jaarloon van de begunstigde) te betalen aan een externe organisatie, die instaat voor de betaling van de prestaties in functie van de beschikbare middelen voor elke deelnemer aan de regeling, dan wordt ze gezien als een regeling van het type vaste bijdragen. Omgekeerd, wanneer de verbintenis van de onderneming erin bestaat om de financiële activa te beheren die gefinancierd worden uit de opvraging van premies bij de werknemers en om zelf de kosten te dragen van de prestaties - of er het definitieve bedrag van te waarborgen afhankelijk van toekomstige gebeurtenissen - dan wordt ze gezien als een regeling van het type vaste prestaties. Hetzelfde geldt wanneer de onderneming het beheer van de opvraging van de premies en van de uitbetaling van de prestaties toevertrouwt aan een externe organisatie, maar zelf het risico blijft dragen dat voortvloeit uit het beheer van de activa en/of uit de toekomstige evolutie van de prestaties.

Pensioenregelingen van het type vaste bijdragen van BNP Paribas Fortis entiteiten

BNP Paribas Fortis heeft sinds menige jaren een beleid gevoerd, waarbij regelingen van het type vaste prestaties werden omgevormd naar regelingen van het type vaste bijdragen.

Omdat regelingen van het type vaste prestaties in de meeste landen gesloten werden krijgen nieuwe werknemers voordelen in de vorm van regelingen van het type vaste bijdragen aangeboden.

De bedragen die werden betaald aan regelingen na uitdiensttreding van het type vaste bijdragen lopen op tot EUR 96 miljoen voor boekjaar 2019, in vergelijking met EUR 77 miljoen voor boekjaar 2018.

De uitsplitsing volgens de belangrijkste bijdragebetalers is als volgt

Bijdrage In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
België	1	2
Frankrijk	36	34
Eurozone (behalve België en Frankrijk)	22	4
Verenigd Koninkrijk	4	3
Turkije	31	30
Overige	2	4
Totaal	96	77

Pensioenregelingen van het type vaste prestaties van BNP Paribas Fortis entiteiten

In België financiert BNP Paribas Fortis een pensioenregeling voor haar bedienden en middenkaders, die in dienst zijn getreden vóór de harmonisering van de pensioenregelingen van de Bank op 1 januari 2002, op basis van het eindloon en het aantal dienstjaren. De actuariële verbintenissen die betrekking hebben op deze regeling zijn voorgefinancierd ten belope van 93% eind 2019 (tegen 92% eind 2018) bij de verzekeringsmaatschappij AG Insurance, waarin BNP Paribas Fortis een deelneming bezit van 25%.

De hogere kaderleden genieten van een aanvullende pensioenregeling, die voorziet in een kapitaal op basis van het aantal dienstjaren en het eindloon. Die regeling is voorgefinancierd ten belope van 100% (tegen 96% eind 2018) bij de verzekeringsmaatschappijen AXA Belgium en AG Insurance. Sinds 1 januari 2015 kunnen de nieuwe hogere kaderleden niet meer genieten van die regeling. Een nieuw plan van het type vaste bijdragen wordt hen aangeboden alsook aan de hogere kaderleden reeds in dienst op die datum en die gekozen hebben om aan te sluiten bij dat nieuwe plan.

Daarnaast legt de wetgeving de werkgever een waarborg van minimaal rendement op, op activa die zijn opgespaard in het kader van regelingen van het type vaste bijdragen. Door deze verplichting worden deze plannen boekhoudkundig gelijkgesteld met plannen van het type vaste prestaties.

Eind 2015 voerde een nieuwe wet nieuwe berekeningsregels in voor het minimaal rendement.

Bijgevolg berekent BNP Paribas Fortis haar verplichtingen voor pensioenregelingen van het type vaste bijdragen vanaf 2016 volgens de 'Projected Unit Credit' methode. Maar omdat BNP Paribas Fortis ervan uitgaat dat geen enkele van de pensioenregelingen van het type vaste bijdragen de zogenaamde 'back-end loaded' karakteristieken vertoont, zoals gedefinieerd in IAS19, rekent BNP Paribas Fortis het voordeel toe aan de dienstperiode volgens de voordeel formule van het plan. Er wordt van uitgegaan dat toekomstige dienstjaren geen significant hoger voordeel opleveren dan de vroegere jaren.

Fondsbeleggingen en afzonderlijke restitutierechten, onder verzekeringspolissen waarvoor de verzekeraar een deel of het geheel van de voordelen, die krachtens het plan betaalbaar zijn, waarborgt, worden gewaardeerd als de actuele waarde van de corresponderende verbintenis ten laste van de verzekeringsmaatschappijen (art. 113 IAS19R) sinds eind 2017 met uitzondering van de pensioenplannen die gedekt worden door een gecantonneerd fonds. In dit laatste geval is de reële waarde van de fondsbeleggingen/afzonderlijke restitutierechten gelijk aan de marktwaarde van de gekantonneerde investeringen, beschikbaar voor de dekking van de verbintenis.

In Turkije vervangt het pensioenregime het nationaal pensioensysteem (deze verplichtingen worden geëvalueerd op basis van de transfermodaliteiten naar de Turkse overheid, dit is een transfer die op termijn dient te geschieden) en stelt extra waarborgen in bovenop het wettelijk minimum. Eind 2019 werden de verplichtingen in het kader van dit pensioenregime gedekt door financiële activa die worden beheerd in een externe 'foundation'; de waarde van deze financiële activa overtreffen ruimschoots de genomen verplichtingen, maar dit overschot wordt niet opgenomen als een actief van BNP Paribas Fortis omdat het niet recupereerbaar is. De dekkingsgraad is 271% op 31 december 2019 (262% op 31 december 2018).

Verbintenissen in het kader van regelingen van het type vaste prestaties

Activa en verplichtingen opgenomen op de balans

In miljoenen euro's, op 31 december 2019	waarvan contante waarde van verplichtingen, volledig of gedeeltelijk gefinancierd door activa	waarvan contante waarde van verplichtingen, niet gefinancierd door activa	Contante waarde van de verplichtingen	Markt-waarde van fondsbeleggingen	Marktwaarde van afzonderlijke restitutierechten ⁽¹⁾	Niet-verantwoorde activa door restricties	Netto verplichting	waarvan activa opgenomen in de balans voor pensioenplannen op basis van vaste toezeggingen	waarvan netto activa van pensioenregelingen op basis van vaste toezegginge	waarvan marktwaarde van restitutierechten	waarvan verplichtingen opgenomen in de balans voor vaste prestatieplannen
België	3 133	23	3 156	(41)	(3 002)	-	113	(3 002)	-	(3 002)	3 115
Verenigd Koninkrijk	209	-	209	(255)	-	-	(46)	(46)	(46)	-	-
Turkije	146	29	175	(397)	-	250	28	-	-	-	28
Overige	200	44	244	(159)	(1)	-	84	(1)	-	(1)	85
Totaal	3 688	96	3 784	(852)	(3 003)	250	179	(3 049)	(46)	(3 003)	3 228

In miljoenen euro's, op 31 december 2018	waarvan contante waarde van verplichtingen, volledig of gedeeltelijk	waarvan contante waarde van verplichtingen, niet gefinancierd door activa	Contante waarde van de verplichting	Marktwaarde van fondsbeleggingen	Marktwaarde van afzonderlijke restitutierechten ⁽¹⁾	Niet-verantwoorde activa door restricties	Netto verplichting	waarvan activa opgenomen in de balans voor pensioenplannen op basis van vaste toezeggingen	waarvan netto activa van pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen	waarvan marktwaarde van restitutierechten	waarvan verplichtingen opgenomen in de balans voor vaste prestatieplannen
België	2 984	21	3 005	(30)	(2 838)	-	137	(2 838)	-	(2 838)	2 975
Verenigd Koninkrijk	182	-	182	(213)	-	-	(31)	(32)	(32)	-	1
Turkije	140	29	169	(366)	-	226	29	-	-	-	29
Overige	172	38	210	(141)	(1)	-	68	(1)	-	(1)	69
Totaal	3 478	88	3 566	(750)	(2 839)	226	203	(2 871)	(32)	(2 839)	3 074

⁽¹⁾ Restitutierechten zijn hoofdzakelijk afgezonderde financiële activa op de balans van verzekeringsfilialen en verbonden ondernemingen van BNP Paribas Fortis – met name AG Insurance voor wat betreft het plan van het type vaste toezeggingen van BNP Paribas Fortis – ter dekking van hun [AGI] engagements ten opzichte van andere Groepsentiteiten [hier wordt allicht BNP Paribas Fortis bedoeld] dewelke aan hen [AGI] werden toevertrouwd om de voordelen na uitdiensttreding van bepaalde werknemerscategorieën [van BNPPF] in te dekken.

Verandering in de contante waarde van de verplichtingen

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Contante waarde van verplichtingen aan het begin van de periode	3 566	3 887
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	130	128
Interestkosten	58	43
Kosten voor verleden diensttijd	-	(12)
Effect van planinperkingen of -afwikkelingen	1	1
Actuariële (winsten)/verliezen bij wijziging van demografische veronderstellingen	(2)	(12)
Actuariële (winsten)/verliezen bij wijziging van financiële veronderstellingen	206	(215)
Actuariële (winsten)/verliezen door 'experience losses' van de verplichting	34	64
Werknemersbijdragen	10	10
Betaalde uitkeringen aan gerechtigden door de werkgever	(36)	(36)
Betaalde uitkeringen aan gerechtigden van fondsbeleggingen/restitutierechten	(189)	(235)
Effect van veranderingen in wisselkoersen	(5)	(72)
Effect van veranderingen in de consolidatiekring	11	15
Overige	-	-
Contante waarde van verplichtingen aan het einde van de periode	3 784	3 566

Verandering in de marktwaarde van de fondsbeleggingen en restitutierechten

In miljoenen euro's	Fondsbeleggingen		Restitutierechten	
	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Marktwaarde van de activa aan het begin van de periode	750	815	2 839	2 931
Rendement op fondsbeleggingen	54	25	34	27
Effect van planinperkingen of -afwikkelingen	-	-	-	-
Actuariële winsten(verliezen) van de periode	73	24	168	(64)
Werknemersbijdragen	-	-	10	10
Werkgeversbijdragen	19	17	115	140
Uitkeringen	(23)	(29)	(166)	(206)
Effect van verandering in wisselkoersen	(22)	(111)	-	-
Effect van veranderingen in consolidatiekring	1	9	3	1
Overige	-	-	-	-
Marktwaarde van de activa aan het einde van de periode	852	750	3 003	2 839

Componenten van de kost van pensioenregelingen van het type vaste toezeggingen

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Administratiekosten	1	1
Toegerekende pensioenkosten	131	117
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	130	128
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	-	(12)
Impact van planinperkingen of -afwijkingen	1	1
Netto financiële kosten	5	4
Interestkosten	58	43
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	(55)	(26)
Verwacht rendement op restitutierechten	(34)	(27)
Rendement op beperking activa	36	14
Totaal uitgaven opgenomen in 'Personeelskosten van personeelsvoordelen'	137	122

Andere elementen die rechtstreeks in het eigen vermogen worden geboekt

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019	Boekjaar 2018
Andere elementen opgenomen in het eigen vermogen	(7)	12
Actuariële (verliezen)/winsten op fondsbeleggingen of restitutierechten	241	(40)
Actuariële (verliezen)/winsten van de demografische veronderstellingen op de contante waarde van de verplichtingen	2	12
Actuariële (verliezen)/winsten van de financiële veronderstellingen op de contante waarde van de verplichtingen	(206)	215
Actuariële (verliezen)/winsten door 'experience losses' op de contante waarde van de verplichtingen	(34)	(64)
Variatie door de niet-verantwoorde activa door restricties	(10)	(111)

Belangrijkste actuariële veronderstellingen gebruikt om de verplichtingen te berekenen

Voor de Eurozone en de Verenigd Koninkrijk, BNP Fortis Fortis haar verplichtingen op basis van het rendement van hoogwaardige bedrijfsobligaties met een vervaldag die overeenstemt met de duurtijd van de gewaardeerde verplichtingen.

De gebruikte intervallen van disconteringsvoeten zijn:

In %	31 december 2019		31 december 2018	
	Disconteringsvoet	Stijgingspercentage van toekomstig loon ⁽¹⁾	Disconteringsvoet	Stijgingspercentage van toekomstig loon ⁽¹⁾
Eurozone	0,10%-1,10%	1,70%-3,20%	0,80%-1,90%	1,90%-3,40%
Verenigd Koninkrijk	2,00%	3,10%	2,80%	3,55%
Turkije	12,51%	7,59%	16,70%	12,20%

(1) inclusief inflatie

Voor de eurozone euro zijn de geobserveerde gewogen gemiddelde disconteringsvoeten de volgende: 0,45% op 31 december 2019 tegen 1,22% op 31 december 2018.

De impact van veranderingen in de disconteringsvoet van 100 basispunten op de contante waarde van de verplichtingen met betrekking tot vergoedingen na uitdiensttreding is als volgt:

Wijzigingen in de contante waarde van de verplichtingen In miljoenen euro's	31 december 2019		31 december 2018	
	Disconteringsvoet -100bp	Disconteringsvoet +100bp	Disconteringsvoet -100bp	Disconteringsvoet +100bp
Eurozone	364	(314)	343	(279)
Verenigd Koninkrijk	46	(35)	37	(29)
Turkije	12	(10)	15	(12)

Werkelijk rendement van de fondsbeleggingen en de restitutierechten over de periode

In % ⁽¹⁾	31 december 2019	31 december 2018
	Waardebereik (geeft het bestaan van verschillende plannen in hetzelfde land weer)	Waardebereik (geeft het bestaan van verschillende plannen in hetzelfde land weer)
België	(0,04%)-12,51%	(2,00%) - 4,66%
Verenigd Koninkrijk	15,00%-17,50%	(1,90%) - (0,20%)
Turkije	19,27%	13,12%

⁽¹⁾ Reeks waarden, die het bestaan van verscheidene regelingen binnen één enkel land weerspiegelen.

Uitsplitsing van de fondsbeleggingen

In %	31 december 2019						31 december 2018					
	Aandelen	Overheidsobligaties	Bedrijfsobligaties	Vastgoed	Deposito-rekeningen	Overige	Aandelen	Overheidsobligaties	Bedrijfsobligaties	Vastgoed	Deposito-rekeningen	Overige
België	6%	55%	16%	1%	0%	22%	6%	53%	19%	2%	0%	20%
Verenigd Koninkrijk	8%	75%	13%	0%	2%	2%	9%	72%	13%	0%	2%	4%
Turkije	0%	0%	48%	5%	42%	5%	0%	0%	0%	5%	94%	1%
Overige	7%	26%	24%	2%	1%	40%	8%	25%	29%	2%	3%	33%
BNP Paribas Fortis	6%	49%	19%	1%	5%	20%	6%	47%	17%	2%	10%	18%

BNP Paribas Fortis heeft een beleid geïmplementeerd op vlak van het beheer van de activa die staan tegenover de pensioenregelingen van het type vaste prestaties, met als belangrijkste doelstellingen de beleggingsrisico's te omkaderen en te controleren.

Dit beleid beschrijft de beleggingsprincipes en in het bijzonder de definitie van een beleggingsstrategie van de dekkingswaarden, gebaseerd op financiële doelstellingen en de omkadering van financiële risico's, om de wijze te bepalen waarop de dekkingswaarden moeten beheerd worden door middel van mandaten inzake uitbesteding van het financieel beheer.

De beleggingsstrategie berust op een aansluitingstudie tussen actief en passief (of ALM-studie) die jaarlijks moet hermaakt worden voor plannen waarvan de waarde van de activa EUR 100 miljoen overschrijdt en om de drie jaar voor plannen waarvan de waarde van de activa tussen EUR 20 miljoen en EUR 100 miljoen ligt.

Gezondheidszorgregelingen na uitdiensttreding

In België heeft BNP Paribas Fortis een gezondheidszorgregeling voor zijn gepensioneerde werknemers. Deze regeling is gesloten voor de nieuwkomers.

De contante waarde van de verbintenissen die voortvloeien uit gezondheidszorgregelingen na uitdiensttreding bedroeg EUR 94 miljoen op 31 december 2019, tegenover EUR 85 miljoen op 31 december 2018, wat een stijging betekent met EUR 9 miljoen in de loop van 2019.

De lasten met betrekking tot de gezondheidszorgregelingen na uitdiensttreding bedragen EUR 2 miljoen in 2019 tegenover EUR 2 miljoen in 2018.

De andere elementen die betrekking hebben op de gezondheidszorgregelingen na uitdiensttreding en die rechtstreeks in het eigen vermogen worden geboekt bedragen EUR 8 miljoen in 2019 tegenover EUR 3 miljoen in 2018.

7.c Andere langetermijnvergoedingen

BNP Paribas Fortis biedt aan haar werknemers verscheidene langetermijnvoordelen aan, voornamelijk gratificaties wegens langdurig dienstverband, de mogelijkheid om vakantiedagen op te sparen en bepaalde beschermingen in geval van arbeidsongeschiktheid.

De overeenkomstige netto provisie bedraagt EUR 81 miljoen op 31 december 2019, EUR 83 miljoen op 31 december 2018.

Daarnaast worden er als onderdeel van het beleid van BNP Paribas Fortis inzake variabele bezoldiging jaarlijks regelingen voor uitgestelde bezoldigingen opgesteld voor bepaalde hoog presterende medewerkers of krachtens speciale reglementaire bepalingen.

Deze regelingen voorzien in stortingen uitgesteld in de tijd die afhankelijk zijn van de resultaten behaald door bepaalde afdelingen, kernactiviteiten en BNP Paribas Fortis.

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Netto voorzieningen voor andere voordelen op lange termijn	81	83
Activa opgenomen voor andere voordelen op lange termijn	-	-
Verplichtingen opgenomen in de balans voor andere voordelen op lange termijn	81	83

7.d Ontslagvergoedingen

BNP Paribas Fortis heeft een aantal vervroegde-vertrekregelingen ingevoerd gebaseerd op de bereidwilligheid van werknemers die aan bepaalde toegangscriteria voldoen. De kosten gekoppeld aan de vrijwillige vertrekregelingen maken het voorwerp uit van provisies voor actieve werknemers van zodra er voor het betreffende

plan een bilateraal akkoord is of een ontwerp ervan. Verder boekt BNP Paribas Fortis de lasten verbonden aan de vertrekregelingen in het kader van een herstructurering vanaf het ogenblik dat de Bank een geformaliseerd en gedetailleerd plan heeft opgesteld, waarvan de aankondiging gedaan werd aan de betrokken partijen.

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Provisies voor vrijwillig vertrek en vervroegde pensioneringsplannen	276	260

8 BIJKOMENDE INFORMATIE

8.a Voorwaardelijke verplichtingen: juridische geschillen en arbitrage

BNP Paribas Fortis (en haar geconsolideerde dochterondernemingen) is als verweerster betrokken bij een aantal geschillen, claims en rechtszaken in België en in een aantal buitenlandse jurisdicties. Deze zijn een gevolg van haar normale bankbedrijf en houden inter alia verband met haar activiteiten als kredietverstrekker, werkgever, investeerder en belastingbetaler.

BNP Paribas Fortis neemt hiervoor voorzieningen op wanneer het management, na overleg met haar juridisch adviseurs, het waarschijnlijk acht dat BNP Paribas Fortis een vergoeding zal dienen te betalen en deze vergoeding redelijkerwijs geschat kan worden.

Hoewel het vaak onmogelijk is de uiteindelijke uitkomst van alle lopende of dreigende juridische en door toezichthouders ingestelde procedures te voorspellen of te bepalen, is het management, na beraadslaging op basis van ingewonnen advies, van mening dat bepaalde andere claims en juridische procedures tegen BNP Paribas Fortis (en haar geconsolideerde dochterondernemingen) waarmee het management van BNP Paribas Fortis bekend is (en waarvoor, in overeenstemming met wat hierboven uiteengezet werd, geen voorziening is gevormd) ongegrond zijn, dat hiertegen met succes verweer kan worden gevoerd of dat de uitkomst hiervan naar verwachting niet zal resulteren in een significant verlies in de Geconsolideerde Jaarrekening van BNP Paribas Fortis.

Na de herstructurering van Fortis (verwijzend naar zowel 'Fortis NV/SA' als 'Fortis NV' en thans 'Ageas NV/SA', hierna 'Ageas') eind september en begin oktober 2008, hebben een aantal claimantenorganisaties en andere partijen juridische stappen ondernomen (of daarmee gedreigd) in België en Nederland tegen verschillende entiteiten van de voormalige Fortis-groep en/of bepaalde leden van hun Raad van Bestuur en management.

De meerderheid van deze geschillen is of wordt beëindigd volgend op de collectieve schikking van massa claims die bindend is verklaard door het hof van beroep van Amsterdam in 2018. Enkel deze aandeelhouders die uitdrukkelijk een opt out hebben gedaan, kunnen hun juridische procedures verder zetten tegen BNP Paribas Fortis en het kan niet worden uitgesloten dat deze juridische procedures geldelijke gevolgen zullen hebben.

De onderzoeksrechter in de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel die sinds 2008 belast is met het onderzoek van de bovengenoemde gebeurtenissen heeft zijn onderzoek beëindigd. De Procureur des Konings heeft nooit de verwijzing van de Bank naar de Correctionele rechtbank gevraagd en heeft op 20 december 2018 verklaard dat hij geen redenen ziet om aan de Raadkamer een doorverwijzing te vragen. Het kan daarom worden verwacht dat deze procedure zal beëindigd worden doch zonder dat hiervoor een exacte timing kan worden gegeven omdat de Raadkamer nog geen beslissing heeft genomen.

Sommige houders van verplicht converteerbare effecten (Mandatory Convertible Securities, hierna 'MCS') hebben twee eisen ingediend voor de Franstalige Rechtbank van Koophandel te Brussel tegen de co-emittenten van de MCS, waaronder BNP Paribas Fortis, en tegen Bank of New York Corporate Trustee Services Ltd in haar hoedanigheid van trustee, teneinde in eerste orde de nietigverklaring van de MCS-conversie en de restitutie van de MCS en, in tweede orde, een schadevergoeding te verkrijgen. Op 23 maart 2012 heeft de Rechtbank van Koophandel te Brussel beide eisen afgewezen. Bepaalde obligatiehouders zijn in juni 2012 tegen deze beslissing in beroep gegaan waarbij een schadevergoeding voor een voorlopig bedrag van EUR 1 285 miljoen en de aanstelling van een expert geëist werd. Het Hof van Beroep te Brussel heeft op 1 februari 2019 deze eisen als ongegrond afgewezen. Een cassatieberoep is ingesteld door de houders van MCS effecten en betekend aan de Bank op 10 juli 2019.

Evenals vele andere ondernemingen die actief zijn op het gebied van bankdiensten, beleggen, beleggingsfondsen en effectenhandel, heeft BNP Paribas Fortis (en haar geconsolideerde dochterondernemingen) van toezichthouders, overheidsinstanties of zelfregulerende instanties verzoeken om informatie gekregen, of zal zij deze verzoeken mogelijks krijgen. BNP Paribas Fortis antwoordt op dergelijke verzoeken en werkt samen met de betreffende toezichthouders en andere instanties om hun verzoeken te beantwoorden.

8.b Bedrijfscombinaties en andere veranderingen in de consolidatiekring

Gerealiseerde activiteiten in 2019

Verkoop van Von Essen Bank GmbH

Von Essen Bank GmbH verleent retail bank diensten in Duitsland. Het biedt spaar- en investeringsproducten aan; financieringsoplossingen, zoals consumentenkredieten, herschikken van leningen, vastgoedkredieten, hypothecaire kredieten en leasing van bedrijfsmiddelen.

In de context van de groei en consolidatie ambities van de BNP Paribas Groep voor de consumentenkrediet activiteiten in Duitsland werd Von Essen Bank, dat vroeger volledig werd geconsolideerd, verkocht in januari 2019 en vervolgens gefusioneerd met het bijkantoor van BNP Paribas in Duitsland.

De verkoop genereerde een winst van EUR 156,5 miljoen met een impact op het balanstotaal van EUR (2,3) miljard.

Aankoop van ING Asset Management portfolio company door TEB Portföy Yönetimi AS

ING Bank besliste in 2018 om zich wereldwijd terug te trekken uit de vermogensbeheer activiteit en om, naast andere entiteiten, zijn Turkse vermogensbeheerder ING Portföy Yönetimi A.A. (ING AM) te verkopen.

TEB lanceerde in 2018 via zijn Turkse vermogensbeheerder TEB Portföy Yönetimi AS een niet-bindend bod teneinde ING AM te verwerven. De aankoop werd gefinaliseerd in april 2019.

Na de overname en onderworpen aan de goedkeuring van de regelgevende instanties, zal ING AM fusioneren met TEB AM, wat zal leiden tot significante synergieën op het vlak van arbeidskosten. De fusie-onderneming zal een plaats innemen in de top 10 van Turkse vermogensbeheerders.

De transactie genereert geen goodwill en geen materiële impact op het resultaat in 2019.

Gerealiseerde activiteiten in 2018

Integratie van CMV Médiforce

CMV Médiforce biedt aan medische beroepsbeoefenaars in Frankrijk gespecialiseerde financiering aan.

Op 3 januari 2018 werd CMV Médiforce, voorheen in handen van BNP Paribas Personal Finance (80%) en BNP Paribas SA (20%), volledig overgenomen door BNP Paribas Leasing Solutions en volledig geconsolideerd.

De combinatie van CMV Médiforce en BNP Paribas Leasing Solutions, dat zich ook in de medische sector heeft ontwikkeld, kan tot een belangrijke speler in Frankrijk leiden dankzij zowel verkopers- als directe kanalen met een versterkte commerciële aanpak en cross-sellingvermogen.

De overname heeft geen impact op het resultaat uit aangezien ze verwerkt wordt met als een 'transactie onder gemeenschappelijk zeggenschap'.

Consolidatie van Belgian Mobile ID (BMID)

Deze entiteit wordt geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode, als gevolg van een kapitaalsverhoging waarop BNP Paribas Fortis intekende en dat leidde tot een belang van 15%.

BMID is het bedrijf dat 'Itsme' commercialiseert, de beveiligde mobiele App die een equivalent van een digitale identiteitskaart aanbiedt waardoor gebruikers hun identiteit kunnen aantonen op web- en mobiele platformen van banken, telecombedrijven, overheidsdiensten en handelaars.

Fusie en consolidatie van Bancontact Payconiq

Deze entiteit wordt geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode, als gevolg van de fusie van Payconiq België en Bancontact op 29 juni 2018 en een kapitaalsverhoging waarop BNP Paribas Fortis intekende en die leidde tot een belang van 22,5% in de gefuseerde entiteit.

Bancontact is 'de' debetkaart aanbieder in België met een dominant marktaandeel in kaarttransacties.

Payconiq België biedt een mobiele betalingsApp aan die geen speciale toestellen vereist zoals een terminal bij de handelaar, wat het een zeer gemakkelijke oplossing maakt vooral voor kleine winkels.

Vanuit commercieel oogpunt bieden deze entiteiten complementaire producten aan en deze fusie zou belangrijke ontwikkelingssynergieën moeten opleveren (marketing, verkoop, IT ontwikkelingen, ...) en efficiënte, veilige en gebruiksvriendelijke betalingsoplossingen voor de hele markt.

Overname van Landkreditt Finans AS

Landkreditt Finans AS is een Noors bedrijf dat gespecialiseerd is in de financiering van agrarische, bosbouw- en bouwmachines. De overname is een strategische zet van BNP Paribas Leasing Solutions SA voor zijn ontwikkeling in de Noordse landen. Na de afronding van de overname op 2 juli 2018 wordt Landkreditt Finans AS, hernoemd tot BNP Paribas Leasing Solutions AS, volledig geconsolideerd. Als gevolg van de transactie werd een goodwill van EUR 17,4 miljoen geboekt.

Overname en fusie van ABN AMRO Bank (Luxemburg) SA

Op 3 september 2018 werden ABN AMRO Bank (Luxemburg) SA en zijn volledige dochteronderneming ABN AMRO Life SA overgenomen door BGL BNP Paribas. Als onderdeel van deze transactie werd het verzekeringsbedrijf overgenomen door Cardif Lux Vie en kreeg het de naam Cardif Life.

ABN AMRO Bank (Luxemburg) SA, dat in september 2018 hernoemd werd tot BNP Paribas Wealth Management Luxemburg SA, biedt private banking (EUR 5,6 biljoen beheerde activa) en bewaarneming en bewaarinstellingdiensten van investerings- en beleggingsfondsen (EUR 2,2 biljoen beheerde activa) aan. Deze transactie maakt het mogelijk de leidende positie van BGL BNP Paribas in Wealth Management Luxemburg te versterken, met name in het belangrijke Europese ondernemingssegment.

In november 2018 werd BNP Paribas Wealth Management Luxemburg SA gefuseerd met BGL BNP Paribas. De transactie in haar geheel leverde een goodwill van EUR 39,2 miljoen op.

Overname van de bancaire kernactiviteiten van Raiffeisen Bank Polska

De bancaire kernactiviteiten van Raiffeisen Bank Polska (waarnaar verder verwezen wordt als 'Kernbank'), omvat al haar activiteiten met uitzondering van de retail-hypotheekportefeuille in vreemde valuta en een beperkt bedrag aan andere activa.

Eind 2017 bedroegen de corporate en retail bruto leningen van de Kernbank ongeveer EUR 4,4 miljard en de klantendeposito's ongeveer EUR 8,2 miljard.

Op 31 oktober 2018 werd de Kernbank in natura ingebracht in BGZ BNP Paribas die als gevolg hiervan de zesde positie in de Poolse markt bekleedt met een marktaandeel van leningen en deposito's boven de 6% (gebaseerd op cijfers van 2017).

De expertise van de teams van de Kernbank, met name in kmo's, Corporate banking en Factoring, in wealth management en private banking evenals het retailnetwerk, versterken de rol van BGZ BNP Paribas als een belangrijke speler in de Poolse banksector.

Na deze transactie en een aandelenaankoop door BNP Paribas SA werd BGZ BNP Paribas aangehouden voor 24,07% op 31 december 2018 tegen 28,35% op 31 december 2017. De transactie in haar geheel levert noch goodwill noch een wezenlijk impact op het resultaat op.

Overname van IKB Leasing Romania

IKB Leasing Finance IFN SA en IKB Leasing SRL (samen 'IKB Leasing Romania') werden overgenomen door BNP Paribas Lease Group op 27 november 2018.

IKB Leasing Romania is gespecialiseerd in de financiering van agrarische en industriële uitrusting voor de in het land wonende Duitse klanten. De overname van de derde marktspeeler maakt het voor BNP Paribas Leasing Solutions mogelijk om een leidende positie te nemen in de Roemeense markt. IKB Leasing Finance IFN SA, omgedoopt tot RD Leasing IFN SA, werd volledig geconsolideerd en heeft een balanstotaal van EUR 0,2 miljard. IKB Leasing SRL, nu RD Renting SA is niet geconsolideerd.

Verkoop van de activiteiten van het bijkantoor BNP Paribas Fortis Madrid

De herstructurering van het Europees bijkantorennetwerk van BNP Paribas Groep en BNP Paribas Fortis streeft naar de optimalisatie en de creatie van een doeltreffende geografische ligging in Europa voor de Corporate & Institutional Banking business (CIB), dat ook de corporate en institutionele klanten van BNP Paribas Fortis ten goede komt.

In dit verband heeft het bijkantoor BNP Paribas Fortis Madrid, als laatste Europese bijkantoor van BNP Paribas Fortis, het merendeel van zijn activa en passiva overgedragen naar het BNP Paribas Madrid filiaal, met een impact van EUR 0,4 miljard op het balanstotaal.

Wijzigingen aan de consolidatiekring

Als gevolg van een grondige analyse die in september 2017 werd gelanceerd, werden in 2018 een aantal entiteiten voor het eerst opgenomen in de consolidatiekring (waarvan Louveo, BNPP Lease Group GmbH & Co KG, BNPP Factor AB) met een totale impact op het balanstotaal van EUR 0,4 miljard.

Voor sommige entiteiten wijzigde de consolidatiemethode van vermogensmutatiemethode naar volledige consolidatie (voornamelijk bij Arval en Leasing Solutions) met een totale impact op het balanstotaal van EUR 0,9 miljard.

8.c Minderheidsbelangen

In miljoenen euro's	Kapitaal en reserves	Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen die niet kunnen worden geherclassificeerd als nettoresultaat	Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen die kunnen worden geherclassificeerd als nettoresultaat	Minderheidsbelangen
Kapitaal en reserves per 1 januari 2018	5 696	(3)	(286)	5 407
Overige wijzigingen	(287)	-	-	(287)
Dividenden	(275)	-	-	(275)
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	-	58	(210)	(152)
Nettoresultaat van het boekjaar 2018	413	-	-	413
Kapitaal en reserves per 31 december 2018	5 547	55	(496)	5 106
Impact van de eerste toepassing van IFRS 16 (toelichting 2.)	(8)	-	-	(8)
Kapitaal en reserves per 1 januari 2019	5 539	55	(496)	5 098
Overige wijzigingen	(21)	-	-	(21)
Dividenden	(212)	-	-	(212)
Wijzigingen in activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	-	10	(111)	(101)
Nettoresultaat van het boekjaar 2019	406	-	-	406
Kapitaal en reserves per 31 december 2019	5 712	65	(607)	5 170

Belangrijkste minderheidsbelangen

De inschatting van de significante aard van de minderheidsbelangen is gebaseerd op de analyse van het gewicht van de dochterondernemingen in de balans (vóór eliminatie van de onderlinge verrichtingen) en het resultaat van BNP Paribas Fortis.

In miljoenen euro's	31 december 2019	Boekjaar 2019						
	Balanstotaal voor intragroeps-eliminatie	Nettobaten van het bankbedrijf	Netto-resultaat	Nettoreultaat inclusief waar-deschommelingen van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	Deelneming (%)	Nettoreultaat toekomstend aan minderheidsbelangen	Nettoreultaat inclusief waar-deschommelingen van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogendeel minderheidsbelangen	Dividenden uitbetaald aan minderheidsaandeelhouders
Bijdrage van de entiteiten die behoren tot de BGL BNP Paribas Groep	56 565	1 510	471	489	50%	307	324	210
Andere minderheidsbelangen						99	(19)	2
Totaal						406	305	212

In miljoenen euro's	31 december 2019	Boekjaar 2019						
	Balanstotaal voor intragroeps-eliminatie	Nettobaten van het bankbedrijf	Netto-resultaat	Nettoreultaat inclusief waar-deschommelingen van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen	Deelneming (%)	Nettoreultaat toekomstend aan minderheidsbelangen	Nettoreultaat inclusief waar-deschommelingen van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogendeel minderheidsbelangen	Dividenden uitbetaald aan minderheidsaandeelhouders
Bijdrage van de entiteiten die behoren tot de BGL BNP Paribas Groep	54 573	1 392	432	389	50%	296	324	230
Andere minderheidsbelangen						117	(63)	45
Totaal						413	261	275

Interne herstructureringen die leiden tot een wijziging in de minderheidsbelangen in het eigen vermogen van dochterondernemingen

Er vonden geen significante interne herstructureringen plaats in 2019 en 2018.

Verplichtingen tot terugkoop van minderheidsbelangen

In verband met de acquisitie van bepaalde entiteiten heeft BNP Paribas Fortis putopties toegekend aan minderheidsaandeelhouders.

De totale waarde van deze verplichtingen, geboekt als een vermindering van het eigen vermogen, bedraagt EUR 227 miljoen per 31 december 2019, vergeleken met een bedrag van EUR 218 miljoen per 31 december 2018.

8.d Significante beperkingen in dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen en joints ventures

Significante beperkingen met betrekking tot de mogelijkheid om liquide middelen naar BNP Paribas Fortis te transfereren

De mogelijkheid van entiteiten om dividenden uit te betalen of leningen en voorschotten terug te betalen hangt onder meer af van lokale regelgeving inzake kapitalisatie, statutaire reserves en financiële en operationele prestaties van de entiteiten. In de loop van de boekjaren 2018 en 2019 had geen enkele entiteit van BNP Paribas Fortis enige significante beperking behalve deze ten gevolge van lokale regelgeving.

Significante beperkingen met betrekking tot de mogelijkheid van BNP Paribas Fortis om activa te gebruiken uit geconsolideerde gestructureerde entiteiten

De toegang tot activa van geconsolideerde gestructureerde entiteiten waarin derden investeerders (andere dan de entiteiten van BNP Paribas Groep) hebben belegd is beperkt vermits de activa van deze entiteiten voorbehouden zijn voor de houders van de deelnemingsbewijzen of effecten. Het totaal bedrag van deze activa bedraagt EUR 0,1 miljard per 31 december 2019 tegenover EUR 0,2 miljard per 31 december 2018.

Significante beperkingen met betrekking tot de mogelijkheid van BNP Paribas Fortis om activa te gebruiken die als onderpand of via een terugkoopovereenkomst gebruikt worden

De financiële instrumenten die door BNP Paribas Fortis als onderpand werden gegeven of in een terugkoopovereenkomst gebruikt worden staan vermeld in toelichting 5.p en 6.d.

Significante beperkingen met betrekking tot liquiditeitsreserves

Significante beperkingen met betrekking tot liquiditeitsreserves komen overeen met de deposito's die verplicht worden aangehouden bij de centrale banken, deze worden weergegeven in het hoofdstuk 'Risicobeheer en solvabiliteit - Liquiditeits- en herfinancieringsrisico'.

8.e Gestructureerde entiteiten

BNP Paribas Fortis gaat ervan uit dat ze sponsor is van een gestructureerde entiteit van zodra ze betrokken is geweest bij de oprichting.

BNP Paribas Fortis is voornamelijk betrokken in verrichtingen met gesponsorde gestructureerde entiteiten via de activiteiten van effectisering van financiële activa ofwel als initiator of sponsor, activiteiten van fondsenbeheer en van gespecialiseerde financieringen van activa.

Daarnaast is BNP Paribas Fortis eveneens betrokken bij gestructureerde entiteiten die ze niet gesponsord heeft, namelijk onder de vorm van beleggingen in fondsen of effectiseringsvehikels.

De zeggenschapscriteria voor gestructureerde entiteiten staan vermeld in toelichting 1.c.2 'Consolidatiemethodes'.

Geconsolideerde gestructureerde entiteiten

De voornaamste categorie van geconsolideerde gestructureerde entiteiten is:

Effectisering voor eigen rekening: de effectiseringsposities voor eigen rekening afgesloten en aangehouden door BNP Paribas Fortis.

Niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten

BNP Paribas Fortis is betrokken bij niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten in het kader van haar activiteiten, om aan de behoeften van haar klanten te voldoen.

Informatie betreffende belangen in gesponsorde gestructureerde entiteiten

De belangrijkste niet-geconsolideerde gesponsorde gestructureerde entiteiten zijn:

Effectisering: BNP Paribas Fortis structureert effectiseringsvehikels om aan haar klanten financieringsmogelijkheden van hun activa aan te bieden, hetzij rechtstreeks, hetzij via geconsolideerde ABCP conduits. Elk vehikel financiert de aankoop van activa van de klanten (schuldvorderingen, obligaties, ...) door voornamelijk obligaties uit te geven die gekoppeld zijn aan die activa en waarvan de terugbetaling afhangt van de opbrengst van de activa.

Fondsen: BNP Paribas Fortis structureert en beheert fondsen om beleggingsopportunities aan te bieden aan haar klanten. Specifieke of openbare fondsen worden voorgesteld aan institutionele of individuele klanten en worden verspreid en commercieel opgevolgd door BNP Paribas Fortis. De entiteiten van BNP Paribas Fortis die zulke fondsen beheren kunnen beheers- en prestatiecommissies ontvangen. Daarnaast kan BNP Paribas Fortis zelf delen van het fonds aanhouden.

Financiering van activa: BNP Paribas Fortis financiert gestructureerde entiteiten die activa verwerven (schepen, export finance; ...) om te worden verhuurd. De huur die de gestructureerde entiteit ontvangt dient als terugbetaling van de financiering die gewaarborgd is door het actief aangehouden door de gestructureerde entiteit.

Overige: BNP Paribas Fortis kan eveneens, voor rekening van haar cliënteel, entiteiten structureren om te beleggen in activa of schulden te herstructureren.

Een belang in een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit is al dan niet een contractuele overeenkomst die BNP Paribas Fortis blootstelt aan variabele opbrengsten verbonden aan het rendement van de entiteit.

De activa en verplichtingen van BNP Paribas Fortis die verband houden met belangen in gesponsorde gestructureerde entiteiten worden hierna vermeld:

Belangen op de balans van BNP Paribas Fortis In miljoenen euro's	31 december 2019				
	Effectisering	Fondsen	Financiering van activa	Overige	Totaal
Activa					
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	34	-	-	-	34
Financiële afdekkingsderivaten	-	-	-	-	-
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	17	-	-	-	17
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	-	-	135	9	144
Overige activa	-	-	-	-	-
Totaal activa	51	-	135	9	195
Verplichtingen					
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	-	-	-	19	19
Financiële afdekkingsderivaten	-	-	-	-	-
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	267	41	-	589	897
Overige verplichtingen	1	-	-	-	1
Totaal verplichtingen	268	41	-	608	917
Gefinancierde risico's	51	-	135	9	195
Niet-gefinancierde risico's	-	-	69	55	124
Kredietverbintenissen	-	-	-	55	55
Garantieverbintenissen en derivaten	-	-	69	-	69
Maximale blootstelling aan verliezen	51	-	204	64	319
Maximale blootstelling aan verliezen Grootte van de gestructureerde entiteiten ⁽¹⁾	2 633	38	249	-	2 920

Belangen op de balans van BNP Paribas Fortis In miljoenen euro's	31 december 2018				
	Effectisering	Fondsen	Financiering van activa	Overige	Totaal
Activa					
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	163	-	-	-	163
Financiële afdekkingsderivaten	-	-	-	-	-
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	19	1	-	-	20
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	82	-	154	1	237
Overige activa	-	-	-	-	-
Totaal activa	264	1	154	1	420
Verplichtingen					
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	-	8	-	18	26
Financiële afdekkingsderivaten	-	-	-	-	-
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	10	303	-	-	313
Overige verplichtingen	-	-	-	-	-
Totaal verplichtingen	10	311	-	18	339
Gefinancierde risico's	264	1	154	1	420
Niet-gefinancierde risico's	-	-	128	229	357
Kredietverbintenissen	-	-	1	229	230
Garantieverbintenissen en derivaten	-	-	127	-	127
Maximale blootstelling aan verliezen	264	1	282	230	777
Grootte van de gestructureerde entiteiten ⁽¹⁾	3 819	3 092	307	55	7 273

(1) De grootte van de gesponsorde gestructureerde entiteiten is gelijk aan de totale activa van de gestructureerde entiteit voor effectiseringsvehikels, de intrinsieke waarde voor de fondsen (met uitzondering van het beheer van mandaten) en de totale activa van de gestructureerde entiteit of het bedrag van de BNP Paribas Fortis verbintenis voor activa financiering en andere structuren.

De maximale blootstelling aan de verliezen van de door BNP Paribas Fortis gesponsorde gestructureerde entiteiten stemt overeen met het nominale bedrag van het thesaurieverlies. Het bevat de boekwaarde van het actief, exclusief de waardeschommelingen in de boekwaarde van financiële activa tegen reële waarde waarvan de waardeveranderingen opgenomen worden in het eigen vermogen, evenals het nominale bedrag van de verstrekte kredietverbintenissen en waarborgen en het notioneel bedrag van de verkochte CDS'en (credit default swaps).

Informatie betreffende belangen in niet-gesponsorde gestructureerde entiteiten

De voornaamste belangen aangehouden door BNP Paribas Fortis waarbij de Bank enkel belegger is in niet-gesponsorde gestructureerde entiteiten worden hierna beschreven:

- participaties in fondsen die niet beheerd worden door BNP Paribas Fortis: in het kader van haar handelsactiviteit belegt BNP Paribas Fortis in gestructureerde entiteiten zonder enige betrokkenheid in het beheer of de structurering (beleggingen in gemeenschappelijke beleggingsfondsen, beleggingsfondsen in effecten of alternatieve fondsen), voornamelijk als economische dekking van gestructureerde producten verkocht aan cliënten. BNP Paribas Fortis neemt eveneens minderheidsbelangen om ondernemingen te begeleiden in het kader van haar kapitaalinvesteringsactiviteit. Zoals in 2018, zijn deze beleggingen zeer beperkt op 31 december 2019;
- beleggingen in effectiseringsvehikels: de beleggingen in effectiseringsvehikels bedroegen EUR 1,0 miljard op 31 december 2019 (EUR 1,3 miljard op 31 december 2018). Bovendien heeft BNP Paribas Fortis ook posities op SPV's dewelke gesponsord werden door BNP Paribas Groep maar niet door BNP Paribas Fortis, deze beleggingen vertegenwoordigen EUR 0,1 miljard op de balans en EUR 0,0 miljard op de buitenbalans op 31 december 2019 (EUR 0,2 miljard en EUR 0,6 miljard op 31 december 2018).

8.f Bezoldigingen en voordelen aan de bedrijfsleiders van BNP Paribas Fortis

Aan het bezoldigingsbeleid voor de Raad van Bestuur en het Uitvoerend Comité werden in de loop van 2019 geen belangrijke aanpassingen gedaan.

Bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur

Bezoldigingsbeleid voor de leden van de Raad van Bestuur

De Executive en niet-Executive leden van de Raad van Bestuur ontvangen een bezoldiging van de Raad gebaseerd op onderstaande principes, zoals goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 18 april 2019. Tijdens deze vergadering werd het principe om de maximale vergoeding van de Raad van Bestuur te behouden op in totaal EUR 1,1 miljoen per jaar bevestigd.

BNP Paribas Groep heeft echter beslist om het bezoldigingsbeleid met betrekking tot de vergoeding voor de mandaten van de werknemers van de Groep in een Groepsentiteit in Frankrijk en in het buitenland te wijzigen en vereist dat deze mandaten kosteloos worden uitgeoefend. BNP Paribas Fortis heeft dit beleid vanaf 1 januari 2018 aangenomen.

Dit heeft geen gevolgen voor niet executive bestuurders die geen werknemers van BNP Paribas Fortis NV of BNP Paribas SA zijn. Niet executive bestuurders in dienst bij BNP Paribas NV hebben geen recht meer op een vergoeding voor de mandaten die binnen BNP Paribas Fortis NV gehouden worden. Met betrekking tot de executive bestuurders van BNP Paribas Fortis NV impliceert de implementatie van dit beleid dat zij niet langer recht hebben op een vergoeding voor de mandaten die binnen de BNP Paribas Group gehouden worden, behalve natuurlijk hun mandaat voor BNP Paribas Fortis zelfs. Mandaten uitgeoefend bij BGL BNP Paribas SA zijn uitgesloten van dit beleid en kunnen daarom vergoed worden.

Jaarlijks vast salaris Voorzitter Raad van Bestuur	EUR	50 000	(bruto)
Jaarlijks vast salaris Leden Raad van Bestuur	EUR	25 000	(bruto)
Zitpenning Voorzitter vergaderingen Raad van Bestuur	EUR	4 000	(bruto)
Zitpenning Leden Raad van Bestuur	EUR	2 000	(bruto)
Zitpenning Voorzitter Comités vergaderingen van de Raad van Bestuur	EUR	4 400	(bruto)
Zitpenning Leden Comités van de Raad van Bestuur	EUR	2 200	(bruto)

De niet-Executive leden van de Raad van Bestuur ontvangen geen variabele betaling, pensioenplan of verzekeringen, noch enig ander voordeel¹.

¹ Met uitzondering van de Voorzitter die het recht krijgt op het gebruik van een bedrijfswagen en een mobiele telefoon

Bezoldiging van het jaar

Onderstaande tabel laat de brutobezoldiging van de Raad zien die in 2019 werd betaald aan elk lid van de Raad van Bestuur.

In euro's		Vaste bezoldiging	Zitpenningen*	Totaal 2019
Herman DAEMS	Voorzitter	50 000	85 800	135 800
Michael ANSEEUW	Executive	25 000	20 000	45 000
Didier BEAUVOIS	Executive	25 000	20 000	45 000
Dirk BOOGMANS	Niet executive	25 000	61 600	86 600
Antoinette d'ASPREMONT LYNDEN	Niet executive	25 000	50 600	75 600
Daniel de CLERCK	Executive (vanaf 12 December 2019)	2 083	2 000	4 083
Filip DIERCKX	Executive (tot 5 December 2019)	22 917	20 000	42 917
Sophie DUTORDOIR	Niet executive	25 000	50 800	75 800
Maxime JADOT	Executive	25 000	22 000	47 000
Piet VAN AKEN	Executive	25 000	22 000	47 000
Titia VAN WAEYENBERGE	Niet executive (vanaf 25 April 2019)	18 750	20 600	39 350
Stéphane VERMEIRE	Executive	25 000	22 000	47 000
Totaal		293 750	397 400	691 150

(*) Deze kolom omvat het bedrag inclusief zitpenningen voor alle Board Committees

Bezoldiging van de leden van het Uitvoerend Comité

Bezoldigingsbeleid voor de leden van het Uitvoerend Comité

De leden van het Directiecomité zijn zelfstandig en ontvangen een bezoldiging van de Raad op basis van dezelfde principes als niet-Executiveleden. Daarnaast worden zij beloond voor hun functies in het Directiecomité via de volgende componenten: een vaste maandelijkse bezoldiging, een variabele jaarlijkse bezoldiging op basis van het behalen van duidelijke prestatiecriteria en risico-beheer gekoppeld aan collectieve en individuele prestatiecriteria zoals hierna vermeld, een bedrijfsverzekeringsplan (pensioenplan, hospitalisatieverzekering, levensverzekering en invaliditeitsuitkeringen), voordelen in natura (het gebruik van een bedrijfswagen, gsm, tablet en internet) en de mogelijkheid om betalingen in incentive-aandelen op lange termijn te krijgen. De voorwaarden zoals opgelegd door CRD4 en de Belgische bankwet maakt dat de bezoldiging onderworpen is aan strikte voorwaarden.

De bezoldigingsstructuur en de niveaus van het bezoldigingsbeleid worden vastgelegd door de Raad van Bestuur op advies van het Remuneration Committee, met verwijzing naar de gepaste gebruikelijke vergoedingspraktijken van het Uitvoerend Bestuur en de benchmarking op de markt, en met de ondersteuning van gespecialiseerde consultancykantoren. Het beleid met betrekking tot de bezoldigingen volgde hetzelfde proces en dezelfde principes als vorig jaar. Hieraan worden in de komende jaren geen veranderingen verwacht.

Prestatiecriteria die worden gebruikt om variabele bezoldiging te bepalen

Het volledige proces hieronder wordt geauditeerd door de Inspection Générale.

Individuele prestaties

Een zelfbeoordeling wordt voorbereid door elk lid van het Directiecomité. Die beoordeling wordt nadien onderzocht door de Chief Executive Officer die in nauw overleg met de Voorzitter van de Raad van Bestuur beslist over de score. Een globale beoordeling wordt ook opgesteld door de Risk & Compliance.

De individuele prestaties worden gedefinieerd als het behalen van persoonlijke doelstellingen en managementdoelstellingen zoals bepaald door de Raad van Bestuur.

Teamprestaties gebaseerd op Bancaire Key Performance Indicators (KPI's)

De collectieve prestaties zijn gebaseerd op Key Performance Indicators (KPI's) wat aantoont dat het Directiecomité optreedt als één Team. Elk jaar stelt de Bank een strategisch plan op, waaruit indicatoren worden afgeleid die het Directiecomité in staat stellen de prestaties van de Bank te meten en evalueren. De prestatiecriteria die voor elke business worden gemeten zijn: financiële resultaten, kostenbeheer, risicobeheer/compliance, ontwikkeling op lange termijn en maatschappelijk verantwoord ondernemen, people management. Op jaarbasis ontvangt het Directiecomité een score voor haar globale prestatie.

De evaluatieperiode tijdens dewelke de prestaties worden gemeten is van januari tot december van elk jaar. De methodes die worden gebruikt om de prestaties te evalueren tegenover de doelstellingen zijn zowel kwalitatief (klantentevredenheid, degelijk risicobeheer, resultaten van de globale werknemersenquête, people management, enz.) als kwantitatief (netto-bedrijfsresultaat, bruto-inkomen, toename van marktaandeel, enz.).

Toekomstige prestaties toegepast op het uitgesteld deel van de variabele bezoldiging

Het variabel deel van de bezoldiging is onderworpen aan uitstellingsprincipes waarbij het uitgesteld deel afhankelijk is van de toekomstige prestaties van het bedrijf en van een degelijk risicobeheer.

Bezoldiging van het jaar

Onderstaande tabel laat de bruto bezoldiging zien die werd uitbetaald of betaalbaar is aan de leden van het Directiecomité voor het jaar 2019, met inbegrip van voordelen in natura en bestuurdersvergoedingen.

In euro's	2019		2018	
	Chief Executive Officer	Andere leden van het Uitvoerend Comité	Chief Executive Officer	Andere leden van het Uitvoerend Comité
Bezoldiging				
Vast	978 513	2 607 871	978 513	2 266 424
Contant deel van variabel	165 200	554 660	159 200	483 360
Uitgesteld deel van variabel	149 800	160 840	140 800	194 973
Meerjarige variabele vergoeding ⁽¹⁾	98 000	305 900	98 000	224 233
Bestuurdersvergoeding ⁽²⁾	107 516	307 516	100 516	281 016
Voordelen van alle aard ⁽³⁾	4 067	44 277	4 317	44 366
Pensioen, levensverzekering en wezenpensioen ⁽⁴⁾	329 227	266 638	279 015	214 431
Totaal	1 832 323	4 247 702	1 760 361	3 708 803

⁽¹⁾ Ten einde volledig in overeenstemming te zijn met de EU Richtlijn inzake kapitaalvereisten (CRD IV) welke van toepassing is op kredietinstellingen, is de aangeduide meerjarige variabele vergoeding het bedrag dat gerelateerd is aan de prestaties van het boekjaar en niet het bedrag toegewezen tijdens het boekjaar waarover gerapporteerd wordt. Vanaf 2016, teneinde volledig compliant te zijn met de EBA richtlijnen van 21 december 2016, wordt de meerjarige variabele vergoeding openbaar gemaakt rekening houdende met de reële waarde op het moment dat de vergoeding werd toegekend.

⁽²⁾ Ten einde volledig in overeenstemming te zijn met artikel 3:6 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, werden de zitpenningen, ontvangen in de controlled perimeter toegevoegd.

⁽³⁾ De leden van het Uitvoerend Comité hebben elk een bedrijfswagen en een mobiele telefoon.

⁽⁴⁾ Voor pensioenplannen met vaste bijdragen voor pensioenplannen met vaste toezegging: som van werkgeversbijdragen.

Informatie over de meerjarige variabele vergoeding

2016, 2017, 2018 en 2019

Het Contingent Sustainable and International Scheme ('CSIS'), werd ontworpen, om Material Risk Takers, aangeduid als sleutelfiguur binnen de BNP Paribas Groep, te belonen voor hun prestaties, in lijn met de Europese regelgeving, voor zover dat deze prestaties overeenkomen met de lange termijn belangen van BNP Paribas Groep. CSIS heeft als doel het op één lijn brengen van de beloning en voorzichtig risicobeheer. Zoals opgelegd door de Capital Requirements Directive 4 (CRD4), voorziet het plan CSIS dat de toekenning volledig geannuleerd kan worden zodanig dat de kredietkwaliteit van de BNP Paribas Groep gegarandeerd blijft.

Bijgevolg zullen de betalingen, zoals voorzien onder CSIS, geannuleerd worden als de CET1-ratio van de BNP Paribas Groep, op enig moment tijdens de looptijd van het plan, daalt onder 7% of indien BNP Paribas Groep onderwerp uitmaakt van een procedure tot ontbinding.

Bijkomend, teneinde de groeiambitie van BNP Paribas Groep te weerspiegelen, rekening houdende met de

- toe te kennen:
  - 85% van de toekenning gebaseerd op de operationele resultaten van de Groep ('Group Performance Indicator – GPI');
  - 15% van de toekenning gebaseerd op de resultaten van Corporate Social Responsibility 'CSR', waarbij het essentieel geacht wordt dat de Groep op alle niveaus en op een significante manier, de sociale, economische en milieubewuste verantwoordelijkheid promoot; en
- alle betalingen in het plan te onderwerpen aan de voorwaarde dat de inkomsten voor belastingen van BNP Paribas Groep positief zijn.

De toekenning van CSIS gebeurt onder de vorm van een cash bedrag uitgedrukt in de lokale munteenheid ('de nominale waarde van het instrument') met recht op een interest ('interestwaarde').

Voor het plan 2016 startte de toekenningsperiode op 1 januari 2017 en eindigt op 1 januari 2022. De retentieperiode bedraagt 6 maanden tussen 1 januari 2022 en 30 juni 2022. De begunstigde heeft het recht om op de betalingsdatum een interestwaarde te ontvangen, berekend op de periode van 1 januari 2022 tot 30 juni 2022. De jaarlijkse interestvoet bedraagt 2,19%.

Voor het plan 2017 startte de toekenningsperiode op 1 januari 2018 en eindigt op 1 januari 2023. De retentieperiode bedraagt 6 maanden tussen 1 januari 2023 en 30 juni 2023. De begunstigde heeft het recht om op de betalingsdatum een interestwaarde te ontvangen, berekend op de periode van 1 januari 2023 tot 30 juni 2023. De jaarlijkse interestvoet bedraagt 1,25%.

Voor het plan 2018 startte de toekenningsperiode op 1 januari 2019 en eindigt op 1 januari 2024. De retentieperiode bedraagt 6 maanden tussen 1 januari 2024 en 30 juni 2024. De begunstigde heeft het recht om op de betalingsdatum een interestwaarde te ontvangen, berekend op de periode van 1 januari 2024 tot 30 juni 2024. De jaarlijkse interestvoet bedraagt 2,09%.

Voor het plan 2019 start de toekenningsperiode op 1 januari 2020 en eindigt op 1 januari 2025. De retentieperiode bedraagt 6 maanden tussen 1 januari 2025 en 30 juni 2025. De begunstigde heeft het recht om op de betalingsdatum een interestwaarde te ontvangen, berekend op de periode van 1 januari 2025 tot 30 juni 2025. De jaarlijkse interestvoet bedraagt 1,1%.

Informatie over verbrekingsvergoeding

Tijdens het jaar 2019 werden er geen verbrekingsvergoedingen betaald aan de leden van het Directiecomité.

Relaties met managers op sleutelposities

Op 31 december 2019 bedroeg het totaal aan openstaande leningen en garanties, toegekend aan leden van de Raad van Bestuur en hun naaste familieleden, EUR 2,7 miljoen. Deze leningen en garanties vertegenwoordigen normale transacties, uitgevoerd aan normale markt -en/of klantenvoorwaarden.

8.g Andere verbonden partijen

Overige verbonden partijen van BNP Paribas Fortis omvatten:

- BNP Paribas en alle dochtermaatschappijen die controle uitoefenen over BNP Paribas Fortis;
- geconsolideerde vennootschappen van BNP Paribas Fortis (inclusief entiteiten die geconsolideerd worden op basis van de vermogensmutatiemethode);
- en entiteiten die pensioenplannen beheren die aangeboden worden aan de werknemers van BNP Paribas Fortis.

Alle verrichtingen tussen BNP Paribas Fortis en de verbonden partijen worden marktconform uitgevoerd.

Relaties tussen geconsolideerde vennootschappen

Een lijst van geconsolideerde vennootschappen wordt verstrekt in toelichting 8.j 'Consolidatiekring'. Verrichtingen en uitstaande saldi tussen volledig geconsolideerde entiteiten van BNP Paribas Fortis worden geëlimineerd.

De volgende tabellen tonen de uitgevoerde transacties met de volgens vermogensmutatiemethode geconsolideerde entiteiten.

Uitstaande saldi van verrichtingen met verbonden partijen

In miljoenen euro's	31 december 2019			31 december 2018		
	Entiteiten van BNP Paribas groep	Joint ventures	Geassocieerde deelnemingen ⁽¹⁾	Entiteiten van BNP Paribas groep	Joint ventures	Geassocieerde deelnemingen ⁽¹⁾
Activa						
Zichtrekeningen	1 410	3	15	2 135	2	21
Leningen	32 193	584	284	23 261	59	295
Effecten	92	-	97	3 114	-	64
Overige activa	421	1	121	1 664	3	101
Totaal activa	34 116	588	517	30 174	64	481
Verplichtingen						
Zichtrekeningen	471	92	455	469	88	354
Andere deposito's	31 974	41	1 779	26 583	45	2 060
Schuldbewijzen	616	-	48	283	-	59
Totaal verplichtingen	33 061	133	2 282	27 335	133	2 473
Krediets- en garantieverbintenissen						
Verstreckte kredietverbintenissen	48	48	63	643	58	66
Verstreckte garantieverbintenissen	6 259	2 505	67	6 463	2 503	65
Totaal	6 307	2 553	130	7 106	2 561	131

⁽¹⁾ Inclusief gecontroleerde maar niet materiële ondernemingen die worden geconsolideerd via de vermogensmutatiemethode.

BNP Paribas Fortis voert ook handelsverrichtingen zoals derivaten (swaps, opties en forwards,...) en financiële instrumenten (aandelen, obligaties,...) uit met verbonden partijen.

Elementen uit de resultatenrekening met verbonden partijen

In miljoenen euro's	Boekjaar 2019			Boekjaar 2018		
	Entiteiten van BNP Paribas groep	Joint ventures	Geassocieerde deelnemingen ⁽¹⁾	Entiteiten van BNP Paribas groep	Joint ventures	Geassocieerde deelnemingen ⁽¹⁾
Rentebaten	820	5	6	702	-	11
Rentelasten	(1 136)	(5)	(9)	(889)	(2)	(11)
Commissiebaten	99	3	539	135	3	533
Commissielasten	(130)	-	(11)	(126)	-	(5)
Verleende diensten	4	-	-	2	1	2
Verkregen diensten	(62)	-	(2)	(49)	-	-
Lease-opbrengsten	65	-	12	59	-	10
Totaal	(340)	3	535	(166)	2	540

(1) Inclusief gecontroleerde maar niet materiële ondernemingen die worden geconsolideerd via de vermogensmutatiemethode

De entiteiten van BNP Paribas Fortis beheren bepaalde voordelen na uitdiensttreding die aangeboden worden aan de werknemers

BNP Paribas Fortis financiert een aantal pensioensregelingen die beheerd worden door AG Insurance, waarin BNP Paribas Fortis een deelneming bezit van 25%.

8.h Financiële instrumenten per looptijd

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de balans per contractuele looptijd voor contracten met een enkele vervaldag, en volgens kasstromen voor activa met verschillende aflossingsdata.

De bron van de gegevens in deze tabel is identiek aan die voor het opstellen van de normatieve liquiditeitsrapporten (zoals de 'Liquidity Coverage Ratio' of de 'Net Stable Funding Ratio').

Financiële verplichtingen worden voornamelijk geclassificeerd onder de rubriek 'op zicht' gezien het belang van zichtdeposito's en spaardeposito's, terwijl financiële activa meestal worden vermeld onder de rubriek 'meer dan een jaar' als gevolg van de lange looptijden van termijn- en hypothecaire leningen.

De looptijden van de 'handelsportefeuille' transacties die gerapporteerd worden onder financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening worden beschouwd als 'onbepaald' voor zover deze instrumenten bestemd zijn om te worden verkocht of afgelost vóór hun contractuele vervaldag.

De looptijden van afdekkingsderivaten en de herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico worden ook als 'onbepaald' beschouwd

In miljoenen euro's, op 31 december 2019	Onbepaald	'Overnight' en onmiddellijk opvraagbaar	Kleiner dan 1 maand (excl. 'overnight')	1 tot 3 maanden	3 maanden tot 1 jaar	1 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Geldmiddelen en tegoeden bij centrale banken	-	4 399	-	-	-	-	-	4 399
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	11 885	-	2 302	919	2 138	586	66	17 896
Financiële afdekkingsderivaten	2 500	-	-	-	-	-	-	2 500
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	2 113	-	-	-	-	-	-	2 113
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	329	-	147	111	368	4 325	3 522	8 802
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	-	4 717	37 692	12 360	30 510	80 938	70 500	236 717
Financiële activa per looptijd	16 827	9 116	40 141	13 390	33 016	85 849	74 088	272 427
Deposito's van centrale banken	-	709	-	-	-	-	-	709
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	8 277	5	8 072	1 882	2 004	2 182	1 396	23 818
Financiële afdekkingsderivaten	5 838	-	-	-	-	-	-	5 838
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	1 008	-	-	-	-	-	-	1 008
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	-	161 744	13 745	20 576	20 627	18 813	4 017	239 522
Financiële verplichtingen per looptijd	15 123	162 458	21 817	22 458	22 631	20 995	5 413	270 895

In miljoenen euro's, op 31 december 2018	Onbepaald	Overnight' en onmiddellijk opvraagbaar	Kleiner dan 1 maand (excl. 'overnight')	1 tot 3 maanden	3 maanden tot 1 jaar	1 tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Geldmiddelen en tegoeden bij centrale banken	-	4 691	-	-	-	-	-	4 691
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	9 508	-	1 154	1 666	1 855	1 278	13	15 474
Financiële afdekkingsderivaten	1 361	-	-	-	-	-	-	1 361
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	1 142	-	-	-	-	-	-	1 142
Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in het eigen vermogen	114	-	158	239	1 023	6 708	2 536	10 778
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	-	4 280	36 252	10 686	27 941	75 637	65 486	220 282
Financiële activa per looptijd	12 125	8 971	37 564	12 591	30 819	83 623	68 035	253 728
Deposito's van centrale banken	-	112	-	-	-	-	-	112
Financiële instrumenten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	4 871	145	9 490	1 550	196	1 931	2 284	20 467
Financiële afdekkingsderivaten	3 505	-	-	-	-	-	-	3 505
Herwaarderingsreserve voor portefeuilles, afgedekt tegen renterisico	581	-	-	-	-	-	-	581
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	-	152 337	13 359	11 815	16 195	22 981	7 722	224 409
Financiële verplichtingen per looptijd	8 957	152 594	22 849	13 365	16 391	24 912	10 006	249 074

8.i Reële waarde van financiële instrumenten tegen geamortiseerde kostprijs

De informatie verstrekt in deze toelichting dient met de grootste voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd om volgende redenen:

- deze reële waarden zijn een schatting van de waarde van de relevante instrumenten op 31 december 2019. Zij kunnen van dag tot dag schommelen als gevolg van wijzigingen in diverse parameters, zoals rentevoeten en de kredietwaardigheid van de tegenpartij. Meer bepaald kunnen zij in belangrijke mate verschillen van de werkelijk ontvangen of betaalde bedragen op de vervaldag van het instrument. In de meeste gevallen is het niet de bedoeling de reële waarde onmiddellijk te realiseren en in de praktijk is dit mogelijk ook niet het geval. Als gevolg daarvan vertegenwoordigt de reële waarde niet de werkelijke waarde van het instrument voor BNP Paribas Fortis in het perspectief van de continuïteit van de activiteit;
- de meeste van deze reële waarden zijn niet zinvol en worden daarom niet in aanmerking genomen bij het beheer van de commerciële bancaire activiteiten waarbij deze instrumenten gebruikt worden;
- de schatting van de reële waarde voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen historische kostprijs vereist veelal het gebruik van modelleringstechnieken, hypothesen en veronderstellingen die van bank tot bank kunnen verschillen. Dit betekent dat vergelijkingen van reële waarden van financiële instrumenten gewaardeerd aan historische kostprijs gepubliceerd door verschillende banken niet betekenisvol kunnen zijn;
- de reële waarden die in de tabel hieronder worden getoond bevatten niet de reële waarden van financiële leaseovereenkomsten, niet-financiële instrumenten zoals materiële vaste activa, goodwill en overige immateriële activa zoals de waarde toegekend aan portefeuilles met onmiddellijk opvraagbare deposito's of klantenrelaties. Bijgevolg dienen deze reële waarden niet beschouwd te worden als de actuele bijdrage van de betrokken instrumenten tot de globale waardering van BNP Paribas Fortis.

31 december 2019 In miljoenen euro's	Geschatte reële waarde				Boekwaarde
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	
Financiële activa					
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen en klanten ⁽¹⁾	-	39 973	171 582	211 555	206 225
Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs (toelichting 5.e)	10 624	1 841	-	12 465	12 362
Financiële verplichtingen					
Deposito's van kredietinstellingen en klanten	-	225 213	-	225 213	224 834
Schuldbewijzen (toelichting 5.h)	-	11 822	-	11 822	11 918
Achtergestelde schulden (toelichting 5.h)	-	2 770	-	2 770	2 770

31 december 2018 In miljoenen euro's	Valeur de marché estimée				Valeur au bilan
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Total	
Financiële activa					
Leningen aan en vorderingen op kredietinstellingen en klanten ⁽¹⁾	-	31 081	162 247	193 328	190 342
Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs (toelichting 5.e)	8 219	4 664	-	12 883	12 910
Financiële verplichtingen					
Deposito's van kredietinstellingen en klanten	-	208 697	-	208 697	208 233
Schuldbewijzen (toelichting 5.h)	-	13 227	-	13 227	13 229
Achtergestelde schulden (toelichting 5.h)	-	2 951	-	2 951	2 947

⁽¹⁾ Financiële leasing uitgesloten

BNP Paribas Fortis zorgt ervoor dat met de gebruikte waarderingstechnieken en veronderstellingen de reële waarde van financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op een consistente manier wordt gemeten binnen de Bank. Reële waarde is gebaseerd op in een actieve markt genoteerde prijzen voor zover deze beschikbaar zijn. In alle andere gevallen wordt de reële waarde bepaald op basis van waarderingstechnieken zoals het verdisconteren van toekomstige geschatte kasstromen voor leningen, verplichtingen en schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs of op basis van specifieke waarderingsmodellen voor overige financiële instrumenten zoals beschreven in toelichting 1 'Samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving toegepast door BNP Paribas Fortis'. De beschrijving van de niveaus in de reële-waardehiërarchie is ook opgenomen in de grondslagen voor financiële verslaggeving (toelichting 1.f.9). Ingeval van leningen, verplichtingen en schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs met een initiële looptijd van minder dan één jaar (met inbegrip van onmiddellijk opeisbare deposito's) of voor de meeste gereguleerde spaarproducten, komt de reële waarde overeen met de boekwaarde. Deze instrumenten worden geclassificeerd in Niveau 2 met uitzondering van leningen aan klanten die in Niveau 3 geclassificeerd zijn.

8j Consolidatiekring

Benaming	Land	31 december 2019				31 december 2018			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.
Consoliderende onderneming									
BNP Paribas Fortis									
België									
België									
AG Insurance	België	VM	25,0%	25,0%		VM	25,0%	25,0%	
Alpha Crédit SA	België	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arius branch Belgium	België	VC	100,0%	12,8%	E2				
Arval Belgium NV SA	België	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Bancontact Paytoniq Company	België	VM	22,5%	22,5%		VM	22,5%	22,5%	E1
Banking Funding Company SA	België	VM	33,5%	33,5%		VM	33,5%	33,5%	
Bekauw SA	België	FV	40,0%	40,0%	E3				
Belgian Mobile ID	België	VM	15,0%	15,0%		VM	15,0%	15,0%	E3
BNP Paribas Fortis Factor NV SA	België	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNP Paribas Fortis Private Equity Belgium NV	België	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNP Paribas Fortis Private Equity Expansion	België	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNP Paribas Fortis Private Equity Management	België	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNPP Fortis Film Finance	België	VC	99,0%	99,0%		VC	99,0%	99,0%	E1
BNP Paribas Lease Group Belgium	België	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
bpost banque	België	VM 1	50,0%	50,0%		VM 1	50,0%	50,0%	
CNH Industrial Capital Europe Belgium Branch	België	VC	100,0%	12,5%		VC	100,0%	12,5%	
Credissimo	België	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Credissimo Hainaut SA	België	VC	99,7%	99,7%		VC	99,7%	99,7%	
Crédit pour Habitations Sociales	België	VC	81,7%	81,7%		VC	81,7%	81,7%	
Demetris NV	België								S3
Eos Aremas Belgium SA/NV	België	VM	49,9%	49,9%		VM	49,9%	49,9%	
Epimede	België	VM	20,0%	20,0%		VM	20,0%	20,0%	E1
Es-Finance	België	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Favor Finance	België								S3
Food Associates Group NV	België	FV	25,0%	25,0%	E1				
Fortis Lease Belgium	België	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
FScholen	België	VM 1	50,0%	50,0%		VM 1	50,0%	50,0%	

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels
- E2 Toevoeging
- E3 Aankoop, verwerving van controle of verwerving van invloed van betekenis

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
- S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
- S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat < drempels
- S4 Fusie, algemene overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten (V)

- V1 Bijkomende acquisitie
- V2 Gedeeltelijke verkoop
- V3 Verwatering
- V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten

Prudentiële consolidatiekring

- 1 Entiteiten onder gemeenschappelijke controle die proportioneel geconsolideerd worden om prudentiële redenen.

VC - Volledige consolidatie

VM - Vermogensmutatiemethode

FV - Geassocieerde deelneming gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Benaming	Land	31 december 2019				31 december 2018			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.
Gemma Frisius Fonds KU Leuven	België	FV	40,0%	39,9%		FV	40,0%	39,9%	E1
Het Anker NV	België	FV	27,8%	27,8%		FV	27,8%	27,8%	E1
Holding PCS	België	FV	31,7%	31,7%		FV	31,7%	31,7%	E1
Immo Beaulieu	België	VM	25,0%	25,0%		VM	25,0%	25,0%	E1
Immobiële Sauveniëre SA	België	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	D1
Isabel SA NV	België	VM	25,3%	25,3%		VM	25,3%	25,3%	E1
Locadif	België	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Microstart	België	VC	70,3%	76,8%	V1	VC	59,8%	66,2%	E1
Novy Invest	België	FV	33,7%	33,7%		FV	33,7%	33,7%	D1
Omega Invest	België	FV	28,4%	28,4%		FV	28,4%	28,4%	E1
Penne International	België	FV	74,9%	74,9%		FV	74,9%	74,9%	D1
Sowo Invest SA NV	België	VC	87,5%	87,5%		VC	87,5%	87,5%	E1
Studio 100	België	FV	32,5%	32,5%		FV	32,5%	32,5%	D1
Stoffels Trading BVBA	België	FV	25,0%	25,0%	E1				
België - Special Purpose Entities									
Bass Master Issuer NV	België	VC				VC			
BNPP B Institutional II - Treasury 17	België								S3
Esmée Master Issuer	België	VC				VC			
FL Zeebrugge	België	VC				VC			D1
Luxemburg									
Arval Luxembourg SA	Luxemburg	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BGL BNP Paribas	Luxemburg	VC	50,0%	50,0%		VC	50,0%	50,0%	
BNP Paribas Fortis Funding SA	Luxemburg	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNP Paribas Lease Group Luxembourg SA	Luxemburg	VC	100,0%	50,0%		VC	100,0%	50,0%	
BNP Paribas Leasing Solutions	Luxemburg	VC	50,0%	25,0%		VC	50,0%	25,0%	
Cardif Lux Vie	Luxemburg	VM	33,3%	16,7%		VM	33,3%	16,7%	V1
Cofhylux SA	Luxemburg	VC	100,0%	50,0%		VC	100,0%	50,0%	
Plagefin SA	Luxemburg				S4	VC	100,0%	50,0%	
Kreafin Group SA	Luxemburg	FV	23,0%	23,0%	E1				
Visalux	Luxemburg	VM	25,3%	12,7%	V4	VM	23,9%	11,9%	E1
Luxemburg - Special Purpose Entities									
Elimmo SARL	Luxemburg				S3	VC			E1

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels
- E2 Toevoeging
- E3 Aankoop, verwerving van controle of verwerving van invloed van betekenis

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
- S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
- S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat < drempels
- S4 Fusie, algemene overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten (V)

- V1 Bijkomende acquisitie
- V2 Gedeeltelijke verkoop
- V3 Verwatering
- V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten

Prudentiële consolidatiekring

- 1 Entiteiten onder gemeenschappelijke controle die proportioneel geconsolideerd worden om prudentiële redenen.

VC - Volledige consolidatie

VM - Vermogensmutatiemethode

FV - Geassocieerde deelneming gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Benaming	Land	31 december 2019				31 december 2018			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.
Rest van de wereld									
Albury Asset Rentals Limited	Verenigd Koninkrijk					VC			S1
All In One Vermietung GmbH	Oostenrijk	VC	100,0%	25,0%			100,0%	25,0%	E1
Alpha Murcia Holding BV	Nederland					VC			S1
Aprolis Finance	Frankrijk	VC	51,0%	12,8%			51,0%	12,8%	
Arius branch Germany	Duitsland	VC	100,0%	12,8%	E2				
Arius branch Italy	Italië	VC	100,0%	12,8%	E2				
Arius branch Netherlands	Nederland	VC	100,0%	12,8%	E2				
Arius branch UK	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	12,8%	E2	VC			
Artegy	Frankrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
Artel	Frankrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	D1
Arval AB	Zweden	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	D1
Arval AS	Denemarken	VC	100,0%	99,9%			100,0%	99,9%	
Arval AS Norway	Noorwegen	VC	100,0%	99,9%	E1	VC			
Arval Austria GmbH	Oostenrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Benelux BV	Nederland	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Brasil LTDA	Brazilië	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval BV	Nederland	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval CZ SRO	Tsjechische Republiek	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Deutschland GmbH	Duitsland	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Fleet Services	Frankrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Hellas Car Rental SA	Griekenland	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	D1
Arval India Private Ltd	Indië	VC	100,0%	99,9%			100,0%	99,9%	D1
Arval Juitong	China					VC			V2/ S2
Arval LLC	Rusland	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Magyarorszag KFT	Hongarije	VC	100,0%	99,9%		IG	100,0%	99,9%	D1
Arval Maroc SA	Marokko	VC	66,7%	66,7%		VC	66,7%	66,7%	D1
Arval Oy	Finland	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Relsa SPA	Chili	VM 1	50,0%	50,0%		VM 1	50,0%	50,0%	E1
Arval Schweiz AG	Zwitserland	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Service Lease	Frankrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Service Lease Aluger Operational Automoveis SA	Portugal	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	D1

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels
- E2 Toevoeging
- E3 Aankoop, verwerving van controle of verwerving van invloed van betekenis

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
- S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
- S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat < drempels
- S4 Fusie, algemene overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten (V)

- V1 Bijkomende acquisitie
- V2 Gedeeltelijke verkoop
- V3 Verwatering
- V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten

Prudentiële consolidatiekring

- 1 Entiteiten onder gemeenschappelijke controle die proportioneel geconsolideerd worden om prudentiële redenen.

VC - Volledige consolidatie

VM - Vermogensmutatiemethode

FV - Geassocieerde deelneming gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Benaming	Land	31 december 2019				31 december 2018			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.
Arval Service Lease Italia SPA	Italië	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Service Lease Polska SP ZOO	Polen	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Service Lease Romania SRL	Roemenië	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	D1
Arval Service Lease SA	Spanje	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Slovakia SRO	Slowakije	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval Trading	Frankrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval UK Group Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval UK Leasing Services Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Arval UK Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
Bantas Nakit AS	Turkije	VM 1	33,3%	16,7%		VM 1	33,3%	16,7%	E1
BGL BNP Paribas SA Zweigniederlassung Deutschland	Duitsland	VC	100,0%	50,0%		VC	100,0%	50,0%	
BNL Leasing SPA	Italië	VM	26,2%	6,5%	E2				
BNP PARIBAS 3 STEP IT - (Ex- Arius)	Frankrijk	VC	51,0%	12,8%	V2	VC	100,0%	25,0%	
BNP Paribas Commercial Finance Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNP Paribas Factor AS	Denemarken	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNP Paribas Factor Deutschland BV	Nederland								S4
BNP Paribas Factor GmbH	Duitsland	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNP Paribas Finansal Kiralama AS	Turkije	VC	100,0%	26,1%		VC	100,0%	26,1%	
BNP Paribas Fortis (Czech Republic branch)	Tsjechische Republiek								S1
BNP Paribas Fortis (Denmark branch)	Denemarken								S1
BNP Paribas Fortis (Romania branch)	Roemenië				S1	VC	100,0%	100,0%	
BNP Paribas Fortis (Spain branch)	Spanje	VC	100,0%	100,0%		VC	100,0%	100,0%	
BNP Paribas Fortis (USA branch)	Verenigde Staten	VC	100,0%	100,0%		VC	100,0%	100,0%	
BNP Paribas Fortis Yatirimlar Holding AS	Turkije	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNP Paribas Lease Group	Frankrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
BNP Paribas Lease Group ifn SA	Roemenië	VC	99,9%	24,9%		VC	99,9%	24,9%	
BNP Paribas Lease Group Leasing Solutions SPA	Italië	VM	26,2%	6,5%		VM	26,2%	6,5%	
BNP Paribas Lease Group Milan Branch	Italië	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
BNP Paribas Lease Group PLC	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
BNP Paribas Lease Group Rentals Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
BNP Paribas Lease Group SA	Duitsland	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
Zweigniederlassung Deutschland	Duitsland	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
BNP Paribas Lease Group Sa Portugal Branch	Portugal	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels
E2 Toevoeging
E3 Aankoop, verwerving van controle of verwerving van invloed van betekenis

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat < drempels
S4 Fusie, algemene overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten (V)

- V1 Bijkomende acquisitie
V2 Gedeeltelijke verkoop
V3 Verwatering
V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten

Prudentiële consolidatiekring

- 1 Entiteiten onder gemeenschappelijke controle die proportioneel geconsolideerd worden om prudentiële redenen.

VC - Volledige consolidatie

VM - Vermogensmutatiemethode

FV - Geassocieerde deelneming gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Benaming	Land	31 december 2019				31 december 2018			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.
BNP Paribas Lease Group Sa Sucursal En Espana	Spanje	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
BNP Paribas Lease Group SP ZOO	Polen	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
BNP Paribas Leasing Solutions Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
BNP Paribas Leasing Solutions NV	Nederland	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
BNP Paribas Leasing Solutions Suisse SA	Zwitserland	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	D1
BNPP Asset Management Holding	Frankrijk	VM	33,3%	30,9%		VM	33,3%	30,9%	
BNPP Bank Polska SA	Polen	VM	24,1%	24,1%		VM	24,1%	24,1%	V3
BNPP Factor AB	Zweden	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	100,0%	E1
BNPP Factor NV	Nederland	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNPP Factoring Support	Nederland	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNPP Fleet Holdings Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
BNPP Lease Group GmbH & Co KG	Oostenrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	E1
BNPP Leasing Solution AS	Noorwegen	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	E3
BNPP Rental Solutions Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
BNPP Rental Solutions SPA	Italië	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	D1
Cetelem Renting	Frankrijk				S4	VC	100,0%	99,9%	E1
Claas Financial Services	Frankrijk	VC	51,0%	12,8%		VC	51,0%	12,8%	
Claas Financial Services Germany Branch	Duitsland	VC	100,0%	12,8%		VC	100,0%	12,8%	
Claas Financial Services Italy Branch	Italië	VC	100,0%	12,8%		VC	100,0%	12,8%	
Claas Financial Services Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	51,0%	12,8%		VC	51,0%	12,8%	
Claas Financial Services Sas Branch In Poland	Polen	VC	100,0%	12,8%		VC	100,0%	12,8%	
Claas Financial Services, SAS, SE Spain Branch	Spanje	VC	100,0%	12,8%		VC	100,0%	12,8%	
CMV Mediforce	Frankrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	E1
CNH Industrial Capital Europe GmbH	Oostenrijk	VC	100,0%	12,5%		VC	100,0%	12,5%	
CNH Industrial Capital Europe	Frankrijk	VC	50,1%	12,5%		VC	50,1%	12,5%	
CNH Industrial Capital Europe Bv	Nederland	VC	100,0%	12,5%		VC	100,0%	12,5%	
CNH Industrial Capital Europe Italy Branch	Italië	VC	100,0%	12,5%		VC	100,0%	12,5%	
CNH Industrial Capital Europe Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	12,5%		VC	100,0%	12,5%	
CNH Industrial Capital Europe Poland Branch	Polen	VC	100,0%	12,5%		VC	100,0%	12,5%	
CNH Industrial Capital Europe SAS Germany Branch	Duitsland	VC	100,0%	12,5%		VC	100,0%	12,5%	
CNH Industrial Capital Europe Sucursal En Espana	Spanje	VC	100,0%	12,5%		VC	100,0%	12,5%	
Cofiparc	Frankrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels
- E2 Toevoeging
- E3 Aankoop, verwerving van controle of verwerving van invloed van betekenis

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
- S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
- S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat < drempels
- S4 Fusie, algemene overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten (V)

- V1 Bijkomende acquisitie
- V2 Gedeeltelijke verkoop
- V3 Verwatering
- V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten

Prudentiële consolidatiekring

- 1 Entiteiten onder gemeenschappelijke controle die proportioneel geconsolideerd worden om prudentiële redenen.

VC - Volledige consolidatie

VM - Vermogensmutatiemethode

FV - Geassocieerde deelneming gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Benaming	Land	31 december 2019				31 december 2018			
		Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.	Methode	Stem-rechten (%)	Eigen-doms-belang (%)	Ref.
Commercial Vehicle Finance Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
Folea Grundstücksverwaltungs und Vermietungs Gmbh & Co	Duitsland	VC	94,0%	1,5%		VC	94,0%	1,5%	D1
Fortis Lease	Frankrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
Fortis Lease Deutschland Gmbh	Duitsland	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
Fortis Lease Iberia SA	Spanje	VC	100,0%	41,0%		VC	100,0%	41,0%	
Fortis Lease Portugal	Portugal	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
Fortis Lease Uk Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	D1
Fortis Vastgoedlease BV	Nederland	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	D1
Heffiq Heftruck Verhuur BV	Nederland	VC	50,1%	12,5%		VC	50,1%	12,5%	E1
Humberclyde Commercial Investments Limited	Verenigd Koninkrijk								S1
Inkasso Kodat Gmbh & Co Kg	Duitsland								S3
JCB Finance	Frankrijk	VC	100,0%	12,5%		VC	100,0%	12,5%	
JCB Finance Holdings Ltd	Verenigd Koninkrijk	VC	50,1%	12,5%		VC	50,1%	12,5%	
JCB Finance SAS Italy Branch	Italië	VC	100,0%	12,5%		VC	100,0%	12,5%	
JCB Finance SAS Zweigniederlassung Deutschland	Duitsland	VC	100,0%	12,5%		VC	100,0%	12,5%	
Louveo	Frankrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	E1
Manitou Finance Limited	Verenigd Koninkrijk	VC	51,0%	12,8%		VC	51,0%	12,8%	
MFF	Frankrijk	VC	51,0%	12,8%		VC	51,0%	12,8%	
Public Location Longue Durée	Frankrijk	VC	100,0%	99,9%		VC	100,0%	99,9%	
RD Leasing IFN SA	Roemenië	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	E3
Same Deutz Fahr Finance	Frankrijk	VC	100,0%	25,0%		VC	100,0%	25,0%	
Same Deutz Fahr Finance Limited	Duitsland								S1
TEB Arval Arac Filo Kiralama AS	Turkije	VC	100,0%	74,9%		VC	100,0%	74,9%	
TEB Faktoring AS	Turkije	VC	100,0%	48,7%		VC	100,0%	48,7%	
TEB Holding AS	Turkije	VC	50,0%	49,9%		VC	50,0%	49,9%	
TEB Portfoy Yonetimi AS	Turkije	VC	79,6%	39,1%		VC	79,6%	39,1%	
TEB Sh A	Servië	VC	100,0%	49,9%		VC	100,0%	49,9%	
TEB Yatirim Menkul Degerler AS	Turkije	VC	100,0%	48,7%		VC	100,0%	48,7%	
Turk Ekonomi Bankasi AS	Turkije	VC	76,2%	48,7%		VC	76,2%	48,7%	
Von Essen Bank GmbH	Duitsland				S2	VC	100,0%	100,0%	
Rest van de wereld - Special Purpose Entities									
Scaldis Capital Limited	Jersey	VC				VC			

Nieuw in de consolidatiekring (E)

- E1 Overschrijding drempels
- E2 Toevoeging
- E3 Aankoop, verwerving van controle of verwerving van invloed van betekenis

Uit de consolidatiekring (S)

- S1 Stopzetting van de activiteit (waaronder ontbinding, liquidatie)
- S2 Verwijdering, verlies van controle of verlies van invloed van betekenis
- S3 Entiteiten uit de consolidatiekring omdat < drempels
- S4 Fusie, algemene overdracht van activa en passiva

Wijziging in stem- of eigendomsrechten (V)

- V1 Bijkomende acquisitie
- V2 Gedeeltelijke verkoop
- V3 Verwatering
- V4 Stijging in %

Diversen

- D1 Wijziging in consolidatiemethode niet gerelateerd aan schommelingen in de stem- of eigendomsrechten

Prudentiële consolidatiekring

- 1 Entiteiten onder gemeenschappelijke controle die proportioneel geconsolideerd worden om prudentiële redenen.

VC - Volledige consolidatie

VM - Vermogensmutatiemethode

FV - Geassocieerde deelneming gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

8.k Vergoedingen betaald aan de statutaire bedrijfsrevisoren

Vanaf boekjaar 2018 worden alle auditwerkzaamheden nu door PwC als enige revisor van de Bank uitgevoerd.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de honoraria die aan de revisoren (PwC, Deloitte, Mazars en anderen) van alle geconsolideerde entiteiten zijn betaald.

Exclusief belastingen, in duizenden euro's	Boekjaar 2019						Boekjaar 2018					
	PwC		Andere		Totaal		PwC		Andere		Totaal	
	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%
Audit												
Statutaire audits	1 639	77%	5 539	89%	7 178	86%	2 293	65%	5 244	91%	7 537	81%
- BNP Paribas Fortis	1 152	54%	10	0%	1 162	14%	1 074	30%	113	2%	1 187	13%
- Geconsolideerde dochterondernemingen	487	23%	5 529	89%	6 016	72%	1 219	35%	5 131	89%	6 350	68%
Andere diensten dan statutaire audits	479	23%	718	11%	1 197	14%	1 259	35%	547	9%	1 806	19%
- BNP Paribas Fortis	236	12%	6	0%	242	3%	525	15%	45	1%	570	6%
- Geconsolideerde dochterondernemingen	243	11%	712	11%	955	11%	734	20%	502	8%	1 236	13%
Totaal	2 118	100%	6 257	100%	8 375	100%	3 552	100%	5 791	100%	9 343	100%

De honoraria betaald aan de verschillende netwerken van de Commissarissen anders dan die welke de geconsolideerde en niet-geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis (voornamelijk Deloitte en Mazars) certificeren bedragen EUR 6 257 000 voor het jaar 2019.

De daling van de honoraria voor de audit van de financiële staten van EUR 359 000 houdt voornamelijk verband met de uitzonderlijke IFRS9-missies die in 2018 werden uitgevoerd binnen geconsolideerde entiteiten zoals as Turk Ekonomi Bankasi AS, BNPP Lease Group, BNPP Fortis Madrid Branch ES en BNPP Factoring Support.

De aanzienlijke daling van de honoraria van PwC voor de audit van de financiële staten van de geconsolideerde entiteiten is te verklaren door het feit dat Deloitte in 2019 het mandaat van PwC als auditor van Turk Ekonomi Bankasi AS heeft overgenomen.

In 2019 wordt de daling van de non-audit diensten van PwC van EUR 780 000 verklaard door:

- een daling van dit soort missies die in 2019 binnen BNP Paribas Fortis werden uitgevoerd;
- een belangrijke missie binnen BGL in 2018 (regime dat in België van toepassing is op het voorgeschreven kapitaal in het kader van DLU IV).

In 2019 wordt de toename van andere diensten dan de audit van de financiële staten van de andere commissarissen verklaard door een specifieke missie over het Risicomodel dat door Deloitte binnen een geconsolideerde entiteit werd geleverd.

8.l Gebeurtenissen na de verslagperiode

Sinds de afsluiting van 31 december 2019 werd Europa zwaar getroffen door de Covid19 epidemie. De gevolgen hiervan op de Europese en Belgische economie zijn nog onduidelijk, maar BNP Paribas Fortis volgt de situatie van zeer nabij op en blijft in het bijzonder zijn klanten verder begeleiden in deze moeilijke periode.

RISICOBEBHEER EN KAPITAALVEREISTEN

INLEIDING

De informatie, die in dit hoofdstuk wordt gepresenteerd, weerspiegelt de risico's waaraan BNP Paribas Fortis is blootgesteld. Er wordt een overzicht gegeven van de risicobeheerorganisatie van BNP Paribas Fortis, evenals een kwantitatieve en kwalitatieve beschrijving van de risicopositie van BNP Paribas Fortis aan het eind van 2019.

De risicomaatstaven van BNP Paribas Fortis worden gepresenteerd volgens de grondslagen van Basel III. Deze risico's, berekend met behulp van methoden die zijn goedgekeurd door de Belgische toezichthouder, i.e. de Nationale Bank van België (NBB) en door de Europese toezichthouder, i.e. de Europese Centrale Bank (ECB), worden voor zover mogelijk gemeten en beheerd volgens de methodologie die bij BNP Paribas wordt toegepast door Risk. Een meer gedetailleerd beeld van het BNP Paribas Risk Fortis' Management en de risico's waaraan het is blootgesteld volgens de Pillar 3 vereisten wordt gegeven in de 'Pillar 3 disclosure'.

Nadere informatie over de wijze waarop BNP Paribas Groep de risico's die voortvloeien uit de bankactiviteiten beheert en meet, zijn te vinden in het registratiedocument en in het financiële jaarverslag 2019 van BNP Paribas.

1 RISICOBEEHEERORGANISATIE

1.a Missie en organisatie

Risicobeheer is binnen het bankbedrijf een cruciale activiteit. Bij BNP Paribas Groep zijn de operationele methoden en procedures binnen de hele organisatie gericht op een effectieve aanpak hiervan. Het toezicht op het totale proces berust hoofdzakelijk bij de Risk afdeling die verantwoordelijk is voor het meten en beheren van de risico's op groepsniveau. Risk is onafhankelijk van de divisies, Business Lines en regio's en rapporteert rechtstreeks aan het Uitvoerend Bestuur op groepsniveau.

De richtlijnen voor de missie en organisatie van de Risicoafdeling van BNP Paribas Fortis zijn in overeenstemming:

- met de missie van BNP Paribas Risk:
  - het management van BNP Paribas Fortis adviseren over risicotolerantie en -beleid;
  - een bijdrage leveren als 'tweede paar ogen', zodat door BNP Paribas Fortis genomen risico's passen binnen haar beleid en verenigbaar zijn met haar doelstellingen ten aanzien van winstgevendheid en solvabiliteit;
  - aan het management van BNP Paribas Fortis, het management van de kernsegmenten (core businesses) en het speciale comité van de Raad van Bestuur verslag uitbrengen en waarschuwen over de status van de risico's waaraan de Bank blootstaat;
  - het waarborgen van de naleving van de bankregels op het gebied van risico, in overleg met andere betrokken groepsfuncties.
- en haar organisatorische uitgangspunten:
  - één geïntegreerde Risk -entiteit ('Single Integrated Risk entity'), verantwoordelijk voor risico-aspecten binnen alle bedrijfsonderdelen;
  - onafhankelijk van het management van de business lines;
  - georganiseerd volgens lokale en wereldwijde rapportage-lijnen (matrixprincipe).

De RISK afdeling van BNP Paribas Fortis is sinds november 2009 geïntegreerd binnen de Risk functie van BNP Paribas. De Chief Risk Officer (CRO) van BNP Paribas Fortis is lid van het Directiecomité en heeft ook een rapporteringslijn naar het hoofd van Risk Domestic Markets van BNP Paribas. De CRO heeft geen hiërarchische band met de bedrijfs- of landshoofden. Het doel van deze positionering is:

- het verzekeren van objectieve risicocontrole;
- ervoor zorgen dat tijdig, objectieve en volledige informatie wordt verstrekt in het geval van een verhoogd risico;

- het handhaven van één set van hoogwaardige normen voor risicobeheer binnen de Bank;
- ervoor zorgen dat risk professionals methoden en procedures van de hoogste kwaliteit blijven ontwikkelen in lijn met de 'best practice' van de internationale concurrentie.

De CRO geeft leiding aan de verschillende Risk functies

- Risk Enterprise Risk Architecture is verantwoordelijk voor de prudentiële zaken, risk analytics & modelling, risk strategic analysis, reporting & provisioning, risk ALM - treasury & liquidity;
- Risk CIB is verantwoordelijk voor het verstrekken van volledige transparantie en dynamische analyses over de markt- en tegenpartijrisico's voor alle businesses van BNP Paribas Fortis, alsook over de kredietrisico's op kredietinstellingen, overheden en op ondernemingen behorende bij BNP Paribas Fortis CIB;
- Risk Belgian Retail Banking is verantwoordelijk voor het beheer van kredietrisico's die voortkomen uit alle business lines binnen het domein van BNP Paribas Fortis (Retail & Private Banking Belgium, Corporate Banking excl. CIB);
- Risk Function COO is verantwoordelijk voor de risk systemen, de permanente operationele controle (verzorgen van de tweedelijns controle van de Risk functie en de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten), het Risk Operating Office (coördineren van ondersteunende functies die niet tot de kernactiviteiten behoren), projecten in het kader van change management en communicatie;
- Risk IRC (Independent Review & Control) is verantwoordelijk voor het onafhankelijk bekijken van krediet-, markt-, tegenpartij- en verzekeringsrisico alsook operationeel risico;
- Risk ORC (Operational Risk & Control): coördineert het beleid in het toezicht op de operationele permanente controle en coördineert de verdere implementatie van de interne controle doorheen de organisatie in overeenstemming met de NBB circulaire betreffende interne controle en met de BNP Paribas Groep procedures.
- Risk DPO (Data Protection Officer) is verantwoordelijk voor het beheer van de conformiteit met de regelgevende vereisten in het kader van de bescherming van de persoonlijke data.

Buiten België, en naast de bestaande nationale en internationale rapportagelijnen, rapporteren de CRO's van de bedrijven die onderdeel blijven van BNP Paribas Fortis aan de CRO van BNP Paribas Fortis om te waarborgen dat interne en externe regels afdoende worden nageleefd.

Het basisprincipe voor het totale risicobeheer van de Bank (dat alle soorten risico betreft, met inbegrip van krediet-, markt-, tegenpartij-, liquiditeitsrisico, operationeel risico, etc.) is de dubbele bescherming zoals beschreven in het door het Directiecomité en het Audit, Risk & Compliance Committee goedgekeurde risicobeleid van BNP Paribas Fortis.

De primaire verantwoordelijkheid voor risico's berust bij de businesses (de eerste verdedigingslinie), die verantwoordelijk zijn voor het goedkeuren, bewaken en beheren van de risico's die voortvloeien uit hun activiteiten.

Als 'tweede paar ogen' helpt de RISK functie waarborgen dat de risico's die de Bank aangaat in overeenstemming en verenigbaar zijn met haar beleid. Ze vormt als zodanig de tweede verdedigingslinie, in lijn met de hierboven beschreven missie. Hierdoor draagt zij sterk bij aan een gezamenlijke besluitvorming met de business en versterkt ze de nadruk op risicobewaking en -beheersing.

1.b De risicocomités van BNP Paribas Fortis

- Risk Committee (RC): in overeenstemming met artikel 27 van de Belgische Bankwet is BNP Paribas Fortis verplicht een afzonderlijk riskcomité op te richten om de Raad van Bestuur bij te staan bij risico gerelateerde kwesties. Vóór de Belgische Bankwet van kracht werd, was het riskcomité een onderdeel van het ARCC. Het riskcomité zal de Raad van Bestuur op diens verzoek bijstaan (en aanbevelingen formuleren) bij alle risico gerelateerde kwesties. Daarnaast worden verscheidene speciale bevoegdheden van het riskcomité uiteengezet in artikel 29 van de Belgische Bankwet en hierna opgesomd: (i) risicotolerantie, (ii) prijsbepaling en (iii) remuneratiebeleid.
- Central Credit Committee: het hoogste kredietcomité van BNP Paribas Fortis, dat optreedt binnen de bevoegdheden die zijn gedelegeerd aan haar leden (CEO en hoofden van de business lines samen met de CRO en andere senior risicofunctionarissen); ziet er op toe dat kredietbeslissingen op het niveau van de klant worden genomen binnen de grenzen van het gewenste kredietrisicoprofiel, het geformuleerde kredietbeleid en de wettelijke kredietrestricties die gelden voor de Bank.
- Capital Markets Risk Committee: bepaalt en formuleert de risicostrategie, het risicobeleid, de methodes en de drempels voor de kapitaalmarktactiviteiten, met inbegrip van beleggingsportefeuilles, op activiteits- en transactieniveau en ziet toe op de naleving hiervan.
- Risk Policy Committee: bepaalt het risicoprofiel op portefeuilleniveau, keurt procedures goed, evalueert risicoposities, conform de marktomstandigheden, de bedrijfsstrategie en de verwachte winstgevendheid en het implementeert risicobeslissingen.
- Bank Asset en Liability Committee: is verantwoordelijk voor het beheer van de liquiditeitspositie en het rente- en valutarisico van de Bank.
- Internal Control Committee (ICC): verantwoordelijk voor het beheer van het operationele permanent controlekader, operationele risico's en het non-compliancerisico. Het ICC geeft entiteiten en controlefuncties de mogelijkheid dergelijke risico's te signaleren en te debatteren over de meest significante operationele risico's, non-compliancerisico en zwakheden in het permanent controlekader.
- Provision Committee: neemt de definitieve beslissingen over de geconsolideerde voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen.
- Exceptional Transactions Committee: beoordelen uitzonderlijke transacties en keuren deze goed.
- New Activity Committee: beoordelen nieuwe activiteiten en producten, inclusief ingrijpende veranderingen in bestaande activiteiten, en keuren deze goed.

2 RISICOMETING EN -CATEGORIEËN

2.a Risicometing

Risicometing is een cruciale stap in het risicobeheerproces.

Voor het beoordelen en meten van risico's gebruikt BNP Paribas Fortis verschillende kwalitatieve en/of kwantitatieve methodes. Deze variëren van regelmatige rapportages over onderwerpen zoals risicoconcentratie en kwalitatieve en kwantitatieve portefeuilleoverzichten tot meer complexe kwantitatieve risicomodellen voor het bepalen van interne risicoparameters zoals de 'probability of default' (kans dat debiteuren in gebreke blijven), 'loss given default' (verlies bij wanbetaling), 'exposure at default' (uitstaand kredietrisico bij wanbetaling), 'expected loss' (verwacht verlies voor kredietrisico) en 'Value at Risk' (voor marktrisico).

Om de effectiviteit en consistentie te garanderen, wordt bij de ontwikkeling, de toetsing en de validatie van deze modellen uitgegaan van voor de gehele Bank geldende standaarden.

De waargenomen risicoparameters, de stresstesten en de verwachtingen op basis van modellen worden vervolgens vergeleken met een raamwerk van limieten en risicorichtlijnen.

Uiteindelijk worden al deze risicometingen en stresstesten samengebracht in Risk Dashboards, die een algemeen overzicht geven voor het topmanagement. Deze algemene overzichten dienen om weloverwogen beslissingen te onderbouwen en worden continu verbeterd.

2.b Risicoclassificatie

De hieronder beschreven risicocategorieën ontwikkelen zich in lijn met de methodologische ontwikkelingen bij BNP Paribas en de vereisten van de toezichthouders.

Krediet- en tegenpartijrisico

Het kredietrisico is het risico van een verlies op financiële activa (bestaand of potentieel, uit hoofde van verstrekte verbintenissen) als gevolg van een verandering in de kredietwaardigheid van de debiteuren van de Bank, die er uiteindelijk toe kan leiden dat debiteuren in gebreke blijven. De kans dat een debiteur in gebreke blijft en het verwachte realiseerbare bedrag voor de lening of vordering indien de debiteur in gebreke blijft, zijn belangrijke elementen van de beoordeling van de kredietkwaliteit.

Het kredietrisico wordt gemeten op portefeuilleniveau, waarbij rekening wordt gehouden met de correlatie tussen de waarde van de leningen en vorderingen waaruit de portefeuille bestaat.

Het tegenpartijrisico is het kredietrisico dat in de betalingstransacties tussen tegenpartijen zit vervat. Deze transacties bevatten doorgaans bilaterale contracten zoals 'over-the-counter'-derivatencontracten (OTC's) die ervoor zorgen dat de Bank potentieel wordt blootgesteld aan het risico op wanbetaling van de betrokken tegenpartij. De grootte van het bedrag van dat risico kan variëren in de tijd overeenkomstig de veranderende marktparameters die een impact hebben op de vervangingswaarde van de betrokken transacties of portefeuille.

Marktrisico

Het marktrisico is het risico op waardeverlies (of het interest inkomensverlies bij renterisico's in gevallen waar de bank optreedt als intermediair) ten gevolge van nadelige veranderingen in marktprijzen of marktparameters, al dan niet genoteerd in de markt.

In de markt genoteerde parameters omvatten, maar zijn niet beperkt tot, wisselkoersen, prijzen van effecten en grondstoffen (ofwel genoteerd ofwel verkregen door verwijzing naar een gelijksoortig actief), prijzen van derivaten en andere parameters die er rechtstreeks van kunnen afgeleid worden zoals rentevoeten, 'credit spreads', volatiliteit en impliciete correlaties of andere soortgelijke parameters.

Niet-genoteerde parameters zijn parameters gebaseerd op veronderstellingen zoals parameters gebruikt in modellen of gebaseerd op statistische of economische analyses, niet verifieerbaar in de markt.

Liquiditeit is een belangrijk onderdeel van marktrisico. In tijden van schaarse of geen liquiditeit, kunnen instrumenten of goederen niet verhandelbaar zijn of verhandelbaar maar niet aan hun geschatte waarde. Dit zou kunnen voortvloeiend uit bijvoorbeeld lage transactievolumes, wettelijke beperkingen of een groot onevenwicht tussen vraag naar en aanbod van bepaalde activa.

Het marktrisico gerelateerd aan bankactiviteiten omvat het risico op verlies op participaties aan de ene kant en rente- en wisselkoersrisico's voortvloeiend uit bemiddelingen van de Bank aan de andere kant.

Operationeel risico

Het operationele risico is het risico op verlies door inadequate of falende interne processen, of door externe gebeurtenissen hetzij opzettelijk, accidenteel of natuurlijk. Het beheer van het operationele risico is gebaseerd op de analyse van de ketting 'oorzaak – gebeurtenis – gevolg'.

Interne processen die aanleiding geven tot een operationeel risico kunnen te maken hebben met werknemers en/of IT-systemen. Enkele voorbeelden van externe gebeurtenissen zijn overstromingen, brand, aardbevingen en terreuraanslagen. Krediet- of marktgebeurtenissen zoals wanbetaling of waardeschommelingen vallen niet binnen het domein van operationele risico's.

Het operationele risico omvat fraude, personeelsrisico's, juridische risico's, non-compliancerisico's, fiscale risico's, informatiesysteemrisico's, gedragsrisico's (risico's gerelateerd aan het aanbieden van een ongepaste financiële dienst), risico's gelinkt aan mislukkingen in operationele processen met inbegrip van zowel lening procedures of model risico's als eender welke potentiële financiële gevolgen voortvloeiend uit het beheer reputatierisico.

Compliance- en reputatierisico

Het compliancerisico is het risico van juridische, administratieve of disciplinaire sancties, alsook de belangrijke financiële verliezen die een Bank kan lijden ten gevolge van de niet-naleving van wetten, reglementen, gedragscodes en praktijknormen van toepassing op bank- en financiële activiteiten, inclusief niet-naleving van instructies gegeven door een uitvoerend orgaan, met name in de toepassing van de richtlijnen uitgevaardigd door een toezicht-houdend orgaan.

Het compliancerisico is per definitie een onderdeel van het operationele risico. Doordat het compliancerisico meer gevolgen kan hebben dan alleen een financieel verlies en zelfs de reputatie van de instelling kan schaden, behandelt de Bank het compliancerisico afzonderlijk.

Het reputatierisico is het risico van aantasting van het vertrouwen dat in een onderneming wordt gesteld door klanten, tegenpartijen, leveranciers, medewerkers, aandeelhouders, toezichthouders en andere belanghebbenden waarvan het vertrouwen voor de onderneming essentieel is om de dagelijkse activiteiten te kunnen uitoefenen.

Het reputatierisico wordt voornamelijk bepaald door alle andere risico's waaraan de Bank is blootgesteld.

ALM-risico (asset - liability management)

Het ALM-risico is het risico dat zich een verlies voordoet als gevolg van een ongelijkheid in de rentevoeten, de looptijden of de aard van activa en verplichtingen. Het ALM-risico heeft betrekking op niet-handelsportefeuilles en omvat voornamelijk het globale renterisico.

Liquiditeits- en herfinancieringsrisico

Het liquiditeits- en herfinancieringsrisico is het risico dat de Bank haar verplichtingen op een bepaalde plaats en in een specifieke valuta niet kan nakomen tegen een aanvaardbare prijs.

3 KAPITAALVEREISTEN

Raamwerk

Als kredietinstelling is BNP Paribas Fortis onderworpen aan het toezicht van regelgevende autoriteiten.

De Belgische Wet van 25 april 2014 over de stand van en het toezicht op de kredietinstellingen aligneert zich met het Europees regelgevingskader. De richtlijnen m.b.t. de kapitaalvereisten ('Capital Requirements Directive', CRD IV) is het wettelijk kader voor het toezicht op kredietinstellingen in alle lidstaten van de Europese Unie en vormt de basis voor het 'Single Supervisory Mechanism' (SSM) dat is samengesteld uit de Europese Centrale Bank (ECB) en de nationale bevoegde instanties, zoals de Nationale Bank van België (NBB). De regelgeving m.b.t. de kapitaalvereisten ('Capital Requirements Regulation', CRR) is gepubliceerd onder referentienummer 575/2013 op 26 juni 2013 in de 'Official Journal of the European Union' en is van kracht sinds 27 juni 2013, terwijl de entiteiten onder haar toezicht maar pas het voorwerp van toezicht zijn geworden op 1 januari 2014.

Op geconsolideerd en statutair niveau wordt het toezicht op BNP Paribas Fortis uitgeoefend door de Europese Centrale Bank (ECB) en door de Nationale Bank van België (NBB). Daarnaast kunnen ook de dochtermaatschappijen van BNP Paribas Fortis onderworpen zijn aan de regelgeving van de diverse toezichthoudende instellingen in de landen waar zij actief zijn.

Banken moeten van de toezichthouders beschikken over een minimum wettelijk vereist eigen vermogen onder de 1ste Pijler van het Basel III raamwerk.

Sinds 1 januari 2014 berekent BNP Paribas Fortis het kapitaal en de risicogewogen activa op basis van het CRR/CRD IV-raamwerk.

De NBB (voorheen de CBFA, de voormalige Belgische toezichthouder) heeft BNP Paribas Fortis toestemming verleend voor de toepassing van de geavanceerde methode voor het berekenen van de naar risico gewogen activa onder de Basel regelgevingen: de Geavanceerde Interne Ratingbenadering voor kredietrisico en marktrisico en de Geavanceerde Meetmethoden voor operationele risico's.

Bepaalde dochterondernemingen van BNP Paribas Fortis hebben deze toestemming niet gekregen en gebruiken daarom de gestandaardiseerde benadering voor de berekening van hun activa die naar risico gewogen worden.

Samenstelling van het wettelijk vereist vermogen

Het kapitaal voor regelgevingsdoeleinden wordt op geconsolideerd niveau berekend op basis van IFRS- rapporteringsregels, waarbij rekening wordt gehouden met de door de regelgever opgelegde prudentiële filters en verminderingen, zoals beschreven in de CRR/CRD IV omgezet in de Belgische Bankwet gepubliceerd in april 2014.

De onderstaande tabel toont de samenstelling van het wettelijk eigen vermogen van BNP Paribas Fortis:

In miljoenen euro's	31 december 2019	
	Basel III	waarvan gefaseerde aanpassingen *
Tier 1-kernkapitaal (CET1): Instrumenten en reserves		
Kapitaalinstrumenten en de overeenstemmende agioreserves	11 905	-
Reserves	9 229	-
Gecumuleerde niet-gerealiseerde resultaten (OCI) en andere reserves	(861)	-
Fonds voor algemene bankrisico's	-	-
Minderheidsbelangen (bedragen aanvaard in geconsolideerde CET1)	1 467	-
Onafhankelijk geverifieerde tussentijdse winsten min voorzienbare lasten of dividenden	-	-
Tier 1-kernkapitaal (CET1) voor prudentiele aanpassingen	21 740	-
Tier 1-kernkapitaal (CET1): prudentiële aanpassingen	(3 595)	-
Tier 1-kernkapitaal (CET1)	18 145	-
Aanvullend Tier 1-kapitaal (AT1): instrumenten	955	205
Aanvullend Tier 1-kapitaal (AT1): prudentiële aanpassingen	-	-
Aanvullend tier 1-kapitaal (AT1)	955	205
Tier 1-kapitaal (T1 = CET1 + AT1)	19 100	205
Tier 2-kapitaal (T2): instrumenten en voorzieningen	2 846	64
Tier 2-kapitaal (T2): prudentiële aanpassingen	(240)	-
Tier 2-kapitaal (T2)	2 606	64
Totaal kapitaal (TC = T1 + T2)	21 706	269

(*) Zoals voorgeschreven door verordening (EU) N° 575/2013

In de tabel hieronder worden de kernvermogen-indicatoren (gefaseerd) weergegeven:

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Common Equity Tier 1 Kapitaal (CET1)	18 145	19 186
Tier 1 Kapitaal	19 100	19 685
Totaal Kapitaal	21 706	22 472
Naar risico gewogen verbintenissen		
Kredietrisico	113 365	113 741
Effectisering	1 121	654
Tegenpartijrisico	2 152	2 186
Aandelenrisico	6 677	7 014
Marktrisico	1 722	1 843
Operationeel risico	12 393	12 821
Totaal naar risico gewogen verbintenissen	137 430	138 259
CET 1 ratio	13,2%	13,9%
Tier 1 ratio	13,9%	14,2%
Totaal kapitaal ratio	15,8%	16,3%

In de tabel hieronder wordt de leverage ratio (gefaseerd) weergegeven:

In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Balans blootstellingen (Excl. terugkoopovereenkomsten & derivaten)	277 310	265 577
Terugkoopovereenkomsten and derivaten	35 641	28 960
Terugkoopovereenkomsten en effecten(uit)leentransacties	32 152	25 316
Vervangingskost derivaten	4 073	2 864
Potentieel toekomstig risico derivaten	3 618	3 362
Margestorting in contanten	(4 202)	(2 582)
Buiten balans blootstellingen (aangepast voor conversie naar krediet equivalent, art.429 CRR)	29 475	29 054
Totaal blootstellingen	342 426	323 591
Prudentiële aanpassingen	(3 595)	(3 757)
Tier 1 kapitaal	19 100	19 685
Leverage ratio	5,64%	6,2%

4 KREDIET- EN TEGENPARTIJKREDIETRISICO

4.a Kredietrisico

Blootstelling aan kredietrisico

De onderstaande tabel toont alle financiële activa van BNP Paribas Fortis, met inbegrip van vastrentende effecten, die zijn blootgesteld aan kredietrisico. Het kredietrisico houdt geen rekening met onderpanden en andere zekerheden die BNP Paribas Fortis heeft verkregen in het kader van haar kredietverleningsactiviteiten of de aankoop van kredietbescherming.

Uitstaand kredietrisico* uitgesplitst volgens Basel-activacategorie

In miljoenen euro's	31 december 2019			31 december 2018		
	IRBA	Standaard-benadering	Totaal	IRBA	Standaard-benadering	Totaal
Centrale overheden en centrale banken	19 175	6 532	25 707	21 770	7 107	28 877
Ondernemingen	107 883	25 374	133 257	106 197	24 988	131 185
Instellingen **	20 383	14 386	34 769	16 820	8 115	24 935
Retail	87 588	33 004	120 592	82 628	33 046	115 674
Effectiseringsposities	5 739	-	5 739	2 362	-	2 362
Andere activa die geen kredietverplichting vertegenwoordigen ***	444	17 111	17 555	409	14 895	15 304
Totale blootstelling	241 212	96 407	337 619	230 186	88 151	318 337

(*) Blootstelling aan kredietrisico is exclusief uitgestelde belastingen gewogen aan 250% en bijdragen betaald aan het wanbetalingsfonds van centrale clearingtegenpartijen.

(**) De activacategorie Instellingen omvat kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, met inbegrip van instellingen en ondernemingen die worden erkend in andere landen. Hieronder vallen ook bepaalde posities op regionale en lokale autoriteiten, overheidsinstellingen en multilaterale ontwikkelingsbanken die niet worden behandeld als centrale overheidsinstellingen.

(***) Onder 'andere activa die geen kredietverplichting vertegenwoordigen' vallen materiële activa en overlopende en overige activa.

De bovenstaande tabel heeft betrekking op de volledige prudentiële consolidatiekring op basis van de activacategorieën die zijn vastgesteld volgens artikel VI.2 van het reglement van de CBFA van 17 oktober 2006 ten aanzien van vermogensvereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen.

Diversificatie van de blootstelling aan kredietrisico

Met concentratie van kredietrisico wordt bedoeld dat er sprake is van een uitstaand bedrag bij een tegenpartij of een totaal aan uitstaande bedragen bij positief gecorreleerde tegenpartijen (bijvoorbeeld doordat deze over het algemeen onder gelijkaardige omstandigheden in gebreke blijven) die een aanzienlijk verlies kunnen opleveren bij een faillissement of het in gebreke blijven van die tegenpartij of tegenpartijen. Het vermijden van concentraties is daarom een fundamenteel onderdeel van de kredietrisicostrategie van BNP Paribas Fortis die erop is gericht in omvang gespreide, liquide en gediversifieerde portefeuilles aan te houden.

Om potentiële verbanden tussen uitstaande bedragen op dezelfde tegenpartij te kunnen onderkennen, past BNP Paribas Fortis het concept van 'Total Group Authorization' toe. Dit houdt in dat groepen van verbonden tegenpartijen voor het kredietrisicobeheer worden beschouwd als eenzelfde business groep.

Om de diversiteit aan kredietrisico's te beheren, is het kredietrisicobeleid van BNP Paribas Fortis erop gericht het kredietrisico te spreiden over meerdere sectoren en landen. In de onderstaande figuur wordt de sectorconcentratie binnen de portefeuille met leningen aan klanten van BNP Paribas Fortis per 31 december 2019 weergegeven.

Uitsplitsing van het kredietrisico* per Basel III-activacategorie en per bedrijfstak op 31 december 2019

In miljoenen euro's	31 december 2019		31 december 2018	
	Blootstelling	%	Blootstelling	%
Landbouw, voeding en tabak	9 864	3%	12 982	4%
Financiële diensten	39 390	12%	39 387	12%
Chemie (zonder geneesmiddelen)	2 838	1%	3 777	1%
Bouw	10 600	3%	9 821	3%
Kleinhandelaars	7 940	2%	7 393	2%
Uitrusting zonder IT	6 210	2%	6 495	2%
Vastgoed	24 118	7%	22 590	7%
Metaal & mijnbouw	5 177	2%	5 421	2%
Groothandel & handel	14 359	4%	15 307	5%
Zakelijke diensten	29 905	9%	27 924	9%
Transport & logistiek	9 603	3%	9 618	3%
Nutsvoorzieningen (elektriciteit, gas, water, enz.)	9 998	3%	9 105	3%
Retail	99 692	30%	96 330	31%
Overheids- & Openbare Diensten	22 665	7%	23 292	7%
Overige	39 521	12%	26 533	9%
Totaal	331 880	100%	315 975	100%

(*) Kredietrisico is exclusief uitgestelde belastingen gewogen aan 250%, bijdragen betaald aan het wanbetalingsfonds van centrale clearingtegenpartijen en effectiseringsposities.

Geografische verdeling van het kredietrisico* per 31 december 2019 per vestigingsland van de tegenpartij

Het concentratierisico voor landen bestaat uit de som van alle risicoposities op kredietnemers in het betreffende land. In de volgende tabel wordt de geografische concentratie binnen de portefeuille met leningen aan klanten per 31 december 2019 weergegeven.

In miljoenen euro's	31 december 2019					
	Basel III					
	Centrale overheden en centrale banken	Ondernemingen	Instellingen	Retail	Totaal	%
Europa	21 227	116 261	31 540	126 985	296 013	90%
België	12 417	60 653	8 914	86 256	168 240	51%
Nederland	557	5 016	1 210	2 365	9 148	3%
Luxemburg	2 515	11 569	380	8 759	23 223	7%
Frankrijk	1 368	6 700	18 219	8 842	35 129	11%
Overige Europese landen	4 370	32 323	2 817	20 763	60 273	18%
Noord-Amerika	135	3 323	433	56	3 947	1%
Azië & Pacific	177	968	391	96	1 632	0%
Rest van de wereld	4 169	12 705	2 406	11 011	30 291	9%
Totaal	25 708	133 257	34 770	138 148	331 883	100%

In miljoenen euro's	31 december 2018					
	Basel III					
	Centrale overheden en centrale banken	Ondernemingen	Instellingen	Retail	Totaal	%
Europa	23 821	113 697	22 644	120 228	280 390	89%
België	12 947	63 749	8 694	81 071	166 461	53%
Nederland	683	3 770	578	2 047	7 078	2%
Luxemburg	4 179	10 661	237	7 930	23 007	7%
Frankrijk	1 608	6 002	11 069	8 574	27 253	9%
Overige Europese landen	4 404	29 515	2 066	20 606	56 591	18%
Noord-Amerika	170	3 872	398	53	4 493	1%
Azië & Pacific	209	726	286	93	1 314	0%
Rest van de wereld	4 677	12 889	1 607	10 605	29 778	9%
Totaal	28 877	131 184	24 935	130 979	315 975	100%

(*) Kredietrisico is exclusief uitgestelde belastingen gewogen aan 250%, bijdragen betaald aan het wanbetalingsfonds van centrale clearingtegenpartijen en effectiseringsposities.

Algemeen kredietbeleid

De kredietactiviteiten van BNP Paribas Fortis vallen onder het 'Global Credit Policy' dat van toepassing is voor alle onderdelen van BNP Paribas Groep. Dit beleid is goedgekeurd door het Risk Committee van de Groep BNP Paribas, dat wordt voorgezeten door de Chief Executive Officer, en is bekrachtigd door het Directiecomité van BNP Paribas Fortis, voorgezeten door haar Chief Executive Officer. Dit beleid steunt op kernprincipes met betrekking tot de naleving van de ethische standaarden van de Groep, duidelijk omschreven verantwoordelijkheden (Business and Risk), de aanwezigheid en implementatie van procedures en de vereiste van een grondige analyse van risico's. Het beleid wordt geïmplementeerd in de vorm van specifieke regels die zijn afgestemd op elke type activiteit of tegenpartij. Het raamwerk voor het beheer van kredietrisico's binnen de Bank wordt verder uitgewerkt in een specifieke, transversale benadering die nader ingaat op de belangrijkste grondregels voor de routing van kredieten, regels met betrekking tot het delegeren van bevoegdheden en de rol van het Central Credit Committee, het hoogste kredietcomité binnen de Bank. Ook wordt hiermee de grondregel dat de Risk functie onafhankelijk is van de Business herhaald en versterkt.

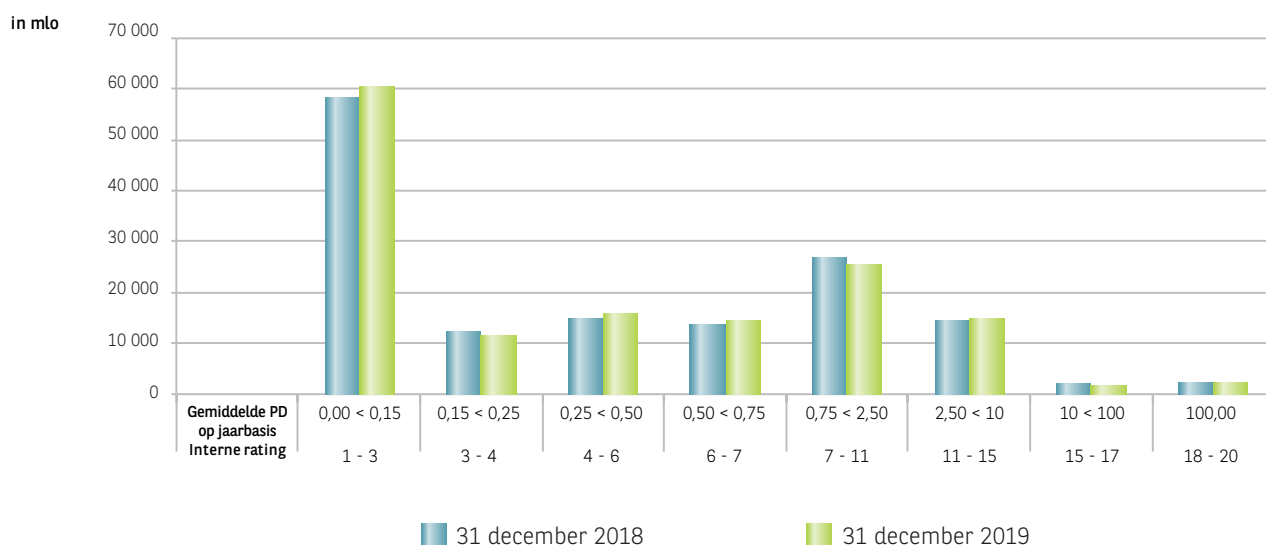
Intern ratingsysteem

De Bank beschikt over een uitgebreid intern ratingsysteem voor het vaststellen van de naar risico gewogen activa die worden gebruikt voor het berekenen van de solvabiliteitsratio's. Er wordt een periodiek beoordelings- en controleproces toegepast om te waarborgen dat het systeem effectief is en op de juiste wijze is geïmplementeerd. Voor zakelijke kredieten gaat het systeem uit van drie parameters: de kans dat de tegenpartij in gebreke zal blijven uitgedrukt in de vorm van een rating (Probability of Default), het verlies bij wanbetaling (Loss Given Default), dat afhankelijk is van de structuur van de transactie, en de kredietconversiefactor (CCF), die is gebaseerd op een schatting van het gedeelte van de niet op de balans opgenomen positie die blootstaat aan risico.

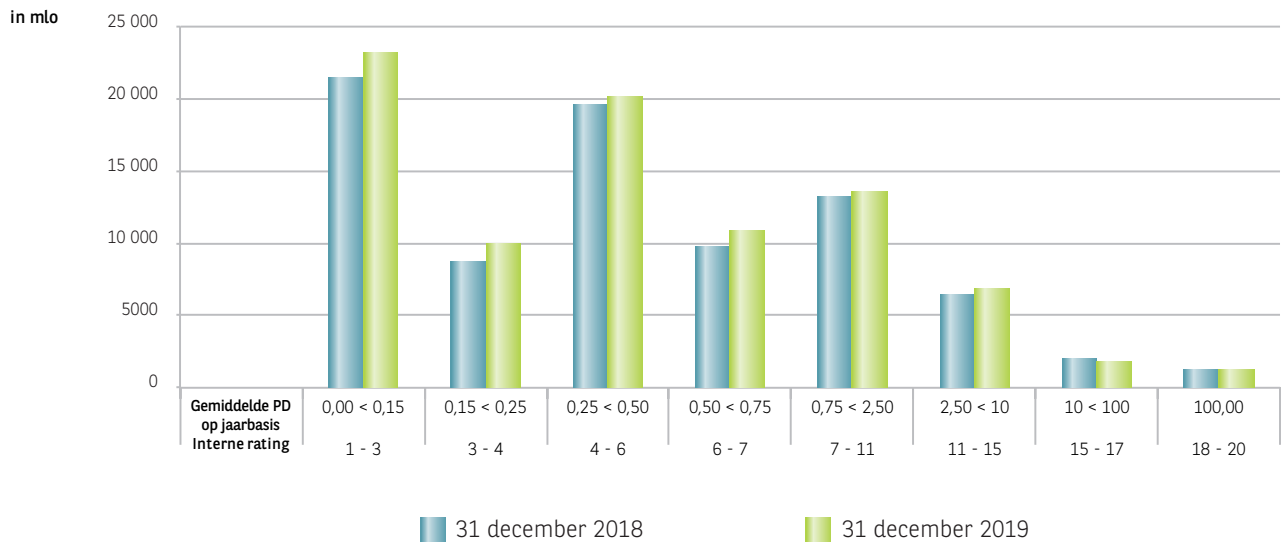
Elk van de parameters voor het kredietrisico wordt jaarlijks getoetst door middel van backtesting en gebenchmarkt om te controleren hoe het systeem bij elk van de bedrijfsonderdelen van de Bank functioneert. Bij de backtests worden voor elke parameter de geschatte en de gerealiseerde uitkomsten met elkaar vergeleken.

Er kunnen twintig verschillende ratings worden toegekend aan een tegenpartij. Zeventien hiervan worden gebruikt voor klanten die niet in gebreke zijn, waarbij de kredietbeoordeling kan variëren van 'uitstekend' tot 'zeer zorgwekkend', en drie hiervan hebben betrekking op klanten die worden geclassificeerd als in gebreke zijnde, volgens de definitie van de banktoezichthouder.

Uitsplitsing van de IRBA blootstelling volgens interne rating – Centrale overheden en Centrale banken, Instellingen en Ondernemingen.

Uitsplitsing van de IRBA blootstelling volgens interne rating – retail activiteiten

4.b Tegenpartijkredietrisico

Het tegenpartijrisico is de vertaling van het kredietrisico dat in de financiële transacties, investeringen en/of afwikkelingen tussen tegenpartijen vervat zit. Het betreft bilaterale contracten – i.e. over-the-counter (OTC) – en contracten vereffend via een centrale tegenpartij (clearinghuizen). Het risico verandert over de looptijd van de contracten door marktparameters die de potentiële toekomstige waarde van de transacties beïnvloeden.

Tegenpartijrisico is het risico dat de tegenpartij niet kan voldoen aan zijn verplichtingen om de huidige marktwaarde van een transactie of portefeuille te betalen aan de Bank waarvoor de Bank de begunstigde is. Het tegenpartijrisico is gelinkt aan de vervangingskost van een derivaat of portefeuille wanneer de tegenpartij haar betalingsverplichtingen niet kan nakomen. Het kan dus aanzien worden als een marktrisico in geval van wanbetaling of een voorwaardelijk risico.

5 MARKTRISICO

Marktrisico is het risico dat zich een waardeverlies voordoet ten gevolge nadelige bewegingen in marktprijzen of -parameters, al dan niet rechtstreeks waarneembaar.

Waarneembare marktparameters zijn - maar niet enkel beperkt tot - wisselkoersen, prijzen van waardepapieren en grondstoffen (beursgenoteerd of verbonden aan een referentie-index), prijzen van afgeleide producten en andere parameters die er van afgeleid zijn zoals rentevoeten, kredietmarges (credit spread), volatiliteiten en correlatierisico's of gelijkaardige parameters.

Niet waarneembare factoren zijn gebaseerd op veronderstellingen zoals parameters vervat in modellen of gebaseerd op statistische of economische analyses die niet te verifiëren zijn in de markt.

In de obligatieportefeuilles worden de kredietinstrumenten gewaardeerd op basis van de rentevoeten en de kredietmarges, die aanzien worden als marktparameters net zoals rentevoeten en wisselkoersen. Het risico op een emittent van schuldpapier is ook een onderdeel van het marktrisico, en noemt men emittentrisico.

Liquiditeit is een belangrijk onderdeel van het marktrisico. In periodes van weinig of geen liquiditeit, kunnen instrumenten of waardepapieren niet verhandeld worden of niet verhandeld worden aan hun geschatte waarde. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als er zeer weinig handel is, legale beperkingen zijn of er een groot onevenwicht is tussen vraag en aanbod voor bepaalde activa.

Het marktrisico voor de bankactiviteiten bestaat uit het verlies op participaties, alsook rentevoet -en wisselkoersrisico's voortkomend uit bemiddelingsactiviteiten van de bank.

Marktrisico is opgesplitst in twee delen:

- Marktrisico met betrekking tot handelsactiviteiten en bestaande uit verhandelde instrumenten en afgeleide producten.
- Marktrisico met betrekking tot bankactiviteiten waaronder rente- en wisselkoersrisico's voortvloeiend uit de intermediaire activiteiten van de bank.

5.a Kapitaalvereisten voor marktrisico's

Kapitaalvereisten voor Marktrisico

In miljoenen euro's	Risicogewogen activa			Kapitaalvereisten		
	31 december 2019	31 december 2018	Variatie	31 december 2019	31 december 2018	Variatie
Intern model	1 413	1 373	40	113	110	3
VAR	298	250	48	24	20	4
Stressed VAR	999	919	80	80	74	6
Incremental Risk Change (IRC)	116	204	(88)	9	16	(7)
Comprehensive Risk Measure (CRM)	-	-	-	-	-	-
Standaardbenadering	309	470	(161)	25	38	(13)
Effectiseringsposities uit het handelsboek	-	-	-	-	-	-
Markt risico	1 722	1 843	(121)	138	148	(10)

De marktriscoberekening volgens de standaardbenadering dekt het marktrisico van de onderdelen van de Bank die niet vallen onder de interne model benadering. De standaardbenadering wordt gebruikt voor de berekening van het wisselkoersrisico van de bankactiviteiten (Zie sectie 5.c Marktrisico uit hoofde van bankactiviteiten).

5.b Marktrisico verbonden aan handelsactiviteiten

Het marktrisico is het gevolg van handelsactiviteiten uitgevoerd binnen Corporate and Institutional Banking en omvat verschillende risicofactoren, zoals:

- Het renterisico: het risico dat de waarde van een financieel instrument verandert als gevolg van veranderingen in de marktrente;
- Het valutarisico: het risico van een verandering in de waarde van een instrument door veranderingen in de koersen van vreemde valuta's;
- Het aandelenrisico: komt voort uit veranderingen in de marktprijzen en de volatiliteit van aandelen en veranderingen in marktprijzen van aandelenindexen;
- Het grondstoffenrisico: komt voort uit fluctuaties in de marktprijzen en de volatiliteit van grondstoffen en veranderingen in de prijzen van grondstoffenindexen;
- Het 'credit spread'-risico: komt voort uit veranderingen in de kredietwaardigheid van een emittent en komt onder meer tot uiting in een wijziging van de kosten bij het kopen van bescherming ten aanzien van die emittent;
- Optionele producten: omvatten impliciete volatiliteits- en correlatierisico's, waarvan de parameters kunnen worden afgeleid van waarneembare prijzen van opties die worden verhandeld op een actieve markt.

De handelsactiviteiten van BNP Paribas Fortis vloeien voort uit economische relaties met klanten of indirect uit 'market making' activiteiten.

Binnen Risk zijn drie afdelingen verantwoordelijk voor de opvolging van het marktrisico:

- Risk Global Markets (Risk GM) volgt de marktrisico's van Global Markets op;
- Risk Enterprise Risk Architecture (Risk ERA - ALMT) volgt de activiteiten van ALM Treasury op;
- Risk International Retail Banking (Risk IRB) volgt de marktrisico's in International Retail Banking op.

Deze missie bestaat uit het definiëren, meten en analyseren van risicofactoren en risicogevoeligheden, maar ook het meten en controleren van de Value-at-Risk (VaR) als algemene indicator van potentiële verliezen. Risk garandeert dat de activiteiten voldoen aan het limietenkader goedgekeurd door de verschillende comités. Het valideert nieuwe activiteiten en grote transacties, herziet en valideert de positiewaarderingsmodellen en voert een maandelijks nazicht uit van de marktparameters in samenwerking met het departement 'Valuation & Risk Control'.

5.c Marktrisico uit hoofde van bankactiviteiten

Het marktrisico uit hoofde van bankactiviteiten omvat enerzijds het risico van verlies op aandelenbelangen en anderzijds de rente- en valutarisico's uit hoofde van de bancaire bemiddelingsactiviteiten en investeringen.

5.c.1 Aandelenrisico

Aandelenbelangen die door de Bank worden aangehouden buiten het tradingboek zijn effecten die een achtergestelde restvordering verschaffen op de activa of inkomsten van de emittent of een vergelijkbare economische grondslag hebben.

5.c.2 Valutarisico

Het valutarisico heeft betrekking op alle transacties, ongeacht of ze deel uitmaken van het handelsboek of niet.

Met uitzondering van de valutapositie van BNP Paribas Fortis België, die wordt berekend volgens het interne model van BNP Paribas Fortis dat is goedgekeurd door de toezichthouder, wordt de blootstelling aan valutarisico bepaald volgens de gestandaardiseerde methode, waarbij gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid die de banktoezichthouder biedt om hierbij alleen het operationele valutarisico in aanmerking te nemen.

5.c.3 Renterisico

5.c.3.1 Organisatie van het renterisicobeheer

De Raad van Bestuur geeft de verantwoordelijkheid voor het beheer van de renterisico's in de bankactiviteiten aan de Chief Executive Officer; de Chief Executive Officer delegeert het beheer ervan aan het Bank Asset and Liability Management Committee (ALCo).

De permanente leden van het Bank ALCo zijn de Chief Executive Officer (voorzitter), de leden van het Directiecomité verantwoordelijk voor de kernactiviteiten, de Chief Risk Officer, de Chief Financial Officer (plaatsvervangend voorzitter), het hoofd van ALM Treasury, het hoofd van BNP Paribas Group ALM Treasury Domestic Markets en het hoofd van ALM Treasury Steering; andere ALCo leden vertegenwoordigen ALM Treasury, Risk of Finance. Het Bank ALCo – dat maandelijks samen komt – is verantwoordelijk voor het bepalen van het renterisicoprofiel van de bankactiviteiten, het definiëren en opvolgen van indicatoren voor renterisicometing en de toekenning van limieten.

ALM Treasury is bevoegd voor de implementatie van de beslissingen inzake het beheer van de renterisico's in de bankactiviteiten.

De Risk functie neemt deel aan het ALCo en bewaakt de implementatie door ALM Treasury, van de belangrijke beslissingen die genomen werden door dit comité. Het voert ook een tweede-lijnscontrole uit door validatie van modellen en risico-indicatoren, het opvolgen van de risico-indicatoren en het toezicht op de naleving van de toegekende limieten.

Het banking book bevat alle rentedragende activa en passiva van alle business lines van BNP Paribas Fortis (inclusief de beleggings- en afdekkingsverrichtingen van ALM Treasury) met uitzondering van de (toegestane) tradingactiviteiten.

Transacties die worden geïnitieerd door de diverse business lines van BNP Paribas Fortis worden systematisch overgedragen naar ALM-Treasury via interne contracten of via financieringen en ontleningen.

De strategie van de Bank voor het beheer van het renterisico is voornamelijk gebaseerd op een zorgvuldige opvolging van de gevoeligheid van de rente-inkomsten van de Bank voor veranderingen in de rentestand, rekening houdende met alle renterisico's (renteherzieningsrisico, basis risico en optionele risico's); de doelstelling is te zorgen voor de stabiliteit en regelmatigheid van de totale netto rentemarge. Op deze manier kan BNP Paribas Fortis bepalen hoe deze risico's optimaal kunnen afgedekt worden.

Het renterisico wordt beperkt/afgedekt door het gebruik van een waaier aan verschillende instrumenten; de belangrijkste zijn de derivaten, voornamelijk renteswaps en -opties. Renteswaps worden gebruikt voor het aanpassen van het lineair risicoprofiel, dat hoofdzakelijk wordt gegenereerd door de langlopende activa en passiva aan vaste rente. Opties worden gebruikt voor de verlaging van het niet-lineaire risico, dat voornamelijk wordt veroorzaakt door in klantencontracten besloten opties, zoals opties tot vervroegde aflossing in hypotheekleningen, limieten op deposito's.

5.c.3.2 Beheer en afdekken van renterisico

De afdekkingsstrategieën voor de renterisico's in de bankactiviteiten worden bepaald en geïmplementeerd per munt.

De risicoafdekkingen gebeuren onder de vorm van swaps en opties die geboekt worden als reële waarde of als kasstroomafdekkingen. Ze kunnen ook voorkomen als HQLA (High Quality Liquid Asset) effecten die geboekt worden als 'Hold to Collect and Sell'.

6 SOEVEREIN SCHULDENRISICO

Soeverein schuldenrisico is het risico dat een overheid in gebreke komt voor zijn schuld, in geval van een tijdelijke of verlengde onderbreking van rentebetaling (intrest en/of kapitaal). De Bank wordt dus blootgesteld aan krediet-, tegenpartij- of marktrisico al naargelang de boekhoudcategorie van het financieel actief uitgegeven door een overheid.

Blootstelling aan een overheidsschuld bestaat voornamelijk uit obligaties.

De Bank beschikt over staatsobligaties die deel uitmaken van het liquiditeitsmanagement proces. Dit proces is onder meer gebaseerd op het houden van obligaties als onderpand voor de herfinanciering bij centrale banken; een aanzienlijk deel van deze 'liquiditeitsbuffer' bestaat uit obligaties met een hoge rating die zijn uitgegeven door overheden, supranationale entiteiten en speciale agentschappen, met een laag risiconiveau. Een deel van deze portefeuille bevat rentevoetkenmerken die bijdragen aan de afdekkingsstrategieën van het renterisico in het bankboek.

De portefeuille van soevereine effecten van BNP Paribas Fortis wordt in onderstaande tabel getoond:

Bankboek In miljoenen euro's	31 december 2019	31 december 2018
Eurozone		
België	7 149	6 856
Italië	1 173	1 137
Spanje	727	662
Nederland	546	548
Frankrijk	392	447
Luxemburg	212	197
Oostenrijk	209	319
Finland	57	52
Portugal	51	50
Ierland	-	87
Totaal eurozone	10 516	10 355
Andere landen in Europese Economische Ruimte (EER)		
Tsjechië	52	50
Overige	1	1
Totaal andere EER	53	51
Andere landen		
Turkije	1 559	1 001
Overige	13	7
Totaal andere landen	1 572	1 008
Totaal	12 141	11 414

7 OPERATIONEEL RISICO

Raamwerk voor risicobeheer

Toezietskader

In lijn met het raamwerk van BNP Paribas Groep heeft BNP Paribas Fortis één allesomvattend raamwerk voor het beheren van het operationele risico voor de hele Bank ingevoerd dat voldoet aan de Basel III-criteria die zijn vastgelegd in de 'Advanced Measurement Approach' (AMA). Dit raamwerk draagt bij tot een beter risicobeheer doordat hiermee het bewustzijn ten aanzien van operationele risico's wordt versterkt. Het waarborgt een effectieve meting en opvolging van het operationele risicoprofiel.

Belangrijke partijen en organisatie

Er is een effectieve risicobeheerstructuur ontwikkeld op basis van een model met drie verdedigingslijnes, waarbij de businessses de hoofdverantwoordelijkheid dragen voor het beheren en beperken van operationele risico's. De tweede verdedigingslijn wordt gevormd door de geïntegreerde onafhankelijke controle functies Compliance, Legal en Risk. Zij hebben tot taak erop toe te zien dat het raamwerk voor het beheren van het operationele risicobeheer goed is verankerd, dat de operationele risico's die worden vastgesteld, beoordeeld, gemeten en beheerd een juiste afspiegeling geven van het risicoprofiel en dat wordt voldaan aan de eigenvermogensvereisten. De Algemene Inspectie (interne audit) vertegenwoordigt de derde verdedigingslijn en ziet toe op de juiste implementatie van de risicostructuren en het risicobeleid.

De belangrijkste bestuursorganen op het gebied van operationeel risico en interne controle zijn de Internal Control Committees (ICC's).

BNP Paribas Fortis heeft drie ICC's die elk worden voorgezeten door een lid van het Uitvoerend Comité. Daarnaast is er een ICC op het niveau van het Uitvoerend Comité, voorgezeten door de Chief Executive Officer. The Compliance Committee geeft ook input aan dit ICC betreffende de meest significante non-compliance- en reputatierisico's.

Het ICC is verantwoordelijk voor het beheer van het permanente operationele controlekader en het beheren van de operationele en compliancerisico's. Operationele risico's en compliancerisico's omvatten het reputatierisico, frauderisico, financiële-verslaggevingsrisico, het belastingrisico, juridisch risico, risico van niet-naleving van wetten, regelgeving en beleid, operationele risico's in verband met mensen, processen en systemen en het externe klimaat en het bedrijfsrisico. De rol van de ICC's omvat onder meer:

- het ontwikkelen van een georganiseerde en wereldwijde visie op het permanente operationele controlekader en het beheren van operationele en compliancerisico's bij BNP Paribas Fortis;
- het analyseren en het nemen van beslissingen over deze onderwerpen;
- het opzetten van een waarschuwings- en escalatiesysteem voor waargenomen zwakheden;
- het aantonen en documenteren van de betrokkenheid van het Directiecomité en het Uitvoerend Comité bij het beheren van deze kwesties en de opvolging van de betreffende acties.

De doelstelling van het ICC is de businesses en functies in staat te stellen de belangrijkste operationele risico's, compliancerisico's en zwakheden van het permanente controlekader te signaleren, het belang van het daarvoor ontwikkelde actieplan te benadrukken en een overzicht te verschaffen van de status van de genomen maatregelen.

8 COMPLIANCE- EN REPUTATIERISICO

Compliance missie

De algemene missie van Compliance bestaat uit het verschaffen van een redelijke mate van zekerheid ten aanzien van de naleving van wet- en regelgeving bij de uitvoering van de diverse activiteiten van BNP Paribas Fortis en de bescherming van de reputatie van de Bank door middel van bindende adviezen, toezicht en onafhankelijke controles.

Compliance heeft, als tweede verdedigingslinie, de taak toezicht uit te oefenen op een effectieve beheersing van het compliance-risico. Dit behelst het formuleren van beleid, het geven van advies, controle op de uitvoering, garanderen dat de Bank conform de voorschriften en regelgeving werkt en het versterken van het bewustzijn onder medewerkers met betrekking tot de volgende belangrijke compliance-aspecten:

- financiële veiligheid: customer due diligence, antiwitwaspraktijken, strijd tegen financiering van terrorisme, financiële sancties/embargo's en meldingen aan financiële onderzoeksinstanties, fiscale deontologie, anti-omkoop en anti-corruptie;
- bescherming van de belangen van de klanten: overeenstemming van de organisatie van de Bank en haar processen met de wettelijke verplichtingen van klantenbescherming inzake investeren, lenen, verzekeringen en dagelijkse diensten van de bank;
- integriteit van medewerkers: hieronder vallen gedragscodes, geschenkenbeleid, belangenconflicten, beleid voor privétransacties;
- marktintegriteit: marktmisbruik, bankenwet, belangenconflicten.

Compliance stelt het beleid vast en geeft bindende adviezen op deze terreinen. Adviezen van compliance kunnen worden geëscaleerd naar een hoger niveau, totdat een consensus wordt bereikt, om te komen tot een adequate oplossing voor het probleem.

Organisatie van Compliance

De Compliance functie is georganiseerd als een onafhankelijke, geïntegreerde en gedecentraliseerde functie.

Compliance heeft rechtstreeks en onafhankelijk toegang tot zowel het Risk Committee als het Auditcomité van de Raad van Bestuur en is daar permanent uitgenodigd. De Chief Compliance Officer is lid van het Uitvoerend Comité van de Bank.

Fundamentele principes

Bij het beheren van compliance risico's wordt uitgegaan van de volgende fundamentele principes:

- individuele verantwoordelijkheid: iedereen is verantwoordelijk voor compliance en niet alleen de afdeling Compliance;
- exhaustieve en allesomvattende benadering: de verantwoordelijkheid van Compliance strekt zich uit tot alle bankactiviteiten. Uit hoofde hiervan heeft Compliance onbeperkt toegang tot alle noodzakelijke informatie;
- onafhankelijkheid: de medewerkers van Compliance voeren hun missie uit binnen een context die de onafhankelijkheid van hun denken en handelen waarborgt;
- prioriteit van het groepsbeleid boven lokaal beleid, voor zover dit is toegestaan op grond van de lokale wetgeving.

9 LIQUIDITEITSRISICO

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de Bank niet in staat zal zijn om te voldoen aan bestaande of toekomstige voorzienbare of niet-voorzienbare liquiditeits- of dekkingsvereisten over alle looptijden, zowel voor de korte als voor de lange termijn.

Dit risico kan voortvloeien uit een vermindering van bepaalde bronnen van financiering, trekking van kredietlijnen, vermindering van de liquiditeitswaarde van sommige activa of verhoging van dekkingsmarges in cash of in effecten. Dit risico kan gerelateerd zijn aan de reputatie van de bank of aan systemische factoren in de financiële markten zelf.

Het liquiditeitsrisico wordt beheerd door middel van een globaal liquiditeitsbeleid dat is goedgekeurd door de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis. Dit beleid is gebaseerd op risicobeheersingsprincipes die zowel onder normale omstandigheden als tijdens een liquiditeitscrisis van toepassing zijn. De liquiditeitspositie van BNP Paribas Fortis wordt beoordeeld op basis van interne standaarden en door toezichthouders voorgeschreven ratio's.

Beleidsdoelstellingen voor het beheer van het liquiditeitsrisico

De doelstellingen van het beleid voor het beheer van het liquiditeitsrisico van BNP Paribas Fortis zijn het verkrijgen van een evenwichtige financieringsmix ter ondersteuning van de ontwikkelingsstrategie van BNP Paribas Fortis en het waarborgen dat ook onder crisissomstandigheden BNP Paribas Fortis in staat zal zijn om al haar verplichtingen na te komen.

Het raamwerk voor liquiditeitsbeleid is gesteund op:

- beheers-indicatoren:
  - volume-indicatoren om na te gaan of de commerciële activiteiten voldoen aan hun liquiditeitsdoelstellingen die zijn bepaald in functie van de financieringscapaciteit van de Bank;
  - prijsindicatoren, gebaseerd op de interne prijszetting van liquiditeit;
- indicatoren die een inschatting mogelijk maken van de liquiditeitspositie van de Bank onder normale omstandigheden, de liquiditeitspositie in geval van crisis situaties, de efficiëntie van ondernomen acties en het voldoen aan reglementaire ratio's;
- de implementatie van liquiditeits-strategieën gebaseerd op de diversificatie van financieringsbronnen met vervaldagen in functie van liquiditeitsbehoeften en de opbouw van liquiditeitsreserves.

Het liquiditeitsbeleid definieert de beheers-principes die van toepassing zijn in de BNP Paribas Fortis ondernemingen en onderliggende commerciële activiteiten, en dit ongeacht de looptijd van de transacties.

Beleidsvoering

Net als voor de andere risico's, is de Chief Executive Officer door de Raad van Bestuur gemandateerd om het liquiditeitsrisico van de Bank te beheren. De Chief Executive Officer delegeert deze verantwoordelijkheid aan het Asset & Liability Committee.

Het Risk-Committee rapporteert elk kwartaal aan de Raad van Bestuur over het liquiditeitsbeleid en de liquiditeitspositie van de Bank.

Het Asset & Liability Committee is verantwoordelijk voor:

- het definiëren van het liquiditeitsprofiel van de Bank
- het toezicht houden op de naleving van reglementaire liquiditeitsratio's
- het bepalen van beheers-indicatoren, het toezien op de naleving ervan en het kalibreren van de kwantitatieve drempelwaarden voor de commerciële activiteiten
- het bepalen van liquiditeits-indicatoren, waar nodig het aanduiden van drempelwaarden, en het toezien op de naleving ervan
- het bepalen van strategieën voor het management van liquiditeitsrisico en het toezicht houden op de implementatie van deze strategieën binnen de commerciële activiteiten, zowel onder normale als onder crisis omstandigheden.

Meer in het bijzonder wordt het Asset & Liability Committee geïnformeerd inzake financieringsprogramma's, programma's voor het opbouwen van liquiditeitsreserves, simulaties van crisissomstandigheden (stress testen), en alle gebeurtenissen die zich voordoen onder crisissomstandigheden. Het Liquidity Crisis Committee, een onderdeel van het Asset & Liability Committee heeft eveneens als taak om de aanpak van een liquiditeitscrisis te definiëren (noodplan).

Het Asset & Liability Committee vergadert elke maand maar in noodomstandigheden wordt overgeschakeld op een hogere frequentie.

ALM Treasury is voor de hele Bank verantwoordelijk voor de operationele implementatie van de beslissingen inzake liquiditeit van het Asset & Liability Committee. De Asset & Liability Committees in entiteiten van de Bank zijn op hun beurt verantwoordelijk voor de lokale implementatie van de strategie inzake liquiditeitsmanagement die werd bepaald door het centrale Asset & Liability Committee.

ALM Treasury is eveneens verantwoordelijk voor het liquiditeitsbeheer verbonden aan de vervaldagstructuur van de ganse bank. Het is meer bepaald verantwoordelijk voor financiering en korte-termijn uitgifte (deposito-certificaten, commercial paper, enz.), voor senior en achtergestelde schuld-uitgifte (Medium Term Notes, obligaties, middellange en lange termijn deposito's, covered bonds, etc.), krediet effectiseringsprogramma's - en programma's voor zelf aangehouden gedekte obligaties, . Een bijkomende taak van ALM Treasury is het aanleveren van interne financiering van de commerciële activiteiten van de Bank, operationele entiteiten, en het beleggen van eventuele kas-overschotten. Het departement is ook verantwoordelijk voor het opbouwen en het beheren van de liquiditeitsreserves. Deze omvatten onder meer activa die snel en eenvoudig kunnen verkocht worden onder crisisomstandigheden.

De Risk functie is lid van het Asset & Liability Committee (ALCo) en van de lokale ALCo's. Het bewaakt de implementatie van de beslissingen van deze comités door ALM Treasury. Het voert een tweedelijnscontrole uit door validatie van modellen en risico-indicatoren (met inbegrip van liquiditeits stresstesten), het toezicht op risico-indicatoren en het toezicht op de naleving van toegekende limieten.

De Finance functie is verantwoordelijk voor de productie van zowel de gestandaardiseerde reglementaire liquiditeitsratio's als van de interne beheers-indicatoren. Finance waakt over de consistentie van de door het ALM Committee van de Bank gedefinieerde interne beheers-indicatoren. De Finance functie is lid van het Asset en Liability Committee (ALCo) en van de lokale ALCo's.

VERSLAG VAN DE ERKENDE COMMISSARIS

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van aandeelhouders van BNP Paribas Fortis nv over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van BNP Paribas Fortis NV (de 'Vennootschap') en haar filialen (samen 'de Groep'), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening alsook de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt één geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 20 april 2017, overeenkomstig het voorstel van de raad van bestuur uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap uitgevoerd gedurende 21 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, die de resultatenrekening op 31 december 2019 omvat, alsook het overzicht van het nettoresultaat en wijzigingen van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen voor het jaar eindigend op 31 december 2019, de balans op 31 december 2019, het kasstroomoverzicht op 31 december 2019 het overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen tussen 1 januari 2018 en 31 december 2019 en de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening met de samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen. Deze geconsolideerde jaarrekening vertoont een geconsolideerd balanstotaal van EUR 313 195 '000 000 en een geconsolideerde winst van het boekjaar van EUR 2 618 '000 000'.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de geconsolideerde financiële toestand van de Groep per 31 december 2019, alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de door de IAASB goedgekeurde internationale controlestandaarden toegepast die van toepassing zijn op de huidige afsluitdatum en nog niet goedgekeurd zijn op nationaal niveau. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie 'Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening' van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van de raad van bestuur en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van een bepaalde aangelegenheid – Gebeurtenis na de datum van afsluiting van het boekjaar

Wat betreft de COVID-19 pandemie, vestigen wij de aandacht op sectie “Voornaamste risico’s en onzekerheden” van het verslag over de geconsolideerde jaarrekening en op toelichting 8.I van de geconsolideerde jaarrekening. Daarin licht de raad van bestuur zijn mening toe dat de gevolgen van deze pandemie een effect van materieel belang zouden kunnen hebben op de bedrijfsactiviteiten van de Vennootschap in 2020, maar dat ze geen effect van materieel belang hebben op de financiële toestand van de Vennootschap per 31 december 2019. Wij brengen geen voorbehoud tot uitdrukking met betrekking tot deze aangelegenheid.

Benadrukking van een bepaalde aangelegenheid – Juridische procedures

Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel vestigen wij de aandacht op toelichting 8.a van de geconsolideerde jaarrekening, waarin wordt uiteengezet dat, als gevolg van de gebeurtenissen van 2007 en 2008 die de Fortis groep, waartoe de Vennootschap behoorde, hebben getroffen, een aantal eisers juridische procedures hebben geïnitieerd tegen de voormalige Fortis groep, de Vennootschap en/of bepaalde leden van de raad van bestuur en management. Het uiteindelijke resultaat van deze procedures en de mogelijke gevolgen voor de Vennootschap en haar bestuurders kunnen op dit ogenblik niet worden bepaald. Bijgevolg werden tot op heden geen voorzieningen opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen

Kernpunt van de controle

BNP Paribas Fortis NV heeft op het einde van het boekjaar 2019 leningen en vorderingen uitstaan voor een bedrag van EUR 224 355 ‘000 000’. IFRS 9, die van toepassing werd op 1 januari 2018, voert een model in van voorzieningen voor verwachte verliezen en vereist dat kredietrisico’s in drie fasen worden ingedeeld. Bijzondere waardeverminderingen worden geboekt op alle leningen en vorderingen om rekening te houden met verwachte gebeurtenissen met een impact op de geschatte toekomstige kasstromen van die leningen en vorderingen.

Voor dubieuze kredieten maken het vaststellen van een bijzondere waardevermindering en het bepalen van de realiseerbare waarde deel uit van een inschattingsproces dat, onder meer, de beoordeling van het bestaan van een verminderde kredietkwaliteit omvat, van de financiële toestand van de tegenpartij, van de verwachte toekomstige kasstromen en van de waarde van het ontvangen onderpand.

Het bepalen van de voorzieningen houdt een beoordeling in bij het bepalen van assumpties, van de methodologie, van de modelleringstechnieken en van de parameters.

Wegens de aanzienlijke hoeveelheid aan leningen en vorderingen opgenomen in de balans, de risicokost opgenomen in de resultatenrekening (EUR 454 '000 000'), en de significante invloed van de assumpties op de boekwaarde van deze leningen en vorderingen, wordt de audit van het hierboven beschreven proces als een Kernpunt van de controle beschouwd.

Onze auditbenadering

Op basis van onze risicobeoordeling hebben wij de bijzondere waardeverminderingen onderzocht en de toegepaste methodologie en de assumpties van het management die beschreven werden in de vorige paragraaf kritisch beoordeeld:

- wij hebben het governance proces rond de bepaling van de fase van het kredietrisico (zoals bepaald door IFRS 9) en van de kredietverlaging beoordeeld, inclusief het continu her-beoordelen van de geschiktheid van de hypothesen die gebruikt worden in de modellen voor het bepalen van de kredietverliezen. Wij hebben vastgesteld dat het interne proces werd nageleefd;
- wij hebben het ontwerp, de implementatie en de doeltreffendheid getest van de belangrijkste controles met betrekking tot de modellen en manuele processen voor de identificatie van gebeurtenissen die leiden tot een waardevermindering en tot een verminderde kredietkwaliteit, voor de waardering van het onderpand, voor de schattingen van het bedrag van de terugvordering bij wanbetaling, en voor het bepalen van de waardevermindering. Wij hebben geen significante tekortkomingen geïdentificeerd op het vlak van gepastheid en operationele doeltreffendheid;
- wij hebben samen met onze experts en op cyclische basis de onderliggende modellen beoordeeld, inclusief het goedkeurings- en validatieproces voor de modellen. Wij hebben de gebruikte methodologieën kritisch beoordeeld door gebruik te maken van onze sector kennis en -ervaring, met de nadruk op mogelijke veranderingen sinds de toepassing van IFRS 9 en hebben vastgesteld dat deze in overeenstemming zijn met onze verwachtingen;
- daarnaast hebben wij op een risicoanalyse gebaseerde tests uitgevoerd op leningen toegekend door de Vennootschap en de belangrijkste vennootschappen van de Groep, om een tijdige identificatie van een verminderde kredietkwaliteit te verzekeren, evenals een correcte waardevermindering. Wij onderzochten tevens een steekproef van leningen die door het management niet geïdentificeerd werden als dubieus en hebben hun inbaarheid kritisch onderzocht;
- tot slot hebben wij de volledigheid en juistheid van de toelichtingen beoordeeld, en onderzocht of de toelichtingen in overeenstemming zijn met de vereisten die zijn opgenomen in de IFRS zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

Wij verwijzen naar toelichtingen 5.e en 3.g bij de geconsolideerde jaarrekening. Bovendien heeft de raad van bestuur het proces voor het beheer van kredietrisico's en de beoordeling van bijzondere waardeverminderingen in meer detail beschreven in het jaarverslag bij de geconsolideerde jaarrekening, en in de sectie 'kredietrisico' van het hoofdstuk 'Risicobeheer en kapitaalvereisten'.

Waardering van de goodwill, van de goodwill op deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast, en van de opties toegekend aan minderheidsaandeelhouders van geconsolideerde vennootschappen

Kernpunt van de controle

De geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap per 31 december 2019 vermeldt in de rubriek 'Goodwill' een bedrag van EUR 730 '000 000' en in de rubriek 'deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast' een bedrag van EUR 3 842 '000 000'. Bovendien bevat rubriek 'Minderheidsbelangen' van de geconsolideerde financiële staten de reële waarde van opties toegekend aan minderheidsaandeelhouders van geconsolideerde vennootschappen voor een bedrag van EUR 227 '000 000'. Deze immateriële en financiële activa, evenals de goodwill in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast, zijn ontstaan als gevolg van overnames van bepaalde dochterondernemingen (directe en indirecte) van BNP Paribas Fortis NV tijdens de vorige boekjaren. De IFRS schrijven voor dat goodwill onderworpen wordt aan een jaarlijkse beoordeling teneinde een eventuele minderwaarde te identificeren, en dat de toegekende opties gewaardeerd worden tegen hun intrinsieke waarde van het financiële instrument.

Wij hebben deze immateriële en financiële activa, evenals de goodwill in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast, beschouwd als een Kernpunt van de controle, in het licht van de materialiteit van deze rubriek, en aangezien de jaarlijkse beoordeling een inschatting door de directie inhoudt, dit zowel met betrekking tot de keuze van de toegepaste waarderingmethoden als met betrekking tot de gehanteerde hypothesen - meer bepaald de assumpties met betrekking tot het vermogen om toekomstige kasstromen te genereren en de gehanteerde discontovoet, rekening houdend met aangepaste risicofactoren.

Onze auditbenadering

Wij hebben onze werkzaamheden gericht op (i) het waarderingsmodel dat door de Vennootschap wordt gebruikt voor de beoordeling van de onderliggende onderneming, (ii) de geschiktheid van de discontovoet en de perpetuele groeivoet gebruikt in het model en (iii) de voorspellingen van de toekomstige kasstromen:

- met onze waarderingsdeskundigen hebben wij het gebruik van het 'Dividend Discount' model dat door de directie wordt gehanteerd beoordeeld en de voorwaarden voor het gebruik van dit model met deze laatste besproken. Wij stellen vast dat het gebruikte model geschikt is, in de omstandigheden;
- wij hebben de voorspellingen, door de directie, van de toekomstige kasstromen en het proces dat tot deze cijfers leidt kritisch beoordeeld; met name de totstandkoming en goedkeuring van het financiële plan evenals de vergelijking van de actuele cijfers met voorgaande inschattingen. Wij hebben vastgesteld dat de directie het bestaande proces voor het bepalen van de toekomstige kasstromen heeft gevolgd, en dat dit onderworpen is aan een tijdig en aangepast toezicht en kritische toetsing;
- wij hebben het resultaat van het lopende jaar vergeleken met de inschattingen van het voorgaande jaar om de bekwaamheid van de Vennootschap te beoordelen om toekomstige kasstromen nauwkeurig in te schatten;
- wij hebben eveneens de hypothesen van de directie bij het voorspellen van de perpetuele groeivoet kritisch beoordeeld - door deze te vergelijken met publiek beschikbare economische en industriële gegevens - en de discontovoet - door de kapitaalkost van de entiteit te vergelijken met die van vergelijkbare entiteiten, rekening houdend met plaatsgebonden factoren. Wij hebben kunnen vaststellen dat de hypothesen die door de Vennootschap worden gehanteerd consistent zijn en in overeenstemming zijn met onze verwachtingen;
- wij hebben de impact van de (reglementaire en economische) ontwikkelingen die mogelijk een aanzienlijke invloed kunnen hebben op de toekomstige kasstromen van de entiteiten waarop goodwill erkend werd met de directie besproken, en hebben vastgesteld dat de directie met deze ontwikkelingen heeft rekening gehouden bij de voorspelling van de toekomstige kasstromen;

- wij hebben bij de directie gepolst naar de relevantie van hun sensitiviteitsberekeningen en vastgesteld dat de parameters gestoeld zijn op aannemelijke hypothesen;
- tot slot hebben wij de volledigheid en juistheid van de toelichtingen beoordeeld, en of de toelichtingen in overeenstemming zijn met de vereisten opgenomen in de IFRS zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

Wij verwijzen naar de geconsolideerde jaarrekening, toelichting 5.m 'Goodwill', toelichting 5.k 'Deelnemingen in ondernemingen waarop de vermogensmutatiemethode wordt toegepast' en toelichting 8.c 'Minderheidsbelangen'.

Onzekerheid met betrekking tot de inschatting van financiële instrumenten gewaardeerd aan reële waarde

Kernpunt van de controle

De huidige marktomstandigheden en het lage renteklimaat beïnvloeden de reële waarde van financiële instrumenten. De voor bepaalde financiële instrumenten gebruikte waarderingsmethoden en -modellen zijn inherent subjectief en maken gebruik van verscheidene hypothesen. Daarenboven kunnen een belangrijk aantal factoren de bepaling van de reële waarde beïnvloeden en kunnen ze variëren, zowel per type instrument als voor instrumenten van hetzelfde type. Het gebruik van andere waarderingsmethoden en hypothesen zou kunnen leiden tot significant verschillende reële waarden. Bovendien worden marktaanpassingen aan de reële waarde (reserves) geboekt op alle posities gewaardeerd aan reële waarde waarvan de waardeveranderingen in de resultatenrekening of in het eigen vermogen worden geboekt.

De IFRS schrijven het gebruik voor van de reële waarde voor de bepaling van de boekwaarde van veel activa en passiva en vereisen bovendien in de regel dat de reële waarde van die activa die niet aan de reële waarde geboekt worden in de toelichting zou vermeld worden.

Aangezien het gebruik van andere hypothesen zou kunnen leiden tot andere reële waarden dan deze die weerhouden werden bij de opstelling van de jaarrekening, en rekening houdend met het belang van de reële waarde voor de bepaling van de boekwaarden van bepaalde rubrieken van de balans, het resultaat en toelichtingen beschouwen wij dit als een Kernpunt van de controle.

Onze auditbenadering

Wij hebben een begrip verkregen van de interne controleomgeving met betrekking tot de waardering van financiële instrumenten, met inbegrip van de controles uitgevoerd op de prijzen, het validatieproces van de modellen en de marktaanpassingen. Op cyclische basis hebben wij de design en de doeltreffendheid van die controles getest, die wij als essentieel voor onze audit beschouwen.

Met onze waarderingsexperten hebben wij de gepastheid van de methodologie die gebruikt wordt voor de validatie van de modellen kritisch beoordeeld en hebben wij een herberekening uitgevoerd van reële waarden op basis van steekproeven. Dit behelst tevens een evaluatie, op basis van onze ervaring en de huidige marktpraktijken, van de marktgegevens, de basisgegevens en van de belangrijkste hypothesen die gebruikt worden in de modellen ter bepaling van de reële waarde.

Tot slot hebben wij de volledigheid en juistheid van de toelichtingen beoordeeld, en of de toelichtingen in overeenstemming zijn met de vereisten opgenomen in de IFRS zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

Wij verwijzen naar toelichting 5.d 'Meting van de reële waarde van financiële instrumenten' en 1 'Samenvatting van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving toegepast door BNP Paribas Fortis'.

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is de raad van bestuur verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen, of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader na dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België. Een wettelijke controle biedt evenwel geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee de raad van bestuur de bedrijfsvoering van de Groep ter hand heeft genomen of zal nemen.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;

- het concluderen of de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen op de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de Kernpunten van onze Controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het verslag over de geconsolideerde jaarrekening, en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het verslag van de geconsolideerde jaarrekening, en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde jaarrekening te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekeningen andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen tijdens de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde jaarrekening, zijnde:

- het Bericht van de Raad van Bestuur;
- het hoofdstuk over Risicobeheer en Kapitaalvereisten; en
- het hoofdstuk 'Overige informatie';

een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermelding

Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Sint-Stevens-Woluwe, 3 april 2020

De commissaris

PwC Bedrijfsrevisoren BV

Vertegenwoordigd door

Damien Walgrave

Bedrijfsrevisor

BNP PARIBAS FORTIS JAARVERSLAG 2019 (NIET-GECONSOLIDEERD)

VERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR

In overeenstemming met het Belgische vennootschaps- en verenigingswetboek (artikel 3:32) en om herhalingen te vermijden heeft BNP Paribas Fortis het niet-geconsolideerde en het geconsolideerde verslag van de Raad van Bestuur gecombineerd. Het geconsolideerde verslag van de Raad van Bestuur is te vinden in het begin van dit jaarverslag.

Toelichting bij de evolutie van de balans

De **totale balans** per 31 december 2019 bedroeg EUR 223,4 miljard, een stijging van EUR 19,7 miljard of 10% in vergelijking met 31 december 2018. Per 31 december 2019 bedroeg het rendement op de activa 1%.

Activa

Kas, tegoeden bij centrale banken, postcheque- en girodiensten bleven stabiel op EUR 0,5 miljard

De **vorderingen op kredietinstellingen** stegen met EUR 10,9 miljard in vergelijking met eind 2018. De evolutie was voornamelijk toe te schrijven aan een toename van terugkoopovereenkomsten voor EUR 6,1 miljard en hogere interbank leningen voor EUR 3,9 miljard, voornamelijk met entiteiten van de BNP Paribas Groep. Als gevolg van de daling van de rentecurve was er een toename van de marge-opvragingen met EUR 1,5 miljard.

De **vorderingen op cliënten** bedroegen EUR 116,3 miljard op 31 december 2019, een stijging met EUR 10 miljard in vergelijking met 31 december 2018.

Sinds 2008 maken hypothecaire leningen en termijnleningen, geëffectiseerd via 'Special Purpose Vehicles' voor respectievelijk EUR 27,3 miljard en EUR 9,7 miljard eind 2019, geen deel meer uit van deze rubriek. De effecten die de deelneming van de Bank in de 'Special Purpose Vehicles' vertegenwoordigen zijn opgenomen in de rubriek 'Obligaties en andere vastrentende effecten'.

In België stegen de termijnleningen met EUR 7,5 miljard, verdeeld over verschillende soorten leningen, zoals investeringskredieten aan bedrijven en financieringen van dochterondernemingen. In een nog steeds lage interestomgeving bleven de hypothecaire leningen stijgen met 3,2 miljard EUR dankzij nieuwe productie. Terugkoopovereenkomsten daalden met EUR (0,8) miljard.

De termijnleningen in de buitenlandse bijkantoren van BNP Paribas Fortis bleven stabiel op EUR 0,3 miljard en houden alleen verband met de activiteit in het bijkantoor van BNP Paribas Fortis in New York.

De **obligaties en andere vastrentende effecten** bedroegen per 31 december 2019 EUR 52,7 miljard, een daling met EUR (3,5) miljard in vergelijking met EUR 56,2 miljard per 31 december 2018.

Het bedrag van EUR 52,7 miljard is grotendeels samengesteld uit obligaties van openbare besturen (EUR 10,5 miljard, een daling met EUR (0,5) miljard in vergelijking met 2018 ten gevolge van staatsobligaties die op vervalddag kwamen en verkopen), van 'Special Purpose Vehicles' (stabiel EUR 37,3 miljard) en van andere uitgevers (EUR 4,9 miljard, een daling met EUR (3,0) miljard in vergelijking met 2018 ten gevolge van een obligatie uitgegeven door BNP Paribas SA die op vervalddag kwam).

De **financiële vaste activa** bedroegen EUR 9,4 miljard op 31 december 2019, een daling van EUR (0,8) miljard in vergelijking met EUR 10,2 miljard op 31 december 2018. De verkoop van de participatie in Von Essen Bank in Duitsland (EUR (0,3) miljard) en een bijzondere waardevermindering op de Turkse participatie van BNP Paribas Fortis (EUR (0,3) miljard) verklaren het grootste deel van de evolutie. Bovendien hebben twee dochterondernemingen hun kapitaal verlaagd (in de vorm van een uitkering van hun uitgiftepremie), hetgeen een evolutie van EUR (0,3) miljard verklaart.

De **overlopende rekeningen** bedroegen EUR 10,3 miljard op 31 december 2019, een stijging van EUR 3,4 miljard in vergelijking met EUR 6,9 miljard op 31 december 2018 ten gevolge van de evolutie van de rentederivaten. De reële waarde van die instrumenten werd beïnvloed door de daling van de rentecurve, die op symmetrische wijze zowel de reële waarde van de handelsderivaten op de actief- en passiefzijde beïnvloedde.

Passiva

De **schulden bij kredietinstellingen** bedroegen per 31 december 2019 EUR 33,2 miljard, een stijging van EUR 9,9 miljard in vergelijking met 31 december 2018.

De evolutie is voornamelijk toe te schrijven aan de toename van liquiditeiten ontvangen van andere entiteiten van de BNP Paribas Groep (EUR 7,2 miljard), naast deposito's ontvangen van centrale banken (EUR 1,8 miljard). Terugkoopovereenkomsten stegen met EUR 0,5 miljard.

De **schulden bij cliënten** bedroegen EUR 142,5 miljard op 31 december 2019, een stijging met EUR 7,9 miljard of 6% in vergelijking met EUR 134,6 miljard op 31 december 2018.

In België stegen de zicht- en spaarrekeningen met respectievelijk EUR 3,8 miljard en EUR 2,1 miljard, voornamelijk bij private en retail banking. Bovendien stegen de termijndeposito's met EUR 1,7 miljard. Terugkoopovereenkomsten daalden licht met EUR (0,4) miljard.

De **in schuldbewijzen belichaamde schulden** bedroegen EUR 12,5 miljard op 31 december 2019, wat een afname met EUR (1,2) miljard betekent, hoofdzakelijk door het op vervalddag komen van een aantal depositocertificaten (die niet werden vernieuwd).

De **overlopende rekeningen** bedroegen EUR 8,0 miljard, een stijging met EUR 3,2 miljard in vergelijking met 31 december 2018, als gevolg van de evolutie van de rentederivaten. De reële waarde van die instrumenten werd beïnvloed door de daling van de interestcurve, die op symmetrische wijze zowel de reële waarde van de handelsderivaten op de actief- en passiefzijde beïnvloedde.

De **achtergestelde schulden** bedroegen EUR 4,0 miljard op 31 december 2019, een stijging met EUR 0,4 miljard in vergelijking met 31 december 2018. De stijging is gelinkt aan de uitgifte van een nieuwe achtergestelde schuld (EUR 0,5 miljard), gedeeltelijk gecompenseerd door andere achtergestelde schulden die op vervalddag kwamen.

Het **eigen vermogen** bedroeg per 31 december 2019 EUR 18,4 miljard, een stijging van EUR 1,4 miljard in vergelijking met 31 december 2018, te danken aan de winst van het jaar 2019 (EUR 1,4 miljard).

Toelichting bij de evolutie van de resultatenrekening

Het **resultaat van het boekjaar** van BNP Paribas Fortis toont een winst van EUR 1 368 miljoen, in vergelijking met EUR 1 897 miljoen in 2018.

De **rentemarge** (rubrieken I en II) bedroeg EUR 2 624 miljoen in 2019, een daling van EUR 130 miljoen in vergelijking met 2018, voornamelijk in België voor EUR 125 miljoen.

De netto rentebaten daalden in België door het aanhoudend lage renteklimaat. Dit vertaalde zich in minder rentebaten op klantenleningen als gevolg van lagere marges en lagere vergoedingen voor herfinanciering van hypothecaire leningen en dit ondanks een toename van het volume (voornamelijk termijnleningen en hypothecaire leningen). Er waren ook minder rentebaten op vastrentende effecten door de verkoop en aflossing van effecten met een hoog rendement. Ten slotte werd dit gedeeltelijk gecompenseerd door lagere rentelasten op de deposito's van klanten.

De **opbrengsten uit niet-vastrentende effecten** (rubriek III) bedroeg EUR 597 miljoen in 2019, een daling van EUR 266 miljoen in vergelijking met 2018, voornamelijk als gevolg van lagere ontvangen dividenden van deelnemingen.

De **commissies** (rubrieken IV en V) bedroegen EUR 899 miljoen in 2019, een daling met EUR (57) miljoen in vergelijking met 2018.

In de buitenlandse bijkantoren daalden de commissies met EUR (34) miljoen door de overdracht van de activiteiten van het bijkantoor van BNP Paribas Fortis in Madrid naar BNP Paribas. Dit effect werd versterkt door een daling van EUR (23) miljoen als gevolg van lagere vergoedingen ontvangen in België.

De **winst uit financiële transacties** (rubriek VI) bedroeg EUR 234 miljoen, een stijging met EUR 68 miljoen in vergelijking met vorig jaar.

De stijging werd hoofdzakelijk veroorzaakt door een stijging in het resultaat op de handel in renteswaps, gelinkt aan een uitzonderlijke transactie in 2018. De verkoop van beleggings-effecten, voornamelijk staatsobligaties, genereerde een winst van EUR 151 miljoen in 2019, een stijging in vergelijking met EUR 129 miljoen in 2018. Dit hogere resultaat werd gedeeltelijk gecompenseerd door hogere verbrekingvergoedingen betaald op de derivaten die werden afgesloten ter afdekking van het renterisico op deze effecten.

De **algemene administratieve kosten** (rubriek VII) bedroegen EUR (2 281) miljoen, een daling van EUR 173 miljoen in vergelijking met 2018.

De bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen daalden met EUR 92 miljoen, voornamelijk in België als gevolg van lagere VTE's in lijn met de transformatie van het organisatiemodel van BNP Paribas Fortis en ook als gevolg van de overdracht van activiteiten van het bijkantoor van BNP Paribas Fortis in Madrid naar BNP Paribas op het einde van 2018.

De overige administratieve kosten daalden met EUR 82 miljoen in vergelijking met vorig jaar. De evolutie was voornamelijk te wijten aan lagere IT-kosten

De **afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa** (rubriek VIII) bedroegen EUR (100) miljoen in vergelijking met EUR (91) miljoen in 2018.

De **waardeverminderingen op de vorderingen en op de beleggingsportefeuille** (rubrieken IX en X) bedroegen EUR (85) miljoen, in vergelijking met EUR (23) miljoen in 2018, een stijging van EUR (62) miljoen maar het niveau van de risicokosten blijft op een laag niveau.

De **voorzieningen voor risico's en kosten** (rubrieken XI en XII) vertoonden een netto toename van EUR (66) miljoen in 2019 tegen een netto terugname van EUR 36 miljoen in 2018. De daling was voornamelijk het gevolg van hogere terugnemingen vorig jaar en de herclassificatie in 2019 van voorzieningen gerelateerd aan de regelingen voor vervroegde uittreding vanuit de rubriek uitzonderlijke kosten (rubriek XVIII). Het bedrag van die voorzieningen bleef stabiel ten opzichte van 2018.

De **overige bedrijfsopbrengsten** (rubriek XIV) bedroegen EUR 146 miljoen in 2019, een stijging met EUR 14 miljoen in vergelijking met vorig jaar.

De **overige bedrijfskosten** (rubriek XV) bedroegen EUR (392) miljoen in 2019, een daling met EUR 7 miljoen in vergelijking met 2018. De daling werd veroorzaakt door minder kosten afkomstig van andere entiteiten van de Groep als gevolg van de overdracht van activiteiten van het bijkantoor van BNP Paribas Fortis in Madrid naar BNP Paribas.

De **uitzonderlijke opbrengsten** (rubriek XVII) bedroegen EUR 224 miljoen in 2019, een daling van EUR (107) miljoen in vergelijking met 2018. De evolutie werd voornamelijk veroorzaakt door de winst geboekt vorig jaar na de ruil van aandelen in een financiële holding, gedeeltelijk gecompenseerd door een terugname van waardeverminderingen op een specifiek financieel vast actief in 2019.

De **uitzonderlijke kosten** (rubriek XVIII) bedroegen EUR (335) miljoen in 2019, een stijging met EUR (37) miljoen in vergelijking met 2018. De evolutie was het gevolg van waardeverminderingen op financiële vaste activa, voornamelijk op BNP Paribas Fortis Yatirimlar Holding AS. Dit effect werd gedeeltelijk gecompenseerd door de overdracht van voorzieningen gerelateerd aan de regelingen voor vervroegde uittreding naar voorzieningen voor risico's en kosten (rubriek XII).

De **belastingen op het resultaat** (rubriek XX) bedroegen EUR (97) miljoen in 2019, een stijging met EUR (21) miljoen in vergelijking met 2018.

VOORSTEL TOT BESTEMMING VAN HET RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR

Te bestemmen winst van het boekjaar	EUR	1 368,2	miljoen
Overgedragen winst van het vorig boekjaar	EUR	3 498,9	miljoen
Te bestemmen winst	EUR	4 867,1	miljoen
Over te dragen winst	EUR	4 851,4	miljoen
Andere rechthebbenden *	EUR	15,7	miljoen

* Dit bedrag betreft de winstpremie van 2,35% berekend op de individuele jaarlijkse verloning van de werknemers van BNP Paribas Fortis NV in overeenstemming met de Wet van 22 mei 2001 (Wet betreffende de werknemersparticipatie in het kapitaal van de vennootschappen en tot instelling van een winstpremie voor de werknemer).

Conform de hierboven beschreven bestemming van het resultaat van het boekjaar 2019 zal de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis NV aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voorstellen geen gewoon dividend uit te keren.

INFORMATIE OVER TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

Procedure van de Raad van Bestuur

Achtergrond

Door een wijziging in de wetgeving die op 1 januari 2012 van kracht werd, is artikel 524 van het Wetboek van Vennootschappen (huidig artikel 7:97 Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen), dat een specifieke procedure in het kader van transacties tussen verbonden partijen oplegt, niet langer van toepassing op BNP Paribas Fortis NV ('BNP Paribas Fortis' of het 'Bedrijf'). Toch heeft de Raad van Bestuur, op advies van het 'Governance en benoemingscomité (GNC)' en in lijn met de interne governance principes, op 15 december 2011 een 'Procedure van de Raad van Bestuur voor transacties tussen verbonden partijen' (de 'Procedure') goedgekeurd die geïnspireerd is op, maar niet identiek is aan, artikel 524 van het Wetboek van Vennootschappen (huidig artikel 7:97 Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen).

In de loop van 2019 vereiste geen enkele transactie de toepassing van de 'Procedure'.

BNP PARIBAS FORTIS JAARREKENING 2019 (NIET-GECONSOLIDEERD)

BALANS NA WINSTVERDELING

		Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar	
ACTIVA					
I.	Kas, tegoeden bij centrale banken, postcheque- en girodiensten	10100	10100	483 098	548 370
II.	Bij de centrale bank herfinancierbaar overheidspapier	10200	10200	-	-
III.	Vorderingen op kredietinstellingen	10300	10300	31 340 262	20 466 880
	A. Onmiddellijk opvraagbaar	10310	10310	3 713 414	4 287 132
	B. Overige vorderingen (op termijn of met opzegging)	10320	10320	27 626 848	16 179 748
IV.	Vorderingen op cliënten	10400	10400	116 347 848	106 351 351
V.	Obligaties en andere vastrentende effecten	10500	10500	52 682 803	56 170 933
	A. Van publiekrechtelijke emittenten	10510	10510	10 452 927	11 029 601
	B. Van andere emittenten	10520	10520	42 229 876	45 141 332
VI.	Aandelen en andere niet-vastrentende effecten	10600	10600	95 020	116 492
VII.	Financiële vaste activa	10700	10700	9 386 868	10 183 790
	A. Deelnemingen in verbonden ondernemingen	10710	10710	5 796 520	6 575 837
	B. Deelnemingen in ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	10720	10720	2 548 085	2 702 419
	C. Andere aandelen die tot de financiële vaste activa behoren	10730	10730	445 056	397 224
	D. Achtergestelde vorderingen op verbonden ondernemingen en ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	10740	10740	597 207	508 310
VIII.	Oprichtingskosten en immateriële vaste activa	10800	10800	104 937	135 954
IX.	Materiële vaste activa	10900	10900	1 002 428	958 797
X.	Eigen aandelen	11000	11000	-	-
XI.	Overige activa	11100	11100	1 720 571	1 856 394
XII.	Overlopende rekeningen	11200	11200	10 264 237	6 910 040
Totaal van de activa		19900	19900	223 428 072	203 699 001

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Passiva			
Vreemd vermogen	201/208	205 033 708	186 657 209
I. Schulden bij kredietinstellingen	20100	33 195 484	23 345 047
A. Onmiddellijk opvraagbaar	20110	1 554 461	273 727
B. Mobiliseringsschulden wegens herdiscontering van handelspapier	20120	-	-
C. Overige schulden op termijn of met opzegging	20130	31 641 023	23 071 320
II. Schulden bij cliënten	20200	142 457 940	134 613 440
A. Spaargelden / spaardeposito's	20210	63 521 596	61 430 324
B. Andere schulden	20220	78 936 344	73 183 116
1. Onmiddellijk opvraagbaar	20221	66 484 751	62 422 995
2. Op termijn of met opzegging	20222	12 451 593	10 760 121
3. Wegens herdiscontering van handelspapier	20223	-	-
III. In schuldbewijzen belichaamde schulden	20300	12 511 733	13 738 560
A. Obligaties en andere vastrentende effecten in omloop	20310	7 556 461	6 960 617
B. Overige schuldbewijzen	20320	4 955 272	6 777 943
IV. Overige schulden	20400	3 633 601	5 350 538
V. Overlopende rekeningen	20500	7 954 631	4 712 773
VI. Voorzieningen en uitgestelde belastingen	20600	374 522	385 975
A. Voorzieningen voor risico's en kosten	20610	374 522	385 975
1. Pensioen- en soortgelijke verplichtingen	20611	-	-
2. Belastingen	20612	15 544	25 397
3. Overige risico's en kosten	20613	358 978	360 578
B. Uitgestelde belastingen	20620	-	-
VII. Fonds voor algemene bankrisico's	20700	871 681	871 681
VIII. Achtergestelde schulden	20800	4 034 116	3 639 195
Eigen vermogen	209/213	18 394 364	17 041 792
IX. Kapitaal	20900	10 964 768	10 964 768
A. Geplaatst kapitaal	20910	10 964 768	10 964 768
B. Niet-opgevraagd kapitaal (-)	20920	-	-
X. Uitgiftepremies	21000	940 582	940 582
XI. Herwaarderingsmeerwaarden	21100	-	-
XII. Reserves	21200	1 637 546	1 637 546
A. Wettelijke reserve	21210	1 096 477	1 096 477
B. Onbeschikbare reserves	21220	36 988	36 988
1. Voor eigen aandelen	21221	-	-
2. Andere	21222	36 988	36 988
C. Belastingvrije reserves	21230	150 790	150 790
D. Beschikbare reserves	21240	353 291	353 291
XIII. Overgedragen winst (verlies)	21300	4 851 468	3 498 896
	(+)/(-)		
Totaal van de passiva	29900	223 428 072	203 699 001

Resultatenrekening (in staffelvorm)

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
I. Rente-opbrengsten en soortgelijke opbrengsten	40100	3 365 938	3 474 968
A. <i>Waaronder: uit vastrentende effecten</i>	40110	497 003	552 671
II. Rentekosten en soortgelijke kosten	40200	741 803	721 161
III. Opbrengsten uit niet-vastrentende effecten	40300	596 634	862 919
A. <i>Aandelen en andere niet-vastrentende effecten</i>	40310	32 387	38 604
B. <i>Deelnemingen in verbonden ondernemingen</i>	40320	373 560	368 735
C. <i>Deelnemingen in ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat</i>	40330	178 313	448 174
D. <i>Andere aandelen die tot de financiële vaste activa behoren</i>	40340	12 374	7 406
IV. Ontvangen provisies	40400	1 346 217	1 365 623
A. <i>Makelaars- en commissielonen</i>	40410	454 681	445 288
B. <i>Vergoeding voor diensten van beheer, adviesverlening en bewaring</i>	40420	304 681	311 897
C. <i>Overige ontvangen provisies</i>	40430	586 855	608 438
V. Betaalde provisies	40500	447 414	409 784
VI. Winst (Verlies) uit financiële transacties (+)/(-)	40600	233 609	165 228
A. <i>Uit het wissel- en handelsbedrijf in effecten en andere financiële instrumenten</i>	40610	82 426	36 180
B. <i>Uit de realisatie van beleggingseffecten</i>	40620	151 183	129 048
VII. Algemene administratieve kosten	40700	2 280 889	2 454 097
A. <i>Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen</i>	40710	1 246 159	1 337 845
B. <i>Overige administratieve kosten</i>	40720	1 034 730	1 116 252
VIII. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	40800	99 465	91 084
IX. Waardeverminderingen op vorderingen en voorzieningen voor de posten buiten de balanstelling "I. Eventuele passiva" en "II. Verplichtingen met een potentieel (+)/(-)	40900	98 783	19 343
X. Waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille in obligaties, aandelen en andere vastrentende of niet-vastrentende effecten: toevoegingen (terugnemingen) (+)/(-)	41000	(13 507)	3 955
XI. Voorzieningen voor andere risico's en kosten dan bedoeld in de posten buiten de balanstelling "I. Eventuele passiva" en "II. Verplichtingen met een potentieel (+)/(-)	41100	(33 141)	(58 495)
XII. Voorzieningen voor andere risico's en kosten dan bedoeld in de posten buiten de balanstelling "I. Eventuele passiva" en "II. Verplichtingen met een potentieel kredietrisico"	41200	99 106	22 233
XIII. Onttrekking (Toevoeging) aan het fonds voor algemene bankrisico's (+)/(-)	41300	-	-
XIV. Overige bedrijfsopbrengsten	41400	145 684	131 640
XV. Overige bedrijfskosten	41500	391 636	398 830
XVI. Winst (Verlies) uit de gewone bedrijfsuitoefening vóór belasting (+)/(-)	41600	1 575 634	1 938 386

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
XVII. Uitzonderlijke opbrengsten	41700	224 215	331 295
A. <i>Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa</i>	41710	4 723	-
B. <i>Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa</i>	41720	67 461	133 165
C. <i>Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten</i>	41730	-	-
D. <i>Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa</i>	41740	151 975	182 544
E. <i>Andere uitzonderlijke opbrengsten</i>	41750	56	15 586
XVIII. Uitzonderlijke kosten	41800	335 059	297 855
A. <i>Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa</i>	41810	-	-
B. <i>Waardeverminderingen op financiële vaste activa</i>	41820	332 388	233 900
C. <i>Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen)</i> (+)/(-)	41830	-	-
D. <i>Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa</i>	41840	2 671	2 798
E. <i>Andere uitzonderlijke kosten</i>	41850	-	5 612
XIX. Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting (+)/(-)	41910	1 464 790	1 971 826
XIXbis. A. Overboeking naar de uitgestelde belastingen	41921	-	-
B. Onttrekking aan de uitgestelde belastingen	41922	-	-
XX. Belastingen op het resultaat (+)/(-)	42000	96 559	75 168
A. <i>Belastingen</i>	42010	131 273	107 546
B. <i>Regularisering van belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen</i>	42020	34 714	32 378
XXI. Winst (Verlies) van het boekjaar (+)/(-)	42100	1 368 231	1 896 658
XXII. Overboeking naar (Onttrekking aan) de belastingvrije reserves (+)/(-)	42200	-	-
XXIII. Te bestemmen winst (Te verwerken verlies) van het boekjaar (+)/(-)	42300	1 368 231	1 896 658

XVIII. STAAT VAN HET KAPITAAL EN DE AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
A. STAAT VAN HET KAPITAAL			
1. Maatschappelijk kapitaal			
a. Geplaatst kapitaal			
Geplaatst kapitaal per einde van het vorige boekjaar	20910P	xxxxxxxxxxxxxx	10 964 768
Geplaatst kapitaal per einde van het boekjaar	(20910)	10 964 768	
	Codes	Bedragen	Aantal aandelen
Wijzigingen tijdens het boekjaar			
b. Samenstelling van het kapitaal			
Soorten aandelen			
Gewone		10 964 768	565 194 208
Aandelen op naam	51801	xxxxxxxxxxxxxx	565 021 153
Aandelen aan toonder en/of gedematerialiseerde aandelen	51802	xxxxxxxxxxxxxx	173 055
	Codes	Niet-opgevraagd bedrag	Opgevraagd, niet-gestort bedrag
2. Niet-gestort kapitaal			
a. Niet-opgevraagd kapitaal	(20920)	-	xxxxxxxxxxxxxx
b. Opgevraagd, niet-gestort kapitaal	51803	xxxxxxxxxxxxxx	-
c. Aandeelhouders die nog moeten volstorten			
	Codes	Boekjaar	
3. Eigen aandelen			
a. Gehouden door de instelling zelf			
* Kapitaalbedrag	51804	-	
* Aantal aandelen	51805	-	
b. Gehouden door haar dochters			
* Kapitaalbedrag	51806	-	
* Aantal aandelen	51807	-	
4. Verplichtingen tot uitgifte van aandelen			
a. Als gevolg van de uitoefening van conversierechten			
* Bedrag van de lopende converteerbare leningen	51808	-	
* Bedrag van het te plaatsen kapitaal	51809	-	
* Maximum aantal uit te geven aandelen	51810	-	
b. Als gevolg van de uitoefening van inschrijvingsrechten			
* Aantal inschrijvingsrechten in omloop	51811	-	
* Bedrag van het te plaatsen kapitaal	51812	-	
* Maximum aantal uit te geven aandelen	51813	-	
5. Toegestaan, niet-geplaatst kapitaal	51814	10 964 768	
6. Aandelen buiten kapitaal			
a. Verdeling			
* Aantal aandelen	51815	-	
* Daaraan verbonden stemrecht	51816	-	
b. Uitsplitsing volgens de aandeelhouders			
* Aantal aandelen gehouden door de vennootschap zelf	51817	-	
* Aantal aandelen gehouden door haar dochters	51818	-	

B. Aandeelhoudersstructuur van de instelling op de datum van de jaarafsluiting, zoals die blijkt uit de kennisgevingen die de instelling heeft ontvangen

- ingevolge artikel 7:225 en artikel 7:83 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen;
- ingevolge artikel 14, vierde lid, van de wet van 2 mei 2007 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen of ingevolge artikel 5 van het koninklijk besluit van 21 augustus 2008 houdende nadere regels betreffende bepaalde multilaterale handelsfaciliteiten.

Na verificatie heeft BNP Paribas Fortis geen notificaties ontvangen.

OVERIGE INFORMATIE

Hoogste en laagste maandelijkse koersen van het BNP Paribas Fortis aandeel op de wekelijkse veilingen in 2019

De hoogste en laagste maandelijkse koersen van het BNP Paribas Fortis aandeel op de wekelijkse veilingen op Euronext Brussel (Euronext Expert Market) in 2019 waren als volgt (in EUR):

Maand	Laagste	Hoogste
Januari	25,8	28,6
Februari	24,2	25,6
Maart	25,4	25,4
April	25,4	27,8
Mei	26,0	26,2
Juni	31,4	31,4
Juli	28,4	28,4
Augustus	26,2	26,2
September	27,0	27,0
Oktober	27,0	27,2
November	26,0	27,0
December	26,0	27,0

Externe functies, uitgeoefend door bestuurders en effectieve leiders op 31 december 2019, waarvan de openbaarmaking wettelijk verplicht is

Conform het Reglement van de Nationale Bank van België van 6 december 2011 met betrekking tot de uitoefening van externe functies door leiders van gereguleerde ondernemingen (het 'Reglement'), heeft de Raad van Bestuur van BNP Paribas Fortis haar 'Interne regels betreffende de uitoefening van externe functies door bestuurders en effectieve leiders van BNP Paribas Fortis' goedgekeurd.

Dit Reglement bepaalt onder meer dat bepaalde externe functies die door de effectieve leiders en bestuurders van BNP Paribas Fortis worden uitgeoefend, in het jaarverslag moeten worden vermeld.

De effectieve leiders van BNP Paribas Fortis zijn opgenomen in de lijst die wordt voorgelegd aan de Nationale Bank van België en die in overeenstemming met de geldende regels geactualiseerd wordt. Deze lijst bevat de leden van het Directiecomité van BNP Paribas Fortis en de leiders van de buitenlandse bijkantoren van BNP Paribas Fortis.

De externe functies die het voorwerp van een openbaarmaking uitmaken, zijn de mandaten van een uitvoerend dan wel niet-uitvoerend bestuurder of de functies die een deelname aan het bestuur en het beleid impliceren, uitgeoefend in handelsvennootschappen of in vennootschappen met een handelsvorm, in een onderneming met een andere Belgische dan wel buitenlandse rechtsvorm of in een Belgische of buitenlandse openbare instelling met industriële, commerciële of financiële werkzaamheden.

Voornaam, Naam (Functie) Vennootschap	Bedrijfsactiviteit (Functie)	Notering
Herman DAEMS (Voorzitter van de Raad van Bestuur)		
Domo Investment Group NV	Holding vennootschap (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
Unibreda NV	Holding vennootschap (Voorzitter van de Raad van Bestuur – onafhankelijk bestuurder)	-
Max JADOT (Voorzitter van het Directiecomité)		
Baltisse NV	Investeringsvennootschap (Niet-uitvoerend bestuurder)	-
Dirk BOOGMANS (Onafhankelijk bestuurder)		
Smile Invest NV	Investeringsfonds (Lid van het Investeringscomité)	-
Smile Invest Management Company NV	Investeringsvennootschap (Niet-uitvoerend bestuurder)	-
Vinçotte International NV	Inspectie-, controle- & certificatie-diensten Niet-uitvoerend bestuurder en voorzitter van het Auditcomité)	-
Newton Biocapital NV	Investeringsfonds (Niet-uitvoerend bestuurder)	-
Antoinette d'ASPREMONT LYNDEN (Onafhankelijk bestuurster)		
Groep Brussel Lambert NV	Holding vennootschap (Niet-uitvoerend bestuurster en voorzitter van het Auditcomité)	Euronext Brussels
Stefaan DECRAENE (Niet-uitvoerend bestuurder)		
Ardo Holding NV	Holding vennootschap (Niet-uitvoerend bestuurder)	-
Sophie DUTORDOIR (Onafhankelijk bestuurster)		
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen NV	Spoorwegen (Afgevaardigd bestuurster - Uitvoerend bestuurster)	-
Eurogare NV	Spoorwegen (Niet-uitvoerend bestuurster)	-
HR Rail NV	Spoorwegen (Niet-uitvoerend bestuurster)	-
Thi Factory NV	Spoorwegen (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
Thalys International CVBA	Spoorwegen (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
Aveve	Landbouw & tuinbouw (Niet-uitvoerend bestuurster)	-

Voornaam, Naam (Functie) Venootschap	Bedrijfsactiviteit (Functie)	Notering
Sofia MERLO (Niet-uitvoerend bestuurster)		
Line Data Services	Computer software & System Integration Services (Niet-uitvoerend bestuurster)	Euronext Paris
Stéphane VERMEIRE (Uitvoerend Bestuurder)		
Procomin NV	Transmissie en aandrijving (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
Aciers Crustin NV	Metaal en staal (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
Vermeire Aandrijvingen NV	Transmissie en aandrijving (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
Vermeire Transmissions NV	Machines en uitrustingen (Voorzitter van de Raad van Bestuur)	-
Titia VAN WAEYENBERGE (Onafhankelijk bestuurster)		
De Eik NV	Investeringsvenootschap (Voorzitter Raad van Bestuur, niet-uitvoerend bestuurster, lid van het benoemings- en remuneratiecomité)	-
Paratodos NV	Agribusiness (CEO)	-
Indufin Capital partners Sicar	Investeringsvenootschap (Niet-uitvoerend bestuurster)	-
Tattersal Leasing SA	Leasingvenootschap (Niet-uitvoerend bestuurster)	-
Indufin Investment fund NV	Investeringsfonds (Niet-uitvoerend bestuurster)	-

BNP PARIBAS FORTIS NV

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL
Warandeborg 3
1000 Brussel (België)

Rechtspersonenregister van Brussel
Ondernemingsnummer: 0403.199.702

www.bnpparibasfortis.com

BNP PARIBAS

FORTIS

De bank
voor een wereld
in verandering